

ئەفسانە كوردىيەگان

كۆكردىنەمەي

م.ب. رۆڭلىك

ئەلەفارسىيەمە

كەرىمى خىسامى

ستۇكھۆلم

إعادة التنسيق و الفهرسة

و تخفيض الحجم

منتدى إقرأ الثقافي

www.iqra.ahlamontada.com

منتدى إقرأ الثقافي

للكتب (كوردى - عربى - فارسى)

www.iqra.ahlamontada.com

ئەم بەرھەمە نایابەى كەلتورى كوردى
لە سەر حیسابى گەمال - ى خوشەوێستم چاپکراوە

ئەفسانە کوردییەکان

کۆکردنەوهی م.ب. پۆدینکۆ

وەرگیرانی پۆ فارسی : کەرمی کشاورز

کەرمی حسامی کردووێ بە کوردی

ستۆکھۆلم ١٩٩٩

ئەفسانە كوردییەكان

كۆكردنەوێ م. ب. پۆدینكو
ودرگێپانی پۆ فارسی : كەریم كشاورز

كەریمی حسامی كوردوویە بە كوردی

مۆنتاژ: ناسری ئیبراهیمی
لە چاپدانەوێ بە ئیجازدی خاوەنیه تی

ISBN 91-630-9217-4

ستۆكھۆلم ١٩٩٩

ئەفسانە كوردىيە كان پيشەكى وەر گيرى روسى

كوردى زمانىكى يەكگرتوو نيه، خاوهنى زاراوهى چۆر به جوړه كه وا هه به له يەكتر تيناگەن. كوردى يەككى له زمانه ئيرانيه كانه، كه به دريژايى رۆژگار واى به سەر هاتود. هيندى له كوردەكان له ئيران (كوردستان وكرماشان و دەور و بەرى قوچان) دەژين كه نيشتمانى سەرەكى خويانه. هيندىكى تر له توركيya و عيراق و سوريا و نەرمەستانى سۆفيتى دەژين. ئەم پەرش و بلایوييه بۆته هۆى ئەوه كه زمان و تەنانەت هيندى داپ و نەريت و كلتورى گشتى يان بگه و بته ژير كار تيكردنى كلتورەكانى ديكه. ئەوه خۆى لەم ئەفسانە دا دەردەكهوتى كه خاتون م.ب. رۆدينكو لەم كتيبه دا كۆى كردوونهوه، يانى دەقى ئەسلى ئەفسانەكه ئيرانيه له كهڵ هيندى باشكو له كلتورەكانيتر.

ئىستا زۆر جار ئەفسانە كوردىيەكان وەك نمونەى زمان بۆ روونكردهوى ريزمانى كوردى به كار ديتن. چەند كەس لە زمان ناسانى فەرانسەيى و ئەلمانى و سويدي و روس، وەك : ژاباوا، پريموا ، سوسين ، و زاروڤ و مكوک و لسكو و ويكاندر و برونسل و هيتر له كهڵ بلأو كردنهوى بزارده كان و كوكرارهكانى قسەكانى كوردى، چەند ئەفسانەشيان باس كردوون.

چەند زانايەكى كورديش وەك حاجى جوتدى و جەمال نەبەز له «مونىخ» و هيتر دەستيان به كۆ كردنهوى ئەفسانە كوردىيەكان كردوه و جەمال نەبەز هيندى له ئەفسانەكانى كردوه به ئەلمانيش.

خاتون م.ب. رۆدينكو ئەفسانەكانى به شتیهى زانستى كۆ كردوونهوه. له زمانى هيندى كەسى وەر كرتوون كه زۆرەيان نەخويندەوار بوون، وەك گەلىك نەخويندەوار كه شتيان له بير دەميتى. ئەو كەسانە بریتين له : (مامۆ نيشخان

سادق، سمایل سادق، زاده وهسمان، مه‌رالی مه‌هدی یف، عه‌تار شارق، عالیه جانگی، شه‌میله‌حه‌مید، شا میرزا موسا ره‌زا، حامق‌حه‌سەن، قه‌راخان شه‌ره‌ف، خاتوق، دوله‌ر قوربانقوا و هیتەر) نه‌وانه‌ له‌ نه‌سلدا له‌ تورکیا و ئیتران بوون، که‌ ئیستا له‌ تفلیس و نازهربایجان و نهرمه‌نستانی سوڤیتی ده‌ژین. هەر یه‌ک له‌ وانه‌ نه‌فسانه‌ی کورده‌کانی پێش خۆیان گیتراوه‌ته‌وه. بۆ نمونه: نه‌فسانه‌ی «که‌ربالایی قه‌راش» هی کورده‌کانی ئیترانه. کۆ که‌روه‌ ده‌لێ نه‌م کابرایه‌ له‌ رابردو دا له‌ نیزیک من ژیاوه‌ و زۆر له‌ پیاوه‌ پیره‌کان له‌ بیرپانه. یا نه‌فسانه‌ی «شا سمایل و عه‌ره‌بی قوله‌ ره‌ش» هی کورد و نازهربایجانی ئیترانه. خه‌لکی نازهربایجان نه‌م نه‌فسانه‌یه‌ به‌ هه‌وای به‌یت ده‌گێنه‌وه.

نه‌خشی ژن له‌ نه‌فسانه‌ کوردیه‌کانی سه‌ر سوڤ هینه‌ره. مه‌لا مه‌حمودی بایزیدی نووسه‌ری کورد که‌ له‌ سه‌ده‌ی نوژده‌هه‌م ژیاوه‌ له‌ باره‌ی ژنانی کورده‌وه‌ ده‌نووستی: «ژنی کورد زۆر له‌ پیاوان ئاقلتر و باشتر و تێگه‌یشتووتر و ئینسانیتیره. فره‌ روو خوش و به‌ گوێ و ده‌ست و پێ گه‌رمه. له‌ مآلدا ده‌سه‌لاتی ته‌واوی هه‌یه. له‌ شه‌ردا به‌شداره‌ و یارمه‌تی پیاو ده‌کات. نه‌و هاو سه‌ر و کار گه‌ر و پاسه‌وانه‌ و له‌ خه‌بات دا یارمه‌تی ده‌ری پیاوه‌ و له‌ مآلدا یاریکی مه‌یهره‌بانه‌».

کوردمه‌کان له‌ سه‌ر نه‌و باوه‌رهن که‌ کامه‌رانی پیاو له‌ ژبان و حه‌سانه‌وه‌ و له‌ کۆمه‌لدا به‌ستراوه‌ته‌وه‌ به‌ هاو سه‌ر.

له‌ ناو نه‌م نه‌فسانانه‌ دا- بۆ نمونه «ژنی ئاقل» و «کیژی ئاقل» و «ژن و می‌رد» و «بالولی زاناو خه‌لیفه‌ی به‌غدا» و «شا سمایل و عه‌ره‌بی قوله‌ ره‌ش» و هیتدیکی دیکه‌ - نه‌خشی نه‌م جۆره‌ ژنانه‌ نیشاندراره. کورده‌کان هەر له‌و کاته‌شدا له‌ سه‌ر نه‌و باوه‌رهن که‌ نه‌گه‌ر ژن خه‌راب بێ هەر له‌م جیهانه‌ دا چه‌نده‌می پیاوه‌ وه‌ک نه‌فسانه‌ی «ژنی خه‌راب» نه‌فسانه‌ کوردیه‌کان وه‌ک به‌لگه‌ وان و به‌شیکن له‌ کلتوری گشتی کورده‌کان. له‌ که‌ل نه‌وه‌ش هه‌موویان بۆ منداڵنیش به‌ کار دێن.

کریم کشاوه‌رز

چاره نووسی ئەم کتێبه

ئەم نووسراوەیەکی که وا نێستا کهوتۆته بهر دهستی خۆنهرانی کورد، داستان و سەر بردهیهکی سهیری ههیه.

سالی ١٩٧٦ که له عیراق بووین ئەم کتێبه به فارسی کهوته دهست، کاتی خۆیندهوه دیتم ئەم ئەفسانانه بهشیکن له کلتور و کهلهپوری کوردی و سهرنج راگرتن. ئەفسانهی کوردین، زانایهکی روس به دواياندا کهراوه و کۆی کردوونهوه و ناوی ههمووی نه کهسانهشی تۆمار کردوه که لێی وهر کرتوون و له چاپی داوین. نووسهري ئێرانی ناغای کهریمی کهشاورز که یهکێ له نووسهري وهرگێرانی ناسراوی فارسه و به سهر زمانی پروسيس دا زاله، کوردوونی به فارسی و سێ جاریش له ئێران چاپ کراوتهوه. زۆرم پێ حهیف بوو، ئەفسانه ی کوردی. کلتور و کهلهپوری کورد، به زمانی بێکانه چاپ و بلاو بکرتنهوه، بهلام کورد خۆی نهیبیت و نهیانزانی. خۆ ڕهنگه له کوردستانیش ئەم جوړه ههکایهت و ئەفسانانه پیرێزن و بیره مێرد باسیان کرد بن، بهلام بهم شتیه کۆ نهکراونهوه و له چاپ نه دراوین.

بریارمدا پاش تهواو کردنی وهرگێرانی کتێبی دایک، ئەم کتێبه ش بگه به کوردی، با کوود خۆیشی له بهشیکێ کهلهپوری دیرینهی خۆی ناکا دار بێت. دهستم کرد به وهر گێرانی. بهلام راپهرینی کهلانی ئێران و کهراوه و ههمان بۆ نیشتمان پاش ساله های سال دووری و ناوهرهیی بۆم تهواو نه بوو، به نیوه چلی له کهل خۆم ههتاهوه مههاباد. له مههاباد له بهر کاری کۆیا شۆرشگیر و تیکۆشان بۆ زیانیکی نازاد و ناسووده و دوور له چهوسانهوه و

پاڤاوتنی دهنگای سهر کوتکهری نازادی، تا له مه‌هاباد یووم وتری نه گه‌یشتم ته‌واوی بکه‌م. پاشان کاتی نیمام خومه‌ینی به قه‌ولی مام جه‌لال: «کاریکی گرنگ و چاکه‌یه‌کی گه‌وره‌ی کرد بق چاره‌ی سیاسی کورده‌کانی ئیران» و به قه‌ولی منیش «فتوای خه‌زای دا دژی میله‌تی کوردی موسلمان و به تانگ و توپ و تیاره» وه شاخی خستین، له چیا به بهر کاری دیکه‌ی پی سپێردراو، درێژه‌م به وه‌رگێرانی کتێبه‌ دا و کردم به کوردی. پاشان ناردم بق دۆستی خو‌شه‌روستم کاک نه‌حمه‌دی شریفی به لکوو بتوانی به چاپی بگه‌یه‌نی. پاش به‌ینیک بۆی نووسیم که ئاغای سه‌یدیان، خاوه‌نی چاپخانه‌ی سه‌یدیان له مه‌هاباد. کوتوووه نه‌که‌ر ناوی که‌ریمی حسامی له سهر بی، ناوتری چاپی بکات، له وه‌لام دا بۆم نووسی: با ناوی منی له سهر نه‌بی و به ههر ناوتک بی با چاپ بکری. مه‌به‌ستم ته‌نیا نه‌وه‌یه نه‌م کتێبه‌ بگه‌وته بهر ده‌ستی خو‌ته‌رانی کورد و گۆشه‌یه‌ک له کتێبخانه‌ی کوردی پر کاته‌وه. سال و زه‌مان تپه‌پین و کتێب هه‌چ خه‌به‌ری نه‌ بوو. فارسیه‌که‌شم نه‌ ما بوو که جاریکی دیکه‌ش بیکه‌مه‌وه به کوردی و بلۆی که‌مه‌وه.

له ۱۹۸۶/۴/۲۴ نامه‌یه‌کی کاک نه‌حمه‌دی شریفی - م بێگه‌یشتم نووسیوی: «به داخه‌وه پیتان راده‌گه‌یه‌تیم که شوه‌ی پینج شه‌مروی ۸۶/۴/۱۷ له ورمی مام هه‌یمن کوچی دوا‌یی کرد و ته‌رمه‌که‌یان له مه‌هابادی له گۆرستانی بوداق سولتانی ته‌سلیم به خاک کرد و له ورمی- مه‌هاباد- بۆکان - سنه - کره‌ماشان و تارانێ مه‌جلیسی سهره خو‌شیمان بق دانا.

به‌لام سه‌باره‌ت به کتێبه‌که‌ت (نه‌فسانه کانی کوردی) ده‌بی عه‌رزت بکه‌م فۆرم به‌ندی چاپی کراوه و ره‌نگه هه‌تا هاوینی یان پایزی له چاپ بێته ده‌ری. براتان نه‌حمه‌د شریفی.»

مزگینیه‌کی فره خو‌ش بوو، به تاسه‌وه چاوه پوانبووم که خه‌به‌ری چاپ و بلۆ بوونه‌وه‌ی کتێبه‌که‌م بێگات. پشت به‌ستن به نامه‌ی کاک نه‌حمه‌دی شریفی و بپروا به چالاکی نه‌و له مه‌یدانی نووسین و بلۆ کردنه‌وه دا، منیش له پیزی نه‌و کتێبانه‌ی که کردوومن به کوردی هه‌میشه ناوی «نه‌فسانه

کوردییەکان " یشم نووسیووە. گەلێک لە دۆست و برادەرن و کتێبفرۆشی
 کوردیش لە سوید داوایان ئێکێردووم کە ئەو کتێبەیان بۆ بنێرم ، بەلام بە
 داخووە ئەوە گەشتووینە ساڵی ٩٩٩ ئەک مەر کتێب، بەلکوو مەر خەبەرێکیشم
 لەم بارەووە پێ نهگەشت. تا ئەسەعدی خوارزام کە دەبێ سوپاسی بکەم، لە
 ئێرانەووە قارسی ئەو کتێبە بۆ ناردم . بە راستی گەلێکی پێ شاد بووم و
 بپارمدا جارێکی دیکەش بیکەم بە گوردی ، بەلکوو توانیبێتم لەم ڕێگایەووە
 خزمەتێکی بچووک بە کلتور و کەلهپوری کوردی کرد بێت. بەو هیوایە بێتە
 پەسندی هۆگرانی زمان و کلتوری پەسەنی کوردی.
 کەزیمی حسامی

پیرستی نفسانہ کان

تہ فسانہ گانی لہ مہر جانہ وهران

- ۱- گورک و مهر
- ۲- رتوی و کۆتر و کهله شیر
- نفسانه گهلی ژیانی پۆزانه
- ۳- مهکری ژنان
- ۴- کیزۆلهی ئاقل
- ۵- میتر و ژن
- ۶- ژنی ئاقل
- ۷- ژنی خراب
- ۸- ژنی به مهکر
- ۹- ژن و میتر
- ۱۰- دوو مهلا
- ۱۱- دوو خوشک
- ۱۲- عادهت (خو وره وشت)
- ۱۳- سمایل جاوهش
- ۱۴- کیزی ئاقلی پاشا
- ۱۵- قچاقچی ساخته
- ۱۶- سێ دۆست
- ۱۷- دوو جیران
- ۱۸- دوو دۆست
- ۱۹- سێ په‌ند
- ۲۰- ناخر بقم نه گوتی

- ۲۱- سنی دوست
- ۲۲- داندوی فیله زان
- ۲۳- چۆن بخوازی ناوا دهژی
- ۲۴- بازرگان
- ۲۵- نهحمهه و گولزار
- ۲۶- چاکه و خهرايه
- ۲۷- دوو کویر
- ۲۸- محهمهه
- ۲۹- سنی نهحمهه
- ۳۰- نوکهري ئاقل
- ۳۱- نهحمهه پاشا
- ۳۲- محهمهه پاشا و وهزيرمهکی
- ۳۳- بالولی زانا و بازرگان
- ۳۴- چۆن بالول فیللی له حاجی به تهماع کرد
- ۳۵- بالولی زانا و خهليفه
- ۳۶- ستام و لغاوی خهراپ
- ۳۷- دهرمانی موجیزه کهر
- ۳۸- چۆن دهکری عزرائیل بدقزیهوه
- ۳۹- کهربه لایي فهراش و دزهکان
- ۴۰- نهسیب
- نهفسانه گهلی سیحر و جادوو
- ۴۱- نهحمهه خان و عهلی وهلی
- ۴۲- بالولی زانا و خهليفه به غذا
- ۴۳- ههسهنی ههکیم
- ۴۴- پهندی ههکیمانه
- ۴۵- نهقل و بهخت

- ۴۶- وهستا ئوسيب
- ۴۷- ماسى بۆپتېكەنى
- ۴۸- دووزې برا
- ۴۹- ميرزا مەحمود و ھەزار بلبىل
- ۵۰- رۆستەمى زال
- ۵۱- شا سەمايل و غارەبى رەش
- ۵۲- تلى- ھەزار
- ۵۳- گولبىرىن
- ۵۴- دەرۋىش
- ۵۵- ھەوت برا
- ۵۶- ميرزا مەحمود
- ۵۷- مەھمەد و موقەدەم
- ۵۸- كورى ناسىنگەر
- ۵۹- پاشا و ۋەزىر
- ۶۰- ھىند باد
- ۶۱- ئىنسانى روخسار كورگ

نه فسانه‌ی له مهر جان‌وهران

گورگ و مهر ۱

رؤځنکی پایز مەریک له مێکه‌ل به جی‌ها و له لێره‌وار دا بزر بوو. له
دۆلتیدا په‌نایه‌کی نارامی دیت‌وه و له ویدا ده‌ژیا. له به‌هاریدا به‌رخ‌تکی بوو.
ئێتر به‌ته‌نیا نه‌بوو له که‌ل به‌رخ‌ۆ‌له‌که‌ی ده‌له‌وه‌را. پوځیک له پێ گورگ‌یک له
میشه‌هاته‌هر و بانگی کرد و کوتی:

- کێ رێکای به‌ ئێوه‌ داوه‌ له‌ مێکی من به‌وه‌رین؟

مهر پاراوه و کوتی بۆ خاتری خوا. من هه‌موو زستانێ لێره‌ ژیاوم، قه‌ت
گورگ‌یکم نه‌دیوه. ئێستا بۆ ئێره‌ بوو به‌ مێکی تۆ؟
گورگ کوتی: من شایه‌دم هه‌یه‌ که‌ ئێره‌ مێکی منه‌.

- شایه‌ت کێه؟

- رێوی

- باشه‌ بیهێنه‌ بزانم شایه‌دیت بۆ ده‌دا یان نا؟

گورگ چۆو رێوی بێتی. مه‌ریش چۆو شایه‌د بدۆزیت‌وه‌. توشی سه‌گ
هات و تگای لێکرد:

- گورگ ته‌نکی پێ هه‌لچنپوم و ده‌ستم لێ هه‌لناکرێ. له‌ بیانوو ده‌گه‌ڕێ
که‌ به‌رخه‌که‌م بخوات. ده‌لێ: «چۆن وێراوته‌ له‌ مێکی مندا هاتو چۆ پکه‌ی؟
رێویشی به‌ شایه‌د گرتوه‌. ده‌ستم به‌ داوتنت یارمه‌تیم بده‌. بزانم چیکه‌م؟
سه‌گ کوتی - له‌ که‌ل من وهره‌.

چوونه‌ نه‌و مێرکه‌ ی که‌ گورگی لێ بوو. سه‌گ کوتی: من له‌ پشت نه‌م
دارانه‌ خۆ ده‌شارمه‌وه‌. تۆ به‌ گورگ بێژه که‌ بپوا به‌ هیچ کامتان ناکه‌م. مه‌که‌ر

سوئند به ومجافی من بخوی. بلی ومجافی من له بن نو داراتهیه. که هاتن و
ویستی سوئند بخوا، من دهیانخکتیم.

کورک و ریوی هاتنهوه. کورک کوتی:

- نهوتتا شاهیدم هیناوه.

ریوی کوتی: به لی راسته و نیره ملکی کورکه.

مه پ کوتی: پرواتان پیناکهم تا سوئند به ومجافی من نهخۆن. وهره

سوئندم بق بخۆ، بهرخهکمت ددهمی. له میشه نیزیک بوونهوه ریوی تروسکی
چاوی سهگی دیت و کوتی:

- نا، ومجافی تۆ پیروژه. من ناویرم سوئندی پی بخۆم. خۆتان ریگ

کهون.

مه به کورکی کوت: « بزانه ریوی سوئندی نهخوارد، که وابوو نیره

ملکی تۆ نیه.

کورک کوتی: ریوی ترسهنۆکه. خۆم دیم سوئند دهخۆم. که له میشه

نیزیک بوونهوه، سهگ هاته دهر و گهروی کورکی گرت.

کورک به بلغه بلغ کوتی: راسته ومجاخت پیروژه. نیره ملکی من نیه.

بیانوم پی دهگرتی تا بهرخهکمت بخۆم.

سهگ بهریدا و کورک ههلات. سهگ و مه پ و بهرخ چوونهوه کن خاوهنه

کهپان.

(له کن کوردان ومجافی بنه ماله پیروژه و سوئندی به درۆ به ومجاخ

کوناحتیکی کههرهیه)

ریتوی و کوتر و کهله شیر ۲

رۆژیک ریتوی به دواى پاروه نانیک دا دهگه را چوه نۆو گوند و دیتی مامر له دهوری عهباری کهنم کۆ بوونهوه و کهله شیریش به دهورمیانده دهگه پێ. که چاویان به ریتوی کهوت هه لاتن. ریتوی رووی کرده کهله شیر و کوتی:

- برا گیان بۆ دهترسی؟ دهزانی زولم نه ماوه و داد دنیاى داگرتوه و منیش وا دهچمه هه جێ.

کهله شیر کوتی: که وایه منیش له کهل تۆ دیمه هه ج. رۆیشتن و له جهنگه لێک دا توشی کۆتریک بوون. کۆتر پیتی سهیر بوو کوتی:

- کاکی کهله شیر چباسه. تۆو و ریتوی؟

- برا. نهت بیستوه داد دنیاى داگرتوه و زولم نه ماوه. ئیستا من و ریتوی دهچینه هه جێ تا له گوناهان پاک بینهوه.

- که وایه منیش له کهلتان دیم. هه سێک کهوتنه رێ. ریتوی کهوته پێشیان و بردنی بۆ کونی خۆی. کوتی: نه مشق لیره دههستهینهوه و بهیانی دهکهوینه رێ. هه سێک چوونه ژوور، ریتوی دهراگی لێ کرتن و کوتی:

- برایان: ئاکادار بن ههرا ههرايه نهکهن، تا به ئاسودهیی بهههین.

وههه قهراړیک دابنێن، ههرجی دههکه دههکی کرد. بیخۆین.

کهله شیر لای بهیانی کاتی بانگ دانی بوو، خۆی پێرانهگیرا، بالی لێک دان و خویندنی.

ریتوی کوتی برا قهراړمان چبوو؟ له بیرت چۆنهوه. کهله شیر خۆی پێرانهگیرا و دیسان قوقلیقوی دهست پێکرد. ریتوی گرتی و خواردی. تاو ههلات و کۆتریش دهستی کرد به بلغه بلغ.

ریتوی کوتی: برا قهراړهکهت له بیر چوه. به چاوی خۆت نهت دی؟ کۆتری

به ده‌میته‌وه گرت و هاته ده‌ری.

کۆتر کوتی: برای به‌ریز یتیم بیژه له چ تایفیکی و پاشان بمخۆ.

رێوی کوتی: له تایفه‌ی محممه‌دی. له گه‌ل کوتنی وشه‌ی محممه‌د، زاری

لێک کرده‌وه و کۆتر ده‌ر په‌ری و له شه‌قه‌ی بالانی دا.

رێوی به‌ داخێکه‌وه چاوی لێکرد و کوتی: «خۆزیا کوتی‌بام له تایفه‌ی»

جرجیسم» ددانم لێک نه‌ ده‌بوونه‌وه و کۆتر نه‌ ده‌فری.

ئەفسانە و نەقلەكانى

لە

مەرڤاننى رۆژانە

مهكړی ژنان ۳

روژتک پاشا له وهزیری خوی پرسى:

- پیاوړتر به مکر ن یا ژن ؟

وهزیر له وهلامدا کوتى: دپاره ژن به مکر ترن

پاشا کوتى :

- نیستا که تو پیت وایه دهبی بهلگم بق بینى. چل روژت مولات بى،

نهکړ بهلگ نههینى له سرت ددهم.

وهزیر خه مگن یو. بیرى کردهوه چیکا ؟ له سمرى ددری و دهکوژى.

باشتره سمرى خوی هلگړی و پروا. له شاره دا ژنتک هه یو به ناوی « فدان »

هه موو جارې که توشى وهزیر ده یو کالتهى له گهل دکر د و دهیوست پیخه له

تینى، وهزیر پهنى نه ددها. و کوتى نه ددهایه و دهیکوت:

- نه م قسانه چیه. شتى وا چوڼ دهبی. من و تو له شاریکدا دهژین،

خه لگ بزانتى ښارومان دهچى.

وهزیر ویستى یر له وهى له شار دهر بچى بق دوا چار له جاده و کولانى

شار دا بسوړپته وه و مالواوی یکا. له قهراخ شار توشى « فدان » یو.

- جهناپی وهزیر سلو. بوج وا بى واز و خه مگینى. چونه ببیه میوانى من

و له گهل بى تا خه م و خه فعت له بیر بهرمه وه،

وهزیر له دلى خویدا کوتى : تازه خو هیچم نه ماوه له کیسم بچى. له م

شارهش نازیم. بق چى له کهلى نهچم و بزاتم چى له من دهوئى؟ پاشان کوتى

به خوښیه وه. نیستا کاتم هه یه و نازادم.

فدان کهوته پیش و وهزیر به دوایدا، که پشته مال. فدان وهزیرى له

ژوریک دانا و له پهنای دانیش و دستیان کرد به قسان. پاشان فدان ههستا

وکوتی: چرکه یک دهچمه دهر و دیمه وه. چاوه راوتم به و لیره مه بزوو.
فدان چوه دهر و دهرگای له سهر داخست. چوه کن میترده که ی که
بازرگان بوو له دوکان کاری دهکرد. کوتی:

- دهزانی چیه؟ خه ونیکی ناخوشم دی. له خه ونمدا تو له سهر دار
که وتیروی هر تک دهستت شکا بوون. خوتم پی رانه گیرا و به غار هاتم بزاتم
به لایه کت به سهر نه هاتی.

ده سال بوو میتردی کردبوو، جاریکیش نه چو بوو دوکانی میترده که ی.
میترده که ی زوری پیخووش بوو که ژنه که ی له دوکانی چوه سهری بدا و
نهدیه ویست بچینه وه. خزمه تکاره که ی بانگ کرد و کوتی برق زوو مریشکیک بکه
که باب و میوه و شهریه تینه.

ژن و میترد دهستیان کرد به خواردن و فدان کوتی:

- وهره چۆله میشکین بکین.

- زور باشه. نه گهر تو بردته وه هر چی ده لئی بۆت ده کرم. ژن و میترد

چۆله میشکینیان شکاند و فدان کوتی:

- له بیرت نه چی، هرچی و تمدا ی بللی له بیرمه. ئیستا دهچمه وه مائی و

نانیکی خوشت بق ساز ده کم و نیو سه عاتی دیکه وهره وه.

به لام وهریز. وهریز نیکه ران بوو، سه عاتیک پیچوو فدان نه هاته وه.

ناخره که ی دهرکا کرایه وه و فدان هاته ژوور.

وهریز کوتی: چت به سهر هات و له کوئی بووی. چهند سه عاته چاوه

پوانتم.

- له ریگا مه حته لیان کردم. خوژ نارمه ت مه که. فدان له په نا وهریز

دانیشت دهستی کرد به ناز و نوز و لاوانده وه. وهریز ورده ورده وه غیره ت

کهوت و ویستی له نامیزی بکری، له پی له دهرکایان دا. وهریز ترسا و برسی:

نه وه کتیبه:

فدان به هیدی وه لامی داوه و کوتی:

- میترده که مه. ئیستا تو لیره بیینی ده تکوژی

- نهی خودا. چ به لاییتک به سهر هینام. من که ریکام به تو نه کرتبوو،
تو خوت منت هینا نیره و نیستا به کوشتم دودهی!

لهم ناوه دا پتر له دهرکایان دا و بازرگان هاواری کرد:

- نافرت دهرگا بکهوه، له گهل کتی قسان دهکهی؟

فدان له سهر خو گوتی: «له گهل دلداره خوښه ویسته کهم. تاویتک
راوهسته، نیستا دهرگا دهکه موه.

وهزیر له ترسان پهنکی پهری و گوتی:

- نهوه ده لئی چی؟ ناقل به. تکا ده کهم فیکریکم بق بکهوه و نه جاتم ده.

تو خوشکی منی!

- نه کهر له بارهی مندا بیبری خه راب نه که یهوه، رزگارت ده کهم. رابه بچو

نیو نه م سندوقه.

وهزیری خسته سندوق و دهرکای قفل کرد و چوو دهرکای کردهوه. میترد

وهک کورگی هار وه ژووږ کهوت و فدانی په لامار دا و گوتی:

- کوا. دلداره کهت چی لیتها؟ زوو به بیژه یتیم. فدان به پتکه نینهوه کلیلی

سندوقه کهی بق درتو کرد و گوتی:

له سندوقه دایه، هانی بیکه وه، وهزیر له ترسان سیس بیوو. بازرگان

کلیلی له فدان وهر کرت و فدان هاواری کرد:

- برده موه، دقرا نندت. نیستا چم که ره که ده بی بیکری.

- ناخ. نهوه چ کالته یهک بوو؟ که می مابوو بتکوژم. بق بردنه وهی چوله

میشکین کالتهت پتکردم.

فدان پلاوی لینا بوو، ویستنی بوی بیتنی، میترده کهی گوتی: «نا نا

درهنگمه. کهس له دوکانی نیه. ژنه کهی ماچ کرد و چوه دوکانی.

فدان دهرکای سندوقی کردهوه، وهزیری به نیوه گیان هینا دهرت. وهزیر

خوی پتی رانه دهگیرا. که متک دانیشیت بی نهوهی مالاوایی لیتیکات، ودهر کهوت

و راست بق باره کای شا. له دلدا دهیگوت: نیتر نابی له شار بجمه دهر. به لکهی

که وره تر له مه بق مه کری ژنان دهست ناکه وئی. چوه باره کای پاشا و شا پرسی

- باشه. به لکته بۆ مه کرى ژنان هتتاوه يان نا؟
وهزير گوتى به لى، حکايعتى خۆى و فدانى بۆ کتيرايه وه. پاشا گوتى :
- هه قته، تۆ راست ده کهى. ژن له پياو به مه کرى تره. ئه وهش نه زمى
جيهانيه و هيچى له که ل ناکرى.

کیرۆڵە ئاقل ٤

دوو دەستە برا ھەبوون بە ناوی « ئافق » و « مستق » یەکتریان زۆر خۆش دەویست. ھەر یەک لە گوندیکی دوور لە یەکتەر دەژیان. ھەر تکیان زۆر دەولەمەند بوون. مستق نابوت بوو و هیچی نەما. کیشە و ھەرا لە مالهەکی سەری ھەلدا. ھەر کەسە چی کەوتیا دەست، دەیدزی. وای لێھاات بۆ نانی پۆژاھە موحتاج بوون.

مستق بریاری دا بچیتە لای دەستە بڕایەکە و ھیندێ گەنمی لێ بستینێ. ئافق بە ھاڤی برادەرەکەیی شاد بوو، میواندارییەکی شازی ساز کرد و نەبەشت چەند رۆژ بچیتەو. ئافق نەیدەزانی مستق نابوت بوو و هیچی نەماو. بەر لە ھەمی میوانەکە بەرێکاتەو لە کەل ژنەکی تەگبیری کرد. چ دیارییەکی باش بدا بە برادەرەکەیی. گوتی:

- مەن دەبێ شتیکی وای بدەمێ کە شایانی ئەو بێ. بە تۆش وانێ؟
- راستە. دەبێ شتیکی بدەینێ کە خۆشەویستی مەن و تۆ بێ.
- دەزانم ئەو کورتیکی جەحیلی ھەیە. بە کیرۆڵەمانی بدەینێ و شیر باییشی لێ نەستین. ژنەکە رازی بوو.

ئافق چوێ کەن مستق و گوتی: « مستقی خۆشەویست. دەمەوێ کیرۆڵەم بدەم بە کورەکەت. لە کەل خۆتی بەرە و ھێچیشمان ناوێ.

مستق لەم قسەکانە سەری سور ما. لە کەل خۆی گوتی: « ئەوەش بوو بە کار. مەن ھاڤم برێ گەنم بستینم تا ژن و منداڵم لە بێرسان نەمرن. ئەو بۆکیش لە مەن دەکاتە سەر بار. خۆمان ئەو لە بێرسان دەمرین. ئەو کیرۆڵ چۆن بەختیو کەین؟

بەیانێ ئافق و خێزانی جیازی کیرۆڵەکیان ئامادە کرد و کەل و پەلی

سه‌ه‌فريان ساز كرد و سواری نه‌سپيان كرد و له‌كه‌ل مستق خستيانه ریئ.
مستق له‌كه‌ل بوك رتکایان كرته بهر و له‌نیوه‌ی رتكا را وه‌ستان نه‌ختی
به‌سه‌ینه‌وه. مستق له‌دلی خویدا کوتی: « کیژه‌كه‌ی به‌جی دتلم نه‌سپه‌كه
بله‌وه‌پینی. خۆم ده‌چمه‌ نیو لیږه‌وار و تا شه‌و ناگه‌پتمه‌وه. کاتی دیتی نه
كه‌پامه‌وه، ده‌چته‌وه مالی خویان.» بپاری دا وا بکات. به‌کیژمه‌كه‌ی کوت:

– پۆله‌ گیان. تق نه‌سپه‌كان بله‌وه‌پینه‌ تا من له‌ نیو لیږه‌وار دیمه‌وه. مستق
پۆی، دواي پۆژناوا كه‌پامه‌وه، دیتی کیژمه‌كه‌ هر وا له‌ كن نه‌سپه‌كانه. کیژه‌ كه
زانی كه‌ خه‌زوری شتیکی لی ده‌شارپته‌وه. کوتی:

– بابا، راستیم پی بلتی شتیكت له‌ دلدايه. ئیستا ئیتر من هم كچی تۆم
و هم بوكت. هر چه‌ند نا توانم له‌ كه‌ل تق بدویم. x
به‌لام ده‌بی راستیم پی بلتی.

مستق کوتی: « له‌ خوا بزر نیه‌ له‌ تق چ وه‌شیرم. من نه‌وه‌نده‌ فه‌قیرم كه‌ له
مالی هېچمان نیه‌ بیخۆین. هه‌موو رۆژی كه‌ هه‌لده‌ستم، بیر له‌ وه‌ ده‌كه‌مه‌وه‌ كه
پاروه‌ نانێك بق ژن و مندا لان له‌ كوێ په‌یدا بگه‌م. تۆش نه‌وه‌ دپیه‌ مالی من و
برسی ده‌بی. چۆن نېگه‌ران نه‌م و بیږی لی نه‌كه‌مه‌وه.

– بابا، نه‌كه‌ر نېگه‌رانیت هر نه‌وه‌یه، بیږی لی مه‌كه‌وه. منی هېچم له‌ ژن
و مندا لی تق زیاتر نیه‌. هر ئیستا جیان و شته‌كانی من ده‌فرۆشین و هر
چۆنێك بی ژیان ده‌به‌ینه‌ سه‌ر. پاشان نه‌سپه‌ گانی‌ش ده‌فرۆشین و تا بزانی
چۆن ده‌بی.

مستق هه‌ناستیکی هه‌لکێشا و كه‌وته‌ رتكا و گه‌یشته‌وه. شه‌و کیژمه‌كه
هه‌موو ژنه‌كانی مالی كۆ كرده‌وه و کوتی:

– ئیستا شتیكتان پی ده‌لیم. به‌لین بدن كه‌ به‌ کویم بگه‌ن. هه‌موو به‌لین
یان دا. پاشان کوتی:

– چوونه‌ هر شوینی، به‌ ده‌ستی خالی مه‌كه‌پینه‌وه. هر چی له‌ رتكا
دیتان. له‌ ته‌پاله‌ وه‌ بگه‌ تا كۆنه‌ كه‌وش و ناسنه‌وتله‌ و په‌رۆ و شه‌ره‌ و له‌ ده‌ركا
كۆی كه‌نه‌وه. پۆنێك به‌ كار دیت.

پژژتک بوکی کهوره دههاته وه مالتی، دهیویست له نیتو گژ و کیا دا
 کهسکتیک کۆ بکاته وه. له نیتو گژ و کیا دا سندوقێکی ئاسنی دیته وه، ویستی به
 جیتی بێلێ. قسهی کیژه کهی هاته وه بیر. سندوقه کهی هه لکرت و کهیشه وه
 مالتی. سندوق و کهسکی دا به کیژه که و کوتی : « ئه وانه م له مه زرایه
 هه پنا و نه وه.

دهرگای سندوقیان کرده وه، پپ بوو له ئالتون و چه و اهیرات کیژه که شاد
 بوو کوتی : ئه وه به شنی هه صوو ژیا نمان دهکا و نیتر له که ل یه ک کیشه و هه را
 ساز مه کهن.

x له نیتو کوردان ره سمه بوک هه تا مندالی نه بی. نابێ له که ل خه زوو و
 بیاوی خزمی میردی قسان بکات)

ژن و میترد ۵

ژن و میتردیکی فەقیر و هه‌زار هه‌بوون. روژێک میترده‌که گوتی: «چبکه‌ین. هیچمان نیه و له‌مه‌و دوا چۆن ده‌ژین؟»

ژنه‌که گوتی: هیچمان نه‌ماوه. هه‌سته جلی بوکینی من به‌ره، له‌باژێر بفرۆشه و به‌پاره‌که‌ی کاسبی بکه.

میترده‌که‌ی که ناوی «ئافۆ» بوو، جلی ژنه‌که‌ی خسته‌ توره‌کیک و به‌کۆلی داد و بۆشار. له‌ڕیگا دیتی کابرایه‌ک جوتی ده‌کا. بانگی ئافۆی کرد:

- بۆ کوێ ده‌چی؟

- ده‌چمه‌ شار، تا جلی بوکینی ژنه‌که‌م بفرۆشم.

- بێته‌ بزاتم. نه‌که‌ر جوان بن ده‌یان کرم. ئافۆ چوو بوخچه‌ی کرده‌وه.

کابرای جوتیار ته‌ماشای کرد و گوتی: ده‌یان کرم. ئه‌وانه‌ بده‌ به‌من و گایه‌کانی من به‌ره و برۆ.

ئافۆ به‌و سه‌ودایه‌ راژی بوو. جل و لیباسه‌کانی دایه و گایه‌کانی وه‌ پیش خۆ دا و به‌ره و شار که‌وته‌ ڕێ. له‌ به‌ر خۆی ده‌یگوت: «گایه‌کان ده‌فرۆشم و به‌پاره‌که‌ی کاسبی ده‌که‌م. دیتی کابرایه‌ک له‌و لا‌ڕا دیت و دوو مه‌ری و د پێش خۆ داو، له‌ ئافۆی پرسى :

- ئه‌و گایانه‌ بۆ کوێ ده‌به‌ی؟

- ده‌چم له‌ بازار ده‌یانفرۆشم.

- وه‌ره‌ بیانده‌ به‌ من و مه‌رکه‌کانی من به‌ره.

- نه‌م قسانه‌ چیه. گایه‌کانی من جوتی ده‌که‌ن، چۆن به‌ مه‌ر

ده‌یانگۆر مه‌وه‌؟

- مەرھکاني منيش شيرى ددهن، همموو سال دھزين، خوريان به کار ديت. هم بهشى نانت دهکن و هم پهنير. همموو شت.

نافق نهختى بيرى کردهوه و پاشان رازى بوو. گايهکاني دا به کابرا و مەرھکاني وهپيش حق دا بق شار. توشى کابرايهک بوو له شار دههاتهوه و دوو تاژى پتي بوو. کابرا له نافقى پرسى :

- بق کوئ دهچى؟

- دهچم نوو مهرانه دهفرۆشم.

- وهره تاژيهکاني من وهر گره و مەرھکان بده بهمن.

- نوو قسانه چيه. تاژى تو به کارى چيم ديتن؟

- کابرايهکى سهيرى. تاژى من راوتى دهکن. کهروتشک و پتويت بق دهگرن. دهبهى دهيانفرۆشى و دهولمهاند دهبي.

نافق رازى بوو. مەرھکاني دا به کابرا و تاژيهکاني وهر گرت و کهوته پتي. کهيشته شار. توشى کابرايهک بوو، کهله شيرتيكى پتي بوو. له نافقى پرسى:

نهم تاژى يانه بق کوئ دهبهى؟

- دهبهم له بازار دهيانفرۆشم.

- نوو کهله شيرت دهدهمى، تاژيهکان بده بهمن.

- نوو قسانه چيه. تاژيهکاني من راو دهکن. کهله شير به کارى چى من

ديت؟

- چۆن به کار نايه. کهله شيرى جهنگيه، له پيش برکينى شهړه کهلهباب سهړ کهوتوه. من له بهرانبهړ دا پاره و خهلاتم وهر کرتوه.

نافق ديسان توژى بيرى کردهوه وسهواکهى کرد و کهله شيرى وهر گرت و بهره و بازار روى. له بازار کابرايهک هاته لاي. کلوتكى پتستى تازهى پتي بوو. له نافقى پرسى:

- داخوا کهله شير دهکته به کللو نا گۆرپيهوه؟

- نا. کهلهبابى من. کهله شيرتيكى رهههکى نيه. پوژتى دوو سنى کهله

بابان دهبه زینتی، کلاو به کاری چی دیت؟

- نهو قسانه چیه. کلاوکی جوانه و له سه رتی بڼی، ژنه کهت خوښی دهویتی.

نافق رازی بوو. که له شیری دایه و کلاوی ودر گرت و بهرهو مال کهوته ریځ. له پهنا چو میټک راوستا به سیتته وه. له سه ر ناوځ ویستی دهست و چاوی بشوات. داهاته وه کلاو کهی له سه ری کهوته خوار و ناو بردی. به سه ری په تی و دهستی خالی مایه وه.

له پهنا مال کهی دیتی کاروانیک خستوویه تی. به پهنا کاروانه که دا تیده په پی، نو که رانی بازرگانی خاودنی کاروان کرتیان و کوتیان هاتووی دزی بکهی. نافق گوټی: دزی چی؟ نیره مالی منه و دهجه وه مالی خوم. نو که ران کوتیان نه دایه و بردیان بق لای بازرگان.

بازرگان پرسى: «بهو شهو ی له چی ده که پټی؟

- بق کاسبی جوو بومه شار و نیستا دهجه وه مال.

- باشه له کاسبی چیت پیدا کردوه؟ نافق چیروکی سه ودا و سه فهرده کهی بق گټراپه وه. بازرگان گوټی:

- ناکات له خوت بی. ژنه کهت باش پټت را دهکا!

- بق چی؟ هه ر بیریشی لی ناکاته وه.

- ودره گریو بکهین. که که یشتیه وه نه گه ر دهستیکی باشی لی نه دای

هه رچی هه مه دهیدم به تو. نه که ر لټی دای نه وه ژنه کهت بده به من.

گره ویان کرد و بازرگان دوو که سی له نو که رانی خوټی له که ل نارد تا له سه ر باز و له سه ر روژنه سه پریان بکهن.

نافق له دهرکای دا. ژنه که دهرکای لیکرده وه و له خوښیان خوټی ده نامیزی هاویشته و گوټی:

- خوښه ویسته کهم باش بوو. چهنده شاد بووم به سلامه تی که راپه وه.

ناوی هیتا و لاق و دهستی مټرده کهی شوشته و پرسى:

- کاسبیه کهت چوژن بوو؟

ئافق ھەموو رووداوەکەى بۆ گێڕایەو. ژنە که دڵخۆشی دایە وە و گوتى:
 - خۆشە و یستم خەم مەخۆ. کاسبى و بازرگانى بێ زەرەر نابى. جارێک
 زەرەر دەرکەى و جارێکى تر قازانج دەرکەى. نابى خەم بخۆى.
 بازرگان بە بیستنى ئە و قسانە سەرى سور ما و ھەناسەپەکی ھەلکێشا
 و گوتى: « ئە و ھە ژنى باش». پاشان بە گوتەرەى قەرارێکى کرد یووێن، کالای
 شتەکانى دا بە ئافق. ئافق دەولەمەند بوو لە کەل ژنە که بە خۆشى ژيانیان بردە
 سەر.
 ئەوان بە ئاواتى خۆیان گەیشتن، ئێوەش بە ئاوات بگەن.

ژنی ناکل ۶

بیاوټکی بیر هه‌بوو جگه له که‌ریک هیچی دیکه‌ی شک نه ده‌برد. هه‌موو رۆژی ده‌جوده جه‌نکه‌ل وبارتکی دار ده‌هینا. جیرانه ده‌وله‌مه‌نده‌که‌ی له په‌نجه‌رده‌وه ته‌ماشای ده‌کرد و ده‌یبینی که چۆن کابرای فقیر هه‌موو رۆژی باره دارتیک دینته‌وه.

پۆتیک لیتی پرسى: « من ده‌بینم هه‌موو رۆژی تۆ باره دارتیک دینی. ئه‌و دارانه به‌چهند ده‌فرۆشی و له مالتیدا چهند که‌سن.»
- باری به‌ده سکه‌ ده‌دهم و شەش که‌سین له مالتدا و به‌و پاره‌یه‌ نان و خواردمه‌نی ده‌کړم.

کابرای ده‌وله‌مەند پارمه‌کی دایه و کوتی: « ئه‌م پاره‌یه‌ وەر کره و نیتړ مه‌چۆ داران. دل‌م بیت ده‌سووتی.»

کابرا پارمه‌کی وەر گرت و دای به‌ژنه‌که‌ی کوتی:
- ئه‌و سه‌د سه‌کیان داوم‌ی که‌ ده‌ رۆژ نه‌چمه‌ داران. دوو رۆژی بیتچوو، رۆژی ستیهم پیاوه‌ فقیره‌که‌ له‌ ژنه‌که‌ی پرسى:

- ئیم‌رۆ بق‌چی هیجت نه‌کړیوه؟

- پارهم‌ نیه.

- چۆن پاره‌ت نیه؟ پیتش دوو رۆژ سه‌د سه‌که‌م نه‌دایه‌ی، نه‌مگوت ده‌ پۆژان ناچمه‌ داران؟ کابرا چاری نه‌ما، که‌ری و ده‌پیش خو‌دا و به‌ره‌و جه‌نکه‌ل که‌وته ری. کابرای ده‌وله‌مەند دیتی کابرای فقیر دیسان چوه‌ داران. له‌ کاتیکا کیزه‌که‌ی له‌ په‌نا ورتستا بوو، بانکی کابرای کرد و کوتی:

- قه‌رار نه‌بوو ده‌ رۆژ نه‌چی جه‌نکه‌ل؟ من سه‌د سه‌که‌م نه‌دایه‌ی؟

فقیر له‌ و‌د‌لام دا کوتی: « پارهم‌ نه‌ماوه »

ژنی خه راب ۷

کابرایهک بوو به تاوی نهحمه خان، ژنیکي فره خه راب و پرو کرزی هه بوو. خه لک پتیا ن دهگوت:

- نهحمه خان تو پیاوکی باش و ناقلی. به لام ژنه کهت کهس تخون مالی ناکا و له کهل هه موو کهس به شه دیت. ته ریق نابیه وه.

روژیک به ژنه کهی کوت: «با بجینه مه زرايه.»

روژستن. ژنه کهی برده سهر چالوئک و کوتی: «پاره که ئیره م کرد بوو عه نباری کهنم. سهیری که بزانه هیچی تیدا ماوه.»

زن چوه سهر چالو و نهحمه خان پالیکي پتوه نا و به ته نیا که رایه وه. شه ویزدانی نارحهت بوو. کوتی «هر چی بیت ئو ژنه له کهل من زهحه تهی کیشاوه، بجم نانیکي بق بهرم.»

به یانی ههستا هتندئ خواردنی هه لگرت و گوریسیکی دهست دایه و چوه سهر چالوکه. کوتی با بزانه زیندوه یان نا. گوریسی هاویشته خوار و تاوئک چاوه روان بوو، پاشان هه لیکتیشاوه. ههستی کرد قورسه. وای زانی ژنه کهیه تی. که هاته دهر، ته ماشای کرد ماریکی گهره خوئی لی هالاندوه. ویستی بیتخته وه ناو چالوکه. مار دهستیکرد به پارانه وه و کوتی:

- پیاری چاک به مه م خهروه چالو. من به زهحه ته له دهست ژنیک نه جاتم بوو که دوتشه و کهوته نه م چالووه. له کهل خوت هه لمرکه. به کارت دیم. نهحمه خان ماری برده وه مالی. ماوهیهک پیچوو، روژیک مار پتی کوت:

- نهی نهحمه خان من دهجم له ملی کچی پاشا ده هالیم. هیچ کهس ناتوانی نه جاتی بدا. کاتی جارچی جار ده کیشی و ده لی: «کتی ده توانی کیزی پاشا نه جات بدا.» تو بیژره من ده توانم نه جاتی بدهم. «ئو دهم وهره و له ملی

کیزه کهم بکوه تا پاشا ئالتونیککی زۆرت بداتی و دهوله مه‌ند ده‌بی. سزای نه‌و
چاکه‌یه که له که‌ل منت کردوه.

مار چوه ژووری کیژی پاشا و خۆی له ملی هالاند. پاشا دوکتور و
چاویه‌ست و زانای بانگ کردن. که‌س چاری پی نه‌کرا. پاشا کوتی: «له شار
جار بکیشن که:

- هه‌ر که‌س بتوانی کیژی پاشا نه‌جات بدا، پاشا کیزه که‌ی دداتی.
ئه‌حمه‌د خان کوتی: «من ده‌توانم نه‌جاتی بدهم.» ئه‌حمه‌د خانیان برده
باره‌گای شا و بره‌یانه ژووری کیزه‌که، دیتی کیژ که‌وتوه و مار له ملی هالوه.
ماره که چاری به ئه‌حمه‌د خان که‌وت، کیزه‌که‌ی به‌ردا و کوتی: «ئه‌گه‌ر جاریکی
دیکه له ملی کیژی پاشا هالام، نه‌که‌ی پیتی نه‌جاتی بده‌ی. ئه‌گه‌ر پیتی
ده‌تخنکینم»

ئه‌حمه‌د خان کیژی پاشای ماره کرد و که‌وت شه‌و و رۆژ زه‌ماوه‌ندی کرد.
پاشه نه‌وان له خۆشی و شادی دا راده‌گرین و ده‌چین بزانیان مار چه‌ده‌کا.
ماره دیسان چوه ژووری کیژی پاشای ولاتی دراوستی نه‌وان. هه‌موو
خه‌لکی کۆشکی پاشا کۆ بوونه‌وه و هیچیان بق نه‌کرا. یه‌ک له خزمه‌تکاران
کوتی: «له ولاتی دراوستیمان ئه‌حمه‌د خانیک هه‌یه ته‌نیا نه‌و ده‌توانی چاری
بکات. به‌ دوا‌ی ئه‌حمه‌د خانیان دا نارد. نه‌و ترسا و له دای خۆیدا کوتی: «
ئێستا چیکه‌م؟ ئه‌گه‌ر نه‌چم پاشا ده‌مکوژی. بچم مار ده‌م خنکینی.»

ئاخه‌ره‌که‌ی بریاری دا بچی. چوه ژووری کیژی پاشا و دیتی مار له ملی
کیزه‌که هالوه و هاتوه بیخنکینی. مار که چاری به ئه‌حمه‌د خان که‌وت،
ویستی خۆی باویتی و بیخنکینی. ئه‌حمه‌د خان کوتی:

- راده‌سته. من نه‌هاتووم کیژی پاشا نه‌جات بدهم. هاتم ئاگاهادارت بکه‌م
که ژنه‌که‌م له چالوو هاتۆته‌وه دهر و به‌ دوات دا ده‌که‌پتی.
مار که نه‌وه‌ی بیست، کیژی پاشای به‌ردا و وایکرد.
که‌ وابوو پیاوان سه‌ر کۆنه مه‌که‌ن که به ژنه‌کانیان ناوێرن. ژن نه‌گه‌ر
خه‌راب و پێچه‌یا به‌و که‌س پیتی ناوێریت.

ژنی به مه کر ۸

پژژیک میترد به ژنه که ی گوت: « قهت ناتوانی فریوم بدهی.»

ژن له قاقای پیکه نینی دا و گوتی :

- ده برۆ. هر کاتی بخوازم به لایکت به سهر دینم هر باسی مه که.

- تۆ ژنی بی ناقل چۆن ده توانی له به رانبر ناقلی پیاو دا خو بنوینی؟

ناخره که ی پژژیک پیاو ده که چوه مه زرایه جوتی بکا. ژن بریاری دا

گالته یه کی له که ل بکا. چوه بازار و ماسی تازه ی گری و بۆ میترده که ی برده

مه زرا و گوتی: « تا تۆ نانه که ت ده خۆی، من ده چم بزانم جوت چاک کردوه یان

نا؟»

- ژن به خه تی جوتیدا ده چوو، له چهند شه قاوئگدا ماسیه کی ده خسته

خه تی جوتی و دایده پۆشی. هه موو خه ته کان که را و که رایه وه په نا میترده که ی

دانیش و نازی کرد و به زمانیکی شیرین و گالته دهستی به قسان کرد.

نیو سه عاتی پتچوو، میترده که گوتی:

- باشه. هه سته تۆ برۆ تا من زهویه که م بکێلم.

ژنه که وه لامي دایه وه :

- راوه سته جاریکی تر با له که ل تۆ به خه تی جوت دا بیتم، پاشان ده برۆم.

میترد دهستی کرد به کێلان و ژنه که ش له که ل هه وه ده پۆشیت. دوو هه نگاو

پۆشیتبوون که ماسی له ژیر کاسن هاته دهر.

ژنه که گوتی: « بزان هاتنی من چهندي خیر پتوه بوو. داخوا قهت خودا

نیعمه تیکی ناوای به تسیب کرد بووی؟»

بریکی دیکه پۆشیتن ماسیه کی دیکه ش له ژیر کاسن هاته دهر. ژن

ماسیه گانی هه لگرت و بردنیه وه مالتی و سووری کردنه وه. سقوسیشی پتدا

کرد. ئيتواري مېردهكې هاتوه و بانگي كرد: « نافرمت ماسي بېنه !

- ماسي چي ؟

- چۆن ماسي چي؟ كام ماسي ؟ نه ماسيانهي كه له زهوي درم هيتان.

ژن هاواري كرد و گوتي :

- نهی هاوار! خلكينه بگه نه هاوارم. مېردهكه م شېت بوه! كهس دېتويه

كه ماسي له زهوي بگيرئ؟

دراوسيتكان به غار هاتن و پياوهكېان كرت و له كۆلهكېان بهست. شهو

كه خلك بلاوهي كرد، پياوهكه پاراوه و گوتي :

- من له كۆلهكه بگهوه. بېگومان خهونم دېوو كه ماسيم له زهوي

كرتوه. - نا. نهكه بېكه مهوه لېم ددهي.

- به ومجاخ و به كياني مندالهكان دهستت لېنادهم. ژنهكه له كۆلهكېي

كردهوه و دهوي سؤسي له پېش دانا و سهرې ماسي له ژير سؤس هاته دهر.

مېردهكه به ترسه وه گوتي: « نهی هاوار ديسان خهون دهبېنم. شتي سهرم

دېنه بهر چاو.

- چ دهبيني ؟ چيت دېته بهر چاو؟ ديسان ماسي دهبيني ؟

- بهلئ !

- چما تۆ نه تكوت كه ناتواني فرېوم بدهي ؟ ئېستېا بېنيت كه ناقلې

بياوان هيچ ناهېتئ. نهوي كوت و له قاقاي بېكه نيني دا.

ژن و میړد ۹

پیاوټک بوو ژنتیکی جوان و میهره‌بانی ه‌بوو. به‌لام منداآلیان نه‌بوو. پیاوه‌که کاری ده‌کرد و به‌ردی قورسی ه‌لده‌کرت. به‌پوونی نه‌وژنه‌باشه نه‌ومنده دل‌خوش بوو که به‌ردی قورسی به‌هاسانی ه‌لده‌کرت. رڼژټک پاشا و وه‌زیر به‌کن نه‌و دا تېده‌پېږن.

پاشا به‌وه‌زیری کوت: «سه‌یری که‌نم پیاوه‌چنده به‌توانایه.»
وه‌زیر کوتی: «لیره‌دا ه‌یز له‌گوړتدا نیه، ته‌نیا دل‌ی خو‌شه.»
- نا... مه‌سه‌له‌ی ه‌یزه. له‌نیوان پاشا و وه‌زیر دا پاس ده‌ستی پټکرد.
وه‌زیر کوتی:

- وهره‌گریو بکه‌ین. من ده‌لیم نهم پیاوه‌یا دل‌ی خو‌شه، یا ژنی جوانه، یا زور ده‌وله‌مهنده، یا منداآلی باشی ه‌ن، یه‌که له‌وانیه.
پیریتژنتیکیان نارده‌مالی کابرا، گوټیان برڼ بزانه‌چی له‌مالیتدا ه‌یه.
پیریتژن چوو دیتی هیچی نیه. منداآلیشی نیه. به‌لام ژنه‌که‌ی جوانه. پیریتژن هاته‌وه و کوتی: «ته‌نیا ژنه‌که‌ی جوانه.»

پاشا فیکری کرده‌وه: که‌چیکه‌م ژنه‌که‌ی لی بستینم. «به‌پیریتژنی کوت:
- پاره‌یه‌کی زورت ده‌ده‌می، ه‌ول بده‌فریوی بده‌ی. پیریتژن چوه‌لای ژنه‌که‌و کوتی:

- تق‌که‌منداآلت نیه، سه‌رودت و سامانت نیه. میړدی کرتیکارت بڼ‌چیه.
نهم ه‌موو جوانیه له‌که‌ل‌کی ده‌به‌یه سه‌ر.
- چی بکه‌م؟

- به‌ره‌لای که‌و، وهره‌میړد به‌پاشا بکه‌و.
- باشه‌وا ده‌که‌م. میړد له‌کار هاته‌وه دیتی ره‌فتاری ژنه‌که‌ی گوزاوه.

بەر له‌وه که می‌تواند ده‌هات‌وه، ژن پیتلوی له پیتی دهر ده‌هیتنا، لاقی ده‌شوست، نان و چای بقی ساز ده‌کرد. له سهر جیتدا سهری ده‌خسته سهر سینکی می‌تواند که و خه‌وی لید ده‌کوت. ئیستا پیرژن فریوی دابوو. ته‌نانه‌ت سهری می‌تواند که نه‌ده‌کرد. می‌تواند نازاری ده‌کیتشا و ده‌یگوت: «چقه‌وماوه که ژنم سهریم ناکا ؟ ههر چۆتیک بیتی چوه سهر کار و ویستی به‌ردیک هه‌لگرتی، نه‌یتوانی.

وه‌ستا لیتی پرسى : « چیه .. چت لیتقه‌وماوه ؟

- نازانم ، ههر ده‌لیتی باریکی قورس له سهر دلم دانراوه.

- چیت لیتی قوماوه ؟

- ژنه‌که‌م نایه‌وتی سهریم بکا.

وه‌ستا کوتی بقی مه‌سینه‌که‌ت بشکینه و پاشان ده‌ست به‌گریان و هاوار بکه. ژنه‌که‌ت ده‌پرسی بقی وا ده‌کهی ؟ بلی : مه‌سینه‌که‌م شکاوه » ده‌لی : « باشه. شکاوه یه‌کی دیکه بکه. » له وه‌لام دا بلی : « نا به مه‌سینه‌ی خۆم راهاتبووم. ده‌سکی خۆش بوو، ناوی باش لیتی ده‌هات ده‌ر. یه‌کی تازه بکرم ، چوزانم باشه یا خه‌راب »

می‌تواند قسه‌ی وه‌ستای گرتی گوتی و به‌کاری هیتنا. ژن که دیتی می‌تواند که‌ی بقی مه‌سینه‌ ده‌گری و ناتوانی له گه‌ل هی تازه رابیتی. له دلی خۆیدا کوتی : « ناخر منیش به می‌تواند که‌ی خۆم راهاتووم. ئه‌که‌ر بیمه ژنی پاشا دیسان ده‌بیتی به‌ویش رابیتیم. باشته‌ر ههر له گه‌ل می‌تواند خۆم ژیان به‌ر مه‌ سهر و بمیتنه‌وه. » جاریکی تر له گه‌ل می‌تواند که‌ی ریک که‌وته‌وه.

دوو مه‌لا ۱۰

مه‌لا یه‌ک دوو ژنی مه‌بوون و مه‌لایکی تر که ره‌فیکی بوو، ژنتیکی مه‌بوو.
 نه‌وه‌ی دوو ژنی مه‌بوو هم‌میشه به‌یانی زوو له‌خه‌و مه‌له‌ده‌ستا و ده‌چوو له‌سه‌ر
 مناره‌بانگی دها، نه‌وه‌ی ژنتیکی مه‌بوو و ده‌ره‌نگی ده‌که‌وت و نه‌یده‌توانی زوو له‌
 خه‌ر مه‌ستی و بکاته ره‌فیکه‌که‌ی. رۆژێک مه‌لای یه‌ک ژنه‌ به‌مه‌لای دوو ژنه‌ی
 کوت:

- بێگومان تۆ ده‌چیه‌ به‌مه‌شت. هه‌ر چه‌ندی ده‌که‌م ناتوانم به‌یانیان زوو
 له‌خه‌و مه‌ستم.

- به‌لێ وایه‌ فقیر! تۆ ژنتیکت هه‌یه‌ هه‌تا ده‌که‌یه‌ی گۆره‌وی و
 که‌وشه‌کانت ده‌دۆزیتوه‌ و نانت بۆ ساز ده‌کا، ده‌بیته‌ رۆژ و درنگ ده‌بی. به‌لام
 وه‌زعی من فره‌قی هه‌یه‌. ژنه‌کانم یه‌کیان که‌وش و گۆره‌ویم بۆ دیتنی، یه‌کیان نان
 ناماده‌ ده‌کا و می‌زهرم بۆ دیتنی و زوو ده‌که‌مه‌ سه‌ر مناره‌.

مه‌لای یه‌ک ژنه‌ بیرى کردووه‌ و هه‌ر نه‌و وۆژه‌ چوو ژنتیکی دیکه‌شی هه‌تا.
 لای رۆژ ناوا که‌ هاته‌وه‌ مالتی، دیتی شه‌ره‌ ژنه‌ و یه‌ک ده‌لتی:

- نه‌ی خاک به‌سه‌ری مه‌لا!

نه‌وتیه‌ ده‌لتی: نه‌ی تف له‌ ریشی مه‌لا!

- نه‌ی تف به‌گۆڕی بابی مه‌لا

- نه‌ی تف به‌گۆڕی دایکی مه‌لا!

شه‌و داهات و جنتیو و شه‌ره‌ نه‌ بڕایه‌وه‌. مه‌لا ناچار هه‌ستا له‌ مالتی دهر
 که‌وت و چو له‌ سه‌ر مناره‌ خۆی مات کرد. دیتی که‌سی لێ نه‌ه‌ و دانیشته‌.
 تاوتیکی پنجوو دیتی مه‌لای ره‌فیکی هات و گوئی:

- پٽم نه ڪوتی که پياوی دوو ژنه هميشه زووتر ده گاته سر مناره.
 - خودا بتگريئ ! نه م ناگرهي ده مائی تو بهر ببوو، ده مائی منيشت
 بهردا !

دوو خوشک ۱۱

کابرايهک دوو کيڙي هه بوون، هر تکی به ميترد دان و روڙيستن. ماويه کی
 پٽچوو له حاليان بيخه بهر بوو. نه يده زانی ژيانيان چونه. خيترانی پٽي کوت:»
 ماويه کی له کچه کانمان بيخه بهرين. بچوو بزانه چوئن.
 کابرا دياری بؤ کيڙه کانی کړی و کهوته پٽ. چوه مائی کچه که وره کی
 دیتی به ته نیا له مائی دانیشته. باب و کچ يه کتريان له ناميز گرت و يه کتريان
 ماچ کرد و دانیشتن و دهستيان به قسان کرد. باب پرسى :
 - باشه کيڙم بلټي بزانم و مزع و حالت چونه؟
 کچه که کوتی: » با بجينه بهر دهرگا پٽت ده لټم. چوونه بهر دهرگا و کچ
 کوتی:

- نه و مه زرايه ده بينی هه مووی زهوی نيميه و کردو و مانته گهنم. نه گهر
 خوا بکا و باران ببارئ، گهنم کی زځرمان دمی و بهشی نازوقه ی چهند سالمان
 دهگا و بؤ فروښتنیش ده مي نيتته وه.
 زاوای کابرا ئيواري هاته وه. نانيان ساز کرد و شتيويان خوارد و پاشان
 خوا حافيزی کرد و کابرا چوه مائی کيڙي دووه می. ته ماشای کرد به ته نیا
 دانیشته. کچ به ديتنی بابی شاد بوو، يه کتريان ماچ کرد و بابی پرسى :
 - باشه کچم و مزع و حالتان چونه. ژيان چوئن به سر ده بن؟
 - بابو ! با بجينه حه ساری جا پٽت ده لټم.

ژنی ناکل ۶

بیاوټکی بیر هه‌بوو جگه له که‌ریک هیچی دیکه‌ی شک نه ده‌برد. هه‌موو رۆژی ده‌جوده جه‌نکه‌ل وبارتکی دار ده‌هینا. جیرانه ده‌وله‌مه‌نده‌که‌ی له په‌نجه‌رده‌وه ته‌ماشای ده‌کرد و ده‌یبینی که چۆن کابرای فقیر هه‌موو رۆژی باره دارتیک دینته‌وه.

پۆتیک لیتی پرسى: « من ده‌بینم هه‌موو رۆژی تۆ باره دارتیک دینی. ئه‌و دارانه به‌چهند ده‌فرۆشی و له مالتیدا چهند که‌سن.»
- باری به‌ده‌سکه‌ ده‌ده‌م و شەش که‌سین له مالتدا و به‌و پاره‌یه‌ نان و خواردمه‌نی ده‌کرم.

کابرای ده‌وله‌مه‌ند پارمه‌کی دایه و کوتی: « ئه‌م پاره‌یه‌ وهر کره و نیتر مه‌چۆ داران. دل‌م بیت ده‌سووتی.»

کابرا پارمه‌کی وهر گرت و دای به‌ژنه‌که‌ی کوتی:
- ئه‌و سه‌د سه‌کیان داومی که‌ده‌ رۆژ نه‌چمه‌ داران. دوو رۆژی بیتچوو، رۆژی ستیهم پیاوه‌ فقیره‌که‌ له‌ ژنه‌که‌ی پرسى:

- ئیم‌رۆ بق‌چی هیجت نه‌ک‌ریوه؟

- پارهم‌ نه‌.

- چۆن پاره‌ت نه‌یه؟ پیتش دوو رۆژ سه‌د سه‌که‌م نه‌دایه‌ی، نه‌مگوت ده‌ پۆژان ناچمه‌ داران؟ کابرا چاری نه‌ما، که‌ری وه‌پیش خۆ دا و به‌ره‌و جه‌نکه‌ل که‌وته ری. کابرای ده‌وله‌مه‌ند دیتی کابرای فقیر دیسان چوه‌ داران. له‌ کاتیکه‌ کیزه‌که‌ی له‌ په‌نا ورتستا بوو، بانکی کابرای کرد و کوتی:

- قه‌رار نه‌بوو ده‌ رۆژ نه‌چیه‌ جه‌نکه‌ل؟ من سه‌د سه‌که‌م نه‌دایه‌ی؟

فقیر له‌ وه‌لام دا کوتی: « پارهم‌ نه‌ماوه »

کیزی کابرای دهوله‌مند کوتی: «خه‌تای نه‌و‌نیه. ژنه‌کئی باش و مالدآر نیه. کابرای دهوله‌مند تیکچوو کوتی: «شکەر پیاو ته‌سبیل و بیتکاره‌بی. ژن ده‌توانی چیکا؟» پاشان کابرای فه‌قیری بانگ کرد و کوتی: - وهره نه‌و کیژدی من له که‌ل خۆت به‌ره‌ بزانه ماله‌که‌ت چۆن به‌ ریتوه ده‌بات؟»

کچه‌که کوتی: «بابه‌ نیستا که‌ تۆوات کرد، کاریکی ده‌که‌م ناو به‌ ده‌ستی نه‌و پیاوه‌ فه‌قیره‌ دابکئی.

کابرای فه‌قیر کیژه‌ کئی برده‌ وه‌ و به‌ دایکی کوت: «نه‌وه ژنی منه.»

دایکی کوتی: «تۆ ژنت هه‌یه‌ نه‌وه‌ت بۆ چیه‌؟»

کابرا ژنه‌کئی دهر کرد. ژنی تازه‌ی هه‌م ئاقل بوو، هه‌م کار که‌ر. ده‌ستی کرد به‌ دروون و چنێ و شتی دیکه‌ و شمش مانگ رابرد، خانووی کابرا بوو به‌ کۆشک. سالتیک پتچوو رۆژیک ژنه‌ که‌ کوتی: بچوو پیاوه‌ ده‌وله‌مند ده‌که‌ بانگیشتن بیکه‌.

کابرا لیباسی تازه‌ی کرده‌ به‌ر و چوه‌ مالی ده‌وله‌مند ده‌که‌ و کوتی:

- هاتوم داوه‌مت بکه‌م به‌ که‌ره‌می خۆ وهره‌ مالی نیتمه‌.

کابرا دیتی پیاویکی و پچوو و پۆشته‌ بانگیشتنی ده‌کا. خۆی کۆ کرده‌ وه‌ و چوه‌ مالی کابرای فه‌قیر که‌ زاوای بوو. دیتی مالتیکه‌ پر له‌ سه‌روه‌ت و سامان نانیا‌ن خوارد و ویستیان ده‌ستیان بشۆن. کابرای فه‌قیر ویستی ناو به‌ ده‌ستی میوانه‌که‌ دابکا، به‌لام نه‌و رازی نه‌ ده‌بوو. به‌ زه‌حمه‌ت رازی کرد. پاشان کابرای ده‌وله‌مند کوتی: «نۆره‌ی منه‌ که‌ ناوت به‌ ده‌ستی دابکه‌م. چونکه‌ له‌ من ده‌وله‌مند تری.»

ئافتاوه‌ی ده‌ست دایه‌ ناوی به‌ ده‌ستی دابکا. له‌و کاته‌ دا کیژه‌که‌ هاته‌

ژوودی و کوتی:

- بابه‌ چۆنی؟ یتیم نه‌ه‌ کوتی وا ده‌که‌م ناو به‌ ده‌ستی پیاوی فه‌قیر دابکئی؟

بابی دانی پێدا هتیا و کوتی: «راسته‌ کیژم. هه‌فته‌. دهر که‌وت تۆ له‌ من ئاقلتری.

ژنی خه راب ۷

کابرایهک بوو به تاوی نهحمه خان، ژنیکي فره خه راب و پرو کرزی هه بوو. خه لک پتیا ن دهگوت:

- نهحمه خان تو پیاوکی باش و ناقلی. به لام ژنه کهت کهس تخون مالی ناکا و له کهل هه موو کهس به شه دیت. ته ریق نابیه وه.
روژیک به ژنه کهی کوت: «با بجینه مه زرایه.»

روژیشن. ژنه کهی برده سهر چالوئک و کوتی: «پاره که ئیره م کرد بوو عه نباری کهنم. سهیری که بزانه هیچی تیدا ماوه.»

زن چوه سهر چالو و نهحمه خان پالیکي پتوه نا و به ته نیا که رایه وه. شه ویزدانی نارحهت بوو. کوتی «هر چی بیت ئه ژنه له کهل من زهحه متهی کیشاوه، بجم نانیکي بق بهرم.»

به یانی هه ستا هتندئ خواردنی هه لگرت و گوریسیکی دهست دایه و چوه سهر چالو وه. کوتی با بزانه زیندوه یان نا. گوریسی هاویشته خوار و تاوئک چاوه روان بوو، پاشان هه لیکتیشاوه. ههستی کرد قورسه. وای زانی ژنه کهیه تی. که هاته دهر، ته ماشای کرد ماریکی گهره خوئی لی هالاندوه. ویستی بیتخته وه ناو چالو وه. مار دهستیکرد به پارانه وه و کوتی:

- پیاری چاک به مه م خهروه چالو. من به زهحه مته له دهست ژنیک نه جاتم بوو که دوتشه و کهوته نه م چالو وه. له کهل خوئ هه لمرکه. به کارت دیم. نهحمه خان ماری برده وه مالی. ماوهیهک پیچوو، روژیک مار پتی کوت:

- نهی نهحمه خان من دهجم له ملی کچی پاشا ده هالیم. هیچ کهس ناتوانی نه جاتی بدا. کاتی جارچی جار ده کیشی و ده لی: «کتی ده توانی کیزی پاشا نه جات بدا.» تو بیژره من ده توانم نه جاتی بدهم. «ئه وه دم وهره و له ملی

کیزه کهم بکهو تا پاشا ئالتونیککی زۆرت بداتی و دهوله مهند دهیی. سزای نهو چاکه به که له کهل منت کردوه.

مار چوه ژووری کیزی پاشا و خۆی له ملی هالاند. پاشا دوکتور و چاویهست و زانای بانگ کردن. کهس چاری پێ نهکرا. پاشا کوتی: «له شار جار بکیشن که:

- هه کهس بتوانی کیزی پاشا نهجات بدا، پاشا کیزه کهی دداتی. ئهممه خان کوتی: «من دهتوانم نهجاتی بدهم.» ئهممه خانیان برده باره گای شا و بره یانه ژووری کیزه که. دیتی کیزه کهوتوه و مار له ملی هالاره. ماره که چاری به ئهممه خان کهوت، کیزه کهی بهردا و کوتی: «نه کهر جاریکی دیکه له ملی کیزی پاشا هالام، نه کهی پیتی نهجاتی بدهی. نه کهر پیتی دهتخنکینم»

ئهممه خان کیزی پاشای ماره کرد و ههوت شهو و رۆژ زه ماهوهندی کرد. پاشه نهوان له خۆشی و شادی دا راده گرین و دهچین بزانیان مار چدهکا. ماره دیسان چوه ژووری کیزی پاشای ولاتی دراوستی نهوان. هه موو خه لکی کۆشکی پاشا کۆ بوونهوه و هیچیان بق نهکرا. یه که له خزمهتکاران کوتی: «له ولاتی دراوستیمان ئهممه خانیک ههیه ته نیا نهو دهتوانی چاری بکات. به دواي ئهممه خانیان دا نارد. نهو ترسا و له دلی خۆیدا کوتی: «ئیتسا چبکه م؟ نه کهر نهچم پاشا دهکوژی. بچم مار دهم خنکینی!»

ئاخره کهی برپاری دا بچی. چوه ژووری کیزی پاشا و دیتی مار له ملی کیزه که هالاره و هاتوه بیخنکینی. مار که چاری به ئهممه خان کهوت، ویستی خۆی باویتی و بیخنکینی. ئهممه خان کوتی:

- رادهسته. من نههاتوم کیزی پاشا نهجات بدهم. هاتم ئاگادارت بکه م که ژنه کهم له چالاره هاتوتهوه دهر و به دوات دا دهکه پیتی.

مار که نهوهی بیست، کیزی پاشای بهردا و وایکرد. که وابوو پیاوان سهه کۆنه مه کهن که به ژنهکانیان ناوهرن. ژن نه کهر خهراپ و پیتحه یا بهو کهس پیتی ناوهریت.

ژنی به مه کر ۸

پژځیک میړد به ژنه کې کوت: « قهت ناتوانی فریوم بدهی. »

ژن له قاقای پیکه نینې دا و کوتی :

- دهېړو. هر کاتې بخوازم به لایکت به سهر دینم هر باسی مه که.

- تو! ژنی بې ناقل چوڼ دوتوانی له به رانېر ناقلی پیاو دا خو بنوینی؟

ناخړه کې پژځیک پیاو ده که چوه مه زرایه جوتی بکا. ژن بریاری دا

کالته په کې له کهل بکا. چوه بازار و ماسی تازه ی گری و بډ میړده کې برده

مه زرا و کوتی: « تا تو نانه کهت ده خوی، من دمچم بزانه جوت چاک کرده یان

نا.؟

- ژن به خه تی جوتیدا دمچوو، له چهند شه قاوتگدا ماسیه کې ده خسته

خه تی جوتی و دایده پوځی. هه مو خه ته کان کهړا و کهړایه وه په نا میړده کې

دانیشت و نازی کرد و به زمانیکې شیرین و کالته دهستی به قسان کرد.

نیو سه عانی پتچوو، میړده که کوتی:

- باشه. هه سته تو برقا من زهویه کم بکتلم.

ژنه که وه لامي دایه وه :

- راوسته جارتیکی تر با له کهل تو به خه تی جوت دا بیتم، پاشان ده پوځم.

میړد دهستی کرد به کتلان و ژنه کهش له کهل نه و ده پوځیشت. دوو هه نگاو

پوځیشتبون که ماسی له ژیر کاسن هاته دهر.

ژنه که کوتی: « بزانه هاتنی من چهندي خیر پیوه بوو. داخوا قهت خودا

نیعمه تیکی ناوای به تسیب کرد بووی؟

برتکی دیکه پوځیشتن ماسیه کې دیکه ش له ژیر کاسن هاته دهر. ژن

ماسیه گانی هه لگرت و بردنیه وه مالتی و سووری کردنه وه. سقوسیشی بیتدا

کرد. ئىئوارچى مېردەكەى ھاتەو و بانكى كرد:» ئافرەت ماسى بېنە !

- ماسى چى ؟

- چۆن ماسى چى؟ كام ماسى ؟ ئەو ماسيانەى كە لە زەوى دەرەم ھېنان.

ژن ھاواری كرد و گوتى :

- ئەى ھاوار! خەلكىنە بگەنە ھاوارم. مېردەكەم شىت بوە! كەس دىتوویە

كە ماسى لە زەوى بگيرئ؟

دراوسىكان بە غار ھاتن و پیاوھەكەيان كرت و لە كۆلەكەيان بەست. شەو

كە خەلك بلاووى كرد، پیاوھەكە پاراوە و گوتى :

- من لەو كۆلەكە بگەوہ. بېگومان خەونم دىبوو كە ماسىم لە زەوى

گرتوہ. - تا. ئەگەر بېكەمەوہ لىم دەدەى.

- بە ومجاخ و بە كيانى منداڵەكان دەستت لىنادەم. ژنەكە لە كۆلەكەى

كردەوہ و دەورى سۆسى لە پىش دانە و سەرى ماسى لە ژىر سۆس ھاتە دەر.

مېردەكە بە ترسە وە گوتى:» ئەى ھاوار ديسان خەون دەبينم. شتى سەيرم

دېنە بەر چاۋ.

- چ دەبينى ؟ چىت دىتە بەر چاۋ؟ ديسان ماسى دەبينى ؟

- بەلتى !

- چما تۆ نەتكوت كە ناتوانى فرىوم بەدەى ؟ ئىستەا ببىنيت كە ئاقلى

پياوان ھىچ ناھىتئ. ئەوہى كوت و لە قاقاى بېكەتینی دا .

ژن و میترد ۹

پیاوټک بوو ژنتیکی جوان و میهره‌بانی هه‌بوو. به‌لام منداآلیان نه‌بوو. پیاوه‌که کاری ده‌کرد و به‌ردی قورسی هه‌لده‌کرت. به‌پوونی نه‌وژنه‌باشه نه‌ومنده دل‌خوش بوو که به‌ردی قورسی به‌هاسانی هه‌لده‌کرت. رڼژټک پاشا و وه‌زیر به‌کن نه‌و دا تېده‌په‌رین.

پاشا به‌وه‌زیری گوت: «سه‌یری که‌نم پیاوه‌چنده به‌توانایه.»
وه‌زیر گوتی: «لیره‌دا هیز له‌گۆرتدا نیه، ته‌نیا دلی خو‌شه.»
- نا... مه‌سه‌له‌ی هیزه. له‌نیوان پاشا و وه‌زیر دا پاس ده‌ستی پتکرد.
وه‌زیر گوتی:

- وهره‌گرتو بکه‌ین. من ده‌لیم نهم پیاوه یا دلی خو‌شه، یا ژنی جوانه، یا زۆر ده‌وله‌مهنده، یا منداآلی باشی هه‌ن، یه‌که له‌وانه‌یه.
پیریتژنتیکیان نارده‌مالی کابرا، گوتیان برۆ بزانه چی له‌مالیندا هه‌یه.
پیریتژن چوو دیتی هیچی نیه. منداآلیشی نیه. به‌لام ژنه‌که‌ی جوانه. پیریتژن هاته‌وه و گوتی: «ته‌نیا ژنه‌که‌ی جوانه.»

پاشا فیکری کرده‌وه: «که‌چیکه‌م ژنه‌که‌ی لی بستینم.» به‌پیریتژنی گوت:
- پاره‌یه‌کی زۆرت ده‌ده‌م، هه‌ول بده‌فریوی بده‌ی. پیریتژن چوه‌لای ژنه‌که‌و گوتی:

- تق که‌منداآلت نیه، سه‌رودت و سامانت نیه. میتردی کرتیکارت بۆ چیه.
نهم هه‌موو جوانیه له‌که‌ل کۆ ده‌به‌یه‌سه‌ر.
- چی بکه‌م؟

- به‌ره‌لای که‌و، وهره‌میترد به‌پاشا بکه‌و.
- باشه‌وا ده‌که‌م. میترد له‌کار هاته‌وه دیتی ره‌فتاری ژنه‌که‌ی گۆراوه.

بەر له‌وه که می‌تواند ده‌هات‌وه، ژن پیتلوی له پتی دهر ده‌هیتنا، لاقی ده‌شوست، نان و چای بق ساز ده‌کرد. له سهر جیتدا سهری ده خسته سهر سینکی می‌تواند که و خه‌وی لید ده‌کوت. ئیستا پیرژن فریوی دابوو. ته‌نانه‌ت سهری می‌تواند که نه ده‌کرد. می‌تواند نازاری ده‌کیتشا و ده‌یگوت: «چقه‌وماوه که ژنم سهریم ناکا ؟ ههر چۆنیک بێ چوه سهر کار و ویستی به‌ردیک هه‌لگری، نه‌یتوانی.

وه‌ستا لیتی پرسى : « چیه .. چت لیتقه‌وماوه ؟

- نازانم ، ههر ده‌لیتی باریکی قورس له سهر دلم دانراوه.

- چیت لیتقه‌وماوه ؟

- ژنه‌که‌م نایه‌وتی سهریم بکا.

وه‌ستا کوتی برقی مه‌سینه‌که‌ت بشکینه و پاشان ده‌ست به‌ گریان و هاوار بکه. ژنه‌که‌ت ده‌پرسی بق وا ده‌کهی ؟ بلی : مه‌سینه‌که‌م شکاوه « ده‌لی : « باشه. شکاوه یه‌کی دیکه بکه. « له وه‌لام دا بلی : « نا به مه‌سینه‌ی خۆم راهاتبووم. ده‌سکی خۆش بوو، ناوی باش لیت ده‌هات ده‌ر. یه‌کی تازه بکرم . چوزانم باشه یا خه‌راب»

می‌تواند قسه‌ی وه‌ستای گرت هه‌ل گوتی و به‌ کاری هیتنا. ژن که دیتی می‌تواند که‌ی بق مه‌سینه‌ ده‌گری و ناتوانی له گه‌ل هی تازه رابیی. له دلی خۆیدا کوتی : « ناخر منیش به می‌تواند که‌ی خۆم راهاتووم. ئه‌که‌ر بیمه ژنی پاشا دیسان ده‌بی به‌ویش رابیتم. باشته‌ر ههر له گه‌ل می‌تواند خۆم ژیان به‌ر مه‌ سهر و بمیتنه‌وه. « جاریکی تر له گه‌ل می‌تواند که‌ی ریک که‌وته‌وه.

دوو مه‌لا ۱۰

مه‌لا يه‌ک دوو ژنی مه‌بوون و مه‌لا يکی تر که ره‌فیکی بوو، ژنتیکی مه‌بوو.
ئه‌وه‌ی دوو ژنی مه‌بوو هميشه به‌یانی زوو له‌خه‌و مه‌له‌ده‌ستا و ده‌چوو له‌سه‌ر
مناره‌بانگی دها، ئه‌وه‌ی ژنتیکی مه‌بوو و ده‌ره‌نگی ده‌که‌وت و نه‌یده‌توانی زوو له‌
خه‌ر هه‌ستی و بکاته ره‌فیکه‌که‌ی. رۆژتک مه‌لای يه‌ک ژنه به‌مه‌لای دوو ژنه‌ی
کوټ:

- بێگومان تۆ ده‌چيه به‌هه‌شت. هه‌ر چه‌ندی ده‌که‌م ناتوانم به‌یانیان زوو
له‌خه‌و هه‌ستم.

- به‌لێ وایه‌ فەقییر! تۆ ژنتیک هه‌یه هه‌تا ده‌که‌رێ گۆره‌وی و
که‌وشه‌کانت ده‌دۆزیتوه‌ و نانت بۆ ساز ده‌کا، ده‌بیته‌ رۆژ و درنگ ده‌بی. به‌لام
وه‌زعی من فه‌رقی هه‌یه. ژنه‌کانم يه‌کیان که‌وش و گۆره‌ویم بۆ دیتنی، يه‌کیان نان
ناماده‌ ده‌کا و می‌زهرم بۆ دیتنی و زوو ده‌که‌مه‌ سه‌ر مناره‌.

مه‌لای يه‌ک ژنه‌ بیری کردووه‌ و هه‌ر ئه‌و وۆژه‌ چوو ژنتیکی دیکه‌شی هه‌تا.
لای رۆژ ئاوا که‌ هاته‌وه‌ مالتی، دیتی شه‌ره‌ ژنه‌ و يه‌ک ده‌لێ:

- ئه‌ی خاک به‌سه‌ری مه‌لا!

ئه‌ویتر ده‌لێ: ئه‌ی تف له‌ریشی مه‌لا!

- ئه‌ی تف به‌گۆڕی بابی مه‌لا

- ئه‌ی تف به‌گۆڕی دایکی مه‌لا!

شه‌و داهات و جێتو و شه‌ر نه‌بیرایه‌وه‌. مه‌لا ناچار هه‌ستا له‌ مالتی دهر
که‌وت و چو له‌ سه‌ر مناره‌ خۆی مات کرد. دیتی که‌سی لێ نه‌ه‌ و دانیشته‌.
تاوتکی پنجوو دیتی مه‌لای ره‌فیکی هات و گوټی:

- پٽم نه ڪوتی که پياوی دوو ژنه هميشه زووتر ده گاته سر مناره.
 - خودا بتگريئ ! ئهم ناگهري ده مائی تو بهر ببوو، ده مائی منيشته
 بهردا !

دوو خوشک ۱۱

کابرايهک دوو کيڙی هه بوون، هر تکی به ميترد دان و روښتن. ماويه کی
 پٽچوو له حاليان بيخه بهر بوو. نه يده زانی ژيانيان چونه. خيڙانی پٽی کوت:»
 ماويه کی له کچه کانمان بيخه بهرين. بچوو بزانه چوئن.
 کابرا دياری بۆ کيڙه کانی کړی و کهوته پٽ. چوه مائی کچه که وره کی
 دیتی به ته نیا له مائی دانیشته. باب و کچ يه کتريان له ناميز گرت و يه کتريان
 ماچ کرد و دانیشتن و دهستيان به قسان کرد. باب پرسى :
 - باشه کيڙم بلتی بزانم و مزع و حالت چونه؟
 کچه که کوتی: » با بجينه بهر دهرگا پٽت ده لٽم. چوونه بهر دهرگا و کچ
 کوتی:

- نه و مه زرايه ده بينی هه مووی زهوی نيميه و کردو و مانته گهنم. نه گهر
 خوا بکا و باران ببارئ، گهنمکی زځرمان دمی و بهشی نازوقه ی چهند سالمان
 دهگا و بۆ فروشتنیش دهمینیتته وه.
 زاوای کابرا ئیوارئ هاته وه. نانيان ساز کرد و شتيويان خوارد و پاشان
 خوا حافيزی کرد و کابرا چوه مائی کيڙی دووه می. ته ماشای کرد به ته نیا
 دانیشته. کچ به دیتنی بابی شاد بوو، يه کتريان ماچ کرد و بابی پرسى :
 - باشه کچم و مزع و حالتان چونه. ژيان چوئن به سر ده بن؟
 - بابو ! با بجينه هه ساری جا پٽت ده لٽم.

چوونه حسارځي، بابي دښتي حسار پرله له ديزه و کوزده ولولپنه و
هه وړي گل، کيژه که کوتي :

- بابيه ده بيني. نه کهر خوا بکا باران نه بارځي و هه واهه ور و شه دار نه بي.
نه وانه وشک بڼه وه، دهيان فروشين و پاره يه کي باشمان د دست ده که وځي و به شي
چهند سالمان ده کا.

باب له مالي نه و کيژه ش ناني خوارد و که راپه وه مالي خويان. ژنه که ي
لتي پرسي:

- باشه که کان چوژن و ژيانيان چوژن ده بڼه سر ؟

باوک هه ناسه يه کي هه لکيشا و کوتي: « بلڼم چي. بڼگومان حالي يه کي له
که کانمان زور خراب ده بي. نه کهر باران ببارځي کيژه بچو که مان فه قير و
نابوت ده بي. نه کهر باران نه بارځي، کهه که وره که مان هه موو شتي کي له کيس
ده چي! »

عادهت (پراھاتن) ۱۲

کهنجیکي دهولہ مہندی بئی دایک و باب ھہبوو. ویستی ژنیک بیننی که به تنیا ھہموو کارهکانی مالتی بکات. گہرا گہرا، ھیچ کیژیک بهود رازی نہبوو. بهلام پوژیک کچیکي جوان پیدا بوو کوتی :

- من نامادهم ھہموو کاری مالتی به تنیا بکهم. تنیا عادهتیکم ھہیه که کوتم له دهنگی دھوژل و زورنا ی بوکئی بوو، واز له ھہموو کاریک دینم و دھچمہ شایی. نهگہر بهم عادهتهی من رازی شوت پیدهکهم.

گهنجه که کوتی : موافقم. بهلام منیش عادهتیکم ھہیه. سهودایان سهری کرت و بوکی ھینا مالتی. ماوهیهکی زۆد به خۆشی رایان بوارد و ژن ھہموو کارهکانی دهکرد و پیاویش رازی بوو، وهرزی دروینه هات و کابرا چند کرتکاری کرت و له کهلیان چوه مہزرایه. کاتی نیوهرق کهس نائی بق نههینان، پیاوہکه له بیرى چوو بوو که نهو پوژه له کوندی زه ماوهنده. به کرتکارهکانی کوت:

- من دھچمہره و ئیوہش سهعاتیکي تر وهرنهوه.

سوارى نهسپ بوو کهوته پئی. که کهیشتهوه کوندی دهنگی دھوژل و زورنای بیست، وھبیری هاتهوه که دھبی ژنهکهی چوو بیتته شایی. هاتهوه مالتی. دیتی مہر و بهرخ بیتکهوه کو بوونهوه، ھہموو شت تیکدراوه. چند کهسی له جیرانهکان بانگ کرد، یهک مہرهکانی برده ناغل و یهک ناگری کردهوه و یهک خهريکی نان ساز کردن بوو. پاش سهعاتیک نان ناماده بوو، کرتکار هاتنهوه، تانیان خوارد و پویشتن. لاو دۆشهکی راخست و دارتکیشی له ژیر دۆشکدا شاردوهوه، لیباسی کرده بهر و چوه کوپى شایی. دیتی ژنهکه ھهلدهپه پئی و نهوهندهش جوانه که پیره مئردیش پرووی لی وەر ناگئیرن.

چوه كن زورنا ژهن و پارديه‌كي دايه و ده‌ستي ژنه‌كهي كرت و له‌كه‌ل ژنه‌كه ده‌ستي كرد به‌هه‌لپه‌رين. نه‌وونده هه‌لپه‌رين تا هيلاك بوون. ژنه‌كهي ويستي بچنه‌وه مالتی. چوونه‌وه، نانيان خوارد و چوونه سهر جی. نيوه شه و كابرآ داري له بن دۆشه‌ك هینا دهر و كهوته گياني ژنه كه و دار كارييه‌كي باشي كرد و ليتي نوست. به‌ياني كه هه‌ستا ديتي هه‌موو سهر و چاوي ژنه‌كهي رهش و شين هه‌لگه‌راوه. هاواري كرد:

- ناخ خوايه نه‌وه چيوه، چيت به سهر هاتوه ؟ بۆچ وات لپهاتوه؟

- بيگومان شه‌وي پابردوو عاده‌ته‌كه‌ت گولي كرد بوو، نه‌ت ده‌زاني جده‌كهي و منت دار كاري كرد و نه‌وه‌ت به سهر هينام، گيانه‌كه‌م ومره قه‌رار دابنين كه من نيتر نه‌چه شايي و تۆش نه‌و عاده‌ته ته‌رك بكه .

سمایل چاودهش ۱۳

رۆژنیک پاشا به وهزیری کوت: « بلی بزاتم کام خۆراکه ناخوړئ، کام
نوسپه ناکړئ به نوسپې ناو بهرې، کام ئینسانه نا توانی ناوی ئینسانی لئ
بنیئ. چل رۆژت مۆلەت بئ، ئەگەر وهلامی ئەم مەتەلانه نه دهیوه، سەرت
دادەنئی! »

وهزیر مانگیك ههولی دا تا وهلامیک بدۆزیتهوه و هیچی بۆ نهکرا. ئەنیا
ده رۆژی مابوو که سەری تێدا بچئ.

رۆژی سەر گەردان له کۆلان دەسوراوه. دیتی کهچهلێک دانیشتوه بیس
پۆخل، چلمی هاتۆته خوار. وهزیر تفتیکی لێکرد و تێپهړی. کهچهل بانگی کرد و
کوئی:

« راوهسته. بۆ وا توفد تێدهپهړی؟ پیت وایه له من ئاقلتری؟ دهزانم پاشا
مەتەلۆکی پیگوتوی و ناتوانی وهلامی بدیهوه. بهم زوانه له سەرت دەدا، »

وهزیر واقعی وپ ما. که راوه و چوه کن کهچهل و کوئی: « تۆ له کوئی
دهزانی؟ »

کهچهل کوئی: « له کوئی دهزانم ! له وتوه دهزانم. ئەوهش دهزانم که ده
رۆژ زیاتر تەمەنت نهماوه. »

وهزیر به تگا و پارانهوه کوئی: « کهچهل کیان، کوئی بدیهه. تۆ وهلامی
مەتەلی پاشا نازانی که پیم بلیئ؟ »
کهچهل کوئی:

« ئەوه زانینی ناوی. گوئی بگره. ئەم خۆراکهی که ناتوانی بیخۆی،
خهپاریکه له سێبەر دا پتدهکا و ههتاوی وئ نه کهوتبئ. تال دهیئ. هەر چهنده
خواردمهههیه، بهلام ناخوړئ. بهلام ئەم نوسپهیی که به نوسپ ناو نابری، »

نەسپىگە لاقى چەپە و دەستى راستەى سىپىيە و قەشانە ، جگە لەوہ نەسپى ناوا بەد فەرە، ھەر چەند نەسپە، بەلام ناکرێ بە نەسپى ناو بەرى. ئەمما كەستىكى كە نا توانى بە پىاوى بزانى ، كەستىگە ژن دىنى و بە زاوا دەجىتەوہ سەر مالى خەزورى.

وەزىر فرە شاد بوو، سوپاسى كەچەلى كرد و بە تالوكە رووى كرده كۆشكى پاشا و وەلامەكانى بە پاشا كوت. پاشا كوتى :

- ئەى وەزىر، نەكەر بە ئاقلەى خۆت وەلامى مەتەلەكانى زانىوہ، بۆجى رۆژى ھەوێل نەت كوت. بلى بزەنم كى فێرى كەردوى ؟

وەزىر كوتى : كەچەل فێرى كەردووم .

پاشا كوتى: بچوو كەچەلى بێنە ئێرە.

وەزىر بە ناچارى چوو كەچەلى ھىنا كۆشكى پاشا.

شا سەپىركى كەچەلى كرد و دەستى بە ريشى خۆيدا ھىنا و ھىچى نە كوت. كەچەلش دەستىكى بە لاجانگىيەوہ نا. پاشا پىنگەنى و كوتى : « كەچەل بۆ دەستت بە لاجانگەوہ نا ؟

- قىبەلى عالەم ، تۆ بۆ چى دەستت بە ريشت دا ھىنا ؟ دەت وىست بلىتى كە » تەماشە كە، شتى چەند سەپىر لەم دنيايە پەيدا دەبى ؟. » من دەستەم بە لاجانگەوہ ناو لە وەلامدا كوتەم : « ئاقلەى ئىنسان لە سەرى داىە، نەك لە ريشى دا. »

كەچەل لە بەرانبەر پاشا دانىشت و شا پرسى :

- ناوت چىە ؟.

- سەمەيل چاوەشم پى دەلێن.

كەچەل و پاشا لە ئاخافتن دابوون. لەو كاتە دا تەتەرىك لە لایەن شای ئێرانەوہ گەيشتە خزمەت پاشا و كوتى :

- پاشا سەلامەت بى. شا بە منى كوتوہ كە بىتمە لات و پىت بلىم كە خىرا كىژى خۆتى بەدەيەى.

پاشا بىدەنگ بوو، وەزىر ھىچى نەكوت. دەور و بەرى بارەگای پاشاش بە

جاری بیدنگ بوون. به لام سمایل جاووش کوتی:

- نایدیم. کاتی سمایل جاووش نهووی گوت، ته تر جه غزنگی له سر
عرز کتیشا. سمایل جاووشیش دوو جگی له گیرفان هیتا دهر و هاویشته نیتو
جه غزه که. ته تر هیچی نه گوت و بیدنگ له کوشکی پاشا وهدر کهوت. پاشا
له که چله آلی پرسى :

- مانای نهوانه جی بوون ؟

- ناخ، قیبله ی عالم؟ تر که سهرت له شتانه دهر ناچی، چۆن ولات به
ریتو ده به ی؟ نهو جه غزه ی که له سر عرز کتیشای مانای نهووه بوو که شار
که مارۆ دده من. نهو جگانه ی من هاویشتمه نیتو جه غزه که، تیمگه یاند که نیمه
شپ ده که یین.

پاشا چهند رۆژ شای نیران سی شیرى بۆپاشا نارد که هر سیکیان وهک
یهک بوون و ویستی بلژن که کامه یان هی شه خسی شایه و کامیان هی ومزیره
و کامه یان هی وهکیله. هه موو سهیری یهکیان کرد و هیچیان نه دۆزیه وه،
چونکه هر سیکیان وهک یهک بوون. سمایل جاووش کوتی :

- من دهوانم خاوه نی شیرمکان بناسم. ناگر بیتن، شیرى یه که می له ناو
ناگر نا. تیغه که ی نه کۆرا بوو. پهنکی هر وهک خۆی بوو.
سمایل لهو لای دانا و کوتی: « نهووه هی پاشایه.

پاشان شیرى دووه می خسته ناو ناگر. نوکی رهش بیوو. کوتی: «
نهمه یان هی ومزیره.

به لام کاتی شیرى سیتیهم له ناگر وهنیزیک کهوت، هه مووی رهش هه لگه را.
کوتی: « نهمه یان هی وهکیله.

مه سه له که یان به پاشای نیران را که یاند. له ناقل و وریایی پاشا سه ری
سوڤ ما، دوو ماینی هاو رهنک و هاو قه دی نارد و ده ویست یزانن کامیان
دایکه و کامیان جوانوه. هه موو بیریان کرده وه، به لام وه لامی راستیان
نه بوو. ماینه کان وهک یهک بوون.
سمایل جاووش کوتی:

- من دهتوانم لټکیان جیسا بکه مه وه. هر تکیان بخښنه ته ویله یه کی تاریکه وه. دهرگیان له سره دابخږئ. هر چه ندی خواردیان تفاقیان بدهنئ، به لاه ناویان نه دهنئ. ستی رږژ له ته ویله رایان بکړن و رږژی سټیه م بهریان بدن. دایکه که پټش دهکوه و جوړه که به دوایدا.

نو کاره بیان کرد. هر یه که دارتکیان ده ملی کردن و ناوی دایک و جوانویان لئ نووسین و بقشای ئیرانیان نارنده وه.

پاشای ئیران ویستی جارتکی دیکه ش ئاقل و بیری پاشا ئاقلی بکاته وه. لوله یه کی مارپیچی چل گهزی بق پاشا نارد و گوتی: « داوه دهر ویټکی به ناو دا بهرن و هر دوک سهری پټکه وه کړئ بدن.

همه مو دهر و بهری باره کا کڅ بوونه وه و بیریان کرده وه که س ئاقلی پټ نه شکا.

سمایل چاوه ش گوتی: « داوه دهر ویټک بیتن توژی هه نگون و نهختیگ میو بیتن. کاتئ همه مو شته کانیان هینا سمایل چاوه ش سهری دهر و که ی به هه نگون کرد و نهختیگ میوی پټوه نووساند و خستیه پټش کونه میروو. میروله یه که میوه که کرت و دهر ووی به دواي خودا کټشا، میروله که یان خسته کونی لوله که و میروو رژیشت و لهو سهری هاته دهر و سهره کانیان لټک کړئدا و بق پاشای ئیرانیان نارد. پاشای ئیران که وای دیت ته تریکی دیکه ی نارد و داوای کرد که: « چونکه نه سپه کانی ئیمه لټره ده حیلتن، ماینه کانی ئټوه ناوس دهن. جوانه کانیان همه مو هی ئیمه. ده بی جوانه کان بدنه وه به ئیمه. »

پاشا سهری سوړ ما و نهیده زانی چی وه لاه بداته وه. سمایل چاوه ش گوتی:

- پاشا سلامهت بی. ده یازده زه لاه می نازام بدهیه تا بچمه کن پاشا وه لاه می بدهمه وه.

پاشا گورج دوازه که سی له نازاترین شهر که ره کانی دایه. سوار بوون ره وانه ی ئیران بوون. که که یشتنه سنووری ئیران هر سه کټکی دیتیان کوشتیان. خبهری سهک قرانیان به پاشا که یاند. شا پیاو ده کانی خو ی نارد.

سمایل چاوهش هه‌موو پیاوه‌کانی شای کرت و له‌که‌ل خۆی بردنی بۆ کۆشکی شا.

پاشا له سمایل چاوهشی پرسى : « ئه‌و سه‌گانه‌ت بۆ کۆشتوه؟ »

سمایل چاوهش وه‌لامی داوه : « سه‌گه‌کانی تۆ به‌کاری هیچ نایه‌ن. »

- ئه‌م قسانه‌ چیه؟ به‌لگه‌ت چیه بۆ ئه‌م قسانه‌ت؟

- من له‌ کوندی خۆمان شوانم. له‌ پر کورگه‌تیک می‌گه‌لی په‌لامار دا. هه‌ر چه‌ندی بانگی سه‌گه‌کانی تۆم کرد، هیچیان نه‌هاتن، کورگ مه‌په‌کانی منیان خوارد.

شا نه‌پاندی و گوتی : « ئه‌وه شیت بووی. کوندی تۆ تا ئیره‌ ره‌نگای مانگه‌تکه. سه‌کی من چۆن ده‌نگی تۆ ده‌بیسن؟ »

سمایل چاوهش گوتی : « ئه‌دی چۆن ئه‌سبی تۆ بحیلین، مایه‌نه‌کانی ئیمه‌ ناوس ده‌بن. شتی وا چۆن ده‌بی؟ »

شا قاقا پتکه‌نی و گوتی : تۆ برده‌ته‌وه. دیاری دایه‌ و خه‌لاتی کرد و به‌ ره‌تی کرده‌وه و ئیتر وازی له‌ پاشا هه‌تئا.

پاشا که‌ ئه‌و هه‌مو دیاری و شته‌ باشانه‌ی دیت که‌ دراوێ به‌ سمایل چاوهش، کیزه‌که‌ی خۆی لی‌ ماره‌ کرد. حه‌وت شه‌و و رۆژ شایی و زه‌هاوه‌ندی بۆ ساز کرد و نه‌وان به‌ ناوات گه‌یشتن و ئیوه‌ش به‌ ناوات بگه‌ن.

کیزی ئاقلی پاشا ۱۴

پاشايهک بوو کچتيکی هه‌بوو. پڙځي له پاوځي گه‌رايووه و کيزه گهي بانگ
کرد. هيلکه‌په‌کي له سه‌ر سه‌ري دانا و تيرتيکي هاويشتي و هيلکي به‌رداووه، له
کچه‌گي پرسى: « کيژم ، نه‌نگيوديه‌کي باشم يا نه‌ نا . »
کيژه‌که گوته :

- بابہ فیز لی مہدہ، ہونہریکت نہ نواندوہ، کار کاری راہاتنہ،
شا تورہ بوو بہ وزیر ی کرت: « بیبہ بیکوڑہ»
وزیر کیڑمکی برد لہ چنگل بہرہ لای کرد و ہاتوہ گوئی: گوشتم
کیڑ لہ چنگل دہسوراوہ توئی شوانیک بوو. شوان پرسی: « فہ قیروکہ
دہجیہ کوئی.»

- تهنیا و بیکهسم . بمکه به کیژی خۆت. شوان رازی بوو ، گوئی :
 مندالم نیه، تۆ ده بیه مندالی من. شوان و کچ کهوتنه پێ و چوونه مالتی.
 نانایان خوارد و خهوتن. به یانی کیژمه که مرواریه کی له پرچانی کردهوه و دای
 به شوان و گوئی :

- بابہ نینر مہ چو بہر مہ پری. نهم مرواریہ بہرہ بفرقشہ. دہولہ مہند دہبی
و حیت دہوی بکرہ.

شوان بردی و فروشتی. یۆژی دوايه کیزهکه گوتی: « با بچین هیندی بگرین. رویشان کهشته بناری کتوک. شونتکی جوان بو. کانیک له زهوی هلهدهقولی. کچ گوتی:» بچۆ کن پاشا و تکای لینکه نهم زهویهت یی بفروشتی.»

شوان چوه كز ياشا و داواي ليكره كه نهو يارچه زهريه ي مناري كنوي

پټ بفرۆشې. پاشا كه ديتى شوان هاتوه داوا دهكا زهوى بگرې، سهرى سور
ما: شوان پارهى زهوى كرپنى له كوټې بوه،؟ پټى گوت: « زهويهكه بڼو تو و
پارهشم نه كهرهكه.

شوان كه راوه و گوتى: « پاشا نه زهويهى پټ بهخشين،
كچهكه مروارپهكى ديكهى دايه و گوتى بڼو به تاجرېكى بفرۆشه و بلنى له
جياتى پاره، كوټكېكى چل ته بهقه لهو جېگايه دروست بكا، له كهل بازاركانېك
رېك كهوت و كوټكى چل ته بهقه ناماده بوو. كچ به شوانى گوت:

- بابو، بچو بازار مانگايه كم بڼو بگره كه تازه زابېت و كوټلكى نيرى
هېبېت. شوان چوه بازار ومانگار كوټله كې كړى و هېنانپه وه. كيژهكه
كوټله كې پرده قاتى چله و هموو رڅڅ سى جار له ناميزى دهكرت و
دهپهناوه خوارې، مانگاكي ددوڅى و كوټلك دهپمړت و دهپرده وه سهرى.
پېنچ سالى ته واو نه كېژه كوټلكى ده پرده سهر و دهپهناوه خوارې.
كوټلك كه وړه بېوو. پڅو پاشا لهو جهنگه له راوى دهكرد. كيژهكه به شوانى
گوت: « بچو پاشاى بڼو شو بانگېشتن كه.»

شوان چوه كن پاشا و گوتى :

- نهى سولتانى مېهره بان نه مشو ميوانى من به .
پاشا قبولى كرد و ئتواره چوه كوټكى شوان. كيژهكه نانى ساز كرد و
خوى بڼو مانگا دوڅين و هېنانه خوارى كوټلك چوه سهر و مانگاي دوڅى و
كوټلكى پردهود سهر. پاشا كه نه ودى ديت سهرى سور ماو دهستى له خواردن
هه لگرت و بانگى كرد:

- نهى شوان! شتيكى سهر دهبينم. وه موجېزه دهچى. باسى كچكه تم بڼو
بكه.

كچ كوټى لى بوو هات به پاشاى گوت:

- نهى قبيلهى عالم! نه سهره و نه موجېزه، كار كارى راهاتنه. پاشا
به بېستنى نه قسه گرپا و قسه كيژه كې وهپير هاتوه كه كاتى خوى واى
پتگوتبوو.

کیزهکه پرسى : « بۆ دهگرى؟ »

پاشا بامسهکەى بۆ گێراوه و گوێتى : « کچهکەم بى تاوان کوشت. »

کیزهکه پرسى : « ئەى پاشا ئەو کەسەى کچهکەتى کوشتووه زیندووه ؟ »

– بەلێ زیندووه.

– بیهێنه ئێره،

پاشا خزمەتکارەکەى نارد و وهزیری هێنا. شا لێتى پرسى:

– گوێ بگره. داخوا ئەو رۆژه تۆ کیزهکەى منت کوشت؟

– ئەى قیبلەى عالەم ئەمانم بدهیه تا راستى بێتم. شا گوێتى : « ئەمانم

دایەى »

– ئەو رۆژه کیزهکەم نه کوشت.

کچهکه گوێتى : « ئەى پاشا ئەکەر ئیستا کیزهکەت بێنمه کن تۆ، سزای

نادەى ؟.

– بەلێن دهدهم

کچ چارشیوی له سەر خۆى لادا و پاشا ناسیهوه و له شادیدا نوقم بوو

گوێتى:

– ههفته. دهه کهوت تۆ له من ئاقلترى. کیزهکەى دا به وهزیر و شوانى

برده کۆشكى خۆى. شایى و زهماوندیان کرد.

قچاقی ساخته چی ۱۵

(قچاق کهستیکی روحانیه که یه زیدی لایان رایه شتی غیبی ده زانی)

ژن و بیاونکی بیر و قه قیر هه بوون و هیجیان نه بوو. رۆژی بیر هه میرد
گوئی :

چیکهین ؟ چۆن بژین و نانیک له کوئی بهید کهین ؟

ژنه کهی گوئی : « لیباسی روحانیه که بهیدا که ، کتیبکی دهست دهیه و برۆ له
نێو شار خه لک فریو بده. خۆ ده بی به جۆرێک نان بهیدا کهین. »

هه وه که ژن کوئبووی، ئاوا ی کرد. به نێو شار دا کهوته پئی. دیتی کوپی پاشا
له که ل مندا لێن جگین ده کها. جگی کوپی پاشا کهوته قه لشتیکه وه. مندا لێ
هه و لیا ندا و نه یان دیته وه. قه لشته که یان دا بو شتی. کوپی پاشا به کریان چۆه
کن دایکی. قچاقی ساخته چی ده زانی که وتۆته کوئی. ژنی پاشا چوه ئه
شوئنه که مندا ل جگینان لته ده کرد. دیتی غه ییگۆی فالگره وه له وێ دانیشته وه.
پئی گوئ :

— نه کهر به راستی له غه یب ده زانی، بزانه جگی کوپه کهم که وتۆته کوئی،

بیدۆزه وه.

قچاق گوئی : « بجۆه مائی. سه عاتیکی دیکه دیم و ده به یئمه وه. »

ژنی پاشا رۆیی. قچاق جگی له قه لشتی هتیا دهر و بو ژنی پاشای
برده وه. نه ویش سه که ئالتونیک دایه. غه ییگۆ چۆه مال و به ژنه کهی گوئ :

— گوئی ! بو ئیمرو شتیکم بهیدا کرد و یزانین به یانی چۆن ده بی.

رۆژی دوا یی قچاقی ساخته چی، چوه باغچه ی پاشا. ته ماشای کرد کچی
پاشا له که ل کیژی وه زیر به مرواری یاری ده کات. مرواری له دهست کیژی
پاشا کهوته خوار. کچی وه زیر هه لیکرته وه و له باخه لی دا شار دیه وه. قچاق

چاوی لټ بوو. به ژنی پاشایان گوت : کیژدهکت مرواری ون کړدوه. ژنی پاشا به دواي قچاقی دا نارد و گوتی :

- مرواری کیژدهکم بزر بود. تکایه بیدوزدهوه.

غهبیگؤ گوتی: بچقوه. من دهیدوزمهوه و بؤت دینمهوه. شاژن رقی. غهبیگؤش چوه مائی ومزیر و له پشت دهرگا دانیشت. دیتی کیژی وهزیر دیتهوه. غهبیگؤ بانگی کرد و گوتی: « کیژم! بق چی مرواری کچی پاشات له باخهلت دا شاردوهوه. نهگه راستی نهلټی، ثابروت دهچی. کیژی ومزیر ترسا و مرواریبهکمی هتیا دهر ودایهوه به قچاقی ساخته. نویش مرواری هه لگرت و بر دیهوه بق ژنی شا. نویش چهند سکه نالتونی دایه. غهبیگؤ چقوه مال و به ژنهکمی گوت:

گولټی! نیمړش چهند نالتونیکم پهیدا کړدوه. نیتړ خۆمان پی به پږدهچی. به لّام دهرترم که لټمان ناشکرا بی و به لایتکم به سهر بیښ. غهبیگؤی ساختهچی کهم کهم ناو بانگی دهر کرد. شهوتک ههوت دز خه زینهی پاشایان لټدا وته وای نالتون و جه واهراتیان برد. پاشا به دواي ساختهچی دا نارد و گوتی :

- بیست و چوار سعاتت مؤلت بی بجی خه زینهی من بدوزییهوه. دهنه له سهرت دهم. غهبیگؤ به نارمهتیی که پراوه مال و به ژنهکمی گوت : « گولټی تیدا چووم. »

به لّام دزهکان ناکیان له غهبیگؤ هه بوو نیوه شهو دوو له دزهکان چوونه پشت دهرگای قچاق، تا بزائن کابرا باسی چدهکا. کونیک له چوار چټوهی دهرگای قچاق دا هه بوو، غهبیگؤ ههوت جوجه لټی هه بوون به کونهکه دا هاتنه وه ژور، غهبیگؤ به ژنهکمی گوت: « دوویان هاتوونهوه، پټنجیان ماون. »

دوو دزهکان که رانهوه و چوونه کن هه قاله کانیان و کوتیان : « له عننه له زاتی. هر که چوینه سهریان، گوتی: « دوویان هاتوون و پټنجیان ماون. » دزهکان ترسان و هه موویان چوونه سهریان و له کولانهوه کوتیان دا بزائن دهلټی چی. له وکاته دا جوجه لټهکانی دیکهش هاتنهوه. قچاق به ژنهکمی گوت:

- باشه. هر حوتيان هاتوئنهوه.

دزهكان ترسان، هاتنه خوار و چوونه كن غهيبگو. گوتيان: « ئيمه خهزئنهى پاشامان ليداوه. تكا دمكهين كاريكى وابكهى پاشا ئيمه نه كوژئ. »
قچاق كوتى: « بزانن من دوئنيش دهمتوانى ليتان له ههرا بدهم. بهلام سهبارت به ژن و مندالتان دلم نههات. برون ههرجى بردوتانه بيهينه لاي من و ئيتير برون و باستان ناكم. »

دزهكان ئالتون و جواهراتيان بۆ قچاق هينا، نهيش ههريكه چهند ئالتونيكى دانئ. گوتيان نابرومان نهبهى .
پوژى دوايى پاشا ناردى كه غهيبگو بهرنه كن پاشا. غهيبگوئى ساخته چى كوتى :

- برون به پاشا بلين، كاروانتيك بنيرئ خهزئنهكهى بهريتهوه.

پاشا كاروانى نارد و خوشى هاته مالى غهيبگو و كوتى :

- دهبيى ناوى دزهكانم پئى بلتيى.

- قيبههى عالم ناتوانم پيت بلتم. چونكه پيرم ريگا نادا ناويان ناشكرا بكهم.

پاشا خهزئنهى بردهوه و بپالهيهكى پر له زئريشى دا به قچاق.

پوژيك قچاق له ناشى دههاتهوه. به پيش كووشكى پاشادا تيدهپهري، پاشا له گه ژن و مندالى له ههيوانى كووشك وئستا بوون و سهبرى جادهيان دهکرد. كاتئ غهيبگوئيان ديت، پاشا كوتى :

تهماشاكهن نهوه غهيبگوئى خوئمانه له ناشى دتهوه. غهيبگو ريشى به نارد بيوو، دهستى ههليئا كه ئاردهكهى له ريشى بكاتهوه. بهلام پاشا و نهكهى لايان وابوو كه نهوان بانگ دهكا. له ههيوان هاتنه خوارئ و چوونه كن غهيبگو. له گهلكو نهوان هاتنه خوارئ، ههيوان پروخا. پاشا و نهكهى به سهر سور مانهوه هاواريان كرد ئافهرين قچاق. چونت زانى ههيوان دهرووخئ؟ تو ژيانى ئيمهت نهجات دا. پاشا دوو بپاله زئري دا به قچاق.

قچاق ناوبانگى دهر كرد. له دنيا دهنگى دايهوه. پوژيك پاشاي ولاتى

جیرانیان هیندی خۆلی کرده سندوقیک و هیندی گولی له سه‌ر دانا و بۆ
پاشای ولاتی قجاقی نارد. پیاوه‌کانی سندوقیان هینا کن پاشای غه‌یگۆ و
کوتیان با غه‌یگۆ بیت و بلی؛ ئەم سندوقه چی تیدایه؟ پاشا ناردی غه‌یگۆیان
هینا. کوتی :

- ئیستا بلی بزانی ئەم سندوقه چی تیدایه. نه‌یزانی له سه‌رت دهم.

قجاق له ترسان و له ناهومیدی نالاندی و کوتی :

- ناخ گۆلی، ناخ گۆلی. سه‌ری سندوقیان هه‌لگرت و دیتیان خۆل و گۆله.

پاشا ئافهرینی لێکرد و ئەمری کرد به قورسایی خۆی زی‌ری بدهنی، پۆزی

دوایی قجاق هاته لای پاشا و کوتی :

- قیبه‌ی عه‌له‌م ئیتر ناموێ غه‌یگۆیی بکه‌م پیر بووم، پیره‌که‌م

هه‌ره‌شه‌ی لێکردووم ئە‌که‌ر درێژه‌ی پێبده‌م، چاوم کو‌تر ده‌کات. ئایا به‌زه‌میت به

من دانایه ؟.

پاشا مه‌ره‌خه‌ستی کرد و قجاق له گه‌ل خیزانی تا ئاخ‌ری ته‌مه‌نی به

خۆشی ژیا‌نیان برده سه‌ر.

سټې برادر ۱۶

سټې برادرې کورد و نهرمېنې و جوله که پټکه وه بهر و شار که وټنه پټې. له
سر پټگا که یشتنه میوانخانه پهک، ژوورټکیان کرت و ویستیان شوله وئ
بمټننه وه. ئیوارې ویستیان بچن نان بخون. پارمکانیان بژارد، دیتیان به
هرسیکان بهشی جمه که بابټکیان پټیه. که بابیان کړې و چوونه ژوورمکیان.
هرمېنې کوتی: « دهې من ئو که باب به بخوم »

— بق ده بټی تو بیخوی ؟

— چونکه خوتان دوزان له هر شارټک دهې هرمنه پهک هېټې. له لم
شارهش دا هر منې تنیا منم. ئه گهر بمرم شاره که بټی هرمنې دهېټې.
جوله که کوتی: « ئه گهر به هق بټی دهې من بیخوم. چونکه خوتان دوزان
جوله که قومټکی بچوکن. ئه گهر بمرم پهکی تریش له قومې جوو کهم دهټټه وه.
ئوهش باش نیه.

کورده کو کوتی: « ئه گهر وایه با بخوین. هر کهس له ئیمه شو خهونی
خوشتري دټ، که باب به که بخوا. »

پټشنياری کوردهیان پسند کرد و خهوتن. بهیانی که هستان هرمنې
کوتی: خهونټکی سه یرم دیوه، عیسا پټغه مبر هاته لام و کوتی ههسته با
بروین. سواری ئه سبتکی کردم و بهر و عاسمان فرین. روشتین تا که یشتینه
کوژشکټک پر بوو له خواردن و شهراپ و شیرینی. منیش تا توانیم خواردم و
خواردمه وه. »

جوله که کوتی: « ئو خهونه هیج نیه. له خهومدا موسا پټغه مبر هات
همرو جوژه خواردن و خواردنه وه پهکی یو هټنام. هټندې کیژی جوانی وهک

حزريشى له گهل خۆى هينا بوو. هيندى له كيژانه خواردنيان دهمى و
 هيندى خواردنهوه. پاشان سهمايان دهکرد و منيش به كهيفى خۆم دهمخوارد و
 دهمخواردهوه و كهيفم دهکرد.. هيچكامتان خهونى وا خوشتان نهيوه. كهباب
 وه بهر من دهكهوى بيخۆم.»

كوورده گووتى : « گووى بدهنى. خهرم ليتكهوت، ههستم كرد بهك
 رامدهوه شينهئى. چاوم كردنهوه ديتم محهمهد پيغه مبهه له سهه سهه و تستاو
 و دهلى : ههسته. مهكه ناژانى براده رانى هه رهنى و جوله كهت چۆن را له
 كهف و خۆشى و راباردن دان. من هيچم بۆ نه هيناوه، ئيستا كه
 براده ره گانت خواردوو يانه و تير و پرن. لاني كهم كه هيچم بۆ نه هيناوى تۆ
 ههسته ئه كهبابه بى بخۆ. منيش ههستام و كهبابم خوارد.
 هه رهنى و جوو سههه قابه كهيا لا برد، ديتيان كهباب نه ماوه.

دوو دراوسى ۱۷

دوو دراوسى بوون و بیستانیان له کن پهک بوو. پهکیان دوو کهری هه بوو. رږژنکی که رهکانی بردبوونه بیستان، پهکی یه سنبږوه و نه ویتریان بهر له بوو. جیرانه که ی هات دیتی دوو کهر له وین. پهکیان به ستر او مته وه و نه وی دیکه یان چو ته نپو بیستان و هه موو سه وزی و شتهکانی خواردوه و پیتشلی کردوون. که ره که ی دهر کرد و چوه کن جیرانه که ی و سکا لای کرد و گوئی:

- وهره ته ماشاکه. نه و کهرمت بق نه به ستر او مته وه و هیچی له بیستانه که مدا نه هیتشوه.

- راوهسته. نیستا دیم و توله ی لیدم که مته وه. دارنکی دهست دایه و بق لای که رهکان چوون. ته ماشای کرد به راستی هیچی نه هیتشوه. چوه سهر کهری به ستر او وه وهری که رایه و جا وهره لیتیده.

جیرانه که ی گوئی: «نه و فقیره هیچی نه کردوه، به ستر او مته وه، بق لای دده ی؟

- تق نازانی، نه وه نه کهر نه به ستر او باوه به جاری ویرانی ده کرد!

دوو دوست ۱۸

دوو برادر له گوندیکه وه دهچوونه گوندیکې دیکه. په کیان عه بایه کی به شانی دادا بو، باران دهستی پیکرد و هر تکیان چوونه بن عه باکه. باران خوش دهباری. پاش تاوئیک لئی کرده وه. خاوه ن عه با به رفیق ه که ی کوت :

- نه که ر عه بای من نه بایه ، ده زانی جیت به سر ده هات ؟ چنه د جاوان نه وه ی دوو پات کرده وه، له و کاته دا به لیواری رویاریکدا ده ریشتن. کابرای بی عه با خوی ده چومی هاویشت و کوتی: هر نه وه م به سر ده هات که ده مبینی.

سی پهنه ۱۹

حه مبالئیک له بن دیواریک راوستا بو، چاوه ری بوو که سیک په پدا بی و کاریکی پتیکا. پیاوئیکی وچوو هاته لای و کوتی:

- کارت دهوی ؟

- دیاره له کار ده که ریم.

- کارت ده ده می، به لام پاره ت ناده می، له جیاتی پاره سی پهنه ت پی ده لیم به کارت دی. توش سندوقه شوشه یه کم بق به ره نه و شوتنه ی که پیت ده لیم.

عه مبال فیکری کرده وه و کوتی : « من که ئیستا بیتکارم. با سندوقی بق هه لگرم، سی پهنه که ش شتیکه، له واته به به کارم بیت، کابرا سندوقی پی هه لگرت و ریشتن. که متیک ریویون، عه مبال کوتی:

— باشه، پهندهکەت بێژە بزەنم.

خاوەن سندوق کوتی: «یەکم نەویە ئەگەر کەسیک کوتی. برسی له تیر

به هیز تره، پروای پێ مهکه.»

عەمبال له دلی خۆیدا کوتی: «خۆم پێشتریش نەوهم دەرانی.» به لām قەی

ناکا، رەنگه پهندهکانی دیکه‌ی به کار بێ.

که‌میکی تر رۆشتن، عەمبال کوتی: «ئەرباب، پهندهکە‌ی تر جیبوو؟»

کابرا کوتی: «ئەگەر کەسیک کوتی: پیاده له سوار خۆشتر ده‌روا، باوه‌ر

مه‌که.»

عەمبال توره‌ بوو له دڵدا کوتی: قەسە قۆز، خۆشم نەوهم دەرانی. به لām قەی

ناکا، له‌وانه‌یه پهنده‌ی سێتیه‌م به‌کار بێ،

که‌یشتنه‌ سەر لێوی که‌ندالێکی گه‌ره. خاوەن سندوق کوتی:

— پهنده‌ی سێتیه‌می من بۆ تۆ نەویە ئەگەر کەسیک پێت بلێ که‌ نەم

سندوقه‌ بێ کرێ و به‌ لاش ده‌به‌ی، باوه‌ر مه‌که.

عەمبال که‌ نەوه‌ی بیست. سندوقی له‌ سەر پا ده‌ که‌ندالی هاوشت و

کوتی:

— ئەرباب! منیش بۆ تۆ پهنده‌یکم هه‌یه. ئەگەر کەسیک به‌ تۆی گوت که‌ له‌م

سندوقه‌ شوشه‌ ته‌نانه‌ت یه‌کیش ساغ ماوه، پروا مه‌که!

ئاخر پێم نه‌ گوتی ! ٢٠

رۆژێک دوو برادهریان داوه‌ت کرد بوو. له‌ میوانداری دا هەر تک شه‌رپایی

زۆریان خواردوه‌ و پاشان به‌ره‌و مال گه‌رانه‌وه‌.

یه‌کیان نەوه‌نده‌ی خوارد بۆوه که‌ نه‌یده‌توانی به‌ ریتگا دا بروا. له‌ سەر

جاده‌ که‌وت و هه‌لنه‌ستاوه‌، برادهرکه‌‌ی ته‌ماشای کرد جگه‌ له‌وه‌ی له‌ کۆلی بکا

و بیبانه‌وه‌، چاره‌ی تری نیه‌، کابرای سەر خۆشی له‌ کۆل کرد و که‌وته‌ رێ.

چۆمێکیان له‌ سەر ریتگا بوو، له‌ کاتی په‌رینه‌وه‌ دا کابرای رفیقه‌که‌‌ی به‌ کۆله‌وه‌

بوو، مه له نگوت. نهی له پښتې بوو، توژئ ومخو هاتېووه. گوتی:
- نهوه جیه وا به لا دادیتی. ناخر پټم نه گوتی دوو پیا له که متر بخووه!؟

سټی برادر ۲۱

سټی برادر به ریگادا ده پوښتن، که پښتنه گوندیک و میوانی کابرایه ک
بوون. هر سټیکیان پیای وچوو. به نه دې و به ریز ددوان. خاوهن مال
ته ماشای ده گردن و له دلی خویدا گوتی:

- ده بی ته جرو به یان بکه م. بزانه له ناخو هوش وهک روکار جوان و به ریزن

«؟»

له م کاته دا یهک له وان چوه ده ری. خاوهن مال له دو که سه که ی پرسى:

- نه م هه فاله ی ئیوه چ پیاویکه؟

- کهر و نه حمه قټکه تاي نه.

باش تاویک دوو که سه که ی تر پټکه وه چوونه دهر. خاوهن مال له وه ی تری

پرسى:

- نه م هه فاله ی تو چوون؟

- نهوه ی کلاو رهش سه گټکی ته واوه. نه ی دیکه یان کهر له و باشتره.

شه و هر سټیک له سر سفریهک دانېشتن. خاوهن مال قاپټکی جو له

پټش نهوه یان دانا که گوتبوویان که ره، ده سهک وټنجهشی له پټش نهوه یان دانا

که گوتبوویان کهر له و چاکتره، هټندې ورده ئټسکیشی له پټش نهوه یان دانا که

گوتبوویان سه که. به سر سور ماته وه ټیکر امان و ته ماشای خاوهن مالیان

ده گرد، خاوهن مال گوتی:

- بق ته ماشام ده کم، خوټان نه تانگوت: یه کتان که ره و یه کتان سه که و یه کتان

له کهر خه رابتره. منیش خوار دتی خوټانم بق هټانون..

داندوی فیتلباز ۲۲

کابرایک به ناوی مامق له کهل ژنهکهی دهژیا. جوتی دمکرد، دروینهی دهکرد، خهرمانی هلهدهگرت، کهنمی دیناوه و دهیبرده ناش و ناردی دیناوه مال. بهلام ژنهکهی که ناوی نایش بوو، نانی جوی دهدايه.

مامق سهري سور ما پوو. له ژنهکهی پرسى:

- نایشی نهوه چیه؟ بق چی نانی جوم دهدهی. نهو ناردی گهنمهی

هیناومهتهوه چی لتهات؟

نایشی کوتی:

- تق خوشکیتکت هیه جادوگره، له بهغدا دانیشستهوه و له ویره

گهنمکهی نیمه دهکاته جق.

مامق قینی هستا و کوتی که وایی دهچم دهیکوژم.

نایشی کوتی:

- دهبی ناگات له خو بیت، نهگینا به جادو توش له بهین دهبات، بچو

چهند ماری ژار بگره و بیانخه ناو تورهکه و بلتی؛ دیاریم بق هیناوی، که زاری

کیست کردهوه، مارهکان دینه دهر و پتیهوه دهدهن و له چنگانی خهلاس دهبین،

مامق به قسهی ژنهکهی کرد و چوه کن خوشکی. خوشک به دیتنی برای

شاد بوو، خواردنی بق هینا و له حالی ژنهکهی پرسى و کوتی:

- نهوه چیه بق هیناوم؟

- نازانم. ژنم بقى ناردووی. زاری کیس بکوه بزانه چیه.

خوشکی زاری کیسهی کردهوه و دیتی چهند دهسمالی ناویشمی رهنگاو

رهنگی تیدایه، له خوشیان هاواری کرد و کوتی:

تق فەقیری ئەو دیارییە بە نرخەت بۆ هێناوه؟

- ئەگەر دیاری بۆ تق نەهێنم ئەو بۆ کیتی بیتنم. بەلام ئەوەش بزانه له جیاتی ئەو دەسرانه ژنهکەم ماری تێنابوو.

- مار؟ مار بۆ چی؟

- بۆ کوشتنی تق. پاشان هەموو شتێ پک و راست پێگوت، خوشکی گوتی:

- برام، ژنی تق فاسقی هەیه.

مامۆ بە جارێ تێکچوو گوتی:

- ئێستا دەبێ چبکەم؟

ئێستا بیت دەلێم دەبێ چبکەم. داندۆی کوڕم له گەل خۆت بەره تا فاسقی ژنهکەت دەگیر خات،

مامۆ خوارزای هەلگرت و خوا حافیژی له خوشکی کرد و کەوتە پێ. کەبشتنەوه مال و هیچی به ژنهکەم نەگوت، رۆژی دوایی مامۆ و داندۆ چووێه مزایه جوتی بکەن. داندۆ له نیوهی رێگا کەراپەوه، گوتی شتیکم له بیر چوه، تق بپۆ، دەنگەم.

داندۆ گەراوه و له نێزیک مالتی خۆی شاردهوه. دیتی کابرایەک دی. گوتی پەنگە ئەو فاسقی نایشتی بیت. کابرا چوه ژووری و به نایشتی گوت:

- دەچمه جوتی. نانم بۆ بیتنە مزرایه.

نایشتی گوتی: گایهکانت پەنگیان چۆنه؟

- یهکتک پەشه و یهکیان بەلەکه.

نایشتی گوتی باشبوو له گەل گای خۆمان لێم ناگۆرێن. گایهکانی ئێمه سپین. پاشان دوو مریشکی سوڕهوه کراو و نانی گەنمی خسته دەسمالێک و رووی کرده مزرا.

داندۆ له دوور دیتی. عەبایهکی پەشی به سەر گایهکی خۆیان دادا و هێندێ به پۆی رەنگاو رەنگیشتی به سەر ئەوی تریان دادا و دەستی به کێڵان کرد.

نایشی له دوور دیتی به گیتک جوتی دهکا، گایه کی رښه و یه کی به له که.
کوتی راست بڼ خویه تی. که چوه پتیش دیتی نه وه مېرده که یه تی. ویستی به په له
بگه رېته وه، داندډ هاواری کرد:

— پورډی.. پورډی، خو ماتین. چوڼ نامان ناسی. چاکت کرد نانت بڼ
هیناین، برسیمان ببوو.

نایشی دیتی چاری نیه. ناچار هات و نانه که ی دانا، داندډ و مېرده که ی
مریشک و نانی که نیمان خوار و نایشیش به گرځی و شهره مزاری گه پرایه وه.
جاریکی تر مریشکی سوور کرده وه و نانی ساز کرد و چووه موزا و کابرای
فاسقی دیته وه. کابرا جنیوی دایه و کوتی بڼچ وادرهنگ هاتووی. له کوئی بووی

۹

نایشی کوتی، « نامان له دست داندډ. حکایه تی بڼ گتپراوه.
رڼژکی دیکهش داندډ له نیوه ی رتگا گه پرایه وه و کوتی : « کلاوم له بیر چوه، تڼ
برڼ من دهنگه مئ. نه مجاریش خوی له نیزیک مالن شاردوه. دیتی فاسقی
نایشی هات. نایشی دهستی کرد به سکالا له داندډ. فاسق پتی گوت:
— بچو زیارت و دوعایه بکه چاوی داندډی کوتر بن. نایشی نانی گنم و
پلاوی ساز کرد و چوه زیارت. داندډ به غار له پتیش نه و دا خوی گه یانده نه م
نه شکوه ته که زیارته کا بوو.

نایشی گه یشته زیارته کا و به دهنگی به رز دوعای کرد و کوتی : « نه ی
هه زرت !

داندډ له ناو نه شکوه ت دا به دهنگیک گوتی : « مم..مم..مم.. نایشی
که یف خوش بوو کوتی : « هه زرت قسه ی له که ل کردم. جاریکی تر کوتی : «
نه ی هه زرت. وابه که داندډ چاوی کوتر بن « نه مجارهش « مم..مم..مم « ی کوئی
لیبوو، پلاو و نانه که ی له قراخ نه شکوه ت دانا و گه پرایه وه.

داندډ نان و پلاومه کی برده وه کن خالی و پیکه وه خواردیان. چوونه وه
مالن داندډ به نایشی کوت :

— پورډی چاوه کانم دیشن، تاریک بوون، په پړویه کم له چاوان بیهسته.

نایشی خوشحال بوو، چاوه‌کانی به‌ست. رۆژی دوايي مامۆ به نایشی
گوت:

- گهنمی هه‌لخه وشک بیته‌وه، ئیتواری که هاتمه‌وه ده‌بیه‌مه ناشی.

نایشی گوتی: « من به ته‌نیام کهس نیه ئاکای له گهنم بی.»

داندۆ وه‌دهنگ هات و گوتی:

- پورێ گهنمه‌که له بهر ده‌رگا هه‌لخه. چه‌کوچیکم بده ده‌ست و له عهرزی

ده‌دهم که مریشک و داعبا نه‌یه‌ن بیخۆن.

نایشی ده‌ستی داندۆی گرت و له بهر ده‌رگا داينا. چه‌کوچیکی دایه.

داندۆ چه‌کوچه‌که‌ی له عهرزی ده‌دا که مریشک و داعبايانی پێ ده‌ر کات، له پر

دیتی نه‌وه فاسقی نایشی دیت، چه‌کوچیکی له ته‌پلی سه‌ری داو کوشتی.

نایشی هاواری کرد: - نه‌پرۆ نه‌وه چیت کرد، زه‌لامیکت کوشت. داندۆ

ترسی وه‌به‌ر خۆ نا و هاواری کرد:

- ئیستا چبکه‌م؟

نایشی گوتی تا کهس نه‌یزانیوه یارمه‌تیم بکه بیخه‌ینه ناو چوم. یارمه‌تی

بکه له کۆلمی نیت. داندۆ گوتی: ته‌نافیک بیته.

ته‌نافی هینا، مردویی له بشتی نایشی قایم کرد و رۆیشتن بۆ لای چوم.

که‌یشتنه قه‌راخ رویار و نایشی گوتی:

- داندۆ ته‌نافه‌که‌ی بکه‌وه،

- وه‌ره سه‌ر قه‌راغ چۆمی تا بیکه‌مه‌وه.

نایشی چوه سه‌ره‌لێوی رویار و داندۆ پالێکی پتوه ناو نایشی به کۆله‌وه ده

چومیدا نوقم بوو. داندۆ هاته‌وه مال و به خالی گوت

- ده‌چومیدا نوقم بوو نه‌جاتم دای. یاشان ژنێکی باشی بۆ خالی دیته‌وه

و زه‌ماوه‌ندی ساز کرد و حووت شه‌و و رۆژ کردیانه شایی و نه‌وان به ئاره‌زی

خۆیان که‌یشتن و ئیوه‌ش پتده‌گهن

پیاوی دوو ژنهی به مه‌کر ۲۳

پیاوټک بوو دوو ژنی مېوون و دهیویست واکا هر تک ژن خوښیان بوټ.
چو بازار و دوو سټوی کړین و هر په‌کوی سټوټکی دانې، بټی‌نوهی ژنه‌کان
ناکایان له یه‌کتر بټی. شو‌گه‌پاوه مالې و له سهر دوشک دانیشټ و گوټی :
- نو ژنهی زیاتر خوښ دهوټی که سټوی سوړی شارده‌وه. ژنه‌کان هر
تکیان له خوښیان نه دمحاوانه‌وه، هیچیان نه‌یان دهرانی که مټرده‌کایان وه‌ک
نانی سټلې دوو روو و منافقه.

چون ئیراده بکھی ئاوا دہڑی ۲۴

پڙيٽڪ پاشاو وهزير ليباسيان گڏي و له نيتو شار دهگه پان، چوونه بارڙي شوتي فروشان. زستان بو. گاتي جيڙي خدر پتغمه بهر. قيمتي شوتيبان پرسي. دوکاندار قيمه تيڪي گرائي گوت. پاشا و وهزير نه پانگري. پتيان حيف بو شوتي و ا گران بکرن. پاشا به وهزيري گوت:

— گوئي بدميه. نيمه پاشا و وهزيرين. نه گهر من وتو ٿو ميوه گرانه نه گرين، نه دي کي ده يکري. وهره با له قورڻيٽيڪ راوه سستين، بزائين کي شوتي ده گري.

هيندي راوهستان ديتيان لاويڪ هات و قيمه تي شوتي پرسي.

دوکاندار گوئی: سیّ سکھیہ.

لاوهکه بتي شهوي قسه‌ي لي بکات، پاردي دا به کابرا و شوتي مه لگرت و
رزي. باشا کوتي :

- تەماشاکە، مەن و تۆنەمانکەری، بەلام ئەم لاوە هات کەری. تۆ بۆلێی لە
ئێمە دەولەمەند تر بێ؟

وەزیر لە وەلامدا گوتی :

- نا ئەو لە ئێمە دەولەمەند تر نیە. بێگومان خۆشەویستەکی نەخۆشە و
نیشتیای لە شوتییە.

پاشا گوتی : « با وەدوای گەوین، بزانی چەکا ».

وەدوای گەوین دیتیان لاوەکە شوتنیکێ چۆلی دیتەو، چەقۆی لە گیرفانی
دەرھێنا و شوتی لەت کرد و ملی دەبەر خواردن نا، نیوہی خوارد و ئەوی
دیگەشی فەتدا و چەقۆگەشی لە بیر چوو.. گە لاوەکە پۆی. پاشا وەزیر
دانیشتن و لە تە شوتییەکیان خوارد. پاشا چاوی بە چەقۆیەکە گەوت،
کاغەزێکی هێنا دەر و لێی نووسی: « چۆن نیرادە بکەئ ناوا دەژی. » ئەم
نووسراوەی لە پەنا چەقۆکە دانا و لە گەل وەزیر گەرانەو مال.

ئێستا بزانی لاو چەکا. دەستی دەگیرفانی راکرد، دیتی چەقۆکە پێ
نەماوە. گەراپەوہ دیتی لە جێی خۆیەتی و نووسراوەیەکیشی لە پەناپە.
خوێندێوہ، دە گیرفانی نا و چۆوہ مالت. ئەم لاوە نە کاری دەکرد و نە دزی.
ژیانیکێ بێ خەمی دەبردە سەر.

پۆژیک چوہ کەن جیرانەکانی و داوای پارەیی بە قەرزی لێکردن. چوو بەو
پارەییە ئەسبێکی باش و لیباسێکی جوان و چەکتیکی کەری و سوار بوو چوہ کەن
پاشای جیرانی ولاتەکیان. کاتێ پاشا چاوی پێ گەوت، وایزانی کوپری پاشا و
یا کوپری ئەمیرتیکە. وەک میوانتیکێ بە پۆژ پێشوازی لێکرد و لە دلی خوێشیدا
گوتی:

- دەبێ چ دیارییەکی بەدەمێ؟ ئەو کە پێویستی بە پارە و مالتی دنیا نیە.
باشترە کێژی خۆمی بەدەمێ.

پاشا لێی پرسی: « کوپری کێی؟ »

- لە وەلامدا گوتی: « کوپری پاشای ولاتی دراوستی تۆم. »

- باشە تۆ کوپری پاشای، و ئێستاش دەبیە زاوای پاشا. کێژی خۆی دایە

و زه‌ماو‌مندی بۆ ساز کرد. دوو سۆ سالّ تّیپه‌پی، پاشا دیتی زاوای جاریتکیش نه چۆوه ولاتی خۆی. له‌وه سه‌ری سه‌ور ما و له بهر خۆیه‌وه گوتی:
- خۆ ئه‌وه بۆ ماڵ و حالّ نیه. بۆ چی جاریتکیش سه‌ر له ماڵ و نیشتمانی خۆی نادا‌ته‌وه؟

رۆژتک نامه‌ی بۆ پاشای ولاتی دراوسی نووسی:
- کوپی تۆ بۆته زاوای من. زیندو و سلّامه‌ته. نیگه‌رانی مه‌به‌! «
پاشا نامه‌که‌ی خوینده‌وه و واقعی وپ ما.
- ئاخ‌ر من کوپم نیه. کۆ ئه‌و بۆ ئه‌ده‌یه‌ی کردوه، خۆی کردۆته کوپی من؟ ده‌بۆ ئه‌م که‌سه زۆر سه‌یر بۆ. چه‌نده به‌ غیره‌ته ؟ «
پاشان وه‌لامی نامه‌که‌ی نووسییه وه و داوای کرد: «بوک و زاوای بۆ بنیترته‌وه. «

لاویان به زۆری هه‌تاوه کن پاشا. پاشا پتی گوت:
- به چ غیره‌تیک خۆت کرده کوپی من و بووی به زاوای پاشا.
- پاشا سلّامه‌ت بۆ «چۆن ئیراده بکه‌ی ئاواش ده‌ژی. تۆ خۆت ئه‌م وشانه‌ت بۆ من نووسی؟» پاشان نووسراوه‌که‌ی خه‌تی خۆی پتی نیشاندان.
پاشا هیچی نه گوت. به کوپی خۆی قبول کرد و دیسان شایی و زه‌ماو‌مندی بۆ ساز کرده‌وه.

بازرگان ۲۵

بازرگانی که بود به ناوی که ریم. پوژیک به کاروانیک کالا و شتومه که وه
پروی کرده ولاتیکی دور. له پگادا له پهنا کانی که کاروانی خست. له نیزیک
کانی شوانیک مه پی ده له وه پاند. بازرگان له شوانی پرسى:
- که ست پتسک دیت که لیباسه کانم بق بشوا؟

- ژنی من لیباست بق ده شوا. شوان که ناوی نه حمده بود، لیباسه کانى
بازرگانی ه لگرت و دای به ژنه که و گوتى:
- نه لیباسانه بشق و بیانه پنه و خوم بق بازرگانیان دمه مه وه.

ژنی نه حمده به ناوی زلیخا لیباسه کانى شوست و چومکن کانى.
ته ماشای کرد نه حمده مه پی بردو ته چیا و له وئی نیه. بازرگان که چاوی به
زله خا گوت، ناشقی بود. نوکه ریکی بانگ کرد و گوتى:
- زله خا بینه نیره.

نوکه رى زله خای برده ختوه تی بازرگان، کابرا دمستی کرد به قسان و
سه ری که رم کرد. له م بهینه دا نوکه ران کاروانیان بق پویشتن ناماده ده کرد.
ژنی شوانی به زور سواری و شتر کرد و له که ل خوی برد.
نه حمده له چیا که پایه وه دیتی نه ژنه که ی ماوه و نه بازرگان و کاروان. له
چیرانه کانى پرسى، نه وان گوتیان:

- ژنه که ت لیباسی بازرگانی بردوونه وه و نه هاتو ته وه. بیتگومان بازرگان
بردوویه تی.

نه حمده دوو کورپی ه لگرت و به دواى بازرگاندا که وه پی، توشی
روباریکی قول و پان بود. نه حمده یه که له کورپه کانى له قهراخ چوم دانا و

جدهکات ؟

که‌ریم به کاروانه‌وه گه‌یشته شارێک که نه‌حممه پاشای ئهم شاره بوو. دیاری که‌وره‌ی بۆ شا برد و کوتی:

- رینگام بده له شاری تۆ بازرگانی بگهم.

نه‌حممه کوتی: « برۆ بازرگانیی خۆت بکه و چۆنی دمه‌وێ شتی خۆت بفروشه، ئهمشۆش میوانی من به.

شه‌و بازرگان هاته‌ گۆشکی پاشا و ده‌ستیان به‌ قسان کرد، به‌لام که‌ریم هه‌ر له‌ فیکری ژنه‌که‌ی دایوو. چونکه‌ هه‌میشه له‌ گه‌ل خۆی ده‌برده هه‌موو شوێنی، له‌ مائی پاشا زۆر گیر نه‌ بوو، ویستی بروا. نه‌حممه پرسى:

- بۆ وا زوو ده‌پۆی؟ دانیشه قسان بکه‌ین

پاشا سڵامهت بێ: خیزانم له‌ گه‌لمه‌ و نه‌نایه‌ و ده‌ترسم بترسێ.

پاشا کوتی: شوانه‌کانم بانگ کن. که‌ هاتن کوتی:

- برۆن له‌ خێوه‌تی بازرگانی که‌ ژنه‌که‌ی له‌وێدا نوستوه، کیشک بکیشن.

پوێشتن و کیشکیان ده‌کیشا. یه‌گیان پرسى:

- تۆ کۆری کتیی؟

- به‌ کۆری ناشه‌وانم ده‌زانن. به‌لام باوکی راستیم شوان بوه‌ و ناوی

نه‌حممه‌ بوه‌. پێم بلێ تۆ کۆری کتیی؟

- منیش کۆری شوانیتکم. به‌لام ده‌لێن باوکم ناوی نه‌حممه‌ بوه‌ و نه‌یش

شوان بوه‌.

- دایکت ناوی چیه‌وه‌؟

- ناوی زه‌خا بوه‌.

- دایکی منیش ناوی زه‌خا بوه‌.

به‌لام زلیخا له‌ خێوه‌ت دا ئهم قسانه‌ی کۆی لێده‌بوو.

پاشان یه‌گیان له‌ ویتری پرسى:

کونده‌که‌ت ناوی چ بوه‌؟

- حه‌یده‌ر به‌گ.

- ناوی گوندهگه‌ی منیش هه‌یدهر به‌گ بود.

- جیرانه‌که‌تان ناوی چپوو؟

- ناسۆیان پتده‌گوت؟

- که وابوو ئیمه‌براین.

ژنی بازرگان که نه‌و قسانه‌ی بیست، هر تکی بانگ کرد و پرسى :

چپوۆکی خۆتان یۆ من بگێنه‌وه.

ئه‌وان گوتیان : چۆن باوکیان وه‌دواى بازرگان که وتو و چۆن به‌کیان

گورگ بردوووه و به‌کیان ئاو بردوووه، شوان و ناشه‌وان گرتووینانه‌وه،

زلیخا ده‌ستی به‌گریان کرد و گوتى :

- من دایکی ئێوه‌م و ئێوه‌ش کوپی من! پاشان چپوۆکی پفاندنی خۆی

بوۆکو په‌کانی گێراوه.

هر سێک په‌کتريان له‌ ئامیز گرت و په‌کتريان ماچ کرد و ده‌ستیان به‌

قسان کرد و لای به‌یانی خه‌ریان لێکه‌وت.

بازرگان که‌راوه و دیتی دوو لای له‌ ئامیزی ژنه‌که‌یدا نوستوون. به‌ غار

که‌راوه بوۆ کن پاشا و کوتى :

- نه‌وانه‌ کێن که‌ ناردووتن کێشک له‌ خێوه‌تی من بکێشن. نه‌وانه‌ له‌ رێگر

خه‌رابترن.

پاشا به‌ سه‌ر سه‌ر مانه‌وه‌ پرسى :

- چپوه، چقه‌وماوه؟ بوۆ هاوار ده‌که‌ی!

که‌ریم گوتى: وهره‌ خۆت بیان بیته‌ و بزانه‌ چۆنه‌.

چوون پاشا دیتی: هر تک کێشکچی ده‌ ئامیزی ژنی بازرگاندا

نوستوون. پاشا توپه‌ بوو، جنتیوی پێدان.

زلیخا گوتى:

- ئه‌ی پاشا، جێتو مه‌ده‌. من ئێستا بوۆ ده‌گێرمه‌وه، ئه‌م دوو لایه‌ کوپی

خۆمن. من ژنی شوانێک بووم، ناوی ئه‌حمه‌د بوو، ئه‌م بازرگانه‌ منی پفاند و له‌

که‌ل خۆی برد.

پاشا کوتی:

- که وایه هه موو وهرنه کۆشکی من تا مه سه له که روون بیته وه و هه موان دادکایی بکه م.

چوونه کۆشکی پاشا و به جیا پرسیاریان له لاره کان کرد، قسه کانیاں وهک یهک بوون.

پاشا کوتی:

- کۆنه لیباسهکانی منیش بێنن ئهوانه ی که هه وه ل پۆژ هاتمه ئیره و له بهرم دابوون.

لیباسهکانیاں هینا، زلیخا که دیتنی، دهستی کرد به گریان و کوتی:

- ئهوانه لیباسی ئهحمه دی میردی من.

پاشا کوتی:

- راسته، ئهوانه لیباسی من و منیش ئهحمه دی میردی تۆم.

هر لهوێ بازرگانیاں کوشت. ئهحمه د پاشا و ژن و کوچهکانی پێک شاد و شوکر بوون.

٢٦ نه‌حمەد و گوليزار

نه‌حمەد بوو به دوکتور و چۆوه شارەکەى خۆى، دوکتۆرىکى باشبوو. له
فيکرى ئەوه دابوو که نه‌خۆشه‌کانى زياد بگەن. به‌لام ئەو تازه کار بوو،
کەس نه‌يدەناسى و بۆ دەرمان کەس نه‌دمچوه لای.

رۆژێک نه‌حمەد به‌کوچه‌دا دەرۆى بىستى جارچى جار دەکێشێ و دەلێ:
- ئەى خەلکینه! کوڤى پاشای ولاتى مەغریب زۆر نه‌خۆشه! هەر کەس بتوانێ
چاکى کاتەوه به‌قەد گرانیى خۆى ئالتونى دەدەنێ.
نه‌حمەد له‌دەلى خۆیدا گوتى :

- مەن دەبێ زانستى خۆم له‌پزشکیدا له‌وه‌خۆشیه‌نیشان بدهم. ئەگەر
به‌ختم مەبێ و دەرمانى بکەم، ناویانگ دەر ده‌کەم .

نه‌حمەد بریارى دا بچێ هێزى خۆى تافیکاتهوه. کیزێکى ره‌فیق بوو به
ناوى « گوليزار » پێک‌وه دەرسيان خوێند بوو. يەکتريان خۆش دەويست. کاتى
نه‌حمەد خۆى بۆ سەفەر ساز ده‌کرد، گوليزار پرسى :

- نه‌حمەد بۆ کوێ دىمچى و مەن به‌تەنیا به‌جێ دێلێ؟

نه‌حمەد گوتى: « تۆ دەزانى مەن دەبێ کار بکەم تا بناسرێم، زوو
دەگەرێم‌وه.

نه‌حمەد مالاوايى له‌گوليزار کرد و به‌ره‌م و ولاتى پاشای مەغریب که‌وته
پێ. گەيشتی و کوڤى پاشای تەماشاکرد و دیتى تاقە عیلاجى ئەوهیه که
بجێته‌ کوێستان وه‌ه‌واى ئەوێ هەلمژێ. به‌هەلکه‌وت ولاتى نه‌حمەد کوێستانى
به‌رز و ئاو وه‌ه‌واى سازکارى مەبوو.

نه‌حمەد به‌پاشای گوت:

- کوره‌کەت لە گەڵ من بنێره، ببیهمە ولاتی خۆم. لە کوێستانەکانی ئەوێ،
کورەکەت چاک دەبێتەوه.

پاشا پازى بوو. کورەگەى ئەوەندە لاواز و بێ ھێز ببوو گواستەنەوێ بۆ
شونێتیکى دیکە مەترسى ھەبوو. ئەحمەد بە زەحمەت کورى شای بردە ولاتی
خۆى. لە گەڵ گولیزارى دۆستى، دەستیان کرد بە دەرمانکردنى. زەحمەتیکى
زۆریان کێشا تا نیشانەى چا بوونەوێ دەر کەوتن. زۆرى پێنەچوو کورى پاشا
ساغ بۆوه. دیتیان کاتى ئەو ھاتوہ کە کورى پاشا بەرنەوہ ولاتى خۆى. لە
پێشدا کەستیکیان نارد خەبەر بۆ پاشا بەرێ کە کورەکەت چاک بۆتەوہ و ئەوا
لە گەڵ دوکتۆر دیتەوہ.

پاشا کە ئەو مزگینییەى پێگەیشت، لە گەڵ خەلکى شار بە دەھۆڵ و زوپنا
بە پێشوازیانەوہ چوون. ئەوانیان ھێنا کۆشک و باشتەری زووریان دانئ.
پاشا بە ئەحمەدی گوت:

- ھەرچى دھخوازی داوا بکە!

- پاشا سڵامەت بى ھیچم ناوئ، لە ئەنجامى چاک کردنەوێ کورى تۆ،
ئێستا ناوبانگم دەر کردوہ و خەستەخانەى خۆم ھەيە.

ھەر چەند پاشا پتێ داگرت، ئەحمەد ھیچی وەر نەگرت و گەراوہ بۆ
شارى خۆى. لە گەڵ گولیزار کاریان دەکرد و خۆیان بۆ شایى و زەماوہند
ئامادە دەکرد. بەلام رۆژیک ئەحمەد نامەيەکی لە پاشای مەغریبەوہ پێگەیشت
کە بۆى نووسیوو:

- ئەى ئەحمەد زوو خۆت بگەیتنە ئێره، کورەگەم زۆر نەخۆشە و لە جاران
خەراپترە.

ئەحمەد نامەگەى خوێندەوہ سەرى سۆر ما. پتێ وابوو کە دواى ئەو
دەرمان و چا کردنەوہ يە، نە دەبوايە نەخۆش بێتەوہ. ئەحمەد بەرەو ولاتى
مەغریب کەوتە پێ. تەماشای کرد ھەموو لەشى کورى پاشا ساغ و سەلیمە.
بەلام نەخۆشیشە. جارتیکى تر بە پاشای گوت:

- ھىچ عیلاجى نیە. دەبێ دیسان لە گەڵ من بێتەوہ کوێستانەکانى ولاتى

من. نهحمهه کورې پاشای له گهڼ خوی برد و بهلام له گهڼ کوليزار هر چی دهیانکرد، باشتړ نه دهیوو.

جاریک نهحمهه به تنیا چوه کن نهخوش و لتي پرسي:

- راستیم پي بلتي، چشتیک نارمهتت دهکا. بڅ چی داو ودهرمان چارت

ناکا؟

کورې پاشا هیچی نهگوت. تنیا هه ناسه یه کی هه لکیشا. نهحمهه پرسیاره کی دوو پات کردهوه. کورې پاشا رهنګی له شهرمان سوور هه لګه را و له وهلامی نهحمهه دا کوتی:

- نه م کیژهی له گهڼ تو دهرمانم دهکا. ناقل و هیزی لی یرپوم. نهحمهه

تیی نهگه یشت. کوتی:

- نهگه ر ناتهوئی، ئیتر با نهیه ته لات.

نهخوش ترسا و کوتی: «نا.نا. نهگه نهیه هر به جاریک له بهین دمچم.

- بڅ چی؟

له وهلامدا کوتی: «خوشم دهوئی. نهوهی له دلم دابوو پیم کوتی. چونت پي

باشه واپکه.

نهحمهه کهوته فیکر و کوتی:

- دهبی له م باره وه یارمه تی به م کوره بکم، دهنا چاک نابیتتهوه.

نهحمهه به کورې پاشای کوت:

- کوئی بدهیه. کوليزار نه خوشکی منه و نه کچی منه و نه ژنی منه،، نو له

ناست منه وه بیتګانهیه. ناتوانم له جیاتی نو وهلام بدهمهوه. قسهی له گهڼ

دهکهم و دیم وهلامت ددهمهوه.

نهحمهه به نارمهتتی چوه کن کوليزار، بهلام نهیتوانی دهست بهجی له

کهلی باسبکات. ناوای دهست پیکرد:

- نهی کوليزار نیستا چند سآله پتکه وه کار دهکین، ههمیشه دوو

ره فیقی سهر که وتوو بووین، یه کترمان خوش ویستوه، کهس نهیزانیوه نیمه

خوشک و براین یا دلداري یهکترین.

گوليزار گوتی : « ئەو قسانە راستە، بەلام دەتەوێ بژێی چە ؟

- دەمەوێ پێکەوه خوشک و برا بێن !

گوليزار رەنکی گۆرا، نەیتوانی هیچ بۆی. پاش چەند دەقیقە هاتەوه سەر خۆ و گوتی :

- ئەحمەد ئەگەر تۆ منت وەک خوشک خۆش دەوێ، قەه ناکا، تۆ برای

منی. ئەلام یێم بۆی بۆ چی ئەم مەسەلەت هێنا گۆری و دەتەوێ بۆی چی ؟

ئەحمەد گوتی: « تۆ دەبێ شو بە کوپی پاشا بگەیی. »

گوليزار گوتی : « عیلاج نیه، من له بەر خاتری تۆ ئامادهم ببمه ژنی

کوپی پاشا ! »

ئەحمەد گوتی : « ئەو لاوتکی ناقل و میهره‌بانه، کوپی پاشایه، له هه‌موو

باریکه‌وه وه‌زعت باش ده‌بێ. من سه‌باردت به‌م رازی بوونه‌ت سوپاست ده‌گم. »

پاش ئەم گفتکۆیه ئەحمەد چۆه کن کوپی پاشا و گوتی :

- هه‌موو شت به‌ دلی تۆیه. گوليزار رازیبوه. کوپی پاشا به‌ بیستنی ئەم

قسه‌یه چاوی گه‌شانه‌وه و روومه‌تی سوور هه‌لگه‌زان و له‌شی سوک بوو، له‌ جێ

هاته‌ دهر و گوتی :

- داخوا ده‌توانم رۆژتێک تۆ له‌ی چاکه‌ی تۆ بده‌مه‌وه.

پاش چەند رۆژ کوپی پاشا به‌ یه‌کجاری چاک بۆوه، ئەحمەد ئاهه‌نگی

شایی و ماره‌ کردنی ئاماده‌ کرد و پاش ماره‌ و زهماوه‌ند. هه‌ر سێکیان،

ئەحمەد و گوليزار و کوپی پاشا به‌ره‌ و مه‌غریب که‌وتنه‌ پێ، مه‌زگینی هاته‌نه‌وه‌ی

کوپی پاشایان بۆ بابی برد و گوتیان :

- ئەحمەد کوپه‌که‌تی چاک کردۆته‌وه‌ و ژنیشی بۆ هێناوه‌ !

پاشا که‌یف خۆش بوو، چۆه پێشوازیان و جێژتێکی به‌ر بلۆری ساز کرد

پاشان به‌ ئەحمەدی گوت :

- نازانم چۆن چاکه‌ی تۆ بده‌مه‌وه، هه‌رچی ده‌تەوێ له‌ مالی من بخوازه.

ئەحمەد گوتی :

- پاشا سڵامه‌ت بێ، من هه‌یچ ناوێ. ئێستا له‌ سایه‌ کوپه‌که‌ت له‌ تۆ که‌مترم

نیه.. مالوایی خواست و بۆ ولاتی خۆی که رایوه. که یشته وه شار دینی
هه رایه کی سهیره. نهحمه که وته فیکروهه و توشی مندالیک بوو، پرسبیاری
لیکرد و کوتی:

- رۆله کیان چ قهوماوه؟

- دهلتی جقهوماوه؟ سێ رۆژه خهسته خانه ی نهحمه دهسووتی، به
جاری بۆته خۆله میشت.

نهحمه به بیستنی نهو خه به ره رهنگی گۆزا و نهژنۆی لهرزین و دهله
کوتهی گرت و هه ره له وێ دانیشته. فیکری کردهوه که لهم شاره جگه لهمن
نهحمه دی دیکه ی تیدا نیه. بێگومان خهسته خانه ی من ناگری گرتوه. به
زهحمهت خۆی که یانده خهسته خانه و دیتی داری له سه ره بهردی نهماوه.
کارلێک نه بێ جیتری لێ نیه.

- نیتسا چبکهم. بچمه کوئ، جێگا و رێگام نیه. کێ یارمهتیم دهدا؟ لهو
فیکرانه دا کوپی پاشای هاته وه بیر و کوتی:
- دچمه کن نهو تا یارمهتیم بدا.

نهحمه ئیتر پاره ی نهما بوو. لیباسه گانی فروشت و بۆ لای ولاتی کوپی
پاشا که وته پێ. رێگایه کی دوور بوو. چهند رۆژ نه هیچی خوارد و نه خۆی
شوشته و نه خه سایه وه. که سێک تهماشای کرد بایه، نهیده زانی که نهوه
دوکتۆزه. لای وابوو شوانیکه سه له های سال له جیا بوه و ئینسانی نه دیوه و
بۆته ومحشی. میشیش لێی دوور دهکه و تنه وه. بهم سه ره و سیمایه چوه مالی
کوپی پاشا. له دووره وه دیتی کولیزار و کوپی پاشا له بهر په نجه ره وێستان
وقسان دهکن. که نهحمه دیان بینی په نجه رمیان پتیه دا و رۆیشته. نهحمه
بێی سهیره بوو. له دالدا کوتی:

- نهی خودا.. بۆچی وایان کرد. بێگومان منیان نه ناسی!

نهحمه چوه پێش و به ده رکه وانی کوت:

- بۆ به کوپی پاشا پلێ که نهحمه دی دوکتۆر داوات دهکا.

ده رکه وان چوو به کوپی پاشای کوت. له وه لامدا کوپی پاشا کوتی:

- پیتی بلتی کاتی نیه و نایه ته لای و ئیتیر چی له من دهوئ؟»

دهرکه وان گه پرایه وه و په یامی کورپی پاشای پتکه یاند. نه حمده که نه وهی بیست به جارئ تیکچوو، نه یده زانی چبکا. لیباسیشی نه مابوو که بیفرووشی و پاره ی نه و خه رجی سه فهر بکا و بگه ریته وه. گوئی: «با بچم عه مبالئی بگم. چوه له ننگر گای که شستی و دهستی به عه مبالئی کرد. ماوه یکی زۆر خه ریکی عه مبالئی بوو. پۆژیک دوو پیای و گه نج به دوو سندوقه وه هاتن و لیتان پرسى - چه ندهت بدهینئ ئو سندوقانه به ریه ئو شوتنه که نیشانت ددهین.

نه حمده گوئی: سکه یه ک.

ئه وان گوئیان: دوو سکه ت دمه دینئ سندوقه کان بهره فلان جئ و له وئ

چاوه پروانی ئیمه به.

شوتنه که یان به نه حمده نیشاندا و ئه ویش سندوقه کانی برد و له وئ چاوه روان ویتستا. تا پۆژئاوا له وئ بوو، خاومن سندوق نه هاتن، شه درنگ بوو، ناچار سندوقه کانی برده ژورمه که ی خۆی و به یانی دیسان هاته وه ئو جتگایه. و تا شه چاوه روان یوو کهس نه هات. نه حمده سئ پۆژان ئه وه کاری بوو کهس په یدا نه بوو. پۆژی چواره م سندوقه کانی برد و سه ری هه لگرتن ته ماشای کرد یه کیان هه مووی ئامرازی دوکتۆریه و ئه و ی دیکه یان پره له ئالتون و جه واهیرات. نه حمده گوئی: «خه راب نیه. راست نه م شته یه که پتویستم پتیه تی.»

هه ر ئو پۆژه به ره و لاتئ خۆی که پرایه وه. دهستی کرد به دروست کردنی خهسته خانه، راست وهک خهسته خانه ی پتیشوو. به لام قهت رهفتاری گولیزار و کورپی پاشای له بیر نه دهچۆوه. له فیکری ئه وه دابوو که چۆن بیانبینی و نه وهی له دلی دایه پتیا ن بلتی.

پۆژیک ویستی هئیندئ کهس داوهت بکا، داوهتنامه ی بۆ هه مووان نارد. میوان کۆ بوونه وه، کورپی پاشا و گولیزاریش هاتن. له دهوری سفره کۆ بوونه ود. نه حمده هه ستا و ئیجازه ی قسه ی خواست. نه وهی له نیتوان ئه و و کورپی پاشا و گولیزاردا روویدابوو، هه مووی باسکرد. که ته و او بوو، میوانان

ويستيان هر لهوئ گوليزار و کورې پاشا بکوژن. به لام کورې پاشا گورج
پاست بڼوه و جامې خڼې هلينا و پرووې کرده خاوهن مال و کوټي :
- نهی نهحمده! داخوا بهو سهر و ريش و لیباسه وه هاتبایه مالی من،
خوت نارمحت نه دهبووی؟

- به لئ.. شهرم دهکرد. به لام ناخر نهو پڼڅه به دبختی یه قه ی کرتبووم
- منیش بڼیه نهو پڼڅه رتگام نه دای، تا هست به شهرم و خه جالته ی
نه که ی. نهو دوو لاهو ی که سندروقه کانیا ن دا به تو، من و گوليزار بووین،
ويستمان کاریک بکه یین که تو نارمحت نه بی. و شهرم نه تگرئ. ئیستا خوت
داوهری بکه و بزانه کاریکي باشمان کرده یا خه راب.

کاتئ کورې پاشا قسه کانی ته واو کرد هه موو به سلامه تی نهو
خواردیان هه. کورې پاشا خوشکيکی جوانی هه بوو دایان به نهحمده و نهوان
به ناواتی خو یان گه یشتن و داستانی ئیمهش ته واو بوو.

چاکه و خه رابه ۲۷

پاشایهک هه بوو، رۆژتیک چوه راو. له سه ر پتگا پیره پیاوێکی دیت به ناوی « خانق » کۆله دارێکی به پشتیوه بوو. پاشا گوتی :

- تۆ ئیستا پیر بووی، بۆ چما ژن و مندالت نین له جیاتی تۆ کار بکهن؟
- نا دهبی خۆم کار بکه. قهرزی خۆشم بدهمهوه و هیندیکیش به قهرز بدهم به هیدیکه.

- به کێ قهرزدارێ و به قهرز بدهی به کێ ؟
- دایک و باهم هیتستا زیندوون، دهبی کار بکهم تا قهرزی ئهوان بدهمهوه.
به مندالهکانیشم قهرز بدهم تا ئهوان پاشان بدهنهوه.
پاشا قسهکانی خانقێ لێ خۆش هات. پیتی گوت:
- دهبی ههموو رۆژێ سهعاتیک بپیه لای من تا قسان بکهین.
خانق ههموو رۆژێ دهجوو کێ پاشا، شا قسهکانی خانقێ پتخۆش بوو، ههموو رۆژێ مستیک زێری دهدايه.

پاشا وهزیرێکی حسودی ههبوو. وهزیر دیتی پاشا خانقێ لهو خۆشتر گهرهک و مهرحه مهتی له گهڵ ئهوه له زیادپیه، ویستی کاریکی وا بکا که پاشا خانق بکوژێ و یا دهری بکا.

چهند مانگی پتچوو وهزیر له قهسدی خۆی پهشیمان نه بۆوه. واته نههیشتنی خانقێ له نییهت دابوو.
رۆژتیک خانق به پاشای گوت:

- ئهوی پاشا. ههیشه له گهڵ چاکان چاکه بکه، بهلام له گهڵ خهراپان، خهراپه مهکه.

پاشا یرسی بۆچی ؟

- چونکه خهراپه‌ی فیکر و کرده‌وه‌یان بۆ ئه‌وان به‌سه . پاشا ئه‌و قسانه‌ی به‌ دل نه‌ بوو ئیتر خاتۆی بانگ نه‌کرد .

چهند مانگه‌یک پێچوو . وۆژیک چهند میوانی ولاتی دراوستی هاتنه‌ کن پاشا . یرسیاری زۆریان لێکرد و وه‌لامی دانه‌وه . وه‌بیری هاتوه‌ که ئه‌م وه‌لامانه له‌ خانۆ فێر بوه . به‌ خۆی گوت :

-باشه‌ دۆستایه‌تی ئیمه‌ بۆ تیکچوو؟

کاتی رووداوه‌کی وه‌بیر هاتوه‌، خۆی به‌ ئاوانیار زانی . به‌ وه‌زیری گوت که ده‌ست به‌جۆ خانۆی بۆ بانگ کات .

وه‌زیر که به‌ دهر کردنی خانۆ شاد ببوو، ئیستا نارمه‌هت بوو، دیسان که‌وته بیروی پیلان نانه‌وه تا خانۆ له‌ به‌ین به‌ری . به‌لام به‌ ناچار چوه‌ کن خانۆ و گوتی: « پاشا ئیمشه‌و چاره‌ روانته‌ .»

پاشان گوتی:

- با ئیستا بجینه‌ مالی ئیمه‌ . چهند ساله‌ یه‌کتر ده‌ناسین، جارێک نه‌ هاتوو به‌ مالم .

خانۆ له‌ که‌ل وه‌زیر چوه‌ مالیان . وه‌زیر به‌ که‌باب و سیر و ماست میوانداری کرد . سیرتکی زۆری ده‌ماسته‌که‌ی کرد و به‌ خانۆی گوت: « تو دانیشه‌ ئیستا ده‌که‌ پیمه‌وه‌ .»

وه‌زیر خانۆی به‌ جێهێشت و چوه‌ کن پاشا و گوتی :

- نازانم بۆ خانۆت خۆش ده‌وێ و بانگی ده‌که‌ی؟

پاشا گوتی: « پیاوتکی ئاقله‌ بۆ دۆستایه‌تی نه‌که‌م .»

وه‌زیر گوتی :

-ده‌زانی خانۆ له‌ هه‌موو شوێنی یلاوی کردۆته‌وه‌ که پاشا بۆگه‌نی له‌

زاری دیت .

پاشا توره‌ بوو گوتی :

- ئه‌گه‌ر دهرکه‌وێ پاست ده‌که‌ی، فه‌رمان ده‌ده‌م ده‌ست به‌ جۆ سزای

شهو کاتى خانق هاته کن پاشا، شا زقر نیزیک لای دانیشست. هر چه ندی پاشا لئی نیزیک دهبوقه، خانق خوی لئ دور دمخسته وه، جگه له وه دهستیسی به زاریه وه دهگرت. پاشا له دلدا کوتی:

- دیاره وهزیر راست دمکات

پاشا به گویره دی داب هه موو جارئ، کاتی خانق بانیگ دمرکرد، که دههات برپا نووسراوتکی ده دایه بق خهزینه دار تا چند سکه یه کی بداتی. ئه م جار هس یاد داشتیکی دایه و کوتی :

- بیده به خهزینه دار. له یاد داشته که نووسرا بوو: « هر که سیک ئه م یاد داشته بداتی، دهست به جئ ئیعدامی بکه و جنازه که شی له دمر وازه ی شار هه لاوه سه و له سر سینگى بنووسن: «ئوه چاره نووسی که سیکه قه دری چاکه نه زانی».

وهزیر له په نجه وهی مالی خویان دیتی که خانق به نامه یه که وه له کوشکی شا هاته دمر. وایزانی که دیسان له خهزینه دار پاره وهر دهگرئ. ته معامی ریکه وت و چوه نیزیک خانق و کوتی :

- ئه ی خانق، تا ئیستا پاشا زتیریکی زقری داوه به تق. وهره پیاوه تی بکه و ئه م نامه یه بده به من، با ئه مچار من پاره که وهر بگرم.

خانق کورج نامه که ی دا به وهزیر. وهزیر به خوشیه وه چوه کن خهزینه دار و نامه که ی دایه. خهزینه دار نامه که ی خوتنده وه و بانگی « جه لاد » ی کرد جه لاد کورج خوی که یاندى. خهزینه دار کوتی : « به فرمانی پاشا له سهری بده. »!

هر چه ند وهزیر پاراوه، خهزینه دار موله تی نه دا و کوتی : « من ده بی فرمانی شا نیجرا بکه م. »

جه لاد له سهری وهزیری دا و جه نازه که یان له دمر وازه ی شار هه لاوه سی. خه بهریان به شا دا که جه نازه ی وهزیر له دمر وازه هه لاوه سراهه. شا ئه مری کرد خهزینه دار بیتن. خهزینه داریان ئاماده کرد و پرسیاریان لیکرد. خهزینه

دار کوتی:

- نهی قبیله‌ی عالم ! خۆت نه‌مرت کرد بوو.
نه‌مجار باشا کوتی: خانق بیتن و لیتی پرسنی :
- کاتنی له کن من دانیشتبووی، بۆ چی به دهره زاری خۆت ده‌گرت.
خانق حکایه‌تی سیر خواردنی مالی وه‌زیری بۆ گێراوه. باشا که نه‌وه‌ی
بیست کوتی :
- هه‌قت بوو. له‌گه‌ل خه‌رابان نابێ خه‌را به‌که‌ی، چونکه هه‌ر خه‌را به‌ی
نیه‌ت و کرده‌وه‌یان بۆیان به‌سه. دیتت که وه‌زیری خه‌راب چۆن به‌ سزای خۆی
که‌یشت.

دوو کوێر ٢٨

رۆژێ کوێرێک به‌ رێگا دا دهرۆی چاوساخ‌تیکیش به‌ دوا‌ی نه‌و دا ریتی
دا‌گرنبوو. کابرای چا و ساخ چه‌مه‌دانیک‌ی پیتیوو، هیندێ لی‌باس و که‌وش و
شتی بۆ مالی کریبوو. له‌ پشت‌وه‌ی کوێره‌که‌ دهرۆیشت و کوتی با نه‌م کوێره
تاقی که‌مه‌وه‌ بزانه‌م چ پیاوێکه‌. ده‌لێن کوێر راست نین. بزانه‌م نه‌م قسه‌یه‌ راسته.
چا و ساخ داریک‌ی ده‌ست دایه‌ و ده‌هه‌رزی ده‌کوتا و به‌ کوێره‌که‌ی گوت:
- برا گیان من کوێرم چاوساخیم بکه‌ و له‌ گه‌ل خۆتم به‌ره.
- په‌نا بۆ خوا. خۆم کوێرم، تۆ بۆ کوێ به‌رم؟
- بۆ کوێ ده‌چی، منیش به‌ره. ده‌ستی له‌ کوێر هه‌لنه‌ ده‌گرت و ناخه‌ره‌که‌ی
پێکه‌وه‌ رێک که‌وتن. برێک رۆیشتن. چا و ساخ کوتی
- برا گیان! ئا‌گات له‌و چه‌مه‌دانه‌ی من بێ، تا ده‌ست به‌ ئاو ده‌که‌ییتنم.
نه‌وه‌ک یه‌کێک بێ و بیبات،
کوێره‌ کوتی: « بۆ برام. بۆ دُنیا به‌.

محەممەد ۲۹

محەممەد لە گەڵ سێ برادەری خۆی سوار بوون کە بچنە حەج، ماوەیەک بە پێگا دا رویشتن، ئەسپی محەممەد وەستا. بە رەفییانی گوت: « ئێوه بپۆن، خواتان لە گەڵ. من لە گەڵ ئێوه دەر ناچم.

ئەوان پویشتن. محەممەد لە ئەسپ دابەزی و زینی لێکێردەوه و بەرەلای کرد بڵەوێتی. پاشا حەسانەوه، ئەسپی زین کردەوه و سوار بوو کەوتە پێ. گەشتە چادری سەحرا نشینان. لە چادریک نزیك بۆوه و دیتی ژنیك لە پێش چادەرەك دانیشتووه. محەممەد راوەستا و سلۆی کرد و گوتی: « میوان پادەگری؟

- میوان خۆشەویستی خودایە، فرمو بە خێر هاتی. محەممەد دابەزی. ژن ئەسپی لێ وەر گرت و ئەسپەکەى لە مەزرایە بەستەوه، گەرایەوه لبادیكى بۆ پاخست و ئاوی هێنا دەست ولاقانی بشوا. پاشان ئانی هێنا و پێکەوه نانیان خوارد و محەممەد پرسى:

- ئایا پیاوت لە مالتی هەیە؟

ژنە کە گوتی. تۆ چکارەت بەوه داوه، تۆ میوانی. هاتووێ ئەم چادەرە. چکارت بەوهیە کە پیاو لە مالتی هەیە یان نا؟

شەو جیگای بۆ پاخست و هەر تکیان چوون بخەون. نیوه شەو محەممەد وه خەبەر هات و چوه سەر جیگای ژنەکە.

ژن بە محەممەدی گوت:

- تۆ لێرە میوانی، بپۆ بخەوه، بۆ هاتووێ ئێرە. ئەگەر مێژدەکەم هاتەوه، ئیجازەى لێ وەر دەگرم، ئەگەر ئەو پێگای دا، وەرە لە گەڵ من بنوو.

مهممه چۆوه سهر جیگای خۆی و نا به یانی لئی نوست، به یانی که
ههستا گوتی:

- ئهسپه کهم له کویتیه، دهمهوی برۆم.

- راههسته. له پێشدا نان بخۆ و دوايه برۆ.

نانی بۆ ههتا و مهممه نانی خوارد و دیتی پیاوێک به سواری ئهسپ و
تفهنگ دهشانیدا، له پێش خێوته دابهزی، ژنه که ئهسپی لێ وهر گرت، مهممه
له ترسان زراوی چوو. ژنه که به مێرده کهی گوت:

- دووتی شهو میوانه که مان دهیویست له کهل من بنوی. من گوتم
مێرده کهم له مال نیه، که هاتوه ئیجازه له دهخوازم.

مێردی ژنه که بێدهنگ بوو. مهممه گوتی:

- ئهسپه کهم له کویتیه، دهمهوی برۆم.

- راههسته. من تازه هاتومهوه، با پتکه وه ناتکی بخۆین و دوايه برۆ. جارتکی
تر دانیشتنه سهر سفره و پاش خواردن مهممه داوای ئهسپه کهی کرد.
خاوهن مال گوتی:

- ئیستا ههر ماست و ههنگوینمان خواردوه. راههسته بهرخیتک
بکوژینهوه و بیکهینه کهباب و دهیخۆین و ئهمشه ویش لای ئیمه به و پاشان برۆ.
مهممه ناچار گیر بوو. بهرخیان کوشته وه وکه بابیاب خوارد و جتیان بۆ
مهممه پاخست و خاوهن مال گوتی:

- برۆ له کهل ژنه کهی من بخوه. من له جیگای تۆ دهنوم،

- نا، ژنی تۆ دایک و خوشکی منه. به یانی مهممه زوو ههستا و ویستی
سوار بێ و بروا.

خاوهن مال گوتی:

- راههسته. نان بخۆ و برۆ. پاشان به ژنه کهی گوت: « نان و گوشتی سوره وه
کراو بۆ میوان ناماده بکه له کهل خۆی بهرێ. » مهممه که له ترسان ئارامی
نهبوو، مالوایی له خاوهن مال کرد و له خێوته چوه دهرێ. دیتی ئهسپه کهی
زین کراوه و خورجینکی پێ له خواردمهتی له پاشتهرکی بهستراوه. سوار بوو

کهوته ریئ.

نەوش بلیتم که محەممەد زۆر دەولەمەند و خاوەنی چەند دوکان بوو. پۆژیک لە پێش دوکانی خۆی وێستا بوو دیتی دوو کەس دەستی ژنیکیان کرتووە و راپدەکێشن. محەممەد ژنەکی ناسیەو. ئەو ژنە بوو کە لە خێودت میوانیان ببوو.

محەممەد پرسى :

- ئەو ژنەى بۆ گوتی دەبەن؟

گوتیان ئەو ژنە پێمان قەرەز دارە و لە جیاتی قەرەزی خۆمان دەیبەین.

- قەرەزەکی چەندە ؟

- سەت لیڤه.

- وەرن ، ئەو سەت لیڤه ، وازی لێ بێنین.

محەممەد ژنەکی بردهوه مالتی و بە خێزانێ گوت: « ئەو ژنە خوشکی

منە. لیباسی تازەى بدمیە و نان و خواردن و با لە مالتی ئێمە بێ. »

سالتیک بە سەر چوو پۆژیک محەممەد دیتی دوو پیاو دەستی کەسێکیان

کرتووە و راپدەکێشن، محەممەد پیاوێکی ناسی.

پرسی بۆ گوتی دەبەن؟

گوتیان دوو سەت لیڤه مان پێ قەرەز دارە و لە جیاتی قەرەز دەیبەین.

محەممەد دوو سەت لیڤه دانی و کابرای نەجات دا و بریدیەو مالتی.

ناردییە حەمام و لیباسی جوانی دەبەر کرد و پاشان بریدیە دوکان و گوتی :

- لەم لایە من دەفرۆشم و لەو لاش تۆ بفروشه. پاش ماوێکە کوتی:

- دەمەوتی ژنت بۆ بێنم.

- خۆت دەزانی. چۆنت پێباشە وا بگە.

- خوشکیکی زۆر جوانم هەبە دەبەم بە تۆ. ئەوێش بلیتم کە ژن و میترد

هیچیان محەممەدیان نە ناسیەو.

محەممەد کابرای برده کن ژنەکی و بەکتریان ناسیەو و زۆر خوشحال

بوون

میترد له ژنهکې پرسي: «تو چوڼ کهوتیه نثره،»

ژن گوټی: «سەت لیږه‌ی دا به قەرږ داره‌کان و منی نه‌جات دا.»

میترده‌کش گوټی: «بق رزگاری منیش دوو سەت لیږه‌ی دانئ. ژن و میترد
حه‌وت سالان له مالئ محەمەد کیرسانه‌وه. رڼژیک پیاوه‌که به ژنه‌کې گوټ:

– نئمه‌ نه‌وه‌ حه‌وت ساله‌ بق نه‌رباب کار ده‌کین. تو بلئی بایی سیسه‌ت

لیږه‌ کارمان نه‌کود بئ؟

به‌لام محەمەد له‌ چیاپه‌کی نیزیک شوئنه‌کې خۆی، ختیه‌تیکي هه‌لدا.

میگه‌له‌ مه‌ر و په‌وه‌ نه‌سپ و مالائی له‌ که‌ل فهرش و لیباس و خواردەمه‌نی برده
وینده‌رئ.

رڼژیک میتردی ژنه‌که به‌ محەمەدی گوټ:

– رینگامان بده‌ برۆین. محەمەد به‌ ژنه‌کې گوټ نان و که‌باب و

خواردەمه‌نیان بق رینگا بق دانئ. پاشان سواری نه‌سپی کردن و بردنی بق نه‌ و

کتیوه. ژن و میترد چاویان به‌ میگه‌له‌ مه‌ر و په‌وه‌ نه‌سپ و فهرش و شتی مالئ
که‌وت. محەمەد گوټی:

– نه‌و شتانه‌ هه‌موو بق نئومن. حه‌وت سال کارتان بق من کردوه، نه‌وه‌ش

پاداشی کاره‌که‌تانه. مالوایی لیکرد و رۆیشت.

پیاوه‌که له‌ دلئ خۆیدا گوټی:

– چوڼ چاکه‌ی نه‌و پیاوه‌ بده‌مه‌وه، باشتره‌ بیکوژم و له‌ شه‌ری نه‌م

هه‌قناسییه‌ نه‌جاتم بئ.

سه‌ری نه‌سپی باداوه‌ و بانگی محەمەدی کرد و گوټی: بوئسته.

محەمەد له‌ مه‌به‌ستنی گه‌یشت و راوه‌ستا. کابرا لئی وه‌ نیزیک که‌وت و

گوټی:

– تو نه‌و هه‌موو چاکه‌ت له‌ که‌ل من کرد. ئیستا چوڼ تۆله‌ی بکه‌مه‌وه، ده‌بئ

بتکوژم و له‌ ژیر باری نه‌م چاکه‌یه‌ خۆم رزگار بکه‌م.

– چما تو من ناناسی؟ من نه‌و که‌سه‌م که‌ میوانی تو بووم و ده‌مویست له‌ که‌ل

خیزانت بنووم. نه‌و پیتی گوټی. تو له‌ جیانی نه‌وه‌ ریزت لیکرتم. من که‌رامه‌ وه‌ و

له گهل خۆم شه رتم كرد كه نيوه مهر تكتان بق من وهك خوشك و برا و ابن. من
 هيشتا نيوه نهم چاكه شم توله نه كردوته وه كه توله گهل من كرد بووت.
 مهر تك په كتريان له ناميز كرت و ژن و ميترد له و خپوته دا ژيانيان
 برده سهر و محهمه ديش كه پاره لاي ژني خزي و هممويان به خوشي و شادي
 روژگاريان برده سهر.

سې نه حمده ۲۰

حاکمیک بوو سالی جارتک دهچو کن ژنه که ی. ژنه که دوو کورې بوون
 کورې هه وه له دووهمیان ناو نان نه حمده. نابیتکی زور فیله زانی هه بوو،
 دهیزانی حاکم کهنگی دهچینه وه ژوور و دهچینه کن ژنه که ی. جارتک بهر له وه ی
 حاکم بجینه وه ژوور، چوه ژووری حاکم و له تاریکی دا له گهل ژنه که ی نوست.
 پاشان حاکم چوه ژوور و له دمرگای دا، خیزانی دمرگای لیکرده وه و به
 سهر سور مانه وه کوتی :

– نه وه چت لپهاتوه. تو پیش سه عاتیک هاتیه کن من. حاکم هه ستي کرد
 چقه و ماهه، کوتی:

– کیسه توتنم له بیر چوو بوو. رویش و نیتړ نه چوه ژوور، نو مانگ رابرد و
 خیزانی کوریکې دیکه ی بوو نه ویشیان ناو نا نه حمده.

مهر سې کور پیکه وه گه وړه بوون و زوری پینه چوو حاکم مرد. له
 وهسیه تنامه که ی دا نوو سیجیو ی: « نه حمده کورې منه و نه حمده کورې منه و
 نه حمده کورې من نیه و له میرات بیتیه شه. »

مهر سې نه حمده وهسیه تنامه یان خوتنده وه و لپیان بوو به کیشه. که له م

سټی یانه کامیان کورې بابمان نیه. پاشان کوتیان: — بڼ کټشه بکهین. با
بچینه کن حاکمی ولاتی جیرانمان. له ناقل و حکمت دا به ناو بانگه. داوی
لیککین نه دادوهری بکا.

هر سټی کهوتنه پټی. له شوټنټی وټستان. برای کهوره تهماشای نهملو
لای کرد و کوتی :

— تازه خوشتریک بټیره دا تټیه ریوه. چاوتکی کوټر بوه و شهلش بوه و
دوو دانی پټشه وهشی نه بوه.

برای نټونجی کوتی:

— باری پټن و هنگین بوه،

برای گچکه کوتی :

— ژنټکی سک پر سواری بوه.

له م کاته دا کابرایک گه پټنټی و پرسی :

— هیچ خوشترتان نه دیوه. خوشترم بزر بوه و نایدقزمهوه.

برا کهوره که پرسی :

— داخواشتره که شله و چاوتکی کوټره و دوو دانی پټشه وهی نه ماون ؟

برای نټونجی کوتی :

— داخوا باری پټن و هنگین لټ بوه ؟

برای گچکه کوتی :

— داخوا ژنټک سک پر سواری بوه ؟

خاوهن خوشتر گه لټک شاد بوو، کوتی :

— پاست خټیه تی، که و ابو ئتوه دیتوتانه توه، بڼ نامده نهو ، له سهر چی
پاوه ستاون؟

— سوټند به خوا، خوشتری تۆمان نه دیوه.

— نه مان دیوه یانی چی. کالته م پټده کن. یالله بابچینه کن قازی. چوونه

کن قازی و خاوهن خوشتر پروداوه که ی بڼ باسکرد و کوتی :

— بیگومان خوشتریان له جټیکایک شار دټه توه، بلی بمده نهوه.

برایان کوتیان: «سوئند دمخوین که ئیمه هیچمان حوشرمان نه دیوه.»
قازی کوتی: «نهگر حوشرتان نه دیوه، نه دی چۆن هه موو نیشانه کانی ده زانی؟»

پرووی کرده برا گهره که ی و کوتی :

- تۆ چۆن ده زانی حوشره که شهل بوه و چاوکی کویر بوه و دوو دانی پیشه وه ی نه ماون؟

- کاتی به پێگادا پویشته، لاقیکی به سه ر خاکدا کیشاوه و شوینی دیاره. گیاشی هر له لایه کی پێگا خواردوه، یانی چاوکی نه دیدیه، له شوینی دانه کانی پیشه وه ی، گیا ساخ ماوه ته وه.. له پرووی ئهم نیشانه، ئیگه ی شتم که شهل بوه، چاوکی کویر بوه و دوو دانی پیشه وه ی نه ماون.

قازی له برای نیتونجی پرسى :

- باشه تۆ بیژه چۆن زانیت باری حوشره که پۆن و ههنگوین بوه ؟،

له وه لامدا کوتی :

- زۆر ساده یه. کاتی حوشره که یخی خواردوه، له لایه کی پۆن پزازه و له لایه کی ههنگوین. لای پۆنه که میتروله ی تیهالاین و لای ههنگوینه که میش لیتی کۆ بوونه وه.

قازی له برای گچکه ی پرسى :

- تۆ چۆنت زانی ئنی دووگیان سواری حوشر بوه ؟.

له وه لامدا کوتی :

- به و نیشانه زانیم که به جی ما بوون. ژنه که بۆ هه سانه وه له سه ر زهوی دانیشته وه. به لام کاتی ویستوو یه تی هستی، هر تک دهست له زهوی داناون و به یارمه تی دهسته کانی هه ستاوه.

ئهم به لگانه نه و نه ده قایم بوون که قازی نه ی توانی هیچ بلتی، بیرى کرده وه که چبکا و چ حوکمیک بدا؟ پاشان به دهنگی به رز کوتی:

- ئه مشق لای من بمینه وه و شیو بخۆن و بخهون و به یانی جارێکی دیکه قسه ی لیده که یین و نیشه له فیکریکی لى ده که مه وه.

به خیزانی گوت : تا نانیکي باش ساز بکا. نهویش بهرختکی کوشتهوه
وکه بابیکي خوشی دروست کرد سفره ی راخست.

برای گهوره پاروه گوشتیکی هه لگرت ده زاری نا، ناخیکی هه لکیشا و
هینایه وه دهر.

قازی گوت: « چۆن بوو، ناخۆشه ؟ »

- بۆنی سهگی لیدیت، بیووره، ناتوانم بیخۆم.

قازی گوتی: « شوانی بانگ کهن. شوان هات و قازی لێی پرسى:

- نهم گوشته بۆچی بۆنی سهگی لیدیت؟

- تۆ گهوره ی منی. بمبهخشه. ئه و پۆزه ی ئه و بهرخه له دایک بوو، دێله
سهگه که ی مه پى شیرى دهدا به گجولهکانی. ئه و بهرخه نهحمهقهش له گه ل
گجولهکان دهستیکرد به مۆتنی شیرى سهگ. خهتای من بوو ئاکاداری نه بووم.
داواى لیبوردن دهکهم.

قازی گوتی: تا مهنجه له گوشت فری بدهن.. پاشان مهنجه لی پلاویان هینا.
برای نیونجی پاروه برنجیکی هه لگرت، دهمزاری ناو هینایه وه دهری و فریتیدا.

قازی گوتی: « چیه بۆ ناخۆی؟ »

- بۆنی ئاسنی لیدى. مهنجه له کهیان وهر گتیا. دیتیان بزماریکی گهوره له
بن برنجه که دایه، پلاوه کهشیان پشت.

قازی گوتی: « تا کهباب ئاماده دهبی، با شه پاپ بخۆینهوه. ئه وه ی گوت و
بیاله ی پر کرد و دای به برای گچکه. نهویش لێوی لیدا و بیاله که ی دانا.

قازی گوتی: « چیه؟ بۆ ناخۆیه وه؟ »

- بۆنی خوینی لیدى.

- بۆنی خوین؟ یالله شه پاپ ساز بانگ کهن. قازی پرسى: « نهم شه پابه

بۆ چی بۆنی خوینی لیدیت؟ »

کابرا گوتی:

- نه ی حه زره تی قازی لیم توپه مه به. کاتی تریمان دهشیتلا، درکیتکم

دهلاقی راچوو. خوینی لیهات و گه وته ناو تری.

قازی نهمری کرد کویهی شهراپه که بریژن. پاشان پرووی کرده خاوهن
حوشتر و کوتی:

- نازیم برۆ به خوات دهسپیرم. دلنیا به که نهوانه حوشتری تۆیان نه دیوه.
خاوهن حوشتر ریوشت. قازی لهو سنی برایی پرسی: «بلتین بزانیم بۆ
کوی دهچن؟»

- دهچینه کن حاکمی ناقلی ولاتی دراوسیمان که شهرعی نیمه بکات.
قازی کوتی:

- روو داوه کهم بۆ باس بکهن به لکو بتوانم یارمه تیتان بدهم.
براکان داستانی خۆیان بۆ گیرایهوه. تکایان کرد که بۆیان پروون بکاتهوه که
کامیان کوی حاکم نین.

قازی ههنا سهیه کی هه لکیشا و کوتی: «وه لایمی نهم پرسیاره دژواره.
نازانم بلتیم چی. باشتهر تا بهیانی راوهستین. قازی کیژیکی هه بوو له پشت
په ردهوه گوئی له قسه کان ده بوو. بهر له نوستن به باوکی کوت:

- بابیه نیکه ران مه به. من باس و کیشهی نهم سنی برایی کۆتایی پیدیتیم.

بابی دهنگی دا و کوتی: «یاشه باش. تۆ چ تیده گهی؟»

بهیانی کیژه که چوه کن نهو سنی براییانه و کوتی:

- لاوه کان گوئی بدهنی. حکایه تیکتان بۆ ده گتیره وه. پۆژیک کچیکی زۆر فه قیر
هه بوو گوتله گه لی گوندی ده له وه راند و له م پتگیایه وه ده ژیا. پۆژیک به که له
گوتله کان چوه نیو میگه لی شوانی جیرانیان. کیژه که چوه کن شوان و پاراوه
کوتی: ک - گوتله کهم هاتۆته نیو مه ری تۆ بده وه. شوان کوتی: نه که
له که لم بنووی، دهنده مه وه. نه وهی کوت و دهستی که که ی گرت. کیژه که پاراوه
کوتی:

- من هیشتا کچم. لیم که ریچ. گوتله کهم بده وه، قهولت پیده ده م که میتردم کرد
هه وه له شهو پیش نه وهی بچه کن میترده کهم دیمه کن تۆ و پاشان دهچم له که له
میترده کهم دهنووم.

شوان به زه می پیداهات و گوتله کی داوه. کچ گوتله کی برد و پۆی. له

ریتگادا توشی کوری حاکم بوو. کوری حاکم که چاوی به لیباسی دراوی
 کیژه که کوت ، بهزهیی پیتدا هات و هیچی نه کوت. تهنیا له کیژه کهی پرسى:
 کتیه و له کوئی دهژی؟ کچه که وه لای دایه وه و رتگای خوی درتزه پیتدا. نه وهش
 بلیم که خدر پتغه مبر پوژی له دایکبوونی کوری حاکم به دایک و بابی گوتبوو
 کوره که یان نه گهر ژن بیتی دهری. هه ربویه حاکم نهیده ویست کوره که ژن
 بیتی. ماوه یک تیه پی خه لک و کهس و کاری حاکم داوایان لیکرد که بۆ نه وهی
 وه جاخ کوتر نه بی، ژن بۆ کوره کهی بیتی. هه چهندی حاکم هه ولی دا حالیان
 بکات که کوره کهی دواى ژن هیتان دهری، فایده ی نه بوو. حاکم چاری نه ما.
 کوره کهی بانگ کرد و کوتی:

- کاتی ژن هیتانته، کیژک بۆ خوی هه لپژیره.

کوری حاکم که نه وهی بیست. کیژه فه قیر و پروته کهی وه بیر هاته وه. له
 دلدا کوتی: «خۆ من هه ر دهرم، که وایه با نه و کیژه له هه ژاری و فه قیری
 نه جات بدهم.» باشان به دهنکی بهرز کوتی: «من تهنیا کیژی کوتلکه وانی
 گوندی دینم.»

حاکم کوتی:

شهرمه، خه لک چیمان پی ئیژن! چۆن نه م کیژه پیسه بیتینه کۆشکی
 خۆمان.

کوری حاکم پیتی لی ده که وشیکی کرد و کوتی:

- یا نه و، یا هیچ کهس ، چار نه بوو شایی و زه ماوه ند ساز کرا. کاتی
 شه به سه ر داها ت و کوری حاکم چوه کن بوکی، بوک پیتی کوت: « بهر له وهی
 ببیه مێردی من ده بی قه ولتکی من داومه په سندی بکهی»

کوری حاکم پرسى: «چ قه ولتکت داوه؟»

کچه که کوتی: «پۆژه کانی زۆر پیتشتر قه ولم به شوانتکی داوه که شه وی
 بوکینیم له پیتشدا بجه لای نه و. ئیتستا ده بی توش ریتگام بدهی، چونکه به لیتنم
 داوه.»

کوری حاکم کوتی: «باشه ئیتستا که قه ولت داوه بجوو.»

کیزه که چوه گوند و شوانی دیتوه. شوان پرسى چکارت به من هیه ؟
ماوهیه کی ژور تیتیه ریپوو، شوان قهول قرارى کیزه که ی له بیر نه ما بوو.
کچه که گوتی :

- بۆ له بیرت چوه نهو پرژده ی پتکه وه قهرارمان دا که شهوی هه وه لی
بوکینیم. له پتشدای بیه کن تو .

شوان گوتی: « بمیه خمشه. من نهو دهم گهنج و نه زان بووم. تو له جیتی
خوشکی منی و من براتم.)

کیزه که خۆشحال بوو گهراوه و گوتی : «له گهل شوان شهرتی برابه تیمان
بهست و من بووم به خوشکی.»

بهلام هر که وستی له گهل کورپی پاشا بنوی؛ عزرائیل پهیدا بوو گوتی: «
هاتووم گیانت بکیشم»

کورپی حاکم گوتی: « تۆزی بوسته با له پتشدایک و باوکم بانگ کهم و
پاشان گیانم بکیشه!»

دایک و بابی هاتن. باوک تکای له عزرائیل کرد و گوتی: « بهزه بیت به
کورپه کهم دابی. له جیاتی نهو گیانی من بکیشه. عزرائیل دهستی کرد به گیان
کتیشانی نهو، گیانکه ی گهیشته نه ژنویان، باب هاواری کرد» .. ناخ.. ناخ..
بهرمده، برۆ گیانی کورپه کهم بکیشه.»

دایکیشی هر وایکرد. نهو دهم ژنی کورپی حاکم، واته کیزه گوتلکه وانه که
له پشت پهرده هاته دهر و به عزرائیلی گوت:

- گیانی من بکیشه و مێرده کهم با زیندوو بیت»
عزرائیل گیانی کیزه که ی گه یانده گه روی. کچه که گوتی: بالله ته وای که
و بیکیشه.»

عزرائیل کیزه که ی بهردا و گوتی: « له جیاتی نهو هه موو بیر باشمیه سهت
و چل سال ته مهنت دده م.» کیزه که گوتی: « نه کهر وایه نیوهی بۆ من و نیوهی
بۆ مێرده کهم.»

کاتی حکایه تی کیزی قازی گهیشته نهو جیگایه پروی کرده سێ براکان و

گوئی :

- نیستا پیم بیژن لهو سئ که سانه - کوری حاکم که پئگای دا ژنه که ی به لئینی خوی به رتته سر و شهوی هه وه لی بوکینی ده پیتشدا بجیتته کن شوانه که، یا کیژه که به لئینی خوی برده سر و چوه کن شوانه که، یا شوانه که کیژه که ی به خوشکی خوی دانا - کامیان به شه ره فتر و به شه خسیه ت ترن.

برا که ورده که یان گوئی : « کوری حاکم! چونکه نه گهر من له جیگای نهو بام، قهت رتگام نه دهدا ژنم کاریکی وابکات.

برای نیونجی گوئی : نا. کیژه که. چند سال پتچو بوو، له وانه بوو قهوله که ی له بیر چوو بیتته وه. هه موو که س ناماده نیه که نرخه شهوی هه وه لی بوکینی فیدای قهول بکات.

برا کچکه که یان گوئی : « نا شوان که وازی له وه هئنا له گهل کیژه که بنوئ، له وانیتتر به شه خسیه تتره.

کیژی قازی گوئی : « وا دیاره تو بیژووی و له حاکم نی !.

نۆکه‌ری ناقل ۳۱

پیاویک بوو کچتکی مه‌بوو. کیزه‌که گه‌یشته ته‌منی خۆی له‌ مه‌مو‌لاره
خوازیبێنی پرویان تیکرد. کچه‌که پێی ده‌گوتن:

- له‌ پێشدا وه‌لام پرسیا‌ری من بده‌نوه، پاشان خوازیبێنی بگه‌ن.
که‌س نه‌یده‌توانی وه‌لامی پرسیا‌ری کیزه‌که بداته‌وه. ناخ‌ری دایک و بابی
کیزه‌که توپه‌ بوون و گوتیان :

- ئێمه‌ کارمان به‌ تو‌ نه‌ . له‌و ما‌له‌ بچۆ دهر و بق کو‌ئێ ده‌چی بچوو.
کیزه‌که‌ گوتی: « خانو‌تیکێ جیاواز بق من دروست بگه‌ن.
باوک پارمه‌کی زۆری خه‌رج کرد و ما‌لتیکې بق ساز کرد کیز و
خه‌زمه‌تکاره‌کانی بق له‌و ما‌له‌ کو‌تسته‌وه. دیواریکې له‌ ده‌وری خانوکه‌ کتیشا
خواردمه‌نی و پێداو‌یستی چل سالی بق له‌و ما‌له‌ دانا و به‌ کیزه‌که‌ی گوت :
- کیزم! ئێستا هه‌ر چۆنی ده‌ته‌وێ ئاوا بزێ. خوازیبێنیکه‌ر رو‌یان ده‌و
ما‌له‌ کرد، به‌لام که‌س نه‌یتوانی وه‌لامی پرسیا‌رده‌کی بداته‌وه.
ئێستا داستانیکی دیکه‌ باس ده‌که‌ین.

سی براده‌ر بوون یه‌کیان زۆر ناقل و زاناو شه‌میر بوو. دووه‌میان
ده‌وله‌مه‌ند و سێیه‌میان نۆکه‌ری شه‌ران بوو. پۆژیک هه‌ر سێکیان چوونه‌ راو. له‌
په‌نا جۆکه‌له‌یک راوه‌ستان. لغاویان له‌ شه‌سه‌به‌کان کرده‌وه و به‌ره‌لایان کردن.
باش نه‌وه‌ی هه‌سانه‌وه، شه‌میر گوتی:

- وه‌رن با هه‌ر یه‌ک به‌ ته‌نیا راو بکه‌ین.
هه‌ر یه‌که‌ پرویان ده‌لایه‌کی کرد. شه‌میر ماوه‌یه‌ک که‌را و هیچی نه‌دیده‌وه.
هیلاک و برسی و تینوو له‌ بن دار بادام‌یک دانیششت تو‌زێ بحه‌سێته‌وه.

تهماشای دهور و بهری خۆی کرد. له سەر ئهو چیا به هه موو جێ به ک دیار بوو. ئهو کچه ی دیت که خزمه تکار ده وریان داوه، عاشقی بوو وای لتهات بتهوش کهوته سەر زهوی.

دوره میشیان گهرا و هیچی نه دیته وه. ریتگای کهوته سەر ئهو چیا به و دیتی رفیق هکه ی بتهوش کهوته وه. گوئی: بێگومان رفیق هکه ی شتیکی دیوه. ئه ویش سهیری نه ملاولای کرد و کیزه که ی دیت، ئه ویش عاشقی بوو، بتهوش کهوت.

به لام نۆکه ر. ئه ویش گه لێک گهرا و هیچی دهست نه کهوت و گه یشته هه مان چیا. هه رتک براده ری خۆی به بتهوشی چاو پێکهوت. پاشان سهیریکی دهور و بهری کرد، ئه ویش کیزه که ی دیت و عاشقی بوو، له دلی خۆیدا گوئی: «تۆ بۆ من ده بی» پاشان رفیق هکانی وه هۆش هێناوه. ئه وان ههستان و دیتیان کاتی پۆژئاوایه و هیچیان پراو نه کردوه.

ئه میر گوئی: «هرمن به چینه وه. له بهر خۆی بهیری کرده وه کاتیکی هه موو خه وریان لێکهوت ده چم خوازی بێنی ئهو کیزه ده کم. شوو درنگ ئه میر به یه واشی هه ستا و چوه په نا ده روازه ی مالی کیزه که و له ده رگای دا. خزمه تکار ده رگای لێکرده وه و پرسی:

له چی ده که پتی؟

ئه میر له وه لامدا گوئی: «ده مه وێ خانمه کهت بهیئم».

- لێره راوهسته، بچم پتی به لیم. ئه که ر پتگای دا ده ته به مه لای. خزمه تکار چوه کن کیزه که و گوئی: کابرایه ک هاتوه به تینی.

- برۆ پرسیاره کانی منی لێکه. با وه لام بداته وه و پاشان به پینه.

خزمه تکار گهراوه و گوئی: «وه لامی ئه م پرسیاره نه بده وه: مانگایه کمان

هیه، نه گه وره یه و نه بچوک. نه قه له وه و نه لاوان، چهند مه ن پروو ده دا.»

ئه میر فیکری کرده وه وه لامیکی نه دۆزیه وه. گوئی: هه وت مه ن.

خزمه تکار چو وه لامه که ی به کیزه که راگه یاند. کیزه که گوئی:

- برۆ پتی به لێ که بۆ من نابێ. هه یشتا پینه که یشته وه. ده بی زۆر شت فیر

بټې. منډاله، ته نانت سهری له دنداری دهر ناچي، جا چوڼ له قسه کانی من
تیده کا .

نومیر هم وه لاهمی بیست و که رایوه. دیتی ره فیه که ی بۆ لای دهر وازی
کیزه که ده چي. خوی له بن پردی مات کرد و به خوی گوت: « با وه لاهمی
پر سیار مکان بداته وه و که که یق نهو بیت، پاشان من لیتی ده ستینم.
ره فیهی دوهم له دهر گای دا و خزمه تکار دهر گای کرده وه و چوه کن کیزه
که و گوتی :

- نیی خانم یه کی دیکه هاتوه، چي پټی بیژم ؟

- برقی پر سیاره که ی پټی بیژه. نه کهر وه لاهمی راستی دایه وه. بیهینه. نه کهر
جوابی نه دوه، بیخیره کن نه ویتر.

خزمه تکار هاته وه کن کابراو لیتی پرسی: « مانگایه کمان هیه، نه که ورهیه
و نه گچکه. نه قه لوه ونه لاواز. چهند من پوڼ ددها؟
زوری بیر کرده وه، له ناخو دا گوتی : شش من.
کیزه که گوتی : برقی پتی بیژه: تو هیشتا منډالی. راهسته با توژی گهره

بی

کابرا که رایوه که بجینه وه مال. دیتی یه کیک بۆ لای دهر وازی مالی
که که ده چي. له بنپرد خوی شاره وه. دیتی ره فیهی گهره ی له ویه. له
نومیری پرسی: « باشه تو ش نه وه لیره ی؟ نه وه ی بۆ لای مالی کیزه که ده چوو
ناسیان که نوکه ره که یانه.

نوکه ره له دهر گای دا و خزمه تکار دهر گای کرده وه و پرسی کارت چیه؟
نوکه ره گوتی : هاتوومه خوازینینی. خزمه تکار بټی نه وه ی له کیزه که
بهرسی، پر سیاره کانی لیکرد و گوتی : مانگایه کمان هیه نه که ورهیه و نه
گچکه، نه قه لوه و نه لاوازه. چهند من پوڼ ددها ؟

دوو که سه که ی تر له بن پرد گوتیان دابوه قسه کان. له بهر خو یانه وه
گوتیان: نیمه که ناقل و زانا و دوه لهنه ندین، نه مانقوانیوه وه لام بدهینه وه، با
بزانین نه و ده لټی چي ؟

نۆكەر له وه لām دا گوتى : « هه رچه ندى بيدا گرنگ نيه . من به دل و گيان نامادهم وهرى بگرم و تا مردن خزمه تى بگهم .

خزمه تكار چوو ، وه لāmى نۆكهرى پيگوت :

كېژه كه گوتى : با بېته ژوورئ . نۆكهر ها ته ژوور . كه گه يشته مال . دېتى ژووره كه چۆله و كورسيه كه له نۆوه راست دانراوه . گوتيان : دانیشه .

دانیشه . خزمه تكار كه شه فتيكى هينا و شووتيه كه و كترديكى له سه ر

بو .

خزمه تكار گوتى : « وه لāmى پرسيازيكت داوه . ئيستا ده بى وه لāmى

پرسيازي دووهم بدهيه وه .

جاري با بزاني نهم دوو كه سه ي ژير پرد چدمه كن .

ئهمير به ره فيقى دووهمى گوت : « وه ره يا بچينه حه سار و بزاني ناخرى

به كوئ ده گات . چوونه حه سار و له په نا په تجه ره خويان مات كرد . ديتيان

نۆكهر ، كترده كه ي هه لگرت ، شووتيه كه ي له تكرد و كترده كه ي له كن دانا و

نارديه وه بق كيژه كه .

پاشان كيژه كه سيتوك و قوتوه دهرزيه كه ي بق نارد و خزمه تكار گوتى :

ئيستا وه لāmى نهم پرسيازه بده وه .

نۆكهر سيتوه كه ي هه لگرت ، دهرزيه كاني تيجه قاند و بق كيژه كه ي نارد وه .

پاشان كچه كه لاپه ره كاغه زيك و مقمستى بق نارد . نۆكهر مقمستى هه لگرت

و كاغه زه كه ي ورد كرد و بۆى نارد وه . كيژه كه ها ته لاي و گوتى :

- باشه ئيستا من هى تۆم و تۆ هى منى . به يانى وهره .

نۆكهر پۆشت . ئهمير و ره فيقى كه شه ي چوونه وه . به يانى ئهمير گوتى :

نۆكهر بېننه ئيره و لى پرسی : دوتنى شه و له كوئ بووى

- له مالى نوستبووم

- درۆ مه كه . راستى بېژه ، دوتنى شه و له كوئ بووى ؟

نۆكهر داني پيدا نه هينا . ئهمير قهرمانى دا كه له دارى بدن . كاتى كه

ويستيان ته نافي بخه نه نه ستۆ له پي ديتيان سواريتك له دووره وه به غار ديت تا

که یشته داره که و هه ناریکی له گیرفانی دهر هیتا به داره که ی دادا . هه نار
قه لشی و دهنکه کانی به سر زه ویدا بلآو بووته وه .

کاتی نۆکه ر ئه مه ی دیت هاواری کرد: « به رم دهن، تا ئیستا هه موو شت
بلیخم.»

ئه میر گوتی به ریده ن و پرسی :

- باشه، ئیستا بلی بزانم مه ته لی ئه م مانگایه چیه؟

- کیزه که به م مه ته له پرسی: « تۆ که چاکه و خه رابه ی من نازانی چۆن
خوازی بنیم لیده که ی؟» من له وه لامدا گوتم: « هه ر چی بێ به دلی منی .»

باشه مانای کێرد و شوتی چیه ؟

- کیزه که به م هۆیه گوتی: « نه که ر ئه میر بزانی که من ده بمه هاو سه ری
تۆ، له تۆم ده ستینی.»

له وه لامدا گوتم: « نه که ر وه ک ئه م شوتیه دوو له تم که ن، پازی ئه وه به که س
نالیم.»

- باشه. مانای سێو و دهرزییه کان چیه ؟

- ئه وش مانای ئه وه بوو که نه که ر وه ک ئه م دهرزیانه شیرم له له شی
پا به کن، قسێک نادۆرینم

ئه میر پرسی: کاغه ز و مقمست بۆ چی بوون:

- کاغه ز به و مانایه بوو نه که ر وه ک ئه م کاغه زه ورد وردم به کن دیسان
هیچ نالیم.

ئه میر گوتی: ئه دی بۆ هه موو شتیکت درگاند؟

- چونکه کیزه که گوتی: « رووداوه که یاس که.»

ئه میر گوتی: ئه و خۆ نه هاته ئیتره، چۆن توانی پیت بلی هه موو شت
باس که ی؟

- ئه و سواره ی که هه ناره که ی به داره که دادا، کیزه که خۆی بوو. به م
هۆیه وه گوتی: رازی ئیمه هه موو ده زانن، هه موو شتی بلی.

پاشان نۆکه ر گوتی: ئیستا نه که ر تۆ ئه میرکی باش و ئینسان و

میهره‌بان بی، ده‌بی شایی و زه‌ماوندنمان بق ساز که‌ی.
نهمیر مه‌جلیسی شایی و بوک‌هتنانی ساز کرد و نه‌وان به ناواتی خویان
که‌یشتن. هیوادارین ئیوه‌ش پت‌بگه‌ن،

نهمه‌د پاشا ۳۲

خوا له دایک و بابی ئیوه‌ش خوش بی. پۆژی کیژی نهمه‌د پاشا بق
که‌پان چوه مه‌زرا. له که‌پانه‌وه دا مندال‌یک‌ی دیت له عه‌رزى که‌وتوه. به
خزمه‌تکاره‌که‌ی گوت:

- نه‌و منداله‌ه‌لگه‌ره، له‌وانه‌یه پت‌که‌س بی، بی‌به‌ین که‌وره‌ی بکه‌ین.
منداله‌که‌یان برده‌وه و دیتیان کوپه. پاشا کوپ‌تکی هه‌بوو، نه‌و منداله‌ش بوو به
کوپ‌ی دووهم.

هه‌رتک کوپ که‌وره‌ بوون، پۆژیک پاشا ژن و کوپ‌ه‌که‌ی هه‌لگرت و چوه
هه‌جی، کوپه‌ دۆزراوه‌که که‌ ناوی «تاپ تیغ» بوو له که‌ل که‌چه‌که‌ی له مالى
به‌جێهێشت. پۆژیک تاپ تیغ چوه نیو بازار، توشی پیریژنیک بوو. پیریژن پتی
گوت: «ئهی «تاپ تیغ» کیژی پاشای بیتنه. نه‌ نه‌و خوشکی تۆیه و نه‌ پاشا
باوکته. تۆیان له سه‌ر پت‌گا دۆزیومه‌توه. کیژی پاشا بکه‌ ژنی خۆت و ده‌بیه
خاوه‌نی سامانی نه‌و.

تاپ تیغ هاته‌وه‌ مال و له که‌ل کیژی پاشا ده‌ستیی به که‌مه‌ کرد و خۆی
تیپه‌له‌ده‌قوتاند.

کچی پاشا کوتی: ناخر تۆ برای منی.
- کئ کوتی من برای تۆم. من مندالی سه‌ر پت‌گام.

کیزی پاشا دیتی که «تاپ تیغ» وازی لی ناهیتی. ناسنیکي لهسەری دا و له مالتی دهر کرد. خۆینی له سەر هات و چوه لای دوکتۆر، دوکتۆر سەری برژاندوه و دەرمانی کرد. له شار دهنک بلۆ بۆوه که پاشا له حاج دیتوه. تاپ تیغ چوه پيشوازی و کوتی: «ئەي پاشا! کیزی تو کاری خراب دهکا. پتمگوت دهست لهو کارانه ههنگره، توپه بوو سەری شکافدم.

پاشا به کۆرهکەي کوت: «له پيشدا برۆ خوشکت بکۆه.»

کۆري پاشا رۆي. کهيشتهوه مآل و دهستی خوشکي کرت برديه جهنگه ل تا بيکوژي. کيزهکه له دهستانی رايکرد و تەواوی شهو ههلهدهات، تا بوو به رۆژ. له دلی خویدا کوتی: «لەم جیهانه دا ئینسانی خراب زۆرن. لهوانه به نازارم بدن. جبکه م.»

کانیهک له جهنگه لدا ههبوو داریکی له سەر پوا بوو. ناوی خواردوه و چوه سەر دارهکه و له تۆلوق و پۆیی دارهکه دا خۆی شاردهوه.

کۆري ئەمیری عەربان لەم جهنگه له راوی دهکرد. هاته سەر کانی و عەکسی کیزهکەي له ناوی دا دیت، هینایه خوارۆ و برديهوه وله خۆی ماره کرد. چەند سال له مآلی کۆري ئەمیری عەرب ژیا و دوو کۆري بوون و به لام له ماوهيه دا يەك قسەي نهکرد. مێردهکەي وایزانی که لاله.

پۆژیک کۆري ئەمیری عەرب له بازار دهگهرا، توشی پیریتژنیک بوو، له گهلی دایمهزاند و کوتی: «ژنیکي باشم به نسیب بوه، هیچ عهیبیکي نه، به لام لاله.

پیریتژن کوتی: «نا لال نه. دوو ستیوان بکړه. یهکی سوور و یهکی سپی. بیده به کۆرهکانت. له پشت دەرگا خۆت مات که. بزانه چۆن له گه ل کۆرهکان ددهوی.»

کۆري ئەمیری عەرب قسەي پیریتژنی به جیگه یاند. منالهکان له سەر ستیو لیبان بوو به کیشه. دایکیان کوتی:

- رهبي باوگقتان خیر نه بینی. نهیددتوانی دوو ستیوی وهک یهک بکړی. خیر نه دیتوو یهکی سووری کړیود و یهکی سپی.

نہجمد باشا

ژن گوټی : مه ړټکی لاوازم بدهیه، جلهکانی خومت ددهمټی.
شوان گوټی: ټق خوشکی منی. جلهکانم ناوټی و مه ړیشت ددهمټی و
نیستاش بقت سر دهریم.

شوان ژنه که ی برده وه مالتی. مه ړی بق کوشته وه. به یانی شوان مه ړی برده
مه زرا. ژنی کوړی نه میری عه ربان، لیباسی وی کرده بهر و ورگی مه ړه که ی له
سر ناو راست وهک نینسانی که چهل که مووی له سهری نه هاتبی، که ونه ړی.
ړوی ړوی تا که یشته وه ولاتی بابی. له و لاشه وه کوړی نه میری عه ربان به
پرسیاران ده ړوی تا که یشته نه و ولاته. ژنه که له مالی بابی بوو به قازه وان.
شه ویک کوړی نه میری عه ربان میوانی نه حمده پاشا بوو. به قسان
سهریان گهرم ببوو. نه حمده پاشا تکای لټکرد، حکایه ټټکی بق بلتی. کوړی
نه میری عه ربان گوټی : « هیچ نازانم. هیچم له بیر نیه.»

له و کاته دا ژنی کوړی نه میری عه ربان هاته ژور و گوټی: « پاشا
سلامت بی، رټکا بده من حکایه ټټ بق بلټیم. پاشا گوټی : « ټق بیلټی » کیژه که
دهستی پټکرد و هر چی به سهری هاتبوو گټرایه وه.

نه حمده پاشا گوټی : « باشه. ناخری نه و ژنه چی به سهر هات،
- ژن کلوی ورکه مه ړی له سهر کرد و گوټی: « من کیژی ټوم. نه وه ی
گوټم به سهر خوم هاتوه.»

نه حمده پاشاو کوړی نه میری عه ربان زود شاد بوون و « ټاپ تیغ » و
وه زیریان هر له وټی به سزای خق گه یاند. کوړی نه میری عه ربان ژنه که ی
هه لگرت و بق ولاتی خقی که پرایه وه و زیانیان به خوشی برده سهر.

محمد پاشا و وزیره که ی ۳۳

رژنیک محممد پاشا له گهل وزیره که ی لیباسیان گۆری و دسورانه وه،
لای ئیواری که یشتنه ده ور و بیری شار. له وی شوانتیک ده ژیا. پاشا و وزیر
چوونه خانووی نه و شوانه. شه و ژنی شوان ژانی هاتی. پاشا دیتی که شوان
سیری لی شتیواوه و بهملو لادا ده گه پۆ. پاشا پرسى:

- نه وه چیه. بق وا سهرت لی شتیواوه؟

- ئاخر ژنه کهم مندالی ده بی.

- باشه، ئیمه ده چیته دهر، ژنی جیرانه کهت بانگ که یارمه تی بدا. ژنی

جیران هات و ژنه که مندالی بوو.

پاشا پرسى: «باشه، ژنه کهت چی بوه؟»

- کۆری بوه. وزیر پتکه نهی،

پاشا پرسى: «بق پتده که نهی؟»

- هیچ.. هه ر وا پتکه نینم هات.

- وا نه، راستی بێژه.

- نه گهر راستیت ده وی، چاره نووسی ئهم کۆره ئاوايه که ده بیتته

هاوسه سیری کیژده تق.

پاشا گوئی: من ناهێلم شتی وا بقه ومی. پاشان پاشا چوه کن شوان و

گوئی: «کۆره کهت به من بفرۆشه!»

شوان گوئی: «ده چم له گهل ژنه کهم ته گبیر ده کهم یزانم ده لی چی.

ژنی شوان پتی کوت: «وه ره با داوا ی پاره یه کی ئاوا ی لی بکه ین که بۆی

نه درج. شوان هاته کن پاشا و گوئی:

- به قه‌درایی قورسی کورمه‌کم زَی‌رمان ده‌وئ.

پاشا خورجیتی کرده‌وه و به کرانی کورمه‌که زَی‌ری دایه و مندالی شوانی له که‌ل خۆ برد. که‌یشتنه پردتیک، پاشا کوتی :

- ئی وەزیر، تۆ کوتت ئەم کورمه‌ ده‌یته‌ می‌ردی کیژی تۆ. وا نیه ؟

وەزیر له وه‌لامدا کوتی: « به‌لێ وایه »

پاشا مندال‌ه‌که‌ی له سه‌ر پرده‌وه فری‌دا نیو رویار و ئاو بردی.

ناشه‌وانتیک دیتی بوخچه‌یه‌ک به‌ ئاویدا دیت، به‌ دارتکی درێژ هینایه قه‌راخ و کرتیه‌وه. دیتی کورتیکی تازه له‌ دایک بوه. مندالی هه‌لگرت و که‌وره‌ی کرد.

با بگه‌رتینه‌وه لای پاشا:

پۆتیک پاشاو وەزیر ده‌گه‌ران و توشی ناشتیک بیون. وەزیر کوتی با ئەمشۆ لەم ناشه‌ بخه‌وین. له‌ که‌ل ئەم وتیه‌ش پتیکه‌نی «پاشا پرسى:

- بۆ پتیه‌که‌نى؟

- ته‌ماشای ئەم کورمه‌ بکه، بزانه‌ ده‌یناسی ؟ ئه‌وه زاوای تۆیه. هه‌مان مندال‌ه‌ که‌ ده‌ پویارت هاویشته.

پاشا کوتی: « وەرە با له‌ ناشه‌وان بپرسین.»

ناشه‌وان هاته‌ لایان و وەزیر لیتی پرسى: « ئەم کورمه‌ چى تۆیه ؟»

- کورمى منه.

- چۆن ئه‌وه کورمى تۆیه، هیچ وه‌ تۆ ناچى. راستى بێژه.

- من له‌ رویار دا کرتومه‌ته‌وه. ئاو به‌ قه‌راخ ناش دا ده‌یه‌یتنا.

پاشا کوتى: به‌ منى بفرۆشه. خۆ ئه‌وه کورمى تۆ نیه. تا ئیستا چه‌نده‌ت لێ خه‌رج کرده‌، لێم وه‌ر کره‌ و بیده به‌ من.

ناشه‌وان کوتى: « با له‌ که‌ل خه‌زانم ته‌کبیر بکه‌م » ژن کوتى هه‌تا پیت ده‌کرت، زَی‌ری زیاتر له‌م بیگانه‌یه وه‌ر بگه‌ره.

ناشه‌وان هاته‌ وه‌ کن پاشا و کوتى: « پینج هه‌نبانه زَی‌رم ده‌یه و بیهه.»

پاشا زَی‌ره‌که‌ی دایه و کورمه‌که‌ی برد. به‌ نه‌نا جه‌نگه‌لیکدا ده‌ویشتن، پاشا

به وهزیری کوت:

- وهره با سه‌ری نهم کوره بپرین.

وهزیر کوتی: « چیکردوه که سه‌ری بپرین. با له سه‌ر نهو دارهی دابننن. ده‌که‌ریته خوار و کورگ دهیخون.

پاشا پازی بوو. وهزیر چوه سه‌ر دار و کوره‌که‌ی له سه‌ر لقه دارنک دانا. کور ده‌گریا و به لقه داره وه نووسا. پاشا و وهزیر پزنگایان گرتنه بهر و پویشتن.

بازرگاننیک به کن نهم داره دا ده‌پۆی. ده‌نگی گریاننیک بیست. ته‌ماشای کرد مندالنیکه له سه‌ر دار ده‌گری. به نوکه‌ری کوت:

- بچق سه‌ر دار و بیهینه خوارن. مندالن هینا خوار و بازرگان برده‌یه‌وه مال و گهره‌ی کرد.

پاشا ماهویهک پاشا و وهزیر که خهریکی گه‌پان و سوپانه‌وه بوون. چوونه مالی بازرگان، وهزیر جاریکی دیکه‌ش پتکه‌نی.

پاشا کوتی: « به چی پتده‌گه‌نی؟

- بق چما نهو کورپه نه ناسی؟ نهو هه‌مان کورپه که ده‌بیته زاوای تو.

پاشا توپه بوو کوتی: « بق قسه‌ی بی جی ده‌که‌ی؟»

- باوه‌ی ناکه‌ی وهره له بازرگان بپرسین. بازرگان هات و وهزیر لپی

پرسی: « نهم کورپی چی توه؟

- کورمه.

- چۆن نهو کورپی توپه. هیچ وه‌تو ناچی. راستی بیژه.

- راستی نهویه. له م جه‌نگه‌له له سه‌ر دار دیتمه‌وه و هینامه خوار و

برده‌یه‌وه و به کورپی خۆم قبول کرد.

- نووسین و خوتندنت فتر کردوه؟

- به‌لی، نیستا یازده زمان ده‌زانی و ته‌نیا یه‌ک زمان ماوه که فتری بی.

پاشا کوتی: « با بیبه‌مه کۆشکی خۆم و زمان دوازده‌هه‌میش فتر بی. بازرگان

پازی بوو. پاشا لاوه‌که‌ی باتگ کرد و پرسى :

کام زمان نازانی؟

- زمانی هیندی نازانم

پاشا به زمانی هیندی نامی بۆ ناییی خۆی نووسی و دای به لاهه که. له نامه دا نووسیبوو: «ئێ نایب. ئەگەر ئەم کۆرە بهیانی زوو گەیشته لات، دەست به جۆ بیخه ناو مەنجهالی سابوون. ئەگەر شهویش گەیشته، هەر بهو شهوه بیخه ناو مەنجهالی سابوون.»

لاو نامی وەر کرت و کهوته پێ تا گەیشته ولاته که. چوه نێو باغی کۆشک. سەر و روی شوشت و له بن دارێک پاکشاه نامه کهشی له بن سهری دانا و خهوی لێکهوت.

پۆژی دوايه بهیانی کێژی پاشا هاته نێو باغ و دیتی لاوێکی جوان له بن دارێک خهوی لێکهوتوه و نامه کهی له بن سهری داناوه.

کچی پاشا سهبروکه نامه کهی هه لگرت و خوتندیه وه. کچی پاشا دوازه زمانه کهی دهزانی. کێژی پاشا عاشقی کۆری لاو بوو. نامه کهی دراند و له جیگای نهو نامه کهی به زمانی پاشاوه نووسی: «ئێ نایب. ئەگەر ئەم لاهه بهیانی گەیشته کن تو، هەر بهو بهیانه کێزه کهمی لێ ماره که. ئەگەر شهویش گەیشته، هەر بهو شهوه لێی ماره که.»

نامه کهی له بن سهری کۆرە که دانا و پۆیشته.

لاو وه خه بهر هات و چوه کۆشک، نامه کهی دا به ناییی پاشا. نایب خه لکی داوت کرد و کوتی:

- خه لکینه! ناگا دار بن، چونکی ئەگەر پاشا بگه پۆشه وه، له وانه به بیانوم پتی بگرێ، خه تا بارم بکا. شایه د بن. ئەوه نامه ی خۆیه تی و فهرموویه که چه کهی بدهم بهو لاهه.

به زم و جێژنی بوکیان ساز کرد و کێژی پاشایان دا به لاهه که. سالتیکی پیتچوو پاشا نه هاته وه، کێژی پاشا کۆر و کچیکی بوو. خه بهر هات که پاشا و وهزیر دینه وه. هه موو چوونه پیتشواری. وهزیر به پاشای کوت:

- قیبه لی عالهم، ته ماشا که و بزانه نهو کۆرە ی ده تو یست که له بهیانی

به‌ری. بۆته زاوای تۆ. کچه‌کەت کۆر و کیزیکی له‌وه‌یه.

- ئەم قەسە قۆرە چیە. ماوه‌یه‌که ئەو کۆرە له‌مه‌نجەلی سابوندا تواوه‌تەرە.

لەم قەسانە دا بوون نایبی پاشا هات. حکایەتی تەواوی بۆ گێتێراوه. پاشا قینی هەستا و کەفی دەپێژاند و گوتی :

- کێ رێگای بە تۆ داوه‌ که کچی من بە شو بدهی؟ وەکیل نامەی پاشای پێ نیشاندا. پاشا دیتی هیچ چاری نیە. وەزیر گوتی :

- ئەی قیبلە‌ی عەلەم. ئەو چاره نووسی ئینسانە هەر وا دەبێ و نا توانی بیگۆزی .

بالتۆی زانا و بازرگان ٣٤

پۆژیک له‌ پۆژان بازرگانیک له‌ گەل کاروان به‌ قەراخ به‌غدا دا تێده‌پەری.

له‌ پشت دەر‌وازه‌ی به‌غدا کاروانی خست. به‌ نۆکه‌ری خۆی گوت: بۆ له‌ نێو شار چل هێلکه‌ی کول‌و بکړه و بیهێنه تا نانی بخۆین. نۆکه‌ر چوه بازار و توشی پیریژنیک‌ی بوو گوتی:

- چل هێلکه‌م بۆ بکولێنه. پیریژن چل هێلکه‌ی بۆ کولاند. نۆکه‌ر گوتی ئێستا ده‌چم پارە‌کەت بۆ دێنم. هێلکه‌کانی برد، خواردیان و له‌ بی‌ری چوو پارە‌ی پیریژن بدات. له‌ رێگا دا بازرگان له‌ نۆکه‌ره‌که‌ی پرسى:

- پارە‌ی هێلکه‌ی پیریژن‌ت دا؟

- له‌ بیرم چوو. بازرگان حیساب‌داری بانگ کرد و گوتی :

- پارە‌ی هێلکه‌ی پیریژن‌تی چەنده، بیخه سه‌ودا، تا قازانج بکا و ئەگەر پێمان ده‌ به‌غدا که‌وته‌وه بیده‌ینی. پاشا حەوت سالان جاریکی تر بازرگان رتی که‌وته به‌غدا. به‌ نۆکه‌ره‌که‌ی گوت:

- بۆ، پیریژن بدۆزه‌وه و بیهێنه. نۆکه‌ر پیریژن‌تی هێنا کن بازرگان. لێی پرسى: « قیমে‌تی هێلکه‌کان‌ت چەند بوو؟

- چل فلس،

- ها له جياتيان چل سكه ئالتون وهرگره و برق. له م خهوت ساله دا، چل فلسی تو، پوټه چل سكه ئالتون.

پيريزن به خوځشي و به غار كه رايه وه. له پيگا توشي جيرانی بوو، كاپرا لتي پرسى: «چونه وا به كه يفي؟»

- ناخر له جياتي چل فلس، چل سكه ئالتونم وهر گرتهوه.

كاپرا كوتى: «بازرگان فریوى داوى، خوټ حيسابى كه، له چل هيلكه، چل جوجكه پيدا ده بوو. دهبوون به مريشك. هر مريشكه ي پينچ شمش سكه ي ده كرد. ئيستاستا حيسابى كه چنديان فيل لټكردوى.

پيريزن قسمي جيرانی باوهر كرد و چوه كن قازي و شكايه تي له بازرگان كرد.

قازي نه مري كرد، بازرگانيان هيتا، پتيگوت: «بوچی پيريزننت فريو داوه؟»

- فريودانى چي؟ من له جياتي چل فلس چل سكه ئالتونم داوته.

قازي كوتى نا فريوت داوه. له چل هيلكه چل مريشك پيدا ده بوون. خوټ حيسابى بكه، ئيستاستا ده بي هه موو كاروان و كالاي خوټ بده ي به پيريزني. بازرگان چاري نه ما هرجي هه يبوو داي به پيريزن و به ده ستي به تال كه راوه، خه ميار له شار ده سوراوه، توشي بالولي زانا بوو.

بالول لتي پرسى: «بوچ وا خه مگيني؟»

بازرگان رووداوه كه ي بو گتيرايه وه.

بالول كوتى خه من مه خق. فترت ده كه م چبكه ي. برق مستيك كه نمى كولاو هه لگره و بچو هه ساري قازي و به هه ساريان وهر كه، قازي ديته وهر و ده لى: «نه حمق.. ناخر كه نمى كولاو چون ده چينري؟» شين نابى. كه وايگوت توش بلتى: «نه دي هيلكه ي كولاو جوجكه ي ده بي؟» قازي له وه لامدا ده لى نا، نه و دم داواي لتيكه كاروان و شتهكانت بداته وه،

بازرگان په ندى بالولي به كار هيتا و شتهكانى وهر گرتهوه.

چۆن بالولى زانا فيتلى له حاجى به تەماع كرد ۳۵

هەبوو نە بوو ، غەیری خودا هیچکەس نەبوو. پیاوێکی فەقیر هەبوو بە ناوی سلیمان. دەچوو لێ داری کۆ دەکردنەو و دەیفروشت و لەم رێگایەو و ژيانى دەبرده سەر. بە زەمەت هێندى پارهى کۆکردەو و بۆ ئەوێ کەریک بکړی و بارکێشى بکا. بەلام کاتى قىمەتى کەریکى پاره کۆ کردەو، فیکرهکەى گۆری، کوتى: « هێندى دیکەش کۆ دەکەمەو و له جىاتى کەر ، ئەسپێک دەکرم، سلیمان دە ترسا کە پاشکەوتەکەى خەرج بکا. بۆیە بریارى دا و چوو پارهکەى دا بە حاجى.

بەلام بالولى زانا له دورودە دیتی کە سلیمان چۆن پارهکەى داوه به حاجى. بالول دەیزانى کە حاجى کابرایەکی تەماعکار و نا راستە. کاتى سەمان له مالى حاجى دەر کەوت، بالول لێى چوێش و کوتى:

— بۆ جى پارت دا بەو کابرا تەماعکارە؟ هەر ئیستە بچو پارهکەتى لێ وەر گرهوه. دیاره ئەو پارهکەت ناداتەو و لێشت دەدا. بەلکوو بیتوانی له بەر چنگى رابکەى. ئەو دەم وەرە لای من، چاوێ روانت دەبم.

سەمان چوێش و کوتى: « حاجى پارەکم بدەو. ئیتر نامەوێ ئەسب بکرم. پارەکەى دام بە تۆ بەشى کەر کرین دەکا و دەمەوێ کەریک بکرم. کاتى ئەو قسانەى کرد حاجى لێى دەست دا دار و کوتى:

— کام پاره ؟ شیت بووی؟ هەوێ جارە کە دەتبینم. حاجى ئەوێ کوت و داری دەست دایە کە له سەرى بدا، له بەر دەستانى هەلات و چوێش و کوتى بالول:

— پێم نە کوتى کە پارهکەت ناداتەو و لێشت دەدا؟ باشە، قەى ناکا.

دهچمه کن حاجی و نیشه له پاره‌کەئێ دەستینمه‌وه. تۆ لیتره به و ته‌ماشامان بکه. کاتێ دەستم هه‌لتینا، وه‌ره کن حاجی و بلی: « حاجی پاره‌که‌م بده‌وه، نامه‌وێ ئه‌سب بکرم و که‌رتکی ده‌کرم.»

ئه‌که‌ر لێی دای، قه‌ئێ نا‌کا. بچوو له جێیه‌ک پاره‌سته‌ وای بێ که تۆ ئێمه‌ بپینی و ئێمه‌ تۆ نه‌بینن. دوو باره که دەستم هه‌لتینا، وه‌ره‌وه کن حاجی و بلی: « حاجی پاره‌که‌م بده‌وه، ئه‌سب نا‌کرم و ده‌مه‌وێ که‌ر بکرم.

بالول چوه کن حاجی و گو‌تی :

- حاجی کویه‌یه‌که‌م زێر دۆزیوه‌ته‌وه، به‌لام خۆت ده‌زانی که نا‌لتوونم پتویست نیه، به‌لام کویه‌که‌ نه‌وه‌نده به‌رزه. بۆ نیشاندانی به‌رزێ کویه‌ ده‌ستی به‌رز کردوه. سلێمان که‌ چاوی به‌ ده‌ستی بالول که‌وت، هاته کن حاجی و گو‌تی:

- حاجی پاره‌که‌م بده‌وه، ئه‌سب نا‌کرم و به‌شی که‌ر کرپن ده‌کات. حاجی تو‌ره‌ بوو، سلێمانی به‌لامار دا و گو‌تی : « برۆ، ئێتر نه‌تبینمه‌وه. دوور که‌وه و لێمان که‌رتی کاری خۆمان بکه‌ین. سلێمان چوو له هه‌مان جێ پاره‌سته‌ و چاوه‌ پوان بوو تا بالول ده‌ست به‌رز ده‌کاته‌وه.

بالول قسه‌کانی درێژه‌ پێدا و گو‌تی :

- کویه‌که‌م بردۆته ئه‌شکه‌وتیک که‌ بېشارمه‌وه. دیتم له‌و ئه‌شکه‌وته کویه‌ی دیکه‌ی پێ له زێر ریز کراون. کویه‌کان به‌م به‌رزیه‌یه. دیسان بۆ نیشاندانی به‌رزێ کویه‌کان ده‌ستی هه‌لتینا و گو‌تی : « حاجی! ده‌زانم تۆ پیاویکی راست و له‌ خوا ترسی. له‌م قسه‌انه‌ دا، سلێمان هاته‌وه و گو‌تی : « حاجی پاره‌که‌م بده‌وه، وازم له ئه‌سب کرپن هێناوه و ده‌مه‌وێ که‌ر بکرم.

حاجی له‌ دلی خۆیدا گو‌تی : « ئه‌که‌ر پاره‌ی سلێمانی نه‌ده‌مه‌وه، بالول لێم وه‌شک ده‌که‌وێ و له‌م زێرانه به‌شم نا‌دا.»

حاجی پاره‌ی سلێمانی داوه و سلێمان پۆی، بالول گو‌تی :

- نه‌ی حاجی ده‌زانم تۆ پیاویکی دنیا دیتوی، سارد و که‌رمی زه‌مانه‌ت

چیشتهوه. ئیستا گوتی بدهیه. له نێو زێرهکان ئەتگوستیلەیهکم دیتەوه. دەقامکم کرد فرەوان بوو، دە باسکم کرد، دیسان فرەوان بوو، که وام دیت ئالقه‌کوم خسته ملم، له پڕ تهنگ بقۆه ده‌هات بخنکیم، سهرم راوه‌شاند، دیتم به‌یانه و پۆژه. ومخه‌به‌ر هاتم. ئیستا مانای ئەم خه‌ونه‌م بۆ لێک بدهوه. به‌مجۆره بالول کلاوتکی له سه‌ری حاجی فێله زان و ته‌ماعکار نا.

٣٦ بالولی زانا و خه‌لیفه

پیاویک قه‌ستی سه‌فه‌ری کرد. سه‌ت سه‌که ئالتوونی هه‌بوو، بردی دای به خه‌لیفه بۆی هه‌لیگرێ و گوتی :

- ئەم پاره‌یه‌م بۆ له‌ کن پاره‌کانی خۆت دابنێ، تا ده‌گه‌ریمه‌وه. خه‌لیفه پاره‌کانی وه‌ر گرت، پاش سالتیک خاوه‌ن پاره له‌ سه‌فه‌ر گه‌راپه‌وه و چوه‌ کن خه‌لیفه و داوای پاره‌که‌ی کرد و گوتی :

- ئەی خه‌لیفه، من ئەوا هاتومه‌وه و پاره‌که‌م بدهوه.

خه‌لیفه گوتی : « خۆشه‌ویستم، پاره‌که‌ت مشک خواردووێه،

- چۆن شتی وا ده‌بێ؟ بۆچی پاره‌ی توێژان نه‌ خواردوه، ته‌نیا پاره‌ی منیان خواردوه؟

خه‌لیفه توپه‌ بوو، کابرای وه‌ده‌ر نا و گوتی : بڕۆ وون به. ئۆ هه‌ر پاره‌ت نه‌داوه به‌ من.

خه‌لک به‌ کابرای فه‌قیریان گوت: بچۆ کن بالولی زانا، بۆی باسبکه‌،ئو یارمه‌تیت ده‌دا.

کابرای فه‌قیر ناوی « علق » بوو. علق چوه‌ کن بالول و نه‌قله‌که‌ی بۆ کێراپه‌وه. بالول پیتی گوت :

- برۆ له مالى خۆت دانیشه و نیکه‌ران مه‌یه. من خۆم پاره ئالتونه‌که‌ت
بۆ دێنمه‌وه.

بالول چوه کن خه‌لیفه و گوتی :

- نه‌ی خه‌لیفه، ئیمڕۆ هه‌موو منداڵانی شار بۆ که‌پان ده‌بمه‌هه‌زا، تۆش
زارۆکی ده‌خۆریگا بده له که‌ل من بێن بۆ که‌پان.

خه‌لیفه گوتی : فرموو، هه‌ر سێ کوپانم به‌ره.

ئێواره‌ی پۆزی دوايه منداڵ هه‌موو که‌پانه‌وه و بالول منداڵه‌کانی برده‌وه
مالی خۆیان و ته‌سلیمی دایک و بابی کردنه‌وه. به‌لام منداڵه‌کانی خه‌لیفه‌ی له
وه‌تاغی خۆی هه‌بس کرد و ده‌رگای لی کاله دان.

شه‌و خه‌لیفه هاته کن بالول و له زارۆکانی پرسى: « منداڵه‌کانم له کوێن؟ »

- منداڵه‌کانت که‌رویشک خواردونی.

خه‌لیفه به‌ سه‌ر سه‌ر مانه‌وه گوتی: « چۆن منداڵه‌کانی دیکه‌یان نه‌ خوارد و
ته‌نیا زارۆکی منیان خوارد؟ »

بالول گوتی: « چۆنی ناوی. هه‌ر وه‌ک مشک پاره‌ی علقیان خوارد و
کاربان به‌ پاره‌ی تۆ نه‌بوو. ئێستا برۆ پاره‌ی علق بده‌وه تا منیش زارۆکی تۆ
نه‌جات بده‌م، به‌م فێله علق پاره‌که‌ی وه‌گیر که‌وته‌وه.. »

جل و لغاوی خهراپ ۳۷

پۆژژیک جیرانی کهربه لایی فهراش گایه کهی جل و لغاو کرد و به
کهربه لایی گوت: « بپۆ بۆخۆت له مهزرا گیا بار که و بیهینهوه،
کهربلایی فهراش بهیانی زوو بۆ گیا هینانی چوه مهزرایه و به لام شهو
درنگ هاتهوه. جیرانه کهی پرسی:
- کهربه لایی بۆ وا درنگ هاتیهوه؟
له وه لامدا گوتی: « تۆ جل و لغاو هکته نهومنده خهراپ وه گایه که خستبوو،
من ناچار بووم له ڕیگا دا ههوت جار بیکه مهوه و بیهستمهوه.

ددرمانی موجیزه گهر ۳۸

رؤژیک کهر به لایې فەراش توشی بێ پارویی بوو. هەر چهندی له مالتی گهرا هیچی وای نه دیتوه بهرێ له بازار بیفرۆشی. پاش ناهومیدی توره کهی پر کرد له کشپهل و چوه بازار. به هه لکهوت یه کێ له بهگ و گه وره کان له بازار ده گهرا، بهگ له کهر به لایې فەراش وهنیزیک کهوت و سهیریکی توره کهی کرد. کشپهل نه وهنده وشک و پرش هه لگهرا بوو نه دزانرا چیه.

بهگ پرسى: «کهر به لایې فەراش چ دهفرۆشی؟»

- شتیکی زۆر به قییمته و خواردنی تو نهیه.

- بلێ بزانه چیه و پاشان قسان بکه.

- دهرمانتیکی موجیزه گهره. هەر گهس بیخوا نه گهر ئاقلیشی نه مابێ.

دوو باره دیتوه،

بهگ به سهه سهه سور مانه وه گوته: «ریتگا دهدهی یه کیتی تاقیکه مه وه؟»

- به لێ.. بۆچ نا. تاقیکه وه.

بهگ کشپهلێکی هه لگرت و دهزاری نا و تامی کرد و پووێ کرژ کرد و

گوته:

- هیچ نه مزانی چیه. تامی نهیه.

- باشه. یه کی دیکه هه لگه وه تاقیکه وه.

کشپهلێکی دیکه شی هه لگرت و تامی کرد و گوته:

- به خوا سهه سهه لێ دهر ناچێ، هەر نه مزانی تامی چ دهده.

- وه ره یه کی دیکه شی تاقیکه وه. بهگ یه کی دیکه شی دهزاری ناو جاوتی و

گوته: «نه وه کشپهلێ مه ره!»

که ره‌لایی فراش کوتی: « به‌لئی راسته. چاکت ناسی. کاتی دیتی به‌گ
 توره‌یه و ومخته بته‌قی، لئی زیاد کرد و کوتی :
 - توره مه‌به. من راستیم به تو گوت. له پیشدا ئاقلت نه مابوو. دوو
 جارت تاقیکرده‌وه نه‌ترانی. بق جاری سیتیهم که جاوتت، ئاقلت هاته‌وه سر و
 زانیت که کشپه‌لی مه‌ره! »

چۆن ده‌کری عزرائیل بدۆزیه‌وه ۳۹

له گوندی دا پیاویتی شه‌رانی و خه‌راب ده‌ژیا. پۆژی هه‌موو کۆ بیوونه‌وه
 و خۆیان بق جیژن ئاماده ده‌کرد، که‌ریه‌کایی فه‌راش زۆر جنیوی به‌ کابرای
 خه‌راب دا.

کابرا هاواری کرد: ئاخ عزرائیل. له کوتی عزرائیل!
 که‌ریه‌لایی فه‌راش پرسى: « زۆرت پتویستی به‌ عزرائیل هه‌یه؟
 - به‌ لئی.. یه‌کجار زۆر.

پاشان که‌ریه‌لایی کوتی: « ته‌ماشاکه. ئه‌و ره‌مه‌زه به‌رزه ده‌بینی. بجۆ
 سه‌ر لوتکه‌ی ئه‌و. له وتوه خۆت هه‌لدیره. کاتی چهند که‌زت ما بگه‌یه عه‌ردی،
 ئه‌و دهم عزرائیل دیته لات و چیت له دل دایه پتی بێژه! »

کەربەلایی فەراش و دزەکان ٤٠

پۆژێ کەربەلای فەراش لە سەفەری دوور دەکەراوه. کەشێ کە مالهێکی
خۆی دیتی دژ لە باغی میوهی لێ دەکەنەوه. بە غار چوێ سەر تەپکێکی بەرز و
هاواری کرد:

— زوو بگەنێ وەرە ئێرە، کەربەلایی فەراش مردووه و مەیتەکی لێرە
کەوتوه.

نەوانەیی لە باغی بوون، گەوره و بچوک غاریاندا. دەنگی کەربەلایی
فەراشیان نە ناسیبوو، کە چوون دیتیان ساخ و سەلیم دانیشتوه. هەموو
هێرشیان کردی و گوتیان: « ئەو درۆیه چوو، ئەو نیه زیندووی. گوت
مردووم،

— راستە مردووم. ئەگەر زیندوو بام چۆن ئێوه دەتان وێرا بێنە نێو باغی
من و میوه لێکەنەوه؟»

× دەبێ ئێم سێ ئەفسانەیه گوردی نەبن. چونکە لە نێو گوردان دا
کەربەلایی نیه. و ناوی ناواش لە کەس نانتێ. وەرگێڕ

یوسوپ ٤١

بیاوتکی به دهستلآت له ولآتی پۆم دهژیا به ناوی رهشید بهگ. چوارسه ت گوندی کورد نشینی هه‌بوو باج و مالیاتی لێ دهستاندن. حاکمه‌کانی پۆم خۆیان ده رهشید بهگ نه‌دهگه‌یاند و باجیان لێ وه‌ر نه‌دهگرت. رهشید بهگ سه‌روهت و سامانیکی زۆری وه‌ سه‌ر بهگ نابوو. پۆژیک رهشید بهگ خه‌ریک بوو شایی بۆ کوره‌ گه‌ره‌که‌ی بکا. له‌ نێو کوردان داپ وایه‌ نه‌گه‌ر بۆ سه‌ر شایی داوه‌ت بکرتن، دیاری له‌ گه‌ل خۆ ده‌به‌ن. له‌ هه‌موو چوار سه‌ر گوندی ره‌شید بهگ زیاتر له‌ چوار هه‌زار که‌س داوه‌ت کرا و دیارییان هێنا،

له‌ ناو میوانه‌کاندا لاوتک هه‌بوو به‌ناوی « یوسوپ » یوسوپ لاوتک بوو جوان، چالاک، سوار چاک و نه‌ترس. داپ وایه‌ له‌ نێو کوردان نه‌ گه‌ر میوانیکی به‌ریز له‌ مالی میواندار نیزیک ده‌بێته‌وه‌، زاوا له‌ گه‌ل هێندێ سوار به‌ ده‌هۆل و زوپنا ده‌ چێته‌ پێشوازی و یه‌ک له‌ میوانان له‌ گه‌ل زاوا جلیت ده‌کا. زاوا- واته‌ کوری ره‌شید بهگ هاته‌ مه‌یدان و بۆ جلیت داوای حه‌ریفی کرد، که‌س نه‌پوێرا جلیتی له‌ گه‌ل بکات.

یوسوپ خۆی بێ رانه‌گیرا و جوه‌ پێش و له‌ گه‌ل کوری ره‌شید بهگ ده‌ستی پێکرد، دار جلیتی هاویشته‌ و وه‌سه‌ری کوری ره‌شید بهگ که‌وت و کلاوی سه‌ری که‌وته‌ خوار و نیزیک بوو خۆشی بکه‌وێ.

کوری ره‌شید بهگی زۆر خه‌جآله‌ت بۆوه‌، چونکه‌ نه‌گه‌ر کاتی بوک هێنان کلاوی زاوا بکه‌وێ، شه‌رمێکی گه‌رمه‌یه‌. زاوا هه‌لیکێشا شیر و غاریدا سه‌ر یوسوپ. یوسوپ ده‌یزانی به‌ کوێره‌ی دابی کوردان که‌ستیک شیر هه‌لکێشێ تا خۆن نه‌پێژی، نایخاته‌وه‌ گالان. یوسوپ ده‌مانچه‌ی ده‌ر هێنا و کوله‌یه‌کی پێوه

نا و زاوا که و ته خواری و یوسوپ بزر بوو. بهگ و پیاوهکانی وه دوای که و تن، بیتفایده بوو نه یاندیته وه. یوسوپ نه و ترا بجیته وه مال و بوو به جهرده و ریگر و به « یوسوپ ریگر » ناوی دهر کرد.

به لام رهشید بهگ شه و ورژ له فیکری نه وه دا بوو که چۆن یوسوپ به زیندویی بگری و نازاری بدا. رهشید بهگ ناراحت بوو له کهن خه لک و به کی دیکه خه جاله تی ده کیشا له وهی که یوسوپ له مالی خوی کوری کوشته و به و هموو دهسته لات و سامانه وه ناتوانی تولهی بکاته وه.

رهشید بهگ گوتی: « هر که سیک یوسوپ بکوژی و یا زیندویی بیگری و بۆم بیتنی، هموو سامانی خۆمی دده من و چه میلهی کچیشمی لی ماره ده که م.

زۆر کهس که و تنه هوول و ته قه لا که یوسوپ بگرن، فایدهی نه بوو، رۆژیکیان کا برایه ک شوونی یوسویی به رهشید بهگ نیشاندا. رهشید بهگ که یف خۆش بوو، دوو کور و چوار نۆکه ری به کاری هه لگرت و شه و چوه نه م نه شکوته که پتیا نیشان دابوو.

که یشتنه نه شکوت وله نه سبان دابه زین، نه سپهکانیان ده داریک خست و یه کیکیان بۆ کیشکی نه سپهکان دانا و شش کهسیان نه شکوتیان که مارۆ دا. رهشید بهگ گوتی: « هیچ کهس نه چیتنه نیتو نه شکوت و ته قهش نه کن و چاوه روانی به یانی بن. رهشید بهگ لای وابوو نه کهر ئوسوپ له نه شکوت دا بی، درنگ یا زوو دیته دهر. به پیاوهکانی خوی کوت: له کهل کوو یوسوپ هاته دهر، بیگرن، نه کهر بۆتان نه گیرا، بیکوژن،»

یوسوپ شه و له خه و دا دیتی که نه شکوت که مارۆ دراوه، ههستی به مهترسییه ک کرد. به یانی که وه خه بهر هات، بریاری دا نه چیتنه دهر. یه ک دوو سه عات دانیش و ناخره کهی گوتی: هر ده بی بچه دهر، چار نه، ههستی دا تفهنگ و له نه شکوت دهر که و ت. هر شهشیان گورچ په لاماریاندا و گوتیان: « ته سلیم به » یوسوپ هه رشهش که سی در پتدا و خوی هاویشته پشت به ردیک و دهستی به ته قه کرد. پتینج که سی کوشت. ته نیا رهشید بهگ مابوو، رایکرد

بۆلای یوسوپ. یوسوپ ئەگەر ویستبای، دەیتوانی ئەویش بکوژێ. بەلام دەستی
بۆ نەچوو. رهشید بەگ پیاویکی گەلیک وێچوو بوو.

پاش ئەم روو داوه نیتەر رهشید بەگ نارامی نەبوو. سەر شۆڕ بوو که
هەوت کەس بە یوسویی نەهەستاون و بە تەنیا پێنج کەسی لێ کوشتوون.
یوسوپ لە سەرانیسەری کوردستان ناو بانگی دەر کرد.

دوو سێ سالی تێپەڕی. رهشید بەگ ورده ورده هاتهوه سەر خۆ و خەم و
خەفەتی لە بیر کرد. رۆژێک قەستی سەفەری عەرەبستانی کرد تا لە داب
ونەریتی کوردەکانی وێندەری شارەزابێ. دە سواری لە گەل خۆی برد و کەوتە
ڕێ. لە سنووری ترکان تێپەڕین و وه سەر چیاپێکی بەرز کەوتن. لە بناری ئەم
چیاپە چادر و رهشمالی زۆریان دیتن و زانیان دەبێ هەواری کوردان بن. لە چیا
هاتنه خوار و لە چادران نزیك بوونهوه، سواریک هاته پیشوازیان.
رهشید بەگ پرسى :

- ئەو چادرانی هێ کێن؟

- بۆ نازانی چادری خالید بەگن. خالید بەگ کە دیتی سوار بۆچادری وی
دێن، خۆی چوه پیشوازیان. رهشید بەگ و سوارەکانی دابەزین. نوکەرانی
خالید بەگ ئەسپەکانیان دابین کرد و تفاقیان دانێ و میوانیان برده چادر و
خالید بەگ بەخێر هاتنی کردن. سفرهیان داخست و نانێان هێنا. بەیانی خالید
بەگ و رهشید بەگ لە دەور و بەری هەواری چوونه گەڕان و گەیشتنه سەر
کانیکه، رهشید بەگ دیتی کێژێک ماینێک دێنێته ناوێ. ماین بە دەوری کێژمکه
دا سه‌ما ده‌کا. ماینێکه له هه‌موو ژیا‌نیدا شتی وا جوانی نه‌دیوه. له خالید
به‌گی پرسى :

- ئەو ماینه هێ کێیه؟

- ئەوه ماینی منه و کچه‌که‌م هێناویاته ناوێ.

رهشید بەگ کوتی : « تکا ده‌که‌م ئەو ماینه به من بفروشه. »

- به هێچ قیমে‌تێک نایفروشم. وه‌ره با بجینه نێو ره‌وه، هه‌ر ئەسبێکی دلت
کرتی، پێشکێشه،

- نا... من تنیا ئەم ماینەم دەوێ. هەرچەندی بخوازی دەتەدمێ. ئەگەر بە کرانایی ماینەکه زیرپیش بخوازی.

- ئەگەر دە ئەوەندە قورسایی ئەو زێرم بەدیهی نایفریشم.
کە پانەو بە چادر. جاوێکی تر سفرە و نان نامادە کرا. لای ئێوارە
رەشید بەگ مالاوایی خواست بەرە و مال کە پانەو. شەو و رۆژ لە فیکری ئەم
ماینە دا بوو، خەو و خۆراکی لێ هەلگیرا بوو، گز و بێ تین ببوو. لێیان
دەپرسی: «چە، بۆ وات لێهاتووە؟»

- لە عەرەبستان خالید بەگ ماینیکی هەیه تا ئیستا نادهمیزاد ماینی وا جوانی
نە دیووە. دڵم گرتوویەتی، بەلام خالید بەگ پێم نافروشی. ئە گەر سواری ئەم
ماینە نەبم و سەرانسەری کوردستانی پێ نەگەرێم، دیق دەگەم و دەمرم.

ئێستا با واز لە رەشید بەگ بێنێ و بزانی یوسوپ چەکا. یوسوپ
خەبەری زانی کە رەشید بەگ چۆتە عەرەبستان و چاوی بە ماینی خالید بەگ
کەوتووە و دلی گرتوویەتی و خالید بەگیش بە هیچ قیمەتیک پێی نافروشی.
یوسوپ نامەیهکی ئەمجۆرە بۆ رەشید بەگ نووسی: «ئەو رەشید بەگ!
بێستوووە چووێ عەرەبستان و دلت ماینی خالید بەگی گرتووە، ئەوەشم زانیووە
بە هیچ قیمەتیک پێت نافروشی. ئەگەر بەلێن دەدە و رابردوو فرامۆش
دەگە و دەمبەخشی، ماینەکەت بۆ دێنم. بەلام چۆنی دێنم، دەیدزم،
دەپێستێنم، پێوەندی بە خۆمەو هەیه.»

رەشید بەگ نامەێ خوێندەووە و کەوت فیکر و بیر کردنەو. «چۆن دەتوانم
لە یوسوپ خۆش بێ کە سێ کوری ئەوێ کوشتووە. داخوا دەتوانی بۆ ماینیک
لەو هەموو تاوانە خۆش بێ؟ چ بە خەلک بلی؟ لە بەرانبەر خەلکدا شەرمەزار
دەبێ. ئەگەر ماینیشی دەست نەکەوێ دیق دەکا.»

رەشید بەگ لە وەلامی نامەێ یوسوپ دا نووسی: «ئەو یوسوپ! ئەگەر
ماینەگەم بۆ بێنی، لە رابردوو خۆش دەبم و جەمیلەێ کچی خۆشمت دەدەم.»
یوسوپ نامەێ خوێندەووە و زۆر کەیف خۆش بوو. چۆو مال چەکی
هەلگرت و سوار بوو بەرە و عەرەبستان و هەواری خالید بەگ کەوتە پێ. کە لە

وئ نيزيك بۆۋە، چوھ سەر چيا و تەماشاي دەور و بەري کرد ديتي له نيزيك چادران دەھۆل و زوپنا و زەماوئندە. سوار خەريكي جليت و یمبازين. به خۆي کوت: يا شايي و بوکھتئانە، يا شیريني خواردينە. ئەگەر به سواري بچمە نئو چادران، ناچار دەبێ له چادريک دابەزم، خەلک چەکەم دەبين و ليم وەشک دەکەون. نەخشەکەم تیکدەچێ. تەماشاي دەور و بەري کرد، ئەشکە و تیکي ديت. ئەسبەکە لە وئ بەستەو و پيادە بۆ چادران چوو.

دابي کورەان وایە. له شايي و شیريني خواردندا، پتبوار و گەرۆک هەر کەس بێ، دەتوانی له سەر سفرە دانیشتی و کەس ناپرسی کتیه. یوسوپ چوھ کن میوانان و له سەر سفرە دانیشت تا ئتواری خواردی و خواردیبهو. شو بەسەر داھات و دەھۆل و زوپنا بیتدەنگ بوو بلأوهیان کرد. یوسوپ تەنیا مایهوه. تەماشاي کرد له پەنا ئەو چادريکی گەرە هەلراوه و میوانی زۆری تیدا کۆ بوونەوه. زینی زۆریش له سەر یەک داندراون. له پەنا ئەو چادرەش ختووەتیکي ئاوریشم هەلرا بوو، له وانەیه چادری کیزی خالید بەگ بیت. یوسوپ له پشت زینەکان خۆی مات کرد و شتیکی به سەر سەری دادا کە بخەوئ.

مانگ هەلات بوو دەور و بەر دیار بوو. له پێ یوسوپ ديتي کە یەکتیک بۆ لای چادرەکان دیت. یوسوپ لتي وەنیزیک کەوت و ديتي کابرایەکی عەرەب و بالاً بەرز و رەش ئەسمەرە. کابرای عەرەب له چادری کیزی خالید بەگ وەنیزیک کەوت و چوھ نئو چادرەکە.

کێ دەتوانی بهو شەوێ بچتە چادری کیزی خالید بەگ؟ تەنیا چوار کەس بۆیان هەیه: دایک و باب و برا و خوشک بەلام کابرای عەرەب کە چوھ ژوورئ، نە دایک و بابە و نە خوشک و برا. (چونکە خالید بەگ کورد بوو) یوسوپ بییری کردووه کوتی: ئەم ماستە بێ موو نیە. له چادرەکە پتر نيزیک بۆۋە وگوتی دایە. عەرەب کوتی: «ئەي زدينه، حەوت سألە خزمەتی باوکت دەکەم و بەليني دابوو کە تۆم بداتی. فريوی داوم. تۆ دەدەن بە کەستیکي تر. هەر ئیستا دەبێ له کەلەم بنووی.

- نه‌گهر دهن‌گیرانم بپرستی ناموست چی لیها توه، چی وه‌لام بده‌مه‌وه؟
بشم کوژی له که‌لت نانوم.

عه‌رب شیري هرلکیتشا و له سهر سهری زدينه‌ی راکرت. کيزه‌که ترسا و
دهستی به پارانه‌وه کرد و کوتی:

- رینگام بده تاوټک بچمه دهر. ئیتستا دیمه‌وه نه‌و دم چده‌که‌ی بکه.

- نا. رینگا نادم بچی دهری. دوزانم ههر دهر که‌وی پاده‌که‌ی و دهست ده‌که‌ی
به هاوار. له‌و قسانه‌ که‌ری. ئیتستا ده‌بی له که‌لم بنوی.

کيزه‌ که دهستی بۆ دوعا هه‌لینا و کوتی: « نه‌ی خوی که‌وره، قاجاخ
یوسووپ بنیره به هاوارمه‌وه بی و ناموسم نه‌جات بدا. »

یوسووپ به خوی کوت: « سه‌یره! ته‌نانه‌ت لیره‌ش من ده‌ناسن، گورچ له
په‌ناکا هاته دهر و هه‌لیکیتشا شیر وله چادر جوه ژوور و سهری عه‌ره‌بی په‌راند.
زدينه ترسا و کوتی: تو کتی. ئاده‌میزادی یایغه‌مه‌ری ؟

- من پیغه‌مبه‌ر نیم. خوی که‌وره دوعای تۆی قبول کرد و منی بۆ
یارمه‌تی تو نارد. من نه‌م یوسووپه‌م که داوات کردبوو بۆ یارمه‌تیت. به ههر
دووکیان که‌لاکی عه‌ره‌بیان له ختوه‌تی برده دهر و ده چالوټکیان هاویشته.
زدينه کوتی: « نه‌ی یوسووپ تکا ده‌که‌م دانیشه خواردنت بۆ بیتنم.

- من له مالتی ئیوه ناتوانم هیچ بخۆم. چونکه نه‌گهر نان و نه‌که‌ی
که‌سیک بکه‌ی، ئیتر ناتوانی هیچی له مالتی هه‌لگری و بیبه‌ی.
زدينه پرستی: « مه‌گهر خه‌یالی چیت هه‌یه؟ »

- نه‌مشق دهمه‌وی ماینی ئتوه بفرینم. بۆیه له‌م ماله نابێ هیچ بخۆم.
زدينه کوتی: « تو ژيان و ناموسی منت نه‌جات دا، ههر لیره به، ههر
ئیتستا ماینه‌که‌ت بۆ دیتنم و زینی ده‌که‌م و سوار به و برۆ.

زدينه ماینی هیتنا و زین و لغاوی کرد و بانگی نویسیبی کرد:

- نه‌ی یوسووپ وهره ماینه‌که وهر کرد، ته‌نیا بلتی به کام رینگادا ده‌ری.؟
یوسووپ پرینگای به کيزه‌که نیشان دا. زدينه کوتی: « تکا ده‌که‌م جله‌وی
ماینه‌که شل مه‌که. که‌میک جله‌وی شل بکه‌ی هه‌لت ددگری و له عهرزت دودا.

دو لای نهم جادهیه زه لکاو. تق له زه لکاو دا گیر دهکئی، هاتنه وه دهرت درواره. برق به هومیدی خوا.

زدینه گه پراوه یو چادر و یوسوپ سواری ماین بوو که و ته پئی. که مییک ریشت بوو، قسه کانی کیژمگی له بیر برده وه و جلهوی ماینی شل کرد و ماین هه لیگرت، به عرزی دادا. یوسوپ له زه لکاو دا گیر بوو نهیتوانی بیتنه وه دهر. ماین گه پراوه بق چادر و جیگای خوی. زدینه دیتی ماین بی سوار گه پراوه وه. زانی یوسوپ ده زه لکاو که و ته. گورج سواری ماین بوو، پوی تا یوسوپ بدقزیتنه وه. هیندی پوی، دیتی به راستی له زه لکاو دا ماوه ته وه و ناتوانی بیتنه وه دهر. له ماین دابه زی، جلهوی له داریکی به ست و چوه په نا زه لکاو که و کوتی :

- یوسوپ، ناخر پیم نه گوتبووی جلهوی ماینه که شل مه که. نه گینا ده زه لکاو دهکوی. به گیتی منت نه کرد و توشی نهم پوزده بووی.

- نهی زدینه، نه وهی تق به منت گوت، هر له وی له په نا چادر به جیما. نیستا وهره نه جاتم ده، تا زووتر له زه لکاو پیته دهر.

زدینه دهستی درژ کرد و کهم کهم نوسیبی بق لای خق کیتشا. به لام توانای ژن چه نده، نه ویش ده زه لکاو که ویت و له کن یوسوپ مایه وه. با یوسوپ و زدینه له زه لکاو دا بن، تا بزاین له مالی خالید بهگ چباسه.

دایکی زدینه به یانی له خه و هستا و دیتی زدینه دیار نیه. به غار چوه ته و یله و دیتی ماینه که ش نه ماوه. میژدهکئی بانگ کرد و کوتی : « نهی خالید بهگ تق له خه و دای و زدینه کیچتیا نرفاندوه. ماینه که شیان برده وه.

خالید له جی هستا و هه موو نوکه ره کانی دهنگدا و فهرمانی دا که دهست به جی هه موو جیا و کهژ و دۆل و جاده کان بگه رپین و زدینه و ماینه که بدقزنه وه و بیهیننه وه.

نوکه ره سوار بوون و وه دوی زدینه که و تن. که مییک له چادر دور که و تپونه وه دیتیا ماینه که له داریک به ستراوه ته وه. زدینش له په نا لاریک ده زه لکاو دا که و ته. هر تکیان له زه لکاو هیتا دهر و بردیا نه وه. خه لک بیستیا ن

که را کرد و دکانیان کرت و توتنه وه. هه مژد نه مهیدان کۆ بوونه وه.

خالد بهگ فهرمانی دا که ددست بهجی له سهریان بدن.

زدینه کوتی : « بابە له پیتشدا ریکا بده دوو فسان بکهه و پاشان چدهکهی بیکه، خۆت خاوهن دهسهلاتی.

خالد بهگ کوتی ؛ بلی بزانه .

زدینه هه ر چی به سهری هاتبوو گتیرایه وه. کاتی زدینه وتهکانی تهواو کرد، خالد بهگ پووی کرده یوسوپ و کوتی :

- باشه، دهتوانین چبکهین. ئیستا که تۆ ژیان و ناموسی کیژی منت نهجات داوه، هه ر چی بلی، بهلین دهدهم بهجیتی بگهیتنم. یوسوپ له وهلام دا کوتی: « تنیا یهک شتم دهوئ. مایهکهت بده به من و هیچتر.

خالد بهگ که نهوهی بیست، رنگی زهرد هه لگه را. له لایهکی دیکهش له پتش خه لک به لینی دابوو، نه دهکرا! په شیوان بیته وه،

ئه مری کرد مایهکه به یوسوپ بیتن. ئه ویش سواری ماینی جوان بوو به ره و ولاتی پۆم که وته ری. چوه کن رهشید بهک و مایهکه ی تهسلیم کرد.

رهشید بهکیش به لینی خۆی برده سه ر و له یوسوپ خۆش بوو، جه میله ی کیژی خۆی لی ماره کرد.

نه فسانه گه لی سیحر و جادوو.

نه حمه د خان و عه لی وه لی ۴۲

دوو برا بوون، په کیان پاشا بوو، نه ویتریان و وزیر. هیچ مندالیان نه بوو.
پوژیک پاشا ته ماشای ناوړته یی کرد دیتی پیر بوه و ریشی چه موک بوه و
هیشتا مندالی نیه. قورنانی ه لگرت و دهستی کرد به پارانه ووه و گریان و
کوئی: «پیر بووم و مندالم نیه» خوای گوره دوعاگهی بیست. عه لی وه لی
خوای هیتا سر شکلی دهر ویش و هاته په نا کوژکی پاشا و دهستی به دوعا
کرد.

پاشا سری ه لنه هیتا و ته ماشاشی نه کرد.

وه لی لیتی پرسى: «بق سهیرم ناکه ی؟»

پاشا گوئی: «بق سهیرت ناکه م؟. نابینی وا له خهم و خهفت دام. برق
له و ماله ی که ژنه که می تیدا دهری، چ بخوای دهنه تی.»

وه لی گوئی: من هیچم ناوړ. ته نیا دهمو یی بزائم تو بق دهگری.

- تو جیت له گریانى من داوه؟

- تا هو ی گریانى خوتم پتی نه ئیژی، لیره ناروم..»

- باشه، پقت ده لیم. ده زانی که من پیر بووم، به لام هیشتا هندالیکم نیه.

وه لی سیویتیکی دایه و کوئی:

- نه م سیوه دوو لهت بکه، نیویتیکی بخو و نیویتیکیش بده به خیزانت. دلنیا

به مندالیکى ده بی.

پاشا سیوه که ی لی وهر کرت و کوئی: «براکه شم مندالی نیه»

وه لی سیویتیکی دیکه شی دایه و رویش. پاشا سیوه که ی تری دا به

براکه ی و کوئی: «نه م سیوه دوو لهت که و له گه ل خیزانت بیخون.»

پوڙٽيڪيان پاشاو وهزير له راوټي بڼون. وهزير گوټي: "لام وايه بهم زوانه ڙنه کم مندالي دهبي."

پاشا گوټي: "منيش وا گومان ده کم که ڙنه کم بهم زوانه مندالي بيټي."
هر له وټي قه راريان دانا نه کهر په کيان کور بي و يه ک کچ. ليکيان ماره کهن. هينده ي پينه چو ڙني پاشا کچي بوو، ڙني وهزيريش کور. پاش ماوه يه ک وهزير مرد و کور ده کي هه تيو بوو. ڙنه کي مناله کي که وره کرد. کاتيک بوو به لاوټکي وټچو، پټيان گوت:

- تو و کيڙي پاشا ده زگيراني په گترن.

ناردييه خوازبيني و داواي کرد که کيڙه کي لي ماره کات. پاشا له وه لامدا گوټي: "ڙني بيته تا کيڙه کم مته بدهمي."

لاو چبکا؟ ڙني له کوټي بيټي؟ ته نانهت سکه يه کي ڙني پيشي نه بوو، سر هر دان و بي بهرنامه دهستي کرد به گهران به دوری دنيا دا، ته ماشاي کرد دوکه ليکي کم له دوروه دياره. پووي ده وټي کرد، ديتي نه شکه وټيکه و پره له شتي خواردن، دانيشت تا تير بوو خواردی. ته ماشاي نه ملاو لاي کرد، ديتي له فوڙبنک ڙني رڙاوه. کيسی پر کرد له ڙني و به کولي دادا و هات وهدر که وټي، له پر خاوهن نه شکه وت به سواري پهيدا بوو.

- تو. تو چون وټراوته بيته مالي من؟ وره شهري بگهين و هرکام شکا،

سهری بېدری.

شه دهستي پيکرو و کوري وهزير کهوت، سوار شيري هه ليکيشا که سهری بېري. کوري وهزير هه ناسه يه کي خه فهاوي هه ليکيشا.

خاوهن نه شکه وت گوټي: "نم هه ناسه يه چيوو. يو تو پياوئي؟"

- هه ناسه م بزيه هه لنه کيشا له مردن بترسيم. ده زگيراني کم هه يه که هيشتا نه متوانيوه بيگوتز مه وه. هه ناسه کم يو نه وه يه.

خاوهن نه شکه وت به زه يي پيدا هات و پټي گوت: "وره په يمانی براي تي بيه ستين. منيش ده زگيراني کم هه يه. له پيشدا ده چين نه وي دتخين و دوايه وه دواي ده زگيراني تو ده که وين."

په پمانی براهه تیان به ست. چوونه و نه شکوت و دانیشتن، نانیاں
خوارد. خاوهن نه شکوت که ناوی نه حمده بوو، کوتی :

- جارئ تو لیره به، من دوو نه سپ و دوو شیرم هه نه. نه سپتکی هر لیره
ده نه شکوت دا ده به ستمه وه، شیرتکیش لیره هه لداو هسم. کاتیکي بینیت خوین
له نوکی شیرکه دیته خوار، بزانه توشی به لایه کی بووم. نه وه دم ده ست بده
شیر و سواری نه سپ به وبه هاوارمه وه وهره.

کورپی وه زیر له نه شکوت دا به جیما و نه حمده وه دواي ده زگیرانی
که وت. ریژتیک کورپی وه زیر دیتی خوین له تیغی شیرمه دیته خوار. گورج
شیری ده ست دایه و سوار بوو پویشیت، دیتی شایی و زه ماو منده. کورپی وه زیر
چوه مه جلیسی شایی و دهستی کرد به تار لیدان. کاتی میوان بلاو هیان کرد،
کورپی وه زیر چوه کن بوکی و لیتی پرسى : « نازانی نه حمده خان له کوپیه ؟ »

کیژکه پرسى: نه وه ده ست براهی توپه ؟

کورپی وه زیر کوتی : « به لئی ده ست براهه »

کیژکه که هه مان ده زگیرانی نه حمده خان بوو، قوتویتکی بچوکی پر له توژی
خو هینه ر دا به کورپی وه زیر و کوتی:

- ده ست براهی توپان له چالوی رهش به ند کرده. چل که س کیشکی لئی
ده کپشن. تو بچو کن نه وان تارپان بق لیده. پاشان بیتزه داب وایه که میوان
شه راب بق میواندارانی تیبکا. نه وان پازی ده بن. چل جامت ده دهنی شه رابیان
بق تیبکه ی، بق خوشت تیکه. له م توژه ش بق هه مان نه ختیک ده شه راب که ی
بکه و هه موویان بیته وش ده بن. سه ری هه مان بېره. کللیک له گیرفانی سه ر
کیشکچی دایه، نه و کللیه بده به نه حمده تا زنجیری لاقی بکاته وه، هر به م
شه وه ده بی پابه ی.

کورپی وه زیر چوه کن کیشکچیان و کوتی چاوه شم. هه موو پتپان
خو شېبوو، کوتیان به خیر هاتی هه موو. که دانیشت ده ستی کرد به کورانی و
تار لیدان. هه و تاریک بوو، دانیشتن که نان بخون. کورپی وه زیر کوتی:
- دابی نیمه وایه که میوان ده بی شه راب تیبکا.

- هیچ عیبی نیه. چل پیاآله‌یان له سهر کهشف دانا وکوری وهزیر تۆزی دده‌هموان کرد. دهست کرا به خواردنه‌وه. هه‌موویان بیتۆش بوون. کۆری وهزیر سهری هه‌موانی بری وکللی له گیرفانی سهر کیشکچی هیتا دهر و دای به نه‌حمه‌د خان. نه‌ویش زنجیری پای کرده وه وله زیندان هاتنه دهر و چوونه کن کیزه‌که. سوار بوون و کهوتنه ری.

رۆشتن تا بوو به رۆژ. له پر کچه‌که ته‌ماشای کرد به لایه‌ک دا رۆشتوون که وا ته‌پ و تۆژیکی رۆژ دیاره وله‌شکر وه دویان کهوتوه. کیزه‌که نه‌یویست خۆشه‌ویسته‌که‌ی وه‌خه‌بر بیتۆ، دهستی کرد به گریان و فرمیسکی کهوته سهر روی نه‌حمه‌د خان و وه‌خه‌بر هات. پرسى : بق ده‌گری.

- له‌شکری باوکم بق نه‌ولایه دیت. نه‌حمه‌د خان هه‌ستا، کۆری وهزیری وه خه‌بر هیتا و بیریان لیکرده‌وه که چکه‌ن.

نه‌حمه‌د خان کوتی : « نيمه سێ که‌سین و نه‌وان رۆژ. وهرن با شه‌ر بکه‌ین و تا بتوانین لیتیان بکۆژین.»

کیزه‌که کوتی : « من به شیر له شانیان دده‌م و راست وچه‌پ لیتیان ده‌وه‌شتینم»

نه‌حمه‌د خان کوتی - «من له سه‌ریان دده‌م و له که‌ل نه‌سب دوو له‌تیا‌ن ده‌که‌م»

کۆری وهزیر کوتی : « من له پشت‌وه دوو له‌تیا‌ن ده‌که‌م. له‌شکر وه‌نیزیک که‌وت و شه‌ر ده‌ست‌پیکرا. رۆزی پینه‌چوو که هیتدی رایان کرد و هیتدی کۆژران. کۆری وهزیر و کیزه‌که دیتیان نه‌حمه‌د خان دیار نیه. هه‌ر نه‌وان ماون. به نیتو کۆژراواندا که‌ران، مه‌یتی نه‌حمه‌د خانیا‌ن دیت‌وه. زانیا‌ن کیزه‌که به هه‌له‌ خۆی کوشتوویه‌تی. له‌و نیزیکانه کانیه‌ک بوو، مه‌یتی نه‌حمه‌د خانیا‌ن شوش و بۆی گریان به خاکیا‌ن نه‌سپارد.

کۆری وهزیر کوتی : « جار چیه. با برۆین. هیتدی وه دوور که‌وتن، کیزه‌که کوتی : «تۆ که‌میک بو‌سته. من دچه سهر کۆری نه‌حمه‌د خان، ریزی لیده‌گرم و نیتسا دیمه‌وه.»

:- منیش له گه‌لت دیتم.

- نا، تو هر لیره بوسته.

کوری وه‌زیر دانیشت و چاوه‌روان بوو. به‌لام کیژه‌که چوه سهر گۆری نه‌حمه‌د خان و شیریه‌لکیشا و به‌سینگی خویه‌وه نا و خۆی به‌سهر دادا. کوری وه‌زیر دیتی، کچه‌که له‌سهر گۆری نه‌حمه‌د خان که‌وتوه و راست نابیته‌وه.

- بجم بزانه‌م بۆ هه‌لناستیته‌وه. هاته‌کن گۆره‌که و دیتی کیژه‌که خۆی کوشتوه.

به‌به‌رۆیه‌که چاوی خۆی به‌ست و مه‌یه‌که‌ی شوشه‌ت و له‌په‌نا نه‌حمه‌د خان به‌خاکی نه‌سپارد و خۆی که‌وته‌پێ و بۆ نه‌شکه‌وت که‌پایه‌وه و له‌وێ دانیشت. شه‌و و پۆژ بۆ ده‌سته‌برای ده‌گه‌ریا، ماوه‌یه‌کی درێژ کاری ههر تازیه و گه‌ریان بوو. وای لیهات ریشی درێژ ببوو. ئیستا بگه‌رینه‌وه بۆ چیرۆکی عه‌لی وه‌لی.

پۆژیک چاوی دیتسا، یه‌کیکی نارده‌شار و گوتی: «نه‌گه‌ر کابرایه‌کی ریش درێژت بینی، بیه‌ینه‌کن من تا حکایه‌تیکم بۆ بگه‌رینه‌وه و نارام بگرم. قاسید چوه‌شار و کوری وه‌زیری دیته‌وه و گوتی: «له‌گه‌ل من وه‌ره، عه‌لی وه‌لی داوای کردووی.»

کوری وه‌زیر له‌گه‌ل کابرا چوه‌کن عه‌لی وه‌لی. پیتی گوت:

- چاوه‌کانم زۆر دیتن، شتیکی بلتی ژانیاں بشکنی.

- ناخر من نه‌مه‌نیکی وام نیه، هیچ نازانه‌م و سهر گوزه‌شتیکم نیه.

- داخوا ده‌بی به‌لایه‌کت به‌سهر نه‌هاتبی و کاره‌ساتیک رووی نه‌دایتی؟

- دیاره‌که به‌لایه‌کم به‌سهر هاتوه ههر باسی ناگرێ. ئیستا بۆت

ده‌گه‌ریه‌وه.

کوری وه‌زیری ته‌واوی سهر برده‌که‌ی بۆ عه‌لی وه‌لی گه‌ریاوه.

وه‌لی گوتی: «تو به‌راستی له‌سیوی سبجراوی په‌یدا بووی؟ باشه. ئیستا

من به‌ره‌سهر گۆری نه‌حمه‌د خان و کیژه‌که.

که‌یشتنه سهر کورپان. عه‌لی وه‌لی له نیتوان دوو گۆږه‌که دانیشته و ده‌ستی به دوعا خوتندن کرد. له نه‌کاو گۆږه‌کان کرانه‌وه و ئه‌حمه‌د خان وکیژه که هاتنه‌ دهر و راست بوونه‌وه. گوتیان ئیمه‌ خه‌وتبووین، بۆچی خه‌به‌ر و کردینه‌وه؟

کورپی وه‌زیر کوتی: «خه‌وی چی؟ ئیوه‌ مرده‌بوون، من چه‌ند سا‌له‌ له تازی‌ه‌ی ئیوه‌دا ده‌کریم. پیر بووم و ریشم وا درێژ بوه‌.

عه‌لی وه‌لی جارتیکی تر دوعای کرد و کورپی وه‌زیر که‌نج بۆوه‌، هه‌موو سواری ئه‌سیان بوون و جوونه‌مالی کورپی وه‌زیر و عه‌لی وه‌لیش چۆه‌ مالی خۆی.

به‌لێ ئه‌م سێ که‌سه‌ هاتنه‌ کن پاشا. کورپی وه‌زیر به‌ پاشای کوت: «ئێستا کیژه‌که‌می له‌ من هاره‌ که‌».

پاشا به‌زمی بوکی ساز کرد و هه‌وت شه‌و و پۆژ شایبی و زه‌هاوه‌ند کرا. ئه‌وان به‌ ئاواتی خۆ که‌یشتن و ئیشه‌لله‌ ئیوه‌ش بێده‌که‌ن.

بالولی زانا و خهلیفه‌ی به‌غدا ۴۳

خهلیفه‌ی به‌غدا و بالولی زانا دوو برا بوون. پوژیک بالولی زانا مندال‌ه‌کانی شاری هه‌لگرت و چوه قه‌راخ ده‌ریا و له وچ خانوکیان بۆ خۆ دروست کرد. خهلیفه‌ی به‌غدا دوو ژنی هه‌بوون وله گه‌ل ژنه‌کانی بۆ گه‌ران چوونه قه‌راخ ده‌ریا و دیتیان بالول له‌وتیه. سلاویان لی‌کرد و بالول وه‌لامی دانه‌وه و گوتی:

عه‌لیکه سه‌لام، بوکه خوشیه‌یسته‌کان، به‌خیر هاتن، سه‌فاتان هیتا،
فرمبون.

ژنه گه‌وره‌که‌ی خهلیفه پرسى:

- ئەم خانوه به‌من نافرۆشی؟

- له جیاتیان چیم دده‌ی؟

- نافی شیرینی خۆشت بۆ دروست ده‌که‌م.

- باشه. رازیم. بالول سێ جار گوتی: «رازیم»

ژنی کچکه‌ی خهلیفه پتده‌که‌نی. هه‌ر تکیان گه‌رانه‌وه بۆ مال. ژنی کچکه‌ خه‌وی لیکه‌وت. له‌خه‌ویدا ژنی گه‌وره‌ی خهلیفه له‌به‌ه‌شت دا له‌کۆشکیکی سپی وه‌ک به‌فر دانیشستوه. وه‌خه به‌ر هات، دیتی خه‌ونه. سێ جار خه‌وی لیکه‌وت و هه‌موو چارێ ئەم خه‌ونه‌ی ده‌بینی. به‌یانی که‌هه‌ستا به‌کسه‌ر چوه کێ بالول وگوتی:

- ئەم خانوه به‌من بفرۆشه.

- ها. ئیستا وه‌بیرت هاتۆته‌وه؟ ئیتر نایفرۆشم.

- سه‌ت سه‌که‌ نا‌تونت دده‌م، پتیم بفرۆشه.

- نا. نایفرۆشم.

- هه‌موو زێڕ و جوا‌هێراتی خۆمت د‌ه‌ده‌مێ، یتیم ب‌فرۆشه

- به‌ خودایه‌تی خودا، نایفرۆشم.

- ئێستا که‌ وایه‌، شتی وا له‌ سه‌ر تو به‌ خه‌لیفه ده‌لێم که‌ ب‌تکوژێ.

- ب‌رۆ، ب‌یژه پێی با ب‌مکوژێ.

ژنی گ‌چکه‌ ل‌یباسی خۆی در‌اند و به‌ غار چ‌وه ک‌ن خه‌لیفه و گ‌وتی: خاکت

وه‌سه‌ر. ب‌زانه‌ ب‌رای ش‌یتت چی ل‌یک‌ردووم. هه‌موو ج‌له‌کانی در‌اندووم و به‌

زه‌حممه‌ت له‌ چ‌نگانی نه‌جاتیم بوه‌.

خه‌لیفه ده‌ستی دا شیر و بانگی کرد: ک‌وا بالول له‌ کوێه، ئێستا

ده‌یکوژم.

له‌م ب‌ینه و به‌ره‌یه‌ دا، بالول مه‌نجه‌لێک و ه‌یندێ جاو (بۆ گ‌فن) و پ‌تمه‌ره‌یه‌ک

و ب‌یلێکی هه‌لگ‌رت و چ‌وه قه‌برستان و گ‌ۆپێکی هه‌لکه‌ند و له‌ په‌نای راوه‌ستا.

خه‌لیفه شووتنی هه‌لگ‌رت و هاته و ت‌ندهرێ و بانگی کرد:

- ئێستا له‌ سه‌رت د‌ه‌ده‌م.

بالول گ‌وتی: من ک‌ف‌نم ئاماده‌ کردوه و ئاوێ گ‌ه‌رم کردوه و گ‌ۆرم

هه‌لکه‌ندوه و ئاماده‌م که‌ ب‌مکوژێ.

خه‌لیفه ل‌یتی چ‌وه پ‌یش. بالول گ‌وتی: «من و تو ب‌راین و له‌ دایک و

بابێکین. ده‌ستت ب‌ده‌ به‌من و قاچت له‌ سه‌ر لاقی من داینی و به‌ک‌تر ماچ که‌ین و

د‌وا به‌ ب‌مکوژه.»

له‌ گه‌لکو خه‌لیفه قاچی خسته سه‌ر لاقی بالول و ده‌ستی دایه ده‌ست،

بالول سو‌رێکی خوارد و خه‌لیفه‌ی ر‌ێگای هه‌زار سال دوور هه‌ل‌داشت. خه‌لیفه

وه‌هۆش هاته‌وه‌، ته‌ماشای کرد تا ب‌زانی له‌ کوێ ک‌ه‌وتوه، له‌ کام ولاته؟ هه‌ستا

و ک‌ه‌وته ر‌ێ. ک‌ه‌یشه گ‌وندیک و پ‌رسی: ده‌زانن به‌غدا له‌ کوێه؟

- ئه‌م ناوه‌مان نه‌ بیستوه، ئێنسانه یا ج‌انه‌وه‌ره‌؟

- شاره‌. ر‌ۆژه ر‌ێیه‌ک دوور ل‌ێره، کابرایه‌ک ده‌ژی که‌ سه‌ت سالی ته‌مه‌نه،

په‌نگه‌ نه‌و ب‌زانی به‌غدا له‌ کوێه.

خهلیفه کهوته ری. رۆژتکی ته‌واو رۆشیت، کۆشکێکی دیت. چوه کۆشک و
دیتی بیره میتردتکی رژیو، ریش سپی دانیشتهوه. سلّوی کرد و کوتی: میوان
پاده‌گری؟

بیره میترد کوتی: «میوان نازیزی خودایه. پاشان ژنه بیرمه‌کی بانگ کرد
و کوتی: قه‌ریشتکی بق میوان راخه با دانیشتی. ژن نه‌بزوت، بیره میترد دوو
سێ جار دوو پاتی کرده‌وه. به‌لام ژن نه‌بزوت. بیره میترد هه‌ستا، لبادتکی بق
راخست و به‌خه‌لیفه‌ی کوت: فهرموو دانیشه. خه‌لیفه دانیشته، خاوه‌ن مال
دارتکی ده‌ست دایه و پیریزنی باش کوتا. پاشان خه‌لیفه‌ی بانگ کرده‌ سه‌ر
سفره‌ که نان بخوا. خه‌لیفه کوتی: «تا پتیم نه‌لتی به‌غدا له‌ کوتیه. نان ناخۆم.»
- من له‌ کوتی ده‌زانم؟ هه‌وه‌لین چاره‌ ئهم ناوه‌ ده‌بیسیم. سه‌ت سال ژیاوم،
ناوی وام نه‌بیستوه، رۆژه‌ رتیه‌ک لیره‌ وه‌ دوور، برام ده‌ژی. ته‌مه‌نی دوو سه‌ت
ساله، پهنه‌گه‌ ئه‌و بزانی.

رۆژی دوايه خه‌لیفه ناوی خوای هیتا و کهوته ری تا که‌یشته مالی کابرا،
له‌ به‌ر ده‌رگا ویتستا بوو. خه‌لیفه چوه ژوور و خاوه‌ن مال بانگی ژنه‌که‌ی کرد و
کوتی: «ژن! فهرش بیتنه‌ میوان دابنیشتی. پیریزن به‌ نه‌قه‌ نه‌قه‌ هه‌ستا و لباد و
بالتجیتکی هیتا و میوان دانیشته. پاشان نانایان هیتا. خه‌لیفه کوتی: تا رتگیای
به‌غدام پتی نیشان نه‌ده‌ی، ده‌ست له‌ خواردن ناده‌م.»

خاوه‌ن مال کوتی: «پتی به‌غدا له‌ کوتی ده‌زانم. هه‌ولجاره‌ ئهم ناوه‌ ده‌بیسیم.
به‌لام رۆژه‌ رتیه‌ک لیره‌ وه‌ دوور، براهه‌کم ده‌ژی که‌ سیتسه‌ت سالێ ته‌مه‌نه. له‌
وانه‌یه‌ ئه‌و بزانی به‌غدا له‌ کوتیه.

خه‌لیفه مال‌اوایی لێ خواستن و کهوته ری. رۆژتیک رۆشیت که‌یشته مالی
برای سیتیهم. خاوه‌ن مال له‌ به‌ر ده‌رگا ویتستا بوو.
- میوان پاده‌گری؟

- میوان خۆشه‌ویستی خودایه. فهرموو دانیشه. خه‌لیفه چوه ژوور. ژنی
خانه‌ خوی هه‌ستا، لبادتکی راخست، بالتجی هیتا، پاشان ته‌شتیکێ ئاو هیتا،
قاچی خه‌لیفه‌ی شوشته‌ و وشکی کرده‌وه. ئه‌وه‌ش بلتیم که‌ ژنی خاوه‌ن ماله‌که‌

سگیشی بر بوو. خاوهن مال بانگی خلیفه‌ی کرد بق خواردن. خلیفه گوتی :
- تا نه لټی به‌غدا له کام لایه، نان ناخوږم.

- سیست سالة لټره ده‌ژیم. نازانم به‌غدا له کوټیه. به‌لام بیستوومه له
په‌نا زیاره‌تگای ټیمه داریک ه‌یه، بالنده‌یک دټه سهر شو داره، روزه‌کانی
ه‌ینی خه‌لک له وټی کو دهنه‌وه و مهر سهر دهرن و خیرات ده‌کن. بالدار
دوعا ده‌کا و خه‌لک بلاوه‌ی ده‌کن. بالنده‌کش ده‌فری و دهر وا. ده‌لټن ریگای
به‌غدا به‌و لایه دایه که بالنده‌که به لایدا ده‌فری. نه‌وه‌ی دهمزانی پټم گوت.
نیستا نان بخو. نانیاں خوارد و خاوهن مال به ژنه‌کمی گوت:

- بچو له ژیر زمین شوتی بټنه تا میروانمان تاقیکاته‌وه. پټیوسته
بگوټری که نه‌م ژن و پیاوه ته‌نیا په‌ک شوتیان ه‌ه‌بوو. ژنه‌که شوتی ه‌ینا. کابرا
پټکی کوشی، گوتی: نه‌وه باش نیه، بچو په‌کټر بټنه.
ژن چژه ژیر زمین و مهر ه‌مان شوتی ه‌یناوه. کابرا پټکی کوشی،
گوتی کاله، بچو په‌کی تر بټنه.

ژن چژه ژیر زمین و ه‌مان شوتی ه‌یناوه. خلیفه رووی کرده خاوهن
مال و گوتی: به‌سه لټی که پټی، سگی پره. چل پلیکان چوونه سهر و هاتنه خوار
کالته نیه. بټنه له‌تی که، باش یا خراب ده‌یخوین.

شوتیان له‌ت کرد و خواردیان. خلیفه له خاوهن مالی پرسى:
چند سالی؟

- سیست سال.

- نه‌دی بق چی براک‌ت که س‌ت سالة له تق پیر تره؟ تق له‌و باشتر
ماوی.

خاوهن مال له وه‌لامدا گوتی: «ه‌وی نه‌م جیاوازیبه ژنه. ژنی نه‌و که‌ر
سیفته، ده‌بی وه‌ک که‌ر بی‌کوتی تا کارټکی ده‌کا، بویه مټرده‌کمی پیر بوه،

- نه‌دی برایه‌کمی دیک‌ت که دوو س‌ت سالة، له تق پیرتر دیار ده‌کا؟

- چونکه ژنه‌کمی سه‌گ سیفته. که میوان یا دراوسی چوه مالیان، وه‌ک

سه‌ک مړه مړ ده‌کا و ده‌نالټینی، به‌وته‌یه‌ک کار ناکا. به‌لام ژنی متت بینى؟

بینیت چەند جار لە پلێکانەکان چوێ ژێر زەمین و هاتەوێ سەر. ئێمە تەنیا شوتییە کەمان هەبوو، بینیت چەند جار چوو دیسان هەر ئێو شوتییە هێناوێ و پرووی کرژ نەکرد؟

چوونە سەر جێ و خەوتن. بەیانی هەستان و نانیاں خوارد. خاوەن مāl خەلیفە هەلگرت و چوونە زیارەتگا. بەلێندە کە هات و لە سەر دارەکە نیشت و دەستی کرد بە دوعا خوێندن. خەلک کۆبوونەوێ، مەریان کوشتەوێ، چیشتیان لێنا و دایان بە هەموان. پاشان خەلک بەلێندەیان کرد و خەلیفە بە یەواشی چوێ سەر دار و لاقی بەلێندە کە گرت. بەلێندە فری. خەلیفە ژۆر ترسا و لە دڵدا کوتی: «ئەگەر لاقی بەردەم دەکەوم و هەلا هەلا دەبم» لاقی بەلێندە کە توندتر گرت، بەلێندە فری و ناخەرمە کە لەو گۆرستانە دانا کە بالۆل لە پەنا قەبرە کە وێستا بوو. خەلیفە چاوی هەلێنا و دەنگوت بۆ هیچ کوێ نە چوێ. دیتی بالۆل لە پەنا ناگر وێستاوێ و مەنجه لێکی پێ لە ئاوی لە سەر ناگر داناوێ و گۆرێک هەلکەنراوێ. بالۆل کوتی :

- باشە خەلیفە ئێستا ئەگەر باوێ بە قسە ئێنە کەت دەکە. مەحتەل مەبە و بمکوژە.

خەلیفە دەستی بالۆلی گرت و بردیە کۆشک و ئەمری کرد تا ژنە کچەکە کە بیتن. دوو حوشتیش ئامادە بکەن لاقێکی ژنە کەیان لە حوشتێک بەست و لاقە کە دیکەشیان لە حوشتێکی دیکە. حوشتیان دەنگ دان و ژنە کە دوو لەتبوو. خەستیانە نێو ئەم کۆرە کە بالۆل هەلێکەند بوو. بەمجۆرە خەلیفە لە دەست ژنی حیلە بازی خۆی نەجاتی بوو.

حه‌سه‌ن حه‌کیم ٤٤

پاشایه‌ک بوو کورپکی هه‌بوو. حه‌وت سا‌له بوو کورپی پاشا زۆر نه‌خۆش بوو. ته‌واری دوکتۆریان هه‌تانه‌ سه‌ر، نه‌یانته‌وانی ده‌رمانی بکه‌ن. رۆژێکیان پاشا بیستی که حه‌سه‌ن حه‌کیمێک هه‌یه و هه‌موو نه‌خۆشیه‌ک چار ده‌کا. له‌م و له‌وی ده‌پرسی که داخوا که‌س نه‌م حه‌سه‌ن حه‌کیمه‌ ده‌ناسی و ده‌زانی له‌ کوێه؟ به‌لام که‌س له‌ باره‌ی نه‌و هه‌یچی نه‌بیستبوو. پاشا که‌ وای دیت، دوو که‌سی له‌ نیزیکانی خۆی ناماده‌ کرد و گوئی: که‌ل و په‌لی سه‌فه‌ر ناماده‌ بکه‌ن و ده‌داوی حه‌سه‌ن حه‌کیم که‌ون، بیدۆزنه‌وه، پاشا نه‌سپی وێرغه و خورجینی پر له‌ ئالتونی دانێ و گوئی: بێ حه‌سه‌ن حه‌کیم نه‌یه‌نه‌وه.

پیاوه‌کان که‌وتنه‌ رێ، ماوه‌یه‌کی زۆر رۆشتن، له‌ هه‌ر که‌سه‌تیکیان ده‌پرسی، که‌س ناوی حه‌سه‌ن حه‌کیمی نه‌بیستبوو. چه‌ند مانگ له‌ رێدا بوو. ریشیان درێژ ببوو، ئاخه‌رکه‌ی گه‌یشتنه‌ شاری جزیری.

به‌کیان گوئی: «با ریشمان بتاشین. چوونه‌ حه‌مام و خۆیان شوشت و چوونه‌ کن سه‌ر تاش. سه‌ر تاش دیتی بیگانه‌ن. پرسی له‌ کوێه دێن و ده‌چنه‌ کوئی و کاریان چیه؟» پیاوه‌کان حکایه‌تی خۆیان بۆ گه‌یایه‌وه. سه‌ر تاش گوئی: له‌ وانه‌یه‌ بتوانم یارمه‌تیتان بده‌م. نه‌مشه‌و جارێکی دیکه‌ش وه‌رنه‌وه‌ ئێره‌.

کاتێکی پیاوه‌کان شه‌و چوونه‌ کن سه‌ر تاش، دیتیان ناوبراو چاوه‌روانیانه‌. گوئی: «له‌ که‌ل من وه‌رن.»

ماوه‌یه‌ک رۆشتن. سه‌ر تاش نه‌وانی برده‌ هه‌برستانێک و نیزیک بۆوه و ده‌ستی لێکدان و گوئی:

- یا شیخ عەدی x

کاتی ئه‌وه‌ی گوت دەست به‌جی دەرگای قه‌برستان کرایه‌وه، سهرتاش و بیاوه‌کان چوونه ژوور و جوونه وه‌تاگی رازاوه.

بیاویتی لیباس ره‌ش له نێوه راست وه‌تاغه‌که له سه‌ر سه‌کۆیه‌کی به‌رز دانیشتبوو. سهرتاش کلۆی له سه‌ر خۆی هێنا خوار و له به‌رانبه‌ر ئه‌و نه‌ژنۆی دادا. بیاوه‌کانیش هه‌ر وایانکرد. سهرتاش به‌ ده‌نگی به‌رز گوتی:

- سلّو بۆ تۆ ئه‌ی حه‌سه‌ن حه‌کیم!

حه‌سه‌ن حه‌کیم وه‌لامی داوه و گوتی:

- سلّو بۆ نێوه. نێزن ده‌دم هه‌ستنه‌وه! کام کیر و گه‌رفتیک ئێوه‌ی که‌یاندۆته ئێره‌؟

یه‌ک له بیاوه‌کان گوتی: «بێگومان تۆ ده‌زانی که‌ کورێ پاشا زۆر نه‌خۆشه. پاشا نکات لێده‌مکات که‌ ده‌رمانی بکه‌ی.»

حه‌سه‌ن حه‌کیم گوتی: «بۆ شاری خۆتان بگه‌ڕێنه‌وه، من به‌ دواتاندا دیم.» هه‌ر سێک سه‌ریان دانواند و گه‌ڕاته‌وه و سوپاسی سهرتاشیان کرد و گوتیان:

- له تۆلێ ئه‌و خه‌مه‌ته‌ی به‌ مه‌ت کردوه، ئه‌م کیسه‌ ئالتونه‌ وه‌ر گه‌ره. سهرتاش گوتی: «ئالتونی خۆتان بۆ خۆتان، من پێویستم به‌ هیچ شتیک نیه. ته‌نیا دێتم ئێوه‌ غه‌ریبن و کارتانه‌یه‌ به‌زمییم پێتاندا هات و ویستم یارمه‌تیه‌کم به‌ ئێوه‌ کرد بێ. ئه‌وه‌ی گوت و بز بوو، ده‌نگوت هه‌ر نه‌ بوه.

x شیخ عەدی دامه‌زێنه‌ری کۆمه‌ڵی عه‌رفانی عه‌ده‌یه‌ که‌ له نێو گورداندا له سه‌ده‌ی شهمسه‌ی کۆچی دا! نفه‌زتیکی زۆری هه‌بوو. گورده‌کانی پیره‌ی ئه‌م کۆمه‌ڵه‌یه‌ خۆیان به‌ یه‌زیدی ناو ده‌بن. یه‌زیدی نافه‌ مه‌زه‌ بێکی جیهانییه‌ که‌ کس رێی تی نه‌بردوه و بێگانه‌ش وه‌ر فاکرێ. مه‌زه‌بی یه‌زیدییه‌ نێکه‌ لاوتکی له نیسلاام زه‌ه‌رده‌شتیگه‌ری و مه‌سیحیه‌ت و به‌هودیه‌ت. قه‌بری شیخ عەدی زیاره‌تگای یه‌زیدییه‌کانه‌ و له باکویری عێراق له -لالش- هه‌لکه‌وتوه.

پیاوه‌کان بۆ کُن شا که پانه‌وه و دیتیان هه‌سه‌ن هه‌کیم به‌ر له‌ وان
که یه‌ته‌ وێ و له‌ پنا شا دانیشته‌وه. پاشا به‌ هه‌سه‌ن هه‌کیمی گوت: «ئهی
هه‌سه‌ن هه‌کیم! کورکه‌م چا بکه‌وه، له‌ پاداش دا ده‌سته‌لات و پاشایه‌تیم
ده‌ده‌م به‌ تۆ.»

هه‌سه‌ن هه‌کیم له‌ وه‌لامدا گوتی: «با بچین کورکه‌م نیشان بده.»
هه‌سه‌ن هه‌کیم ته‌ماشای نه‌خۆشی کرد و گوتی: «په‌ره‌ کاغه‌زیکم بۆ بێن.
پاشا تۆکه‌ریکی بانگ کرد و گوتی: «بچۆ دوکانی مه‌یمون و په‌ره‌
کاغه‌زیک وه‌ر گره‌ و زوو وه‌ره‌وه.»

هه‌سه‌ن هه‌کیم گوتی: «منیش له‌ که‌لی ده‌جم. نارمه‌ت مه‌به‌، زوو
دێمه‌وه. هه‌سه‌ن هه‌کیم و تۆکه‌ری پاشا که‌یشتنه‌ دوکان. دیتیان دوکانیکی
که‌وره‌ و پر له‌ شتو مه‌که‌ به‌لام فرۆشیار مه‌یمونه‌، به‌ تاقی ته‌نیا، شت ده‌دا و
پاره‌ وه‌ر ده‌گرێ. خاوه‌ن دوکان له‌ که‌ناریک دانیشته‌وه‌ و نا بزوی. مه‌یمون
هموو کاره‌کان ده‌کا. هه‌سه‌ن هه‌کیم له‌ وه‌ که‌ مه‌یمون به‌ زیره‌کی کاره‌کان
ده‌کات و هیچ به‌ مه‌له‌ش ناچێ، سه‌ری سه‌ر ما.

ئاخه‌ره‌گهی بوو به‌ شه‌و. دوکانیان داخست. خاوه‌ن دوکان ته‌نافیکی
خسته‌ ملی مه‌یمون و برديه‌ هه‌سار و تا توانی لێ دا. پاشان به‌ دواي خۆیدا
پایکێشا و له‌ پێگاش نێوه‌ نێوه‌ لێ ده‌دا. هه‌سه‌ن هه‌کیم به‌ دوايدا ده‌پۆی.
خاوه‌ن دوکان ناوپی داوه‌ و دیتی پیاویک به‌ دوايانه‌وه‌یه‌. گوتی:

— به‌ دواي ئێمه‌دا مه‌یه‌، ده‌بینی له‌ مه‌یمونه‌که‌م ده‌ده‌م تۆزی لێ
مه‌له‌ده‌ستی و له‌ لیباسی تۆ ده‌نیشی و پیسی ده‌کا.

هه‌سه‌ن هه‌کیم گوتی:

— ئه‌مه‌و میوانی تۆم.

— باشه‌، ئه‌گه‌ر بۆ میوانی هاتووی، فهرموو. که‌یشتنه‌وه‌ مال. هه‌سه‌ن
هه‌کیم دیتی مال پر له‌ میوان. هه‌موو دانیشتوون، ده‌خۆن و ده‌خۆنه‌وه‌ و
مه‌جلیسی به‌زمیان ساز کردوه‌. خاوه‌ن مال هه‌سه‌ن هه‌کیمی دانا و گوتی:
نان بێن.

حەسەن حەكیم گوتی: «نا، ئازیزم، تا رازی ئەم مەیمونەم پێ نەلێ، دەست لە خواردن نادەم. ئاخر ئەم حیوانە بە راستی و دروستی لە بەیانپەوه تا ئیوارێ شت دەفرۆشتی، لە دوكان كار دهكا، تۆ لە پاداشدا لێی دەدە. بۆ چی ؟ چیکردووە ؟ تگادەكەم دەلێلی ئەوهم پێ بلێ. ئاخر من میوانی تۆم.!

- چەند خانوو لەولای مالی من خاوەنی سەگتکی رەش دەژی. هەر کاتێ ئەو حکایەتی سەگە رەشی بۆ گێترایەوه، منیش داستانێ مەیمونت بۆ باس دەكەم. حەسەن حەكیم گورج هەستا و چوو مالی خاوەنی سەگە رەشی دیتەوه و چوێ ژووری و گوتی:

- میوان پادەگرن؟

- میوان خۆشەویستی خوادایە. سەر چاوان، فەرموو. حەسەن حەكیم تەماشای دەور و بەری کرد، دیتی لە وەتاغی دا سەگتکی رەش لەسەر حەوت بآلئەجان وەر گەوتووه و قەڵەدەیهکی زێری لە ملی دایە.

خاوەن مالی حەسەن حەكیمی لە سەر فەرێش دانا و خواردنی بۆ هێنا. حەسەن حەكیم گوتی: «سویاست دەكەم. تا داستانێ ئەم سەگەم بۆ باس نەكە، دەست لە خواردن نادەم. زوو بۆم باسكە. ئاخر من میوانی تۆم.»

خاوەن سەگ لە وەلامدا گوتی: «لە نێزیک مالی من قازی دەژی. ئەگەر ئەو داستانێ خۆی بۆ باسکردی، منیش سەرگوزەشتی خۆم بۆ دێگێرپەوه.

حەسەن حەكیم هەستا و چوو مالی قازی دیتەوه. مالهێکی دیار بوو زۆر نێزیک بوو. کاتێ حەسەن حەكیم گەیشته نێزیک دەرگای مالی قازی، قازی لە مالی دەهاته دەر. قازی بە پێكەنین و کەیف خۆشی هاته دەر و بۆ لای مناره رۆیشته. پاشان چوێ سەر مناره و دەستی کرد بە دوعا و موناجات و تا رۆژ ناوا لە سەر مناره بوو. پاشان بە گریان و هاوار هاته خوار و بۆلای مالی چۆوه. لە رێگادا لە سەر و روهی خۆی داده و دهگريا. حەسەن حەكیم وه دواي قازی کەوت و گوتی:

- من ئێمەشە میوانی تۆم.

قازی گوتی: «میوان خۆشەویستی خوادایە و بە خێر هاتی. قازی حەسەن

حهکیمی برده مالتی. کهس له مال نه بوو. قازی خواردنی هیتا و له پیتشی دانا. هسهن ههکیم کوتی :

- نا، سویاست دهکهم. تا حکایهتی خوتم بق باس نهکمی، دهست بق خواردن نابهم. پتم بیتزه بزافم بق چی وا به خووشی و پیکهنین له مال ومدهر کهوتی و به فریاد و هاوار که رایه وه؟

- خانوتیک له و لای مالتی من کابرایهکی کوتری شامی (واته خه لکی شام) دهژی، بلا نه حکایهتی خویت بق بگتیریته، تا منیش باسی داستانی خوم بکه.

هسهن ههکیم چوه کن کابرای کوتر ، که له درکای ماله که نیزیک بوه دیتی ماله که پره له میوان. برسی:

- کوتر له ماله. ؟

- نا، نا، له مال نیه. وا له و سهر پرده ویتستاره سوال دهکا. هسهن ههکیم بق لای برد چوو، دیتی کابرای کوتر له سهر برد ویتستاره و سوال دهکا. هر کهستی شتیکی ده داتی. کوتره تا رږژ ناوا له وی راوه ستا. هسهن ههکیم یش له پهنا وی.

کابرای کوتر کیسه به کی پر له پاره کی کړ کرده وه و که شه داهات به کوتره کوتره سې پاره کی شکاوی له کیسه هیتا دهر و خستیه گیرفانی. کیسه که ی هه لگرت و به سهر شانی دادا و پرووی کرده مهیدان. که گه پشته مهیدان، پاره ی ناو کیسه ی له سهر عهردی رږ کرد و رویشته. هسهن ههکیم به دواپدا. له ناوه دا خه لک هترشیان برد و پوله که یان هه لگرت وه و هیچیان لی نه هیشته.

کابرای کوتر که هستی کرد له پشته وه دهنگی قاچی که سټک دیت، برسی :

- کتیه به دوا ی من دادیت. باشتره و دپیش بکه وی. چونکه گزچانه کهم توژ هه لدهستینی و لیباسه کانت پیس دهکا.

هسهن ههکیم کوتی : نه مشه و میوانی توّم، من به ره وه مالی خوتم.

کویر له وهلامدا کوتی: «بیت له سەر جاوان، میوان خوشه ویستی خودایه و مالی من مالی تویه.»

کهیشتنهوه مالی. حسەن حکیم دیتی له قوژبنیکی ماله که هیندی خاک و قوڕ پڑاوه. کابرای کویر بۆلای ئه قوژینه چوو له سەر خۆله که درێژ بوو. حسەن حکیم بانگی کرد:

– چدهکهی؟ له جیتی خۆت درێژ به، بۆ دمی له سەر خاک و قوڕ درێژ دهبی؟

کابرای کویر کوتی: «دانیشه و نانه کهت بخۆ و نیگه رانی من مه به. من دهزانم چبکم. لهو کاته دا که شه فیککی پر له خواردنیان له پیش دانا.

حسەن حکیم کوتی: «نانا، تا داستانی تۆ نهزانم، دهست له خوراکی تۆ نادهم.»

– بخۆ، بخۆ! له کاتی خواردندا سەر گوزمشتهی خۆمت بۆ دهگێرمهوه. گوێ بدیه و له بیرت بێ. سەر دهمێک برایتکم مه بوو. براهه کم پاشا بوو. پوژتیک چه زیارمتی مه کهه. منی له جیگای خۆ دانا تا حکوومهت بکم و ولات به پتوه بهرم. من بووم به پاشا. خه لک و ولاتم خه راب به پتوه برد. ههوت مالم موحتاجی جوتنه گایه ک کرد. بوو به قاتی. خه لک نیزیک بوو به کتر بخۆن. من زولم لێ دهکردن. کاتیککی برام له زیارمت گه راپهوه، خه لک شکایه تیان لیکردم و برام دوعای لیکردم که: «په بی له هه ر تک چاوان کویر بی و له سەر قوڕ و خاک بنووی و داهات ته نیا سێ پوڵی شکاو بێ. دوعاکه ی وی گرتی و ئیستا دوازه ساله هیچ شتی نابینم.»

حسەن حکیم کوتی: «لهم دوازه ساله دا قهرمبوی گونا که کانت کردۆتهوه. ئه گه ر به که میشی دابننن، ئه وه که پارمه کانی کۆ کراوه دهدهی به خه لک، خۆی ئه وه قهرمبوی تاوانه کانه. حسەن حکیم دوعایه کی کرد و کابرای کویر چاک بۆوه و خاک و قوڕی ناو ژوورمه کهش نه ما. حسەن حکیم له که ل خاوهن مال خوا حافیزی کرد و چوه کن قازی و ساووی کرد.

– عه لیکه سه لام. باشه. چۆن بوو، داستانی کویری شامیت زانی؟

- به‌لئی زانیم. ئیستا بۆت ده‌گێرمه‌وه. هه‌سه‌ن هه‌کیم داستانی بۆ قازی
گێراوه و گوئی :

- ئیستا تۆ حکایه‌تی خۆتم بۆ باس بکه. گویت بده‌مێ.

- چهند سال له مه‌وهر، پۆژیک وه‌ک پۆژان جوومه سه‌ر مناره و ده‌ستم
به‌ دوعا و موناجات کرد. له‌ پێ دابعای ژۆر بۆ لام هاتن. له‌ قه‌ڵه‌قیکیان له‌ گه‌ل
بوو، دندوکی له‌ سه‌ر شانی من دانا و تا من له‌ دوعایان بوومه‌وه هه‌ر وا وتیستا
بوو. من ده‌ستم به‌ پشت و باله‌کانیدا هێنا، له‌ نه‌گاوه‌ فری. من لافه‌کانیم گرت،
له‌ قه‌لق منی بۆ حه‌وا به‌رز کرده‌وه. ماوه‌یه‌ک ده‌فرین، له‌ ترسان چاوم هه‌لنه‌
ده‌هێنا. کاتی چاوم لێک کردنه‌وه، خۆم له‌ باخێکی خوش و جوان دیت. له‌ دڵدا
گوتم: « بێگومان ئێره‌ به‌هه‌شته » کێژیکی جوانی وه‌ک خۆزی به‌هه‌شت هاته‌ لام
و گوئی: به‌ دوایدا بپۆم. منی برده‌ وه‌تاغێک، سێ کێژی لێبوون. سێ کێژی له
خۆی جوانتر. کێژه‌که له‌ منی پرسی: « ده‌توانی ب‌لێتی له‌م کێژانه‌ کامیان
له‌ قه‌لقه‌؟ » گوتم: « نا، له‌ کوێ بزانی؟ » پاشان گوئی: « باشه. چاره‌گانت به‌سته
و ده‌ست درێژ که‌ و یه‌ک له‌ وانه‌ بگره‌ ». من به‌ قسه‌م کرد. پاش تاوێک کێژیکم
گرت. که‌چه‌که‌ گوئی: « ئه‌وه‌ هه‌مان له‌ قه‌لقه‌ که‌ تۆی هێناوته‌ ئێره‌ ». من له‌ گه‌ل
ئهم کێژه‌ جوانه‌ ماره‌بیم بپی و ژیا نێکی خوشمان پاده‌بوارد. مانگ و سال و
سه‌ده‌ تێپه‌رین- نازانم- به‌لام لام وایه‌ هه‌ر پۆژیک بێکه‌وه‌ بووین، نازانم چۆن
بوو که‌ وتمه‌ بپیری خیزان و مال و منداڵانم، هه‌وای که‌ پانه‌وه‌ له‌ سه‌ری دام. به
کێژی له‌ قه‌لقی- هاوسه‌رم- گوئ: « بمبه‌وه‌ مانی ده‌موێ ژن و مندا له‌ کانی خۆم
ببینم. » له‌ وه‌لامدا گوئی: « بۆ خاتری خوا، ئه‌مه‌ چ قسه‌یه‌تیکه‌ .. ناخر ئه‌وه
زه‌مانیک تێپه‌ریوه، له‌ که‌س و کاری تۆ یه‌کیش نه‌ماوه‌ ». بپوام به‌ قسه‌کانی
نه‌کرد و ویستم بمباته‌وه‌ و پێم داگرت که‌ له‌ کاته‌وه‌ مانی خۆم به‌ جێیه‌تشته‌وه،
هه‌ر پۆژیک گوزه‌راوه‌. هه‌ر چهند ویستی من قانێع بکات، له‌ سه‌ر ویستی خۆم
وه‌ستام و گوتم: « من به‌ره‌وه‌! » ناخر ده‌که‌ی کێژه‌که‌ هاته‌ سه‌ر شکلی له‌ قه‌لق و من
توند قاجم گرت و وه‌ حه‌وا که‌وت و منی له‌ سه‌ر مناره‌ هێنا خوار و خۆی
که‌را به‌وه‌. من له‌ مناره‌ هاتمه‌ خوار و جوومه‌وه‌ مال. دیتم نه‌ مال و نه‌ کۆلان

دیاره و نه شویتنه‌واری ژن و مندا لآنم ماوه. له هر که سږم پرسى که س نهیده‌زانی. پیره مېرديک کوتى: « بېگومان تۆ لهو دنیاوه هاتووی! نهکا تۆ هه‌مان قازى بى که له مندا لیدا له باپېرم بیستوموه. به لآم ئەم روداوه ئه‌وه‌نده کۆنه که هیچ کهسى تۆ نه‌ماون. » ئاوا من به تهنیا مامه‌وه. که سږم نیه. هه‌موو رۆژى به‌یان دمچه سهر مناره و به هیواى ئه‌وه که لهک لهک به دوامدا بیته‌وه. به‌م فېکر و هیوايه دلم خوښه. پتدکه‌نم و شایى ده‌کهم. دواى نېوه رۆ تا رۆژ ئاوا چاوه‌روانى له‌قله‌قم و شه‌و ده‌که‌رېتمه‌وه. کاتى بېر له تهنیایى و بېکه‌سى خۆم ده‌کهم و ده‌بینم که ته‌واوى شه‌و ده‌بى به تهنیا بم، ده‌ست به گریان و هاوار ده‌کهم و به سهر خۆم داده‌دم. هیچ شتى دژوار تر و خه‌رابتر له مالى خالى و ومجاخى سارد و دلئى سوتاو و گریان نیه! مردن له‌م ژيانه‌ باشتره.

حه‌سەن حەکیم کوتى: « نایا پیت خوښه‌ بچیه‌وه بۆ ئەو باخه‌ به‌هه‌شته؟ »
 - دیارى پت‌مخوښه، جگه‌ له‌وه ئاواتى دیکهم نیه. حه‌سەن حەکیم دوعایه‌کى خویند. له‌ پر دنگى بالئى بالنده‌ بیسرا و له‌قله‌قتکى که‌وره‌ له‌ پنا مالى قازى له‌ عەردى نېشت. قازى له‌ خوښیان نه‌یده‌زانی چېکا، له‌ مالى وهدەر که‌وت. لاقى له‌قله‌قى گرت و بالنده‌ بۆ حه‌وا فرى و قازیشى په‌حوا خست،
 حه‌سەن حەکیم چوه‌ کن خاوه‌نى سه‌که‌ ره‌ش.

- باشه، چتکرد. هیچ له‌ داستانى قازى ئاگادار بووى یان نا،؟

- به‌لئى ئاگادار بووم.

حه‌سەن حەکیم حکایه‌تى قازى بۆ خاوه‌نى سه‌که‌ ره‌ش گێژاوه‌ و کوتى: «
 ئیستا نۆزده‌ى تۆیه‌. »

- گوێ بدیه‌یه. رۆژتک چوومه‌ زیاره‌تى مه‌ککه‌. ماوه‌یه‌کى زۆر له‌ شار و ولات و مالى خۆم دور که‌وتبوومه‌ود تا له‌ ئاخردا که‌رامه‌وه. هه‌موو خه‌لکى گوندی هاتنه‌ پت‌شوازم و له‌ مالى من کۆبوونه‌وه. پاشان که‌ رۆیشتن، من و خیزانم به‌ تهنیا ماینه‌وه. ژنه‌که‌م ئاوى هێنا که‌ لاقانم بشۆم. لاقیکى شوشتم و لاقه‌که‌ى دیکهم له‌ ته‌شتى دا بوو، وازى لئى هێنام و رۆیشتم. من راست بوومه‌وه که‌ وه‌دواى که‌وم. سه‌که‌ ره‌شم هه‌لگرت و به‌ دوایدا، ئەو که‌یشته‌ دور

هر نه وه که خواردنی باش و تهواری دهمیه ی به سیه تی.

خاوون سه کی رهش قسه کای حسن حه کیمی ده کوئی کرت و سه کی له
حه ساری بهره لا کرد.

حسن حه کیم چوه کن خاوونی مهیمون. خاوون مهیمون پرسه:

— باشه داستانی سه که رهشت زانی؟

— به لئی زانیم، تهواری داستانه که ی بۆ گتیرامه وه

— ئیستا به لئنی خۆت بهره سه و داستانی مهیمونم بۆ بگتیره وه.

— که وابوو کوئی بدهیه. سه رده میکی که زۆر گنج بووم کیزی پاشام

خواست و هینامه مالی خیزانم خزمه تکاریکی هه بوو که زۆری خوش دهووست

و له کهل خۆی هینا بووه مالی من. شه که چوومه ژووری کن خیزانم،

خزمه تکار له زار ده رگا پیتی پیگرتم و گوتی: «ناهیلم بچی کن ژنت. ده بی له

پیتشدا له کهل من بنووی، دوايه له کهل شه.» خیزانم کوئی له قسانه بوو، به

سه ریدا گوراڤدی: «ئهی مهیمونی پیس! هر ئیستا رتگای میتردم بده بیته لام»

خزمه تکار رتگای دام و به لام به ژنه که می گوت: «تۆ نه به زیندویی ده مینی و

نه مردوو. تا رۆژی قیامهت هر وا ده مینی ره!» نه فرینی هر تک ژن وه دیهاتن.

خزمه تکار بوو به مهیمونیک می، ژنه که شم بۆ ته بهرد. نه زیندوه و نه مردوو.

سالانی ساله هر له حاله دایه!

حسن حه کیم گوتی: «من بهره کن شه!»

خاوون دوکان حسن حه کیمی برده و متاغیک به نای کیژیک که بی

حه ره کهت له سه ر دۆشه گیک دانیشته وه. کیژیک جوان وهک مانگ. ده تگوت بۆته

بهرد. نه قاچی ده بزوی و نه دهستی. حسن حه کیم دوعایه کی خوتند و کچ

دهست به جی بزهیه کی هاتی و له جی ههستا و شاد و به پیکه نین دهستی به

رۆشتن کرد. خاوون دوکان و کیژه که چوونه کن حسن حه کیم و سوپاسیان

کرد.

حسن حه کیم گوتی: «ناچار ده بی مهیمونه که بکوژن. چونکه

نه فرینیک دیکه بکات، دیسان هر تکتان توشی بهر به ختی دهین. خاوون

دوکان هر له وئ مەیمونەکەمی کوشت . حەسەم حەکیم کوتی : « ئیستا بەرە کاغەستکی باشم بدەیه .

خاوەن دوکان بەرێکی کاغەزی هر باشی بۆ هێنا ، حەسەن حەکیم مالاوایی لێکردن و بە تالوگە چوێ کورپی نەخۆشی پاشا .

شا بە پیشوازیەوه هات و کوتی : « لە کوێ بووی . پەلە بکە ، کوپەکەم لە سەرە مەرگ دایە .

حەسەن حەکیم کوتی : « ئیستا دەرمانی دەکەم . قەلەمی هەلگرت و نیشانەییەکی نە خۆتێراوه و دوای نووسی و پاشان کاغەزەکەمی لە سەر سەر و دلی نەخۆش راگرت و دوای خۆتێند . پاش چەند دەقیقە کورپی پاشا ساخ و سەلیم هەستا و دەنگوت قەت نەخۆش نەبوه . پاشا کوتی : « تاج و تەختی خۆم بە تۆ دەبەخشم »

- من پێویستم بە هیچ شتێ نیە . تاج و تەخت و حکوومەت بە تۆ دەبەخشم . خۆشەخت بژی و بە عدڵ و داد بە سەر خەڵکدا حکوومەت بکە . ئەوەی گوت و بزر بوو ، دەنگوت هر نە بوە . پاشا حەوت شەو و رۆژ جێژنی گرت و خەڵکی بانگ کرد . ئەوان بە ئاواتی خۆیان گەیشتن و هیوادارین ئێوەش بە ئاوات بگەن .

په‌نده‌کاني حه‌کيمانه ٤٥

کابرايه‌ک هه‌بوو به ناوي ئه‌حمهد و ژنه‌کeshي ناوي « سه‌يران » بوو. له پري هه‌ژاري و فه‌قيري دا بوون. پوژتيك ئه‌حمهد به خيزاني گوت: « ده‌چمه شار و کاريك پيدا ده‌که‌م به‌لکو پاره‌يک وه ده‌ست بيتم و خه‌رجي بکه‌ين. » خوي ساز کرد و که‌وته پي. چهند شه‌و و پوژان پوي گه‌يشته هه‌لب. چوو له کن پياوئتي ده‌وله‌مهند بوو به کرتکار. هه‌وت سال له کن کابرا کاري کرد. کابراي ده‌وله‌مهند هه‌وت هه‌نبانه زيري دايه. ئه‌حمهد زيره‌کاني وه‌ر گرت و مالاوایی له خاوه‌نگار خواست و خوي بۆ گه‌رانوه ناماده کرد. له مان هاته ده‌ر و دبتي خاومن گاره‌کهي له نيزيک ماليان دانيشتوه و گۆزمه‌يه‌کي پي له گه‌نمي کوئو له پيش خوي داناوه. گه‌نمه‌که ده‌نگ ده‌نگ هه‌له‌مگري و فريتي ده‌دا.

ئه‌حمهد پرسى: « ئاغا چده‌کهي ؟ »

- په‌ندي حه‌کيمانه ده‌ژميتم.

- خودا عه‌مرت بدا. يگ له‌و په‌ندانه به من بيژه.

- قيمه‌تي هه‌ر په‌نديک هه‌مبانيک زيره.

ئه‌حمهد له هه‌مبانه‌کان يه‌کتيکي دا به کابرا و گوتي: « باش گوي بديهه: »

له هه‌موو کاريکدا سه‌ر پتويسته.

ئه‌حمهد پتي سه‌ر بوو. پرسى: « هه‌ر ئوه »

- هه‌ر ئوه. ئه‌گه‌ر ده‌ته‌وي په‌نديکي ديگه‌ت بدهمي، ده‌بي هه‌مبانه‌يه‌کي

تريش بدهي.

ئه‌حمهد هه‌مبانه‌يه‌کي ديگهي دايه. کابراي ده‌وله‌مهند گوتي:

- له بیر مهبوه که « جوانتر له ههموو گهس ئه که سهیه که دل په سندی دهکات»

ئهحمده هه مبهانهی ستهیه و چوارهم و پینجه م و شه شه م و ههفته میشی دایه و ههوت پهندی هه کیمانه ی وهر گرت:

« تا شتیکت لی داوا نهکن، هیچ مهده به گهس»

« رازی خۆت له گه ل ژنه کت باس مه که »

« نه گهر له شویتیکی پێژدار دانیشتهوی، له گه ل ئه که سه قسه مه که که له نوخته ی بهرانه رت دینیشه،»

« کاتی دهچیه وه مأل. له ریکا دا هه ر چی له بهزد سوکتر بی هه لیگروه»

« له جیه که که دانیشتهوی هه لمهسته.»

ئهحمده جاریکی تر وهک پیتش ههوت سال یهک پولی رهشی نه بو. راسته که ههوت پهندی هه کیمانه فیر بو، به لام پهندی هه کیمانه سک تیر ناکا. ئهحمده ده بویه خۆی و مناله کانی تیر کردبایه. برسی و هیلاک ریکای مالی داگرت. دیتی کاروانیک خسته ویه تی. گوتی: « با بچه کن سه ر بازرگان، به لکو خواردنیکم بداتی»

چوه کن سه ر بازرگان و سلای کرد. سه ر بازرگان پرسى: « کیتی و بۆ کوئ دهچی؟»

- پێوارم.

- باشه. دانیشه نان بخۆ تا پاشان قسان بکهین. ئهحمده خواردی تا تیر بوو. دوايه سه ر بازرگان پرسى: « کیتی و بۆ کوئ دهچی»

ئهحمده گوتی: « خۆشم نازانم. ههوت ساله به دواى کاردا له مالتی وهدهر که وتووم. به دهستی بهتالیش دهگه ریمه وه.»

سه ر بازرگان گوتی: « دهتهوئ لای من کار بکهی.»

- بۆ نامهوئ. دیاره دمهوئ.

به لئ، ئهحمده بوو به خزمه تکاری سه ر بازرگان. کاتی رۆژ ناوا سه ر بازرگان خزمه تکاره کانی بانگ کرد و کوت:

- باشه. کامه‌تان ده‌چنه چالو و ناو بیتن. ده‌بی بهر له رقیشتن
حوشتره‌کان و ناو بدهین.

نه‌حمه دیتی خزمه‌تکاره‌کان هم‌وو له گه‌ل یه‌ک سرت و خورتیانه. به
چه‌ند ده‌سته دابش بوون و نو تهنیا ماوه‌ته‌وه.

نه‌حمه پرسى: « چ نه‌خشه‌یه‌کتان هه‌یه. نه‌کا خه‌یالی کوشتنی منتان
هه‌بی؟ »

خزمه‌تکاره‌کان گوتیان: « نه‌م قسانه‌ چیه. بۆچ ده‌تکوژین؟ نه‌رباب ده‌لی
یه‌ک له ئیمه‌ بچیته‌ چالو و ناو بیتن. ئیمه‌ ده‌زانین هه‌ر که‌سیکی بچیته‌ نه‌م
چالووه. به‌ زیندویی نایه‌ته‌وه. »

نه‌حمه‌ گوتی: « من ده‌چم »

سه‌ر بازرگان گوتی: « من خوتنبایی تو ده‌م. نه‌گه‌ر به‌ زیندویی
هاتیه‌وه‌ ده‌ر، پاره‌که‌ ده‌ده‌م به‌ خۆت. نه‌گه‌ر نه‌گه‌رایه‌وه، پاره‌که‌ ده‌ده‌م به‌
ژنه‌گه‌ت. تهنیا ناوی گوند و ژنه‌گه‌ت بلتی. »

نه‌حمه‌ ناو و نیشمانی شوونی ژبانی خۆی و ژنه‌که‌ی دایه‌ و ته‌نافیکی
خسته‌ ناو قه‌د و چوه‌ ده‌ چالو. ناو زۆر بوو. ستل ستل ناوی نارده‌ سه‌ر و
کاتیکی حوشتر هم‌وو ناو دران و ناخرین ستلیان هه‌لکیشنا و نه‌حمه‌ خۆی
ناماده‌ کرد بیه‌ته‌وه‌ ده‌ر، له‌ گه‌ل بانگی کرد: هه‌لم کیشن، له‌ نه‌کاوه‌ ده‌نگیکی به‌
ترس هه‌ستاو دیواری چالو کرایه‌وه‌ و لاوێکی بالا به‌رز له‌وێ هاته‌ ده‌ر یه‌قه‌ی
نه‌حمه‌دی گرت و له‌ گه‌ل خۆی برد.

نه‌حمه‌ ده‌ که‌ و مخق هاته‌وه‌ و ته‌ماشای ده‌ور و به‌ری کرد، دیتی وه‌تاغیکی
فراوان و پروناک و جوانه‌. کیزیکی جوانی وه‌ک رۆژ له‌ سه‌ر بالنجیک دانیه‌شته‌
و له‌ قوربێکی دیکه‌ بۆقیکی دزیوی به‌دغه‌ی مات بوه‌. لاو شیرێ هه‌لکیشنا و له‌
سه‌ر سه‌ری نه‌حمه‌دی راگرت و گوتی:

- ئێستا ده‌بی بیژی له‌م کیژ و بۆقه‌ کامیان جوانتر و کامیان بۆ دلداری
ده‌بن؟ نه‌گه‌ر وه‌لامی راستیش نه‌ده‌یه‌وه، سه‌رت ده‌برم

نه‌حمه‌ نه‌یده‌زانی بلتی چی. سه‌ری لی شیوا بوو. فیکری کرده‌وه‌ چبێتم؟

نه‌گهر بلټنيم كيژمكه جوانتره، بيگومان دهمكوژي. نه‌گهر بلټنيم بوقه‌كه جوانتره، دروم كړدوه. هر چوټنك بي دهمكوژيم. جبكم. له پر پهنديكي خاوهن كاره‌كي وهبیر هاته‌وه و كوتي:

- نه‌ي جوامير. جوانتر نه‌ويه كه دل پسندي بكا.
له كه لكوو هم قسمي كړد، دهنگيك هات و بوق بوو به كيژتيكي نه‌وه‌نده
جوان كه زه لامي بق شيت دهبوو.
لاو شاد بوو، نه‌حمدي له ناميز كرت و كوتي: «هر چي ده‌هوي داوا بكه.»
نه‌حمدي كوتي: «جگه له‌وه‌ي بچمه‌وه سر زه‌وي هيچ ناوايتيكي ديكم نيه.

لاو پرسى: «ايا ژن و مندالت هه‌يه؟»
- نيستا هوت ساله مالم به جيه‌يشتوه. نه‌و دم دهبوايه ژنه كه م
مندالي بي. نازانم ژن و مندالم زيندويان يا نا.
لاو سندوقيكي كه‌وره‌ي زوي كرده‌وه و هوت هه‌ناري كه‌وره‌ي جواني
هينا دهر ودای به نه‌حمدي و كوتي: «پاداشي نه‌و خزمه‌تي به منت كړدوه.»
پاشان ده‌ستي نه‌حمدي كرت و له مالي برده دهر. نه‌حمدي ديتي ديسان بني
چالوه. بانگي خزمه‌تكارتيكي كړد:
- هالم كيشنه‌وه، ساخ و سه‌ليم.

نه‌حمديان هه‌لكيشاوه. سر بازركان كه ديتي نه‌حمدي شاد و به كه‌يفه.
خورجيتنك زيري دايه و كوتي: «نه‌وه خورتنبايي ژويه. شوكری خوا كه زيندوي.»

نه‌حمدي كوتي: «من دهموي ديسان به دنيا دا بگه‌ريم. تكام له تو نه‌ويه
هم ياره و هه‌نارانه به ژنه‌كم بگه‌يینه. به دريژي ناو و نيشاني ژنه‌كي دا به
سر بازركان كه چوټن بيدوژيته‌وه. سر بازركان هه‌ناره‌كاني وهر كرت و له
كل كاروان كه‌وته پي.

پاش ماوهيك كاروان گه‌يسته نه‌و كونده كه سه‌يراني ژني نه‌حمدي

دیسان گه رایوه. پاشان چوه سهر ته پوښکېهک و له وتوه سهیري کوندي کرد. ديتي هوه و همموو شت له جيتي خوږه تي. خانووي جيرانه کهيان هر له وښه. به لام خانووي خوږي ديار نيه. بډ جاري سته هم چوه کن خانوکه و تهماشاي کرد و هه ناسه يه کي هه لکيتشا و ويستی بگه ريتنه و ده رکه وان ده ستي گرت و گوتي : « له کهل من وهره، خانمي مال بانگي کردووي. »

نه همده وه دواي ده رکه وان کهوت. بهر له وهی بجي ته ژور، ماره تويوي له خورجيني دهر هينا و له پيش پليکانان له هه ساري دايان و خوږي به سهر دا کرد. چوه ژوروي. نه همده ديتي سهیراني ژني له سهر ته تخت نوسته و کورپکي گنج و جوان له په ناي دريژ بوه. توره بو، ټاکري گرت و گوتي : « چوښ شتي وا ده بي. ژنم بي نه وهی چاوه رواني من بي، مي تردي کردوه. هه ليکيتشا خه نجر و نيزيک بو په لاماريان بدا و هه رکان بکوژي. په ندي خاوهن مالي وه بير هاته وه که گوتيووي : « له همموو کارتيک سه برت هه بي » خه نجره که ي فريدا وله په نا و هتاغ دانيشت و چاوه روان بو تا خيتراني ومخه بهر بيت. پاش ماوه يه ک ديتي، کورکه بزوت و گوتي : « دايه سه رماه پتم داده. » نه همده گوتي : سهيره، که مي مابوو کورپي خوږم بکوژم » چوه کن سهيران و ومخه بهري هينا، سهيران که چاوي به مي تردي کهوت، له خوښيان خوږي ده ناميژي هاويشت. به لي. هه رتکيان دانيشتن و نه وهی به سهري هاتبو هه مووي پاسکرد.

ژوري پينه چوو که دراوسي له هاتنه وهی نه همده ټاکا دار بوون. هه موو له مالي نه و کز بوونه وه و له وهی که به سلامت گه پاره و ته و پيروز بايان پيگوت و هه موو شتيان لي پرسى. له ماوه يه دا له م شوته ني که نه همده ماري تويوي لي وهين زه وي دابوو دار ميوه يه کي که و ره شين بو. سهيران پرسى :

— نه م دار ميوه يه له کورتي هاته وه؟ ټايا تو چاندو ته؟ چيه، هه رميته؟

کاتي نه وهی کهوت، داره که پر بوو له ستيو، نه وانه ي له دهر ي داره که بوون، واقيان وړ ما. هر کهس جوژي بوي ده چوو که نه م چ دارتيکه. يه ک ده يگوت : « دار ستيوه » کاتي نه وديان ده گوت، داره که هلو ي پتوه ده بوو. يه کي

دهیگوت هلوه، دارمکه قه‌یسی پتوه ده‌بوو. سټیه‌می گوتی: د‌زمانم نهم داره قه‌یسیه.

نهمحمد گوتی: «هر که‌س بزانتی نهم داره له چی شین بوه، مال و سامانی خومی د‌ده‌م‌تی. نه‌ک‌ر راستی نه‌زانی، سامانی خوی بدا به من. خوازباری وه ل‌ام دان‌وه زور بوون. به ل‌ام هیجک‌س نه‌یتوانی بل‌تی: نهم داره له چی و چۆن پ‌واوه. که یک‌ه دهیگوت هر‌م‌تی‌ه، دارمکه هه‌لوچه‌ی پتوه ده‌بوو. نه‌ک‌ر دهیگوت هه‌لوچه‌یه، سټیوی پتوه ده‌بوو. هر به‌م ج‌وره به‌ری ده‌گ‌ری. نهمحمد وا ده‌وله‌م‌ند بوو که ج‌یی نه‌ما مال و سامانی لی ک‌ویک‌اته‌وه. دوکاندار‌یکی به تماع له‌م کاره نا‌ک‌ادار بوو. نهم ک‌ابرایه نه‌ومنده فیل‌باز بوو شه‌یتانی د‌هرس داده‌دا، ما‌وه‌یه‌کی زور بوو تماعی ده‌س‌ه‌یران کرد بوو. چوه کن پیر‌یژن‌یک و گوتی:

- بچۆ کن ژنی نهمحمد و وا بکه که بیه راز داری نهو. تکای ل‌تیکه چ‌هند پ‌ژژئ سندوق‌یکی به نه‌مانه‌ت له مالی نه‌وان د‌اب‌نتی. جگه له‌وه، وای لی بکه له م‌تردم‌که‌ی ب‌رس‌تی که نهو داره‌ی له باخه‌که‌یان پ‌واوه چیه. منیش له پاداشی نه‌وه دا دوو نه‌ومنده‌ی گرانی خ‌وت ز‌یرت د‌ده‌م‌تی.

پیر‌یژن چوه مالی نهمحمد. پیر‌یژن نه‌ومنده زمان لوس بوو که ماری له کون د‌ینا د‌هرئ. سه‌عات‌یکی پ‌ته‌چوو له مالی نهمحمد بووو به خ‌ومانی و سه‌یران هر له فیک‌ری نه‌وه د‌ابوو له کو‌تی د‌اب‌نتی و چی بد‌ات‌تی. پیر‌یژن گوتی:

« ناخ سه‌یران به‌زه‌تیم پ‌ت د‌اد‌ئ»

- بۆ به‌زه‌بیت به من د‌اد‌ئ، هه‌موومان ساخ و سه‌لامه‌ت‌ین، سه‌روه‌ت‌یکی زور‌مان هه‌یه. م‌تردم خ‌وشی ده‌و‌تم ش‌یر ج‌یم گ‌ره‌که؟

- به‌ل‌ئ وایه. به‌لام نه‌وه د‌هردی سه‌ره که نهمحمد ت‌قی خ‌وش ناو‌ئ. خ‌وت بیری ل‌تیکه‌وه، نه‌ک‌ر ت‌قی خ‌وش ده‌و‌ئ، بۆ چی رازی داره‌که‌ی خ‌وی له ت‌و ده‌شار‌ت‌ته‌وه.

سه‌یران گوتی: هه‌فته. ل‌تی ده‌پ‌رسم. کاتی ر‌ژژ ناوا پیر‌یژن و‌یستی ب‌روا. به‌لام سه‌یران به‌ری نه‌ده‌دا و دهیگوت بی ت‌و چۆن د‌ه‌ژیم.

پیریژن کوتی دیمهوه. دهبی سبهی صندوقه کم بیتنم، به لام نازانم له کوتی دابنیتیم. جی نیه.

سهیران کوتی: «دتهوانی له ودهاغی منی دابیتی. ههتا دهتهوئی و یا کارت پیتی دهبی.» پیریژن رازی بوو، به خوښحالی گهراپه وه دیتی دوکانداری به تهماع چاوه ریتهیتی، دوکاندار لیتی پرسی: چتکرد؟ توانیت ژنی نهحمه د رازی بکهی؟

پیریژن کوتی: ههموو کارهکان تهواو بوون. یا لا نیوهی پاداشهگهی وادهت دابوو بدهیه تا صندوق بهرمه مالی سهیران.

دوکاندار که یفخوښ بوو، نیوهی زیتړی واده پندراوی دایه و کوتی: به یانی وهره صندوق له گال خوټ بهره. به یانی زوو دوکاندار به صندوقتکی گور و دوو همبال هاته مالی پیریژن. دوکاندار چوه نار صندوق و همبال صندوقیان هه لگرت بق لای مالی نهحمه. پیریژنیش به دواياندا.

سهیران به هاتنی میوان شاد بوو به همباله کانی گوت تا صندوق له ژوروری خوی نهو له جیبه کی باش دابنیتن و خوئی خه ریکی میوانداری پیریژن بوو. پوژ ناوا نهحمه هاتهوه دیتی صندوقتک له ژوروره کی خه ویان دانراوه. پرسی: نه صندوقه جیه؟

- پیریژنی فقیر جیتی نه بوو هیناویه ته ئیره، با هه ره لهوئی بی.
ژن و میترد چوون بخون، نهحمه دیتی که سهیران جیگای خوئی جیا کردوټهوه. پرسی: نهو جیه، چ قهوماوه؟

- تق من به ژنی خوټ نازانی، ههموو شت له من دهشاریهوه. بق چی پیښ نالیتی نه داره ی نپو باخی جیه و له چی پواوه؟ نهگه منت خوښ گهرهک بایه، لیتمت نه دهشاردهوه؟

نهحمه نهیتوانی رازمه که بشاوتیهوه. کوتی: داره که له ماریکی مردوو رواوه که له پوژی هاتنه وهیدا له ههساری جالئی کردوه.

سهیران کوتی: باشه. نهوه ماری داره، نهحمه پیښی قسه که ی کرت و کوتی. یهواش. بهرز قسه مه که لهوانیه که سیتک کوتی لیعتیت. سهیران که یف

خوش بوو، نهحمه دی له نامیز کړت و ماچی کړد و کوتی: « ئیستا دزمانم که منت خوش دهوئ »

هر وهک باسماں کړد دوکاندارۍ فیلېاز هممو نه م قسانهۍ بیست. رڼو دوايي پیریزن به حمباله وه هات و سندوقی برده وه. دوکاندار له سندوق هاته دهر و رڼو به کیف بوو. دهست به جی زیره کي دیکه شی دا به پیریزن که به لینی دابوو.

باشه. با پیریزن به خوشی و شادی زیره کانی بزمیري. بزانی دوکاندارۍ فیلېاز جدهکات. نو نواره هاته کن نهحمه و کوتی :

- من دمتوانم بلیم که داری باخی تڼ له چی رواوه. وهره شهرت بهیستین. نه که راستم نه کوت، هر چی همه بق تڼ. نه که راستم کوت، سی شتی دخوازی خوم له تڼ داوا دهکم و دهی بدهیهی.

نهحمه رازی بوو. هر تک قرار دایان نیمزا کړد و خه لکیان کړده شاید و خه لکیان داوت کړد. دوکاندار کوتی:

- داری تڼ مار داره و له مار رواوه، له که لکو وایکوت، داره که ناگری کړت و به چرکه یک سووتا و له بهین چوو.

نهحمه کوتی: « راستت کوت. ئیستا چیت له من دهوئ بڼزه.

دوکاندار کوتی: « له ماله که دهست له سی شتان بدهم، دهی نو سی شتانه م بدهیهی.

نهحمه کوتی: « سی رڼانم مؤلت بده. پاش سی رڼو وهره و سی شته که بهر. » دوکاندار رازی بوو.

نهحمه به یانی ملی رتگی گرت بق حه لب کن خاوهن کاری پیشووی، نه وهی په ندی دابقیه. کهیشتی و سلووی کړد و داستان و به لای خوی بق کتړایه وه.

پیردمیرد کوتی: « نه مشه و له مالی پاشا داوت کراوم. توش له گال من وهره. سبهی باسی کاری تڼ دهکین. له مالی پاشا ناگادار به که له په نا من دانیسی. کهیشتنه مالی پاشا. پیره میرد له په نا پاشا له جتیه کی موخته ره م

دانیشت و نه‌حمه‌دیش له په‌نا وی داتیشت. ورده ورده میوان کۆ ده بوونه‌وه. پیره میترد دیتی هر میوانتکی دیت، نه‌حمه‌د جیگای خۆی ده‌دات. زۆری پینه‌چوو نه‌حمه‌د که‌وته په‌نا درگا. پیره‌مترد که وای دیت، نیوجاوانی تیک نا و بیده‌نگ بوو. میوان هه‌موو دانیشتن و پاشا هات و نوکه‌ران سفره‌یان داخست. له ئاخر دا شوتیه‌کی گه‌وره‌شیان هینا.

پاشا پرووی کرده میوانان و پرسى: « کامه‌تان کتیردیکى نیژ و پتیه شوتى پت له‌ت که‌ین.»

کەس هیچی نه‌گوت. نه‌حمه‌د بانگی کرد و گوتى: « من کتیردى تیژم هه‌یه.» بى‌ئوهی کەس دا‌واى لێبکا، کتیرده‌کەى له‌ گیرفان ده‌ره‌ینا و بق پاشای برد.

پاشا کتیرده‌کەى وەر گرت، واقى وێ ما. ده‌سكى کتیرده‌که‌ نه‌وه‌نده جوان بوو که باسى نه‌ ده‌کرا، ته‌واوى به‌ یاقوت و نه‌ماس و مروارى رازابووه.

وه‌زیر له‌ پاشای پرسى: « چیت دیوه‌ که‌ وا سه‌رت سور ماوه‌؟» پاشا کتیرده‌کەى به‌ وه‌زیر نیشان دا. وه‌زیر ته‌ماشای کرد و پتکه‌نى. پاشا پرسى: « بۆ پتکه‌نى؟»

— ئاخر من وه‌زیری باوکت بووم. رۆژێ که‌ هه‌شتا بابت زیندو بوو، دز خه‌زینه‌یان لێدا بوو. له‌ نیو شته‌ به‌ نرخه‌کاندا که‌ برد بوویان، په‌کیش نه‌م کتیرده‌ بوو. ئیستا تۆ کتیردى باوکت نانا‌سیه‌وه. به‌لام من ده‌ست به‌جنى ناسیمه‌وه. ئه‌و دزه‌ش ئیمړۆ له‌ مالى تۆیه.

پاشا کورج جه‌لادی بانگ کرد. جه‌لاد هات و نه‌حمه‌دى پتینیشان دا و گوتى: « له‌ سه‌رى بده‌.»

له‌و کاته‌ دا پیره‌متردى خاوه‌ن کارى پیتشوروى نه‌حمه‌دى هه‌ستا و گوت: — پاشا سه‌لامه‌ت بێ، نه‌حمه‌د میوانى منه. له‌ رێگای دوروه‌وه‌ هاتۆته‌ مالى من. من نه‌وم هه‌تاوه‌ته‌ ئێره‌. رێگا بده‌ نه‌مشه‌و له‌ مالى من بنوێ. ناکرێ نه‌ هێلى میوان بخه‌وێ. سه‌یه‌ی دیته‌ کن تۆ. ده‌بیته‌ میوانى تۆ. چۆنت پخۆشه‌ وای لێبکه‌.

- نا، تۆ قىرى دهكەي كه چ بلى و چ بكات.

پيره ميترد گوتى : « به آئين دهم و سويتند دهخوم تهنات يهك قسه شى له كهل ناكم. » پاشا رازى بو.

پيره ميترد و نه حمده چوونه وه مال. له رىگادا نه حمده ويستى له كهل پيره ميترد قسان بكا ، به لام پيره ميترد وه لامى نه دايه وه.

كاتى كه يشتنه وه، پيره ميترد بانگى كچه كهى كرد و گوتى :

- زهرى ! كه ره كه بئنه نيره و دارى كه ئهستوريشم بق بئنه. زهرى كه ره كهى هئنا و بهستيه وه. پيره ميترد دهستى دار و كهوته گيانى كه و گوتى : « مه گهر پتم نه گوتى له جئى تهكى كه دانىشتى هه لمهسته ؟ بق به قسه ت نه كردم ؟ »

پاشان دارى كه ديكهى ليدا و گوتى : « مه گهر پتم نه گوتى كه هه تا داواى شتكت لى نه كن، هيچ مه ده به كهس ؟ بق به قسه ت نه كردم ؟ »

پاشان چهند دارى ديكه شى ليدا و گوتى : « باشه، ئىستا گوئى بدهيه، نه وهى پتت ده ليم له بيرت بى و به يانى به پاشايان بلى. پتى بلى :

- نهى پاشا ! زورم پتخوشبوو كه دهر كهوت تۆ خاوهنى كيرده كهى. حكايه ته كهى وايه كه بابم باز رگانتى كه زور دهوله مند بوو. پوژىك رىگر له كاروانيان دا و هه موو كاروانچيه كانيان كوشتن و تالانيان كرد و بزر بوون. كاروانچيه كان هيجيان زيندوو نه مان. بابيشم كوژرا، نه م كيردهى كه بينيت، ده سينگى بابميان پۆ كرد بوو به جئى مابوو. له و كاته وه من نه م كيرده له كهل خوم ده گيرم به لگوو خاوهنه كهى بيناسيسته وه تا تۆلهى خويى باوكم لى بستينمه وه. ئىستا زورم پتخوشبوو كه قاتلى بابم ديه وه. كيرده كهى خوت هه لگروه و خوينبایی باوكم له تۆ دهوئ.

پيره ميترد كه قسه كانى ته واو كرد، دارى كه ديكهى واى له كه ره كه دا كه كه ره كهوت و به كيزه كهى گوت:

- وهره كه ره كه به ره وه تهويله.

شه و هه موويان نوشتن. به لام نه حمده خوى لى نه ده كهوت. ته وارى شه و

له فیکری ئه قسانه دابوو که ده‌بویه به پاشایان بلتی.

پوژی دویه به‌یانی بیرمه‌تێرد ئه‌حمه‌دی برده‌وه کن پاشا و گوئی :

– باشه، ئه‌ی قیبله‌ی عالم، میوانی خۆم هێناوه. ئیستا چیت ده‌وێ بیکه.

پاشا بانگی چه‌لادی کرد و گوئی : سه‌ری ئه‌م دزه بیه‌پێته.

ئه‌حمه‌د گوئی: «ئه‌ی پاشا یتگا بده به‌ر له‌ مردن، دوا قسم بکه‌م.»

پاشا گوئی : قسه‌کانت بکه. به‌لام کورت بن.

ئه‌حمه‌د گوئی : « زۆر شادم که ده‌ر کهوت تۆ خاوه‌نی کێردی. پروو داومکه‌

ئاویه که بابیتکی بازرگان و ده‌وله‌مه‌ندم هه‌بوو. کاروانتکی که‌ورده‌ی هه‌بوو،

پوژیک یتگر له‌ کاروانی ده‌دن و هه‌موو کاروانچه‌کان ده‌کوژن و ده‌پۆن. که‌س

له‌ کاروانچیان زیندوو نامینتی و بابیشم ده‌کوژری. ئه‌م کێرده‌یان ده‌ سینگی

بابم پاکرد بوو له‌ وێدا به‌ جێ ما‌بوو. له‌و کاته‌وه‌ من ئه‌و کێرده‌ له‌ گه‌ل خۆم

ده‌کێرم تا خاوه‌نی بناسمه‌وه‌ و تۆله‌ی باوکمی لێ بکه‌مه‌وه‌. زۆرم پیتخۆش‌بوو که‌

له‌ ئاخر دا قاتلی بابم دیتراوه‌. کێردی خۆت هه‌لگره‌ و خوتنبایی بابم له‌ تۆ

ده‌وێ.

پاشا گوئی : من ئه‌و کێرده‌م به‌ هی خۆم نه‌ده‌زانی. وه‌زیر ناسیه‌وه‌.

ئه‌حمه‌د له‌ وه‌زیری پرسی : « ئه‌ی وه‌زیر، کێرده‌که‌ی ده‌ناسی ؟ »

وه‌زیر له‌ وه‌لامدا گوئی : « ئه‌حمه‌د کێان من ئه‌م داستانه‌م به‌ ئانقه‌ست

ساز کرد بوو تا کێرده‌که‌ت لێ بستی‌نین.

ئه‌حمه‌د گوئی : « باشه، ده‌ر کهوت هه‌ر ئاوا مالی خه‌لک تالان ده‌که‌ن و

لێیان ده‌ستی‌نین. پاشاش هه‌ر بۆیه‌ تۆی کردۆته‌ وه‌زیر. »

پاشا گورج چه‌لادی بانگ کرد و ئه‌مری کرد له‌ سه‌ری وه‌زیر بدا. به‌

ئه‌حمه‌دیشی گوت تۆ برۆ.

ئه‌حمه‌د و پیره‌ میتێر چوونه‌وه‌ مال. پیره‌ میتێر به‌ ئه‌حمه‌دی گوت:

– هه‌ر به‌لایه‌کی به‌ سه‌رت هاتوه‌، هه‌مووی خه‌تای خۆته‌. ئاخر بێتم نه‌

کوت قه‌ت پازی خۆت به‌ ژنه‌که‌ت مه‌لێ، بۆ به‌ قسه‌ت نه‌کردم؟ ئایا ده‌زانی که‌

دوکاندارۍ فټله زان چي له تق دهوئ؟ يه کم سهری تق. دوهم ژنی تق، سټيهم دارايی و سامانی تق. ټيستا ده بټي چيکهي؟ کوئ بد قسه کانم و نه وهی پټت ده لټم له بيرت بټي: بچووه مالتی. نيرديوانتيکی سه پلهی زور لټک دوور دروست بکه و پالي وه باله خانه بده. په نجره کانی مالتی له ژورده وه توند دابخه. له کال ژنه که ت بچو سهر باله خانه و چاوه روان به تا کابرای دوکاندار دټت. که هات و توئی له باله خانه دټت، دهيوئ بيته سهر لای ټيوه. که دهستی له پلهی يه کم دا بيته سهر، تق بلټي: «نه وه يه کم» که دهستی له پلهی دوهم دا، زور بلټي «نه وه دوهم» که دهستی له پلهی سټيهم دا، بلټي: «نه وه سټيهم». پاشان بلټي دهست له سټي شتي مالی من داوه و شهرت بر دټتوه. نيرديوانه که هلگره و برق. ټير هيچی پټي ناکرئ چکه له وه که به دهستی خالي بگرټتوه. تنيا ناگا دار به چند شايد له وي ناماده بن.

نهمه سوياسی پيره ميردی کرد و به تالوکه بهره و مال بټوه. کاتي که يشته وه مالتی، پيره ميرد چي پيگوت يوو. وای کرد. دوکاندارۍ فټلباز هات و دټي نهمه و ژنه کهي له سهر باله خانه ن. پله کانيشيان به خانويوه ناوه. دوکاندار دهستی وه پلهی يه کم کهوت و نهمه بانگی کرد و گوئی: «نه وه يه کم». دوکاندار که يشته پلهی دوهم، نهمه به دهنگی بهرز گوئی: «نه وه دوهم»

کاتي دهستی که يشته پلهی سټيهم، نهمه هاواری کرد: «نه وه سټيهم». ټيستا به کوټرهی قهرار داد تق دهست له سټي شتي من داوه. نو سټي شتهش نيرديوانه، بټي و برق.

دوکاندار ويستی کټچه لټک بگټري، به لام شايد ده کانی کوتيان هقی نهمه و قهرارتان وا بوه. دوکاندار به دهستی خالي و به خهم و خفه توه که رايه وه و نهمه يش به ناره زوی خزی که يشته، نیشه لا ټيوش پټده کن.

٤٦ نُهَقْلَ وَ تَيْقِبَالَ

له نښوان ناقل و ټيقبال يوو به گفتگو. بهخت گوتی: «نه گهر من له
نفسان دور که ومه وه، تږ هېج کار ټکت له دست نايه.»

ناقل گوتی: کهسټک ناقلی له سار دا نه بڼې، بهخت به کاری چي دیت و
 فایده ی چیه، وهره من نه و کابرایه ی که خړتکی جوت کردنه، راپده گرم، بزانه
 تو حیث له دوست دیت.

نيقبال راڙي ٻو، گوٽي: زير پاشه. هر له و کاته دا کاسنی کابراي
جوتيار- که ناوی میرزا بو - له شتيک نالفا و گیر بو. میرزا تهماشای کرد
و دیتی دوو کوپه ده عهرد گیراوه، یه کیان پرله له زیر و نهی دیکهش پرله له
جهواهر. میرزا که ناقلی له سر دا نهما بوو گوټي: « بیگومان شه به مق
دانیه و دیدم به گایه کان و کیفی پتیده گن.» کوپه کانی له بیتش گایه کان
دانا. له بهر بروسکی زیر و جهواهر گایه کان رهویتوه.

لهو کاته دا کاروانتیک به وږدا تڼده پیری، میرزا ژؤد برسی بوو. مستیکی
زتی و جه واهیرات مه لگرت و چوه کن سهر کاروان و کوئی: « هیندی له م به مژ
دانم هیه، پهنګه خوشتره کانت بیخون. له جیاتیان هیندی خوارده مه نيم
بدهنی.»

سر کاروان که زیت و جواهراتی بینی کوتی:
- به لی، خوشتره گانی نیمه هه سوو شت دهخون. بلی بزانم له م په مق
دانانه حیدیکه ت نه؟

میرزا کوتی: « بوجی دوو کڙی ہی پرم هیه .
 سر کاروان کوتی: « بچو بیانته نه یا حوشرده کان بیخون .
 هر دوو کویهی هتنان . سر کاروان خواردنی دایه ، بخوا و تتر بی . به

بیاوه‌که‌ی خۆی کوت: «تا نه‌یزانیوه که فریومان داوه لیره برۆین.» بیاوه‌که‌ی کوتی: «باشتره له گەل خۆمانی به‌رین. ده‌نا له وانه‌یه چەند جوا‌ه‌تریکی له کن مابێ. که‌سیک ببینی و بپرسی» له‌کۆت هیناوه» ئه‌ویش له وه‌لامدا بلێ: له وانه زۆرم هه‌به‌وه و سه‌ر کاروان که ئیستا یۆی لێی وهر گرتووم. ئه‌و دهم وه‌دوامان ده‌که‌ون. هیچ پتویست نه‌یه خۆمان بخه‌ینه دهرده سه‌ری. باشتره له گەل خۆی به‌رین و له بیابانگی چۆل سه‌ر به نیستی بکه‌ین. سه‌ر کاروان پازی بوو.

میرزایان سواری خوشتر کرد و توند به‌ستیان و که‌وتنه پێ. به‌لام نه‌یان‌توانی بیابان و جیگای چۆل په‌یدا که‌ن، ده‌ چوونه هه‌ر جێیه‌ک ئاوه‌دانی بوو. که‌یشتنه شارێک. به‌ کۆتره‌ی داب و نه‌ریت چوونه دیدنه‌ی پاشا و یه‌ک له که‌وه‌ره‌کانیان به‌ دیاری دا به‌ پاشا.

پاشا که‌وه‌ریکی بێ وینه و به‌ نرخ‌ی دی، ته‌واوی زانا و ناقلمه‌ندانی شاری خۆی داوت کرد و کوتی: نرخ‌ی ئهم به‌رده‌ قیমে‌تیه‌ دیاری بکه‌ن. ئه‌وان هه‌لیان سه‌نگاند و کوتیان:

- پاشا سه‌لامه‌ت بێ! نرخ‌ی ئهم که‌وه‌ره‌ خه‌رجی ده‌ سالی ولاتی ته‌یه.
پاشا له وه‌زیری خۆی پرسى: «چۆن قه‌ره‌بۆی ئهم دیارییه‌ بکه‌مه‌وه‌ که‌ منه‌تبار و قه‌رزدارى وان نه‌بم.»
- له سه‌ر کاروان بپرسه‌ که‌ کوپى هه‌یه‌ یان نا. ئه‌گه‌ر کوپى هه‌یه‌ کیژی خۆتى لێ ماره‌ که‌.

پاشا پازی بوو. سه‌ر کاروانی بانگ کرد و پرسى: «کۆت هه‌یه‌؟»
سه‌ر کاروان وىستى بلێ: «نا». به‌لام له پیر میرزای وه‌ بپرسه‌ ته‌وه‌ و کوتی: «هه‌مه‌، هه‌مه‌»

پاشا کوتی: «ده‌مه‌وێ کیژی خۆم بده‌م به‌ کوپه‌که‌ت!»
سه‌ر کاروان کوتی: «مه‌یل مه‌یلی موباره‌که‌». «خواردنیان هینا و هه‌ر له‌و دانیه‌شتنه‌ دا کیژی خۆی کرده‌ ده‌زگیرانی میرزا. پاش ماوه‌یه‌ک پاشا کوتی:»
هه‌موو که‌س ئاگادار بکه‌ن که‌ پاشا کیژی خۆی به‌ شو ده‌دا و له‌ مه‌جلیسی

شایی دا ئاماده بن،»

هموو له مهجلیسی شایی دا کۆ بوونهوه. میوانان کوتیان: «زاوا بیت، دهمانه وئ ببیین!»

به سهه کاروانیان راگه یاند و ئه ویش به میرزای کوت: «وهه، ئیمه رۆ ده جینه میوانیی پاشا. به لام ئاکات له خۆ بیت، تهواوی کهوره بیاوان لهو میوانیه دا ئامادهن. ده بئ رهفتارت پۆکو پۆک بی.. له هه جتیه کیان دانای له وئ دانیشه و مه بزوو. تا پرسیاوت لی نه کهن، قسان مه که.»

میرازا کوتی: «باشه» رۆشیت. کاتی گه یشته کۆشکی پاشا، هموو له بهریان ههستان. ئاخو زاوای پاشا هاتبوه ژوو. میرزا کهوشی دهرهتنان و وهن باخه لی دان. سلۆی له کهس نه کرد و راست چوو له سهرووی مهجلیس دانیشت. خه لک پتیاان سهیر بوو.

وهزیر لئی پرسی: «ئوی بن باخه لت جیه»؟

– که وشه کانمن.

– بۆ که وشت وهن باخه لی داو؟

میرزا کوتی: «دهترسم بیان دزن.

پاشا له کهل وهزیر تهگبیری کرد و کوتی: «چکهین؟ ئه م زاوایه به کار نایه.»

وهزیر له وهلامدا کوتی: «ئه کهر په شیوان بیه وه باش نیه. ناچارین شایی به پتیه بهرین. وا دیاره له رۆژی هه وهل چاره نووسی وا بوه.» شایی به پتیه چوو. میرزا چوه ژوویری بوکتی. بوک نیگه ران و نار ههت دانیشتبوو، کچ و خزمهتکار دهوریان داوو.

بوک له میرزای پرسی: «هاتیه ژوو، بۆ سلۆت نه کرد»؟

میرزا کوتی: «تۆ ژنی منی. منیش میتردی تووم. هاتووم له که لت بنووم. ئه و قسانه ی پیتاوی.»

کیژی پاشا به کچه کان و خزمهتکارانی کوت: «له ویتکاره ی هه لدهن و ودهری بنین.»

کچه کان مهر یه کهی دارتکیان دهمست دایه و میرزایان په لامار دا. میرزا مه لات و چوه سهر بانی کوشک و ویستی خو فرتداته خوار. لهو کاته دابهخت داوای یارمه تی له ناقل کرد و کوتی: «زوو بمگه یه، کار خه رابه.»

ناقل گودج ده فریای میرزا هات. میرزا تهماشای کرد دیتی له قهراخ بانی کوشک وهستاوه و نه گهر بکه وئ، دهمرئ. فیکری کردهوه و له بهر خو یه وه کوتی: «چون بوو هاتمه کوشک و نه م جوړه قسانه م کرد» که رایه وه ویاشان چوه کن سهر کاروان و چونی پتویست بوو سلوی کرد و نیجازه ی دانیشتنی خواست. سهر کاروان دیتی میرزا ناقل بوو، به لام ویستی تاقیکاته وه. پتی کوت :- میرزا بچو ماست بیتنه تا له گهل سرکه تیکه لی بکین و بیخوین.

- سهر کاروان نه م قسه یه چیه؟ کهس هیه ماست و سرکه تیکه ل بکات؟ هر تکیان ترشن، ماست ده بی له گهل شه کر بخورئ یا له گهل شیره. سهر کاروان دیتی که قسه کانی میرزا ناقلانه. ماست و شه کریان خوارد و جارتیکی دیکه چوونه کوشکی پاشا.

نه م جاره میرزا چوه ژوور و خزمه تکاری بانگ کرد و کوتی: - برق به خانم کهت بلئ که نوکه ری وه فاداری هاتوه و نیجازه ی هاتنه ژوور ده خوازئ.

خزمه تکار چوه کن کیژی پاشا و قسه کانی میرزای به کیژی پاشا راگه یاند.

کچی پاشا پتگای دا و کوتی: با بیتنه ژوور. میرزا چوه ژوور و چونی پتویست بوو ریزی به جیته تنا و کوتی:

- من عه بدی به وه فای قوم. نایا رازی به مهیلی باوکت ببزوویه وه و ببیه هاو سهری من.»

کیزه که کوتی: «رازیم» به م جوړه ناقل به سهر بهخت و نیقبالد سهر کهوت.

وهستا یوسوپ ٤٧

وهستا یوسوپ له گڼل دایکې دهژیا. نهوان زږد ههژار و فەقییر بوون. دایکې دهچوه جهنگل داری کۆ دهکردنه وه و یوسوپ له م دارانه شتی جوانی گهمه ی مندالانی دروست دهکرد، له بازار دهیانفرۆشت و پوژیان پتی دهبرده سەر.

پوژئی پاشا و وهزیر جلیان گۆزی و له شار دا دهگهړان و چوونه بازار. پاشا شتهکانی ئوسیبی دیت و پتی جوان بوون. له یوسوپي پرسى: «نایا ده توانی مه پیکي گهره م بۆ له ئالتون درست بکەى؟»
- دياره دهتوانم.

- بۆ دروست کردنى مه پیک چنده ئالتون پتويسته؟
- کيسه يهک.

پوژى دوايى پاشا کيسه ئالتونیکى بۆ وهستا یوسوپ نارد و خەریکی دروست کرد نی مه پيو له ئالتون. پاشا ههوتویک مه پى ئالتونی ئاماده بوو. پاشا زۆری به گهيفتى بوو. به دهست ئاواله یی پاداشی دا به یوسوپ و له کۆشکی خۆی نیزیک کردهود. هه موو باسی هونه ر و ته ر دهستی و ئاقل و داهینه ریی یوسوپیان دهکرد. پاشا نهیده هتشت لتي دوور کهوتنه وه، وهزیری له بیر برد بۆوه. وهزیر نته ره یی پتی دهبرد و له داخان دیقی دهکرد. له فیکری نه وه دا بوو که چۆن یوسوپ له بهین بهرئ و له دهستانی رزگار بی.

پوژیک وهزیر لیباسی گۆزی و چوه کن دایکې یوسوپ و گوئی:

- دایه گیان یوسوپ منی ناردود و خواهیشتی کردوه نه و ئالتونه ی له په یکه ری مه ره که ماوه ته وه بۆی بنێری.

پیریتونی بی خه‌بەر له هه‌موو شت، شکی لێ نه‌کرد و نیوه‌ی کیسه‌ نالتونی دا به وه‌زیر. وه‌زیر نالتونی هه‌لگرت و راست چوه کۆشکی پاشا. کۆشک پر بوو له خه‌لک و کوتیان ده‌دا به قسه‌کانی ئوسیب.

وه‌زیر چوه کن پاشا و کوتی:

- بزانه، تق بروات به یوسوپ کرد، له خۆت نیزیک کرده‌وه، دهمیک به بی

ئو نابێ. به‌لام ئو پیاوێکی ناراسته وتۆی فریو داوه

پاشا هاواری کرد و کوتی:

- نه‌گه‌ر وایه با یوسوپ بخه‌نه ژێر چاوه‌ دێری و پاشان له سه‌ر کورسی

ریسوایی دابنێن تا به‌یانی ئیعدامی بکه‌ن.

گورج یوسوپیان گرت و بردیان له سه‌ر کورسی ریسوایی دایان نا.

کۆله‌که‌یه‌کی زۆر به‌رزیان له نیوه‌ی راستی مه‌یدان چه‌قاند. ته‌خه‌ته‌ داریکیان له

سه‌ر کۆله‌که‌ قایم کرد و یوسوپیان له سه‌ر ئو ته‌خته‌یه‌ دا‌نا.

با یوسوپ له سه‌ر ئو کۆله‌که‌ بی و بچین بزانیان دایکی چه‌ده‌کا؟ دایکی

یوسوپ چاوی له ڕێگای یوسوپ بوو به لام هه‌ر نه‌هاته‌وه. به‌ره‌و کۆشک به

دوایدا چوو. به مه‌یداندا تیده‌په‌ری، کوتی له ده‌نگیک بوو که ده‌یگوت: «دایه‌ وا

لیتره‌م.» ته‌ماشای ده‌ور و به‌ریکی خۆی کرد که‌سی نه‌ دیت و پۆشت. جاریکی

دیکه‌ش بیستی که ده‌لی: «دایه‌! من لیتره‌م ته‌ماشای سه‌ره‌وه‌ بکه‌.»

پیریتۆن سه‌ری به‌رز کرد و بینی یوسوپ له سه‌ر کۆله‌که‌یه‌. هاواری کرد و

کوتی:

- پۆله‌ کیان، خوا بمکۆژی، تق له‌وتی چه‌ده‌که‌ی؟ خاک به سه‌رم، خوایه

کوێر بم و تق به‌م پۆژه نه‌ بینم.

یوسوپ هاواری کرد و کوتی: «دایه‌ ئیستا کاتی گریان نیه‌. زوو بچۆوه

مالێ. هه‌تندێ ده‌زوو و ته‌ناف و هه‌تندێ هه‌نگوین و مێروله‌یه‌ک بگره‌ و بیهه‌ینه‌ تا

بیت بلێم جبکه‌ی!»

دایک به په‌له‌ چۆوه‌ مالێ و نه‌وه‌ی یوسوپ گوتیوی ئه‌نجامی دا.

یوسوپ کوتی: «ئیستا تا ئو جێیه‌ی ده‌ستت ده‌گاتی، هه‌نگوین ده‌ و

کۆلکه هه‌لسوو. پاشان سه‌ری ده‌زوو له لاقی می‌روله بیهسته و می‌روله‌که له سه‌ر کۆلکه به‌ره‌لا که. «دایک نه‌و کارانه‌ی نه‌جام دا و می‌روله‌ی به‌ره‌لا کرد. می‌روله به‌ دوا‌ی هه‌نگویندا چوه سه‌ر و تا که‌یشت یوسوپ. یوسوپ ده‌زوی له لاقی می‌رو کرده‌وه. ئیستا سه‌ریکی ده‌زوو به‌ ده‌ست یوسوپه‌وه بوو. سه‌ریکیشی له‌ خوارێ. یوسیوپ بانگی دایکی کرد و گوئی: «ئیستا ته‌نافه‌که له سه‌ری ده‌زوو که به‌ه. «دایک وای کرد و یوسوپ ته‌نافه‌که‌ی هه‌لکێشا تا ده‌ستی که‌یشته ته‌ناف. پاشان به‌ دایکی گوت: ته‌نافه‌که له‌ قه‌دی خۆت بیهسته. دایک ته‌نافی له‌ خۆ به‌ست و یوسیوپیش سه‌ریکی له‌ قه‌دی خۆی به‌ست و ته‌ناف ده‌ستی به‌ جۆلانه وه کرد و دایکی هه‌لکێشا بۆ سه‌ر و که‌یشته سه‌ر کۆلکه. نه‌و ده‌م یوسوپ به‌ دایکی گوت: «دایه! تۆ مه‌ترسی، نه‌وانه کاریان به‌ تۆ نه‌داوه. به‌لام من ده‌بی رابگه‌م، ده‌نا له‌ سێداره‌م ده‌دن.»

ئه‌وه‌ی گوت و راپکرد. هه‌لات هه‌لات تا که‌یشته شوانێک و تگای له‌ شوان کرد که: «قاپه‌ شیرێک و له‌ته قامیشێکی بداتی.»

شوان ده‌ست به‌جێ ئه‌وه‌ی یوسوپ و یستبوری ئاماده‌ی کرد. یوسیوپیش له‌ته قامیشی له‌ سه‌ر قاپه‌ شیره‌که دانا و له سه‌ری دانیش.

با یوسوپ له‌ وێ دانیشی با بزانی پاشا چه‌ده‌کا. به‌یانی چه‌لاد هاتنه مه‌یدان تا یوسیوپ له‌ سه‌ر کۆلکه به‌ننه‌ خوار و له‌ داری بده‌ن. دیتیان له‌ جیاتی یوسوپ دایکی له‌ وێ دانیشتوه. هه‌تیانه‌ خوار و نازادیان کرد.

پاشا هه‌که‌یم و چاو به‌ست و فالگه‌روه‌ی شاری کۆ کردنه‌وه و گوئی: «ده‌بی دیاری بکه‌ن که‌ یوسیوپه‌ کوێ خۆی شارده‌وته‌وه،

نه‌وان رهملیان هاویش و فالیان کرتوه و گوئیان:

- یوسیوپه‌ سه‌ر بردێکدا له‌ ده‌ریای سپی په‌ریوته‌وه.

پاشا ده‌سته‌یه‌کی بۆ دۆزینه‌وه‌ی یوسوپ به‌ رێکرد.

با بزانی یوسوپ چی لێهات. له‌ راستیدا یوسوپ له‌ ولات نه‌ چوو بوه‌ ده‌ر. له‌ کن پیاوێکی ده‌وله‌مه‌ند کاری ده‌کرد. به‌لام پاشا هه‌ر وا له‌ یوسوپ ده‌گه‌را، و نه‌یده‌دیتوه. پاشان هه‌موو ده‌وله‌مه‌نده‌کانی بانگ کرد و پیتی گوتن:

- سبهی دهبی هر یه‌که‌ی به‌رخ‌یک بیتن، به‌یانی هم‌وویان به‌رخ‌یان هیتا و ئه‌ربابی یوسویش له‌ گه‌لیان بوو. پاشا کوتی ئه‌و به‌رخ‌انه بکیتشن و ناوی خاوه‌نه‌کانیان بنووسن. به‌ ده‌وله‌مهنده‌کانی کوت:

- راست سالتیکی دیکه ئه‌و به‌رخ‌انه بیتنه‌وه ئتیره. وریاش بن نابئی نه‌ که‌م بکه‌ن نه‌ زیاد. هر که‌سی‌ککیتش به‌رخ‌ه‌که‌ی زیاد بکا یا که‌م، له‌ سیتداری ده‌ده‌م.

ئه‌ربابی یوسوپ به‌ دامای گه‌رایه‌وه و فیکری له‌ وه‌ ده‌کرده‌وه که‌: « سالتیک زیاتر ته‌مه‌نی نه‌ ماوه‌» یوسوپ هه‌ستی کرد که‌ ئه‌ربابه‌که‌ی خه‌می هه‌یه. لیتی پرسی: « ئه‌رباب چقه‌وماوه‌؟»
ئه‌رباب داستانی بق‌گتپراوه‌.

یوسوپ کوتی: « خه‌مئ مه‌خۆ. من ده‌زانم ده‌بی چبه‌کی. وهره‌ بجینه‌ جه‌نگه‌ل. بیتچوه‌ گورگی‌ک بدق‌زینه‌وه و بیگرین.»

چوون بیتچوه‌ گورگیان دیته‌وه و هیتانیانه‌وه. یوسوپ کوتی: « ئیستا به‌رخ و بیتچوه‌ گورگ له‌ نازه‌لیکدا به‌سته‌وه، وابئی که‌ بیتچوه‌ گورگ هه‌میشه‌ له‌ به‌ر چاوی به‌رخ بئی. به‌رخ‌ه‌که‌ ده‌له‌وه‌پئی، زیادیش ده‌کا، به‌ لام‌ که‌ چاوی به‌ بیتچوه‌ گورگ که‌وت، له‌ ترسان وه‌ک خۆی لی دیته‌وه. به‌مجۆره‌ تا سالتیک کیتشی نه‌ که‌م ده‌کا و نه‌ زیاد.

ئه‌رباب به‌ چاکی راسپارده‌ی یوسویی به‌ جتگه‌یاند. راست له‌ سه‌ری سال‌ هه‌موو ده‌وله‌مهنده‌کان له‌ کۆشکی پاشا کۆیونه‌وه. کاتئ به‌رخ‌ه‌کانیان کیتشان دهر که‌وت یه‌کێک نه‌ بئی، ئه‌وانیتر هه‌موو کیتشیان گۆپراوه‌. پاشا هه‌مووی ریگا دان بجه‌نه‌وه، ئه‌ربابی یوسویی هیتشه‌وه و لیتی پرسی: « پیم‌ بلئی بزائم کئی تۆی پتینۆینی کردوه؟»

ئه‌ربابی یوسوپ کوتی: کرێکارێکم هه‌یه‌ به‌ ناوی یوسوپ، ئه‌و فیری کردم که‌ چبه‌کم.

پاشا کوتی: « بیهینه‌ کن من.» ئه‌رباب گه‌رایه‌وه به‌ یوسویی کوت: به‌یانی ده‌بی بجیه‌ کن شا.

يوسوپ هر ټو شهو له مائی نړيايي هټات. بهياتی چوه کن پاشا و
کوټی: «يوسوپ ټو شهو پايکردوه.»

يوسوپ ټوچار بڼ ولاتيکی دیکه هټات و چوه کن پاشای ټو ولاته. پاشا
کورتيکی هټوو به ناوی ټهمه. زږی پينه چوو پاشا ديتی يوسوپ له هټوو
که سانی دهور و بهری شا ټاقلتر و زانا تر و تيگه پشتهووتره. پږزيک به
کورکه کی کوټ:

- کورم! له کهل يوسوپ دښتايه تي بکه و بيکه به کهورهی چل نږکه ری
خوټ.

ټهمه قسمی باوکی برده سر. يوسوپي کرده کهورهی چل نږکه ری
خوی. پږزي يوسوپ و ټهمه چوونه پاو، نتيجيرتيکی زږريان پاو کرد بوو. له
پړ له نټو جهنگل مامزتيکی جوان دهر په ری. ټهمه وه دواي مامز کهوت.
ماوهيک له ده شت و چيا به دوايه وه بوو تا مامز چوه سر لوټکی چياپهک و
ټهمه ديش به دوايدا.

کانپهک له سر ټم کتوه بوو، مامز بڼ لای کانی پږيشت و بزر بوو.
ټهمه تماشای دهور و بهری گرد و له نهکاو چاری به کيږتيکی جوان کهوت
وهک پږ، ټاقلی له سر دا نهما. له کيږه کی پرسى: «ناوټ چيه؟»
کيږه که له جياتی وه لام دسره به کی نيشان دا.

ټهمه دوو باره پرسى: «ناوټ چيه، و کچی کټی.»

کيږه که نامازهی به کهوشه کانی خوی کرد.

ټهمه ټو جاريش لټی پرسى: «خه ټکی کام شارى؟» ټهمه جاره
گږه به کی مسی پټ نيشاندا. کيږه که ټهونده جوان بوو که ټهمه بټهوش بوو
له ټسب کهوته خوار. کاتي وهوش هاتوه که کهی له کن نه ما بوو. له و کاته
دا يوسوپ هاته لای و ټهمه هيچی پټ نه کوټ.

له و پږه ټه ټهمه کن وخمگين بوو. خه و نارامی لټبرا. نه ده خوارد و
نه ده خواردوه. پاشا يوسوپي بانگ کرد و گوټی: - پږو بزانه کورم چي به
سر هاتوه، يارمه تي بده. به زحمه تي به پټگادا دهورا.

یوسوپوچوه کن نهحمهه و پرسپاری لیکرد و له روو داوی پهنا کانی ناگادار بوو. نهحمهه دواي کتیرانهوهی داستان کوتی:

- ئیستا جگه لهو کیژه هیچ فیکری دیکهه له سهه دانیه. بهلام له کوئی بیدزموه. نازانم کچی کتیه و ناوی چیه، هیچ نازانم.

یوسوپ کوتی: «نازانم کامیانه». کاتیکی لیت پرسپ ناوت چیه، دمههه به تۆ نیشان دا. که وابوو ناوی «دهسمال خانمه» کاتی له وهلامی پرسپاری: کچی کتی، کهوشی به تۆ نیشان داوه، مانای وایه ناوی باوکی شیمۆ پاشایه. له وهلامی پرسپارت دا که خهلکی کام شاری، گۆزهه میسی پی نیشان داوی، مانای وایه که له میسر دهژی.

نهحمهه که یف خوۆش بوو کوتی:

- باشه. ئیستا دهیدزینهوه. نهحمهه و یوسوپ خویان ساز کرد تا بچنه میسر و کیژمهه بدۆزنهوه. باوکی نهحمهه نهسب و نالتونی دانی و کهوتنه ری. کاتی رۆژ ناوا کهیشتنه میسر. چوونه کن پیریژنیک و یوسوپ پتی کوت: «میوانت ناوی.»

پیریژن کوتی: «من نه جیم هیه و نه پتخهه». یوسوپ مسته زتیریکی دایه و کوتی:

- بچۆ بازار و بق خوۆت و بق ئیمهش لیفه و دۆشهک و خواردنی خوۆش بکړه و بینهوه.

پیریژن پارهه وهر گرت و چوه بازار و خواردن و شتی پتیویستی کړی، ههر سیکیان تیریان خوارد و کاتی هات بنوون یوسوپ له پیریژنی پرسپ: «دایه گیان تۆ دهسمال خانمی کچی شیمۆ پاشا ناناسی.»

پیریژن کوتی: «چۆن نایناسم؟ هه میشه دهچمه مالی و سههه دهشۆم و به یانیش دهبی بچم.

یوسوپ فره که یف خوۆش بوو کوتی:

- به یانی به دهسمال خانم بیژه به دوایدا هاتوون. له تۆلهه نهه خزمهته، خورجینیک نالتونت دههینی.

پیریتزن شاد بو. پۆژی دواپی چوه کن دهمال خانم و کوتی : « کاریکم
بیته. »

دهسمال خانم کوتی: بلتی بزانم.

پیریتزن کوتی: « دهرسم بیت بیتم.

بهلام دهمال خانم له رووداو مکه ناگادار بوو. بق نهوهی که پیریتزن له
رازی وی ناگادار نه بی خۆی توپه کرد و نه مری کرد له ژیر دار همرمی لیتی
دهن. پیریتزنی لیدراو به زهممت خۆی گه یاندوه مال و هاواری کرد:
- سه بارهت به په یامی ئیوه دهمال خانم نه مری کرد له ژیر دار همرمی به
قامچی لیم دهن، یالله له مائی من ودهر گهن.

یوسوپ هیندی زیتری دایه و پیریتزن هاتهوه سهر خۆ. پاشان به نهحمه دی
کوت:

- زوو به با برۆین. دهمال خانم دپته بن دار همرمی، ده بی له وی چاوه
روانی بی. یوسوپ و نهحمه چوونه باغی کۆشک. نهحمه له ژیر دار همرمی
دانیشته. یوسوپ به نهحمه دی کوت: « وریا به خهوت لی نهکهوچ. »

نهحمه چاوه راوای دهمال خانم بوو، راوهستا و ناخره که ی خۆی
را نهگرت و خهوی لیکهوت. دهمال خانم هاته بن دار همرمی دیتی نهحمه
خهوتوه. گرژ بوو مستیک مپوژی ده گیرفانی نهحمه کرد و رویشته. یوسوپ
سهبر سهبر به دوا ی دهمال خانم دا پۆی و به جۆزی که نه زانی تیتۆلیکی له
داویتی دهمال خانم بری و ده گیرفانی نا. پاشان چو نهحمه دی وهخهبر
هیتا و چوونهوه مائی پیریتزنی. یوسوپ نهو خورجینه ئالتونهی که به لینی
دابوو، دای به پیریتزنی و سوار بوون بق ولاتی خۆیان گه رانهوه. که مپک به
پتگادا رۆیوون. گه یشتنه نهشکهوتیک نه سب و نامرازی خۆیان له نهشکهوت دا
شاردهوه و به پتیان بۆ میسر گه رانهوه. کاتی گه یشتنه میسر چوونه مهیدانی
شار و یوسیوپ دهستی کرد به هاوار که: « دز تالانیان کردوین و لیباسیان له
بهردهرهیناوین. لهم شاره دا رتگر ههن. خهبریان به پاشا دا و نه مری کرد،
نه م دوو لاهه بهرنه کن وی ز پرسیاری لیکردن. یوسوپ کوتی: « ئیمه به

میوانی هاتینه شاری تق. چل نوکه رمان هه بوو، له نیزیک شار دهسته یک پترگر به لاماریان داین. نهسپ و هه چچی زتی و پاره ی هه مانبوو بردیان. لیباسه کانیان له بهر داکه ندین و پیاوه کانیان کوشت و نیمه دوو کهس ماینه وه. من نه متوانی نهوان به باشی ببینم، به لام له داوونی یه کتکیان گویا سه روکی دزان بوو تیتوله په روچه کم مریوه که یارمه تی به دوزینه وهی دز مهکان دهکات.

شیمو پاشا کوتی: یوسوپ نهو تیتوله په روچه نیشان بدات.

ومزیر له کهل بینینی نهو هاواری کرد و کوتی: «ناسیم. نهو پارچه په روچه له لیباسی دهسمال خانمیه. هه موو سهریان سورما.

پاشا نه مری کرد که نهو لیباسه ی دوتی دهسمال خانم له بهری کرد بوو بیهین. لیباسیان هینا و هه موو دیتیان که پارچه ی براو راست له لیباسی دهسمال خانمیه.

یوسوپ به دهنگی بهرز کوتی: «که و ابوو گچی تق، گیزی پاشای میسر سه روکی و ترگرانه.

پاشا تریق بقوه و جه لادی بانگ کرد و کوتی: تا دهست به جی دهسمال خانم سزا بدن. یوسوپ کوتی: «نا، نا، کیژه که ی بده به مه تا خو مان به سزای بگه یینین.

پاشا دهسمال خانمی ته سلیمی وان کرد و فهرمووی لیباس و نهسپی تازه یان بدهنی و نیزنی دان. یوسوپ و نهحمده کچیان هه لگرت و بق ولاتی خو یان گه رانه وه.

باوکی نهحمده به دیداریان شاد بوو نه مری کرد دوو بوکان بخاته ری. نهحمده له کهل دهسمال خانم و به دیلی خوشکی نهحمده ش له کهل یوسوپ بوونه هاو سر. پاشان هه موویان چوونه میسر و داستانیان بق شیمون پاشا گتیرایه وه. نهوان به ناواتی خو یان گه یشتن و چته خو ش ده بوو نیمه ش به ناوات گه یشتاین.

بۆ ماسی پیکه‌نی ٤٨

پیاوتکی فه‌قیر له‌ که‌ل خه‌یزانی ده‌ژیا، ماوه‌یه‌ک بوو ژن و می‌رد بوون، مندالیان نه‌ده‌بوو. کابرای فه‌قیر شه‌وێک خه‌ونی بینی که‌ سالتیکی دیکه‌ ژنه‌که‌ مندالتیکی ده‌بی. راست سه‌ری سالت کورپکی بوو ناویان نا «میرزا». کورپکی جوان و به‌ هۆش بوو.

پاشای ئه‌و واته‌ کی‌زێکی مه‌بوو به‌ ناوی گولنار. گولنار چل خه‌زمه‌تکاری مه‌بوو، سی و نه‌ یان کچ بوون. یه‌کیان کورپک بوو که‌ جلی ژنانی ده‌کرده‌ به‌ر و نه‌وه‌نده‌ جوان و وه‌کچان ده‌چوو که‌س بۆی نه‌ ده‌چوو که‌ نه‌وه‌ پیاوه‌، ئه‌و کورپه‌ مه‌عشوقه‌ (یار)ی گولناری بوو، به‌لام که‌س نه‌یده‌زانی. پوژیک گولنار به‌ خه‌زمه‌تکارانی گوت دوو مه‌سپ زین بکه‌ن، له‌ که‌ل یاره‌که‌ی سوار بوو بۆ که‌پان. که‌س به‌ خه‌یالی دانه‌ده‌هات که‌ گولنار له‌ که‌ل یاری بجیته‌ که‌پان و خولانه‌وه‌ به‌ سه‌هرادا. گولنار شاد و به‌ که‌یف رووی کرده‌ لاره‌ که‌ و گوتی: «کتی ده‌توانی مه‌ست بکا که‌ تۆ پیاوتکی که‌نجی. مه‌موو واده‌زانن تۆ خه‌زمه‌تکاری منی.

گولنار و یاره‌که‌ی به‌ په‌نا خانووی کابرای فه‌قیردا ده‌پویشتن که‌ ژن و می‌رد و میرزای کورپان له‌ ویدا ده‌ژیان. باب و کورپ خه‌ریگی و تنجه‌ دروونی بوون. میرزا که‌ چاوی به‌ گولناری که‌وت گوتی:

— سالتو له‌ کی‌زی پاشا و زاوای پاشا.

گولنار و مه‌عشوقه‌ کوی چاوکیان لیکتر کرد و گولنار له‌ کورپه‌که‌ی پرسی: «ناوت جیه‌ و چه‌ند سالتی؟»

— ناوم میرزا یه‌ و پینج سالت. گولنار و یاره‌که‌ جله‌وی نه‌سپانیان وه‌ر کتیرا و پویشتن. گولنار هاته‌وه‌ مالت و له‌ جیگادا خه‌ی نه‌خۆش کرد و گوتی

باوکی ناگادار بکھن. کاتے بابی ہات گوتی :

حالم زور خرابه و دهمرم. تنیا دهرمانی دهرم یک شته. له پهنا شار
پیاوټکی فهقیر دهژی. کوټیکی پینج ساله‌ی هیه به ناوی میرزایه. ده‌بی سهری
وی برون و بیکولتنن و من بخوم و جاک بیمه‌وه.

باشا کیزه‌که‌ی زۆر خوش ده‌ویست، هەر چەند دلی نەدەهات کۆرە‌که‌ی بکوژی، بە‌لام مردنی کیزه‌که‌شی لا گران بوو. وه‌زیری بانگ کرد و خورجینی‌ک زێری دایه و کوتی:

- ئەم خورجىنە زىرە ھەلگەرە وبىدە بە كابراى فەقىر و كۆرەكەى بىنە
ئىرە. ھەزىر چو ھەلگەرە فەقىر. كابرا ھەزىرى لە ھەركەى مالى خۆى دىت و
بىرسى : « ئەى ھەزىر چ ئەمرىكت ھەى ؟ »

وزیر گوتی: « پاشا ہم خورجینہ زیڑی بق ناردوی و دیہی کوہکت
 بدی ہو.. کابرا و خیزانی دستیان کرد به گریان و به لام دیتیان چار نہ.
 نہکر کوہکیان نہدن، پاشا به زور دینہستینی. میرزا روی کردہ دایک و
 بابی و گوتی:

- خەمى مەخۇن، خورجىنە زۆر وەر گىرن و واى دانىن كە مەر كوپتان نەبۇە. لە بارەى منبەشەو نىگەرەن مەبىن و خەم مەخۇن.

وهزير كورى سوار كرد و خورجينه زيرى دا به كابرآى فهقير و رڼگآى كوڅسكى كړته بهر. له رڼگا دا ميرزا به وهزيرى كوت:

- نئی وزیر گوئی بدمیہ، کیڑی پاشا کوشنتی منی بق چاک بوونہوہی
خوی ناوتت. تنیا دہیوئی له شهری من نهجانی بیت، گوئی بده ناموژگاری من.
من مہکوژہ و له مالی خوت بمشاروہ. رۆژتک به کارت دیم. به لام بق کیڑی
پاشا سہری رہیقی من بیرہ که راست وہ من دچی و دوتنی مردوہ و
ناستووانہ. قہرہکھی بدهوہ، لاشہکھی بیتنہ دہر و سہری بیرہ و بیدہ به کیڑی
پاشا.

وهزير ناموزگاري ميرزاي به كار هيتا و سهري كولوي كوردهكي دا به
كنزي باشا و نهويش حاك بقوه. ميرزاش له مالي وهزير دهزيا. با نهو له مالي

وهزير بژى و كه وړه بټت. داستاني كاپراى ماسيگر ياس دهكېن:

له و لاته ماسيگريكي فقير دهژيا. رږژيک ماسيپهکى سهر و جوانى گرت. له دلى خويده اگوتى: «ئو ماسيپه بهر مه بازار و بيفروشم، قايدى چيه. باشتهر بیدم به وهزير» ماسيگر وايکرد، وهزير هه مېانه يک زېرى دايه. ماسيپهکى برده وه مال. ميرزا پټى گوت: «ئو ماسيپه له مالدا پامه کړه، و بیده به پاشا.»

وهزير وايکرد. پاشا زږى پتخوشېو. فهرمووى هه وژيکى جوان ساز بگه و پرى کن له ناوى دهريا و ماسيپهکى بخنه ناو. ماسى له ناوتدا بروسكى دده و هه مو وناشقى بېوون و تاريغيان دهکرد. رږژى پاشا ويستي ماسيپهکى بدا به کولنارى کچى. له م باره وه پرسى به ده وروپه رى خوى کرد.. هه مو گوتيان: چوئت که ره که وايکه. مهيلي خوئته. پاشا خرمه نکاريکى نارده کن کولنار و پيامى پاشاى پتکه ياند و گوتى: «پاشا دهپه وئ جوانترين ماسى به ديارى لى قبول بکى.»

کولنار له وه لameda گوتى: «نکه ماسى مې بټت، قبولى دهکهم، به لام نکه نير بى نا. چونکه له ژوورى من تمنانهت هه يوانى تيريش نابى هه بټت. کاتى خرمه تکار نهو قسه ي به پاشا گوت، ماسى سهرى له ناو هيتا ده و پتکه نى. هه مو سهر يان سور ما. پاشا له دلى خويده گوتى: «ئو ماسه بى مو نيه» به وهزيرى گوت: «بلى بزائم، ماسى بق پتکه نى؟» وهزير گوتى: من له کوئى دهزام، من غه بېگؤ نيم. پاشا به سهريدا نه پاندى و گوتى:

- نهو قسانه م به کوئى داناچى. چل رږژت مولهت بى، پاش چل رږژ وه لام نه دهپه وه له سهرت ددهم.

وهزير خه ميار و داماو چوره مال. ميرزا لټى پرسى: «چقه و ماوه؟»
- پاشا لټى ويستووم که بزائم ماسى بق پتکه نيوه. ناخر من له کوئى بزائم که هوى پتکه نينى ماسى چيه. چل رږژى مولهت داوم، نکه ره وه لامى نه دهپه وه له سهرم ددهات.

میرزا کوتی : « خەمى مه‌خۆ، من له‌ بیرمه‌ که‌ چۆن منت له‌ مردن رزگار کرد. ئیستا نۆڤه‌ی منه‌ تۆ له‌ی بکه‌مه‌وه‌. سواری ئه‌سپ به‌ و سى و نق پۆڤ به‌ که‌یفی خۆت بگه‌ړئ و که‌یفی بکه‌. پۆڤی چل وهره‌وه‌ مالتی.

وه‌زیر سوار بوو پۆی. سى و نق پۆڤ که‌ړا و پۆڤی چل هاته‌وه‌ مال. میرزا کوتی: « ئیستا بچۆ کۆشک و هیچ نیگه‌ران مه‌به‌.

پاشا و دارو ده‌سته‌ی هه‌موو چاوه‌ روانی وه‌زیر بوون و ده‌یانویست بزانن ماسی بۆ پتکه‌نیوه‌. پاشا که‌ وه‌زیری دیت، پرسى:

- پاشه‌ وه‌زیر ئیستا ده‌لتی چی؟

میرزا کوتی : پاشا سلا‌مه‌ت بێ، پێگا بده‌ با من بلێم ماسی بۆ پتکه‌نیوه‌

؟

پاشا کوتی : بلێ!

- ده‌ترسم ئه‌وه‌ی ده‌یلێم به‌ که‌یفیت نه‌ بێ و لێم توڤه‌ بێ و ئه‌مر بکه‌ی له‌ سه‌رم بده‌ن. سه‌عاتیک ده‌سه‌لات و جێگای خۆت بده‌ به‌ من. تا له‌و ماوه‌یه‌دا بېمه‌ پاشا و ئه‌و دم هه‌موو شتیکت بۆ روون که‌مه‌وه‌ و بیلێم.

پاشا کوتی : « زۆر پاشه‌. سه‌عاتیک ته‌ختی پاشایه‌تی ده‌دم به‌ تۆ. بلێ. میرزا له‌ سه‌ر ته‌خت دانیشت و کوتی: « به‌ر له‌وه‌ی هۆی پتکه‌نینی ماسی باس بکه‌م. داستانیکت بۆ ده‌کێمه‌وه‌، گوێ بده‌یه‌.

پۆڤیک بوو، پۆڤگارێک بوو. پاشایه‌کی به‌ ده‌سه‌لات بازێکی هه‌بوو زۆری خۆش ده‌ویست و قه‌ت له‌ خۆی جیا نه‌ده‌کرده‌وه‌. پۆڤیک باز خه‌مبار و کز بوو، نه‌ هێجی ده‌خوارد و نه‌ ده‌یخواردوه‌ و نه‌ خۆش که‌وت. وه‌زیر به‌ پاشای گو‌ت: « بازه‌که‌ ئازاد بکا » پاشا نه‌یده‌ویست بازى خۆشه‌ویستی وه‌لا بنێ، به‌لام چاریشی نه‌بوو. فه‌رمووی تا زنجیری زێری له‌ قاچی بکه‌نه‌وه‌. باز بالی لێکدان و فری و پۆڤشت. زۆری پێنه‌ چوو که‌ خێزانی پاشا زۆر نه‌خۆش بوو. باشترین هه‌کیمانی شار هێجیان بۆ نه‌کرا. پۆڤ به‌ پۆڤ حالی خه‌راپتر ده‌بوو. پۆڤیکى بازه‌که‌ له‌ په‌نجهره‌ی کراوه‌ هاته‌ نێو کۆشک. له‌ ماوه‌ی ئازاد بوونی دا هاته‌بۆوه‌ سه‌ر خۆ و جوان بیوو. باز تا کن پاشا فری و دوو ده‌نکی له‌ مستی پاشا نا.

پاشا دهنکه کانی دا به خولامی خۆی و گوتی : له باغ بیاتچینتی. پاشان داره سێوێک لهو دهنکانه شین بوو. دوو سێوی زێڕین دارمهکیان جوان کرد بوو. پاشا کیشکچی له بن دارمهکانه دانا و فهرمووی ناگای له سێوهکان بێ. شهو کیشکچی خهوی به سههر داهات و یهک له سێوهکان کهوت. ماریک بۆ لای سێوهکه جوو کهستی. کیشکچی ومخه بهر هات، ماری دوور کردهوه و سێوهکهی هه لگرت و برديه کن پاشا. پاشا سێوهکهی دوو لهت کرد. نیوێکی دا به سهگ و نیوهش به پشيله .. هه رتکیان لهوێ وشک هه لاتن.

پاشا تهره بوو. بازی خۆشه وستی خۆی گرت و به زهوی دادا و کوشتی. سێوهکهی تر له سههر دار مایهوه. پاشا فهرمووی : - ئهو سێوه بدهن به ژنهگه تا ببخوا و له ئازار نه جاتی بیت. ئهو نه زیندوه و نه دهمرێ. سێویان بۆ ژنی پاشا برد. که له تیکی خوارد، دهست به جێ ساخ بۆوه وجوانتر له جاران. ئهو دهم پاشا زانی که به خۆپایی بازی کوشتوه. زۆر په شیمان بۆوه به لام تازه درنگ بوو په شیوانی فایدهی نه بوو. تۆش ئهی پاشا له وهی که دهپرسی ماسی بۆ چی پێکه نیوه، په شیوان ده بیهوه. باشتره لهوه نه کۆڵیهوه. پاشا پێی داگرت که هۆی پێکه نینی ماسی بزانی.

میرزا ئاخهرهکهی گوتی : « ئیستا که خۆت دتهوێ بزانی، داستانت بۆ باس ده کهم. کیزه کهت و چل خزمهتکارهکهی بانک که بینه ئیره. » گولنار و چل خزمهتکاری هاتن. میرزا گوتی ده رگاگان داخه ن. پاشان گوتی :

- کێردیکی زۆر خۆشه و سستیان له من در یوه. ده بی هه موتان بگه ریم. پروت بنهوه. سی و نو خزمهتکار لیباسیان ده ر هیتا، به لام په کیان له جێ نه بزوت. گولنار به پارانهوه گوتی :

- تکا ده کهم کارتان بهوه نه بی، ئه وهنده به شهرم و حه یایه ته نانهت کاتی خه ویش لیباس دانا که نتی.

میرزا وازی نه هیتا و گوتی : نا. ده بی هه ویش بگه ریم. به زۆر هه ویشیان پروت کردهوه و دیتیان که پیاوێکی که نهجه. پاشا و ئاماده بوان واقیان وێ ما. سه عاتی پاشایهتی میرزا کۆتایی هات. پاشا جاریکی دیکهش هاتهوه

سەر تهخت و فرمووی کولناری کچی و ماشوقه‌که‌ی به‌راو پشت سواری که‌ر
بکه‌ن و به‌ کۆلانی شار دا بیانگیتین و ریسوایان بکه‌ن و پاشان له ولات شار
به‌دهریان بکه‌ن. هیتشتا به سواری که‌ر ده‌پۆن. پاشا میرزای کرده وه‌کیلی
خوی. میرزاش دایک و بابی فه‌قیری هیتنا کۆشک و تا ناخری ژبان به‌ خوشی
پۆژیان برده‌ سەر.

دوو دهسته برا ٤٩

دوو دهسته برا بوون، په کبان علی و نهو وتریان عمرق. په گتریان زور
خوښده ویست. هر یهک له گوندیک ده زیان. علی ژنی هه بوو، عمرق هیتستا
سه لټ و په بن بوو. رږژیک عمرق ویستی بجی سهرتکی علی بدا. نهیده زانی
علی ژنی هیتاوه. عمرق چوه مالی علی و کیزیکي جوانی له وی بینی. له
دهسته برا که ی پرسى: «نهو کیزه کتبه؟»

علی شهرمی کرد بلټی خیزانمه. گوتی: «ناموزامه»
- نیستا که ناموزاته بیده به من.

علی گوتی: «باشه. چ قهیدیه، بیهینه». ژنی علی هیچی نه گوت
وعمرقى خوښ ویستبوو، به دل پتی خوښ بوو که ده بته ژنی عمرق.
علی گوتی: «به شهرتیک دهنده مټی مندالی دووهمتان نه کهر کچ بټی بیده ی
به من.»

عمرق رازی بوو، چنډ رږژان میوانی دهسته برای بوو، پاشان ژنی دوا
رږژی ه لگرت و که راپه وه. زه ماوهندیکي خوښی ساز کرد و عمرق و ژنه که ی
ژیانیکي خوښیان دهستپتکرد. پاش سالتیک ژنه که ی کچیکي بوو. سالتیکي
دیکهش کچیکي دیکه. علی له م رووداوه ناگادار بوو، چوه کن دهسته برا که ی
وگوتی: «باشه. نیستا به لټنی خوت به ره سهر و کچه که تم بدهیه.»
عمرق گوتی: «چونکه به لټنم داوه. کچه که هه لگره و برږ.»

علی کیزه که ی ه لگرت بریدیه سهر جیایه کی بهرز و برپاری دا تنیا دوور
له خه لک بری. له سهر چیا خانوتکی بږ خوی ساز کرد و له گه ل کیزه که له وی
ده ژیا. رږژانه ده چوه راو، مامز یا کا کتویه کی راو ده کرد و شهو ده هاته وه مال

و چیتستی لئی دهنّا و خواردنی دهنّا به کیژمهکه. ئەمه ژبانی ئەوان بوو.
به لئی، هیلاکتان نهکهه. کیژ گهواره بوو عهلی ماره‌ی کرد. یه‌کترین خوش
ده‌ویست و ژبانیکی به‌خته‌مه‌ران‌یان هه‌بوو.

پۆژێ کورێ پاشای ئەم وڵاته له وێ خه‌ریکی پاو بوو. چوه سه‌ر چیا و
خانوتکی له وێ چاو پتکه‌وت. کورێ پاشا پیتی سه‌یر بوو، به‌ خۆی گوت: «
سه‌یره چ ده‌بینم؟ له پتشدان ئیتره‌ خانووی لێ نه‌بوو. بۆ لای دهرگای خانوه‌که
چوو، دیتی کیژێکی جوان، وه‌ک پۆژ له ژووری دانیشتوه. کورێ پاشا ناشقی
بوو، ناقلی له سه‌ر دا نه‌ما. هاته‌وه‌ مال و هه‌موو پیریژنی شاری کۆ کرده‌وه و
گوتی: کامه‌تان ده‌توانن من و ئەو کیژه‌ بگه‌یتنه‌ یه‌که‌ که‌ دیدارێکمان هه‌بێ.
یه‌که‌ له پیریژنه‌کان داو ته‌له‌ب بوو گوتی: «ئەم کاره‌ به‌ من یه‌سپێره،
هه‌موو شت ساز ده‌که‌م.»

کورێ پاشا خوشحال بوو، مستیک زێری دایه‌ و چاوه‌ روان ما. پیریژن
چوه‌ سه‌ر چیا و له‌ خانوو و مینزیک که‌وت و خۆی له‌ فه‌قیری و غه‌ریبی دا و
ده‌ستی به‌ گریان کرد. ژنی عه‌لی هاته‌ دهر و پرسى: «لێره چ ده‌که‌ی؟»
- ئەه‌ی کیژم ئێمه‌ چهنده‌ که‌س بووین ده‌چووینه‌ زیاره‌ت، من له‌ هاوڕێکانم
به‌ جێ ماوم رینگام بزر کرده‌. په‌نام ده‌یه‌ تا هاوڕێکانم دینه‌وه‌ ئیتره‌.
ژنی عه‌لی به‌ پیریژنی گوت: «من جینگام نیه‌ و لێره‌ بۆ خوات له‌ که‌ل.
پیریژن چوه‌ دهر و له‌ سه‌ر جاده‌ دانیشت تا عه‌لی بێته‌وه‌. که‌ له‌ دووره‌وه‌ ئەوی
دیت، ده‌ستی کرد به‌ گریان.

عه‌لی دیتی پیریژنی له‌ قه‌راخ رینگا دانیشتوه‌ و ده‌گری. به‌زه‌میی پێدا هات
و لێی پرسى: «بۆ لێره‌ دانیشتووی؟»

پیریژن به‌ سکاڵوه‌ گوتی: «له‌ هاوڕێیانی خۆم به‌ جێ ماوم و رینگام بزر
کرده‌وه‌. تکام کرد له‌ مالى تۆ بمێنمه‌وه‌، ژنه‌که‌ت درى کردم.
عه‌لی گوتی: «وه‌ره‌ بجینه‌ مالى مه‌ و تا ده‌ته‌وێ له‌وێ بمێنه‌وه‌.. پتکه‌وه‌
چوونه‌ مال و عه‌لی به‌ ژنه‌که‌ی گوت:

- ئەو ژنه‌ پیره‌، ته‌نیا و غه‌ریبه‌، بجێته‌ کوێ؟ پیاو به‌زه‌میی پێدا دیت،

لښکاري ته رښه پوهه کاني دېته و با لږه بڼه.

ژن گوته: «نېستا که تو خوت دته وې، با بمېنته وه. پېريژن وهک فرېره دهنگوت کچيکي چارده ساله يه دهستی به کار کرد و مالي هه لده وېژارد و هه موو کاری مالي دهکرد. چنه پوژ پېچوو پېريژن به ژني عهلي کوت:

- کچم! حهيف بو تو، به زه ييم پېت دادې، بهو جوانيهت له م چول و هوله دور له خه لک ده ژي، تو بويه دهبي ژني کورې پاشا بي.

- چ شتيکي کورې پاشا له ميړدي هن باشته؟

پېريژن گوته: نهو قسانه چيه، بو خاتري خوا. ناخر نهگه ژني کورې پاشا بي له سر دوشهک داده نيشي، و خزمه تکار له بهر دهست واده وهستن.

زېته ب(ناوي ژني عهلي زېته ب) فيکري کرده وه و گوته: «باشه.

کورې پاشا پېنه نيره بزانه خوشم ده وې پان نا»

پېريژن له خوشييان به غار چوه کن کورې پاشا و گوته: «کاره که م

ساز کرده، نېستا دهتواني بچيه کن کيزه که».

کورې پاشا چوه کن زېته ب و هر تک ناشقي بهکتر بوون.

عهلي فه قير بڼه خه بهر له هه موو شت، شه و هاته وه مال. نانپان خوارد.

عهلي پاکشا که بحسېته وه. له پر ديتي بهک له تيره کاني له بهري مېچي دراوه و هه لاهه سراوه. عهلي له بهر خويه وه گوته: «سه يره. هن تيرم نه هاويشته مېچ. ژنيش نه م توانايي نيه. بېگومان پياوېت نهو کاره ي کرده» ژنه که ي بانگ کرد و تيرکي دايه وگوته:

- يالا، تاقي که وه بزانه دهتواني نهو تيره و! باوتي له بهري مېچي بچيته

خوار؟

زېته ب تيره که وهر گرت و هاويشته. به لام نيوش نه وې. عهلي پېريژني

بانگ کرد و گوته: تو تيره که باوي. نهو يش نهيتواني.

عهلي هيچي نه کوت و له دلدا کوتي: «که و ابوو پياوېت تيري هاويشته وه.

پاشان چوه سر جي و ته و اوي شهو خوي لي نه که وت.

پوژي دوايي عهلي به دلتيکي داخدار وه چوه راوي. نهوي پوژي هيچي

راو نه كړد. له بن دارنك دانيشت و چوو ده فيكره وه. له نهكاو ديتي له و
 نيزيكانه كچيک و كورنك له قهراخ جوگه له يهك دانيشتوون و يه كتر ماچ دهكهن
 و له ناميز دهكرن. دياره يه كتر يان خوښ دهوئ. هيچيان ناوړيان وه عهلي نه دا.
 كيژه كه دانيشتبوو، لاهمه راكشا و سهري له سر نژنوي كيژه كه دانا و
 خهوي ليكه وت. كيژه كه له سر خو سهري له سر زهوي دانا و هستا كه ميک
 له ولا تر دهستي ده باخه لي راكرد و سټوټكي هټنا دهر. سټوټكه ي ماچ كړد و
 سټو بوو به لاوټكي جوان. پاشان كچه كه په كه يفي خوي له كه ل لاهه كه
 دهستي به كه يف و ماچ و به زم كړد. پاشان كړديه وه به سټو و ده باخه لي ناوه.
 پاش كه ميک لوي نوستووي ومخه بهر هټنا و گوتي :

— خوښه ويستم هسته. رڼو ناوايه، دهبي بچينه وه.

عهلي هم مو نه وانه ي ديت. پاشان چوه لايان و سلاوي كړد و گوتي: «تكا
 دهكهم نيمشه و ميواني من بن.»

چوونه مالي عهلي. زينته سفره ي داخست و پټنج دهوري دانا. عهلي
 چاوټكي له سفره كړد و گوتي: «دهوري شه شه ميش بټنه»

زينته گوتي: «چينه. شيت بووي؟ دهوري شه شه مت بو كيته؟

عهلي دهنگي دا و گوتي: «كاتي ده لټم بټنه، بټنه.» زينته دهوريه كي
 ديكه ي هټنا و له سر سفره ي داينا.

پاشان عهلي رووي كړده كيژه كه ي كه تازه له كه ل خوي هټنا بوو گوتي: «
 نه كه سسي هم دهوريه مان بو داناوه، بيهټنه.»

كچه كه به سر سور مانه وه گوتي: «له كوئ بټنم؟»

عهلي گوتي: بيهټنه، نه گهر نه يهټني، سهرت ده برم!

كچ ترسا و دهستي ده باخه لي راكرد و سټوټكي هټنا دهر و ماچي كړد و
 سټو بوو به لاوټكي جوان. كيژه كه له په نا خوي دانا.

عهلي نه مجار بانگي ژنه كه ي كړد و گوتي: «دهوريه كي ديكه ش بټنه.

ژن پرسى: چيت لټقه و ماوه، نيمرو ده لټي شيت بووي.

عهلي به سهريدا كوراندې و گوتي: قسان مه كه. زو دهوريه كي ديكه ش

بیټنه.

زینب دهورییه کی دیکه ی له سهر سفره دانا. عه لی به ژنه که ی گوت: «
باشه. نيمستا نه که سه ی نهو دهوریهت بق دانا، بیټنه،

ژنی عه لی دهستی به کریان کرد و کوتی: «له کوئی بیټم؟»

عه لی هه لیکیشا شیر و کوتی. به قسم نه که ی لهت و پهت ده که م.

زینب چوه سارداد و کوری پاشای له وئ هینا دهر. عه لی هه ستا و
دورگای داخست و شیری دهست دایه. سه ری هه موانی بری:

- ژنه که ی و ماشوقه که ی و بیرژن و کچه که ی تر و ماشوقه که ی- ته نیا

نهو لاوه ی هیشه ته که له په نا جوکه له خوی لی که وتیوو.

دهر کهوت که نهو میتردی کچه که بوو که سئوی ده باخه لی دابوو.

عه لی رووی کرده لاوه که و کوتی: «خو شه ویستم، ههر چی لهو ماله دایه

هه مووی هی تویه. من نیتر نامه یی لیتره بژیم. دهرۆم و به ته نیا ده ژیم و نیتر
ژنیش ناهینم.

عه لی رۆی. ماوه یه کی زۆر له م دنیا پان و به رینه دا خه ریکی سه یر و

سوپانه وه بوو. چوه شاریک، دیتی خانوکی رهش رهش له وتیه. عه لی خانووی

ته ماشا کرد. له هه سب دابه زی و چوه نیزی که خانه که. لهو کاته دا ژنیکی جوان

له خانه که هاته دهر و پیشوازی له عه لی کرد. ژنه کهش ته واو رهش پۆش بوو.

به عه لی گوت: «لاو به دوا ی مندا وهره!»

عه لی و دوا ی کهوت ته ماشای کرد هه موو شتیکی نهو ماله ره شه لهو

ژنهش زیاتر که سه ی دیکه ی تیتدا نیه. ژن خواردنی هینا له پیش عه لی دانا.

عه لی کوتی: «تا حیکایه تی خوتم بق نه کتیره وه دهست له خواردن ناده م.»

ژن کوتی: «دانشه و بخو. داستانی خه م و تازییه ی من به کاری چی تو

دیت؟»

عه لی پیتی دا کرت و کوتی: «تا بۆم باس نه که ی دهست له خواردن ناده م.»

ژنه که دیتی عه لی به راستی ددس بق خواردن نابات، دهستی پیکرد و کوتی: «

کوئی بدهیه! ده زگیرانیتکم هه بوو زۆر یه کترمان خو ش ده ویست. شاییمان کرد،

منی برده مالی خۆی، هر تک سویتندمان خوارد که نه گهر نه و یمری من قهت
شوو نه کهم و نه گهر منیش بمرم نه و قهت ژن نه هینتی. پوژی دواي بوکتینیم
میرده کهم مرد. ئیستا حوت ساله من به تاقی تهنیا ده ژیم.»

پاشان ژن له علی پرسى:

– باشه، ئیستا تۆ سه ر برده ی خوت یگنیه وه بزانه و مدواي چى

که وتووی؟

علی کوتى: « دهردى من له هى تۆ سهخت تره.» پاشان دهستی پتکرد

له نوکه وه داستانی خۆی بۆ گنیه وه.

ژن کوتى: پاست ده که ی دهردى تۆ سهخت تره.

علی که وته فیکر و سهیری ژنه که ی کرد و له دلدا بریاری دا که: « وهره

نه و ژنه بینه.» علی به ژنه که ی کوت:

– خو شه وستم گوی بدهیه! من و تۆ هه رتکمان سویتندمان خوارد وه و

شه رتمان کرد وه که نه بینه هاو سه ر. وهره هه رتکمان سویتندمه که بشکینین و

ببینه ژن و میرد. گولتی که ناوی ژنه که بوو، رازی بوو. چوونه سه ر جی و

پتکه وه نوستن، علی به یانی هه ستا و له کارمه که ی خۆی په شیوان بۆ وه. به

گولتی کوت: « خوا حافیز و من لیره پویشتم.»

گولتی کوتى: « نه وه کاریکی باش نیه، بۆ کوێ دهرۆی؟» هر چه ندی

خواهیشتی کرد، فایده ی نه بوو. نه مایه وه.

گولتی کوتى: « ئیستا که هر دهرۆی. نه وه ی له و ماله دایه هه لالی منی

که.»

علی پتی سهیر بوو کوتى: « چى هه لالی تۆ بکه م. هه موو مالی خو ته. من

هیچ شتیکم نه هینا وه ته ئیره.»

گولتی کوتى: « پاش نه وه ی شه وێک له که ل من نوستووی، هه موو شتی نه و

ماله بۆ ته هى تۆ.»

علی کوتى: « باشه. هه موو مال و ئازهلای نه و ماله ت هه لال بێ.»

سێ هه نار له ژووره که ی گولتی بوو، علی نه واتی نه بینى بوو ناوی نه برد

بوون. بهم بیتیه عهلی نهو سئی هه ناره ی حه لال نه کرد بوو. عهلی خوا حافیزی کرد و کهوته ریئ.

به لام گولئی! ههر نهو شهوه مندالی وهسگی که وتبوو. شه ویک له خه و هستا و نیشتیای چوه ترشی. خزمه تکاره که ی گه را هیچی نه دیته وه. پاشان هه ناری بیر که وته وه، کوتی: « نیستا هه نارت بق دینم.»

گولئی کوتی « نابئی، عهلی نهو هه نارانه ی له من حه لال نه کرده وه. ناتوانم بیانخۆم. خزمه تکار فیکریکی کرده وه و کوتی:

- که وابوو کاریکی دیکه ده که یین، یهک له وه هه نارانه کون ده که یین تو بیمژه. به مجوره هم هه ناره که لت نه کراوه و ساخه، همیش تو ترشیت مژتوه. وایان کرد. پاش نو مانگ و نو پۆژ گولئی کورپکی بوو.

با گولئی و کورپی له وئی بن، بزانی عهلی چدهکات. نهو حهوت سال گه را و ناخره که ی برپاری دا بچیته وه کن گولئی. له ماله که ی نیزیگ بۆوه دیتی گولئی له باله خانه ویتساوه و ته ماشای جاده دهکات. گولئی عهلی بینی که یف خوش بوو، چوه پیشسوازی، نه سبی لی وهر گرت و برديه ته ویله و عهلی برده ژوور و خواردنی دایه و جیی بق چاک کرد. عهلی کورپکی له ماله که ی بینی و پرسی: - نهو کورپی کتیه ؟

گولئی کوتی: « کورپی تۆیه. عهلی ته ماشای کرد به راستی ژۆر له وه دهکات، هیچی نه گوت. چوو دریژ بوو، به لام ژنه که ی ریئ نه دا بچیته لای. گولئی پرسی: « بق ناهیلی بیم له گه ل تو بخوم ؟

عهلی کوتی: « تا دلنیا نه بم که نه وه کورپی منه، له که لت نانوم. ههر چهند به رواله ت له من دهکا، به لام هیچ له نه خلای نازانم. نه گهر رهفتار و کرده وهشی وهک من بی، دیاره کورپی منه.

عهلی به یانی له خه و هستا و کورپه که ی له گه ل خۆی برده ناو شار. سهریان له دوکان و بازار دا، کورپه که دهستی بق هیچ شتی نه برد و داوای هیچ شتیکیشی له بابی نه کرد. عهلی له دلی خۆیدا کوتی: « به لئی، له باری نه خلای شه وه له من دهکا. » چوونه بازار، کورپه که دهستی له هیچ هیومه یهک نه دا،

داوای هیچ شتی له باوکی نه‌کرد. عه‌لی ئه‌مجاریش بیرى کرده‌وه‌که» به راستى کورپى منه»

بۆ مالى که‌را نه‌وه. ديتيان کابرايه‌کى ديهاتى مه‌شکه‌يه‌کى شه‌راب به پشتيتويه له پيش نه‌واندا ده‌روا. له پى کورمه‌که سه‌برى زه‌وى کرد و له شتيک ده‌که‌را. بزماریکی ديتيه‌وه، هه‌لیگرت و ده مه‌شکه‌ی کابراى پا‌کرد و شه‌را به‌که‌ی لى رڙا. عه‌لی وشک بوو. گو‌تى:

« نا نه‌وه کورپى من نيه » که‌يشته‌وه مالى و به ژنه‌که‌ی گو‌ت:

- کورمه‌که له هه‌موو بارێکه‌وه چاک دهر چوو. به‌لام کارێکى منى به‌ريشان کرد. روو داوه‌که‌ی بۆ گو‌لى کتيرايه‌وه. گو‌لى گو‌تى:

ده‌زانم کورمه‌که‌مان بۆ وای کرده‌وه. له بیرته کاتى هه‌موو ماله‌که‌ت له من هه‌لال کرد، سى هه‌نار له زه‌وى که‌وتبوون تۆ نه‌وانت نه‌ ديبوو، شه‌ویک ترشيم ده‌ويست، نه‌موژرا ده‌ست له هه‌ناره‌کان بده‌م. ته‌نيا کونم کرد و مژتم. من به تۆم کو‌تبوو هه‌موو شته‌کان ناو به‌ره، به‌لام تۆ گو‌تت: من هيچم نه‌ هه‌ناوته ئيره. نه‌ويه له کورمه‌که‌ت دا دهر که‌وتوه. عه‌لى به‌روای به‌ قسه‌ی گو‌لى کرد و هه‌ر ستيگيان به‌ خو‌شى و شادى ژيانيان برده‌ سه‌ر.

میرزا محمود و ههزاران بلبل ٥٠

شه‌وێکیان پاشا و وه‌زیر به‌ لیباسی گۆراو له‌ نێو شاردا ده‌گه‌ران. به‌ ژێر به‌نجهره‌ی مالتێکدا تێده‌به‌رین گوتیان له‌ ده‌نگی سێ کچ بوو که‌ پێکه‌وه‌ قسه‌یان ده‌کرد. کێژه‌کان سێ خوشک بوون. پاشا و وه‌زیر راوه‌ستان و گوتچکه‌یان هه‌لخست که‌ نه‌وان ده‌لێن چی.

یه‌که‌میان ده‌یگوت: «ئه‌گه‌ر پاشا به‌مه‌یتنی، له‌ خو‌شیا‌ن وه‌ک با‌لنده‌ له‌ حه‌وا ده‌فهرم.»

دووه‌می ده‌یگوت: «ئه‌گه‌ر پاشا به‌مه‌یتنی خواردنی وا خو‌شی بۆ ساز ده‌که‌م قامکی خو‌ی پێوه‌ بخوا.»

سێبه‌می ده‌یگوت: «ئه‌گه‌ر پاشا به‌مه‌یتنی کورپێکی کاکۆڵ ژێر و کچێکی موو زه‌ردی بۆ دێنم»

پاشا به‌ وه‌زیری گوت: «بیس‌ت نه‌وانه‌ چیا‌ن گوت؟» هه‌ر سه‌به‌ی نه‌مر ده‌که‌م هه‌ر سێکان پێننه‌ گۆشک. به‌یا‌نی هه‌ر سێ کێژیا‌ن هێنانه‌ کن پاشا و هه‌ر سێکی ماره‌ کردن. شه‌وی هه‌وێل چوه‌ کن ژنی یه‌که‌م و شه‌وی دووه‌م کن ژنی دووه‌م و شه‌وی سێبه‌م چوه‌ کن ژنی چوو‌کتر و لیتی پرسى: «له‌ سه‌ر به‌لێنی خو‌ت ما‌وی؟»

ژنه‌که‌ گوتی: «دیاره‌ له‌ سه‌ر به‌لێنی خو‌م ما‌وم نۆ مانگ و نۆ رۆژ و نۆ سه‌عاتان راوه‌سته، تا ببی‌نێ. له‌ راستیشدا له‌ کاتی خو‌یدا ژنی کچکه‌ دوو مندالی بوون، کو‌ر و کچ که‌ هه‌ر تک موو زه‌رد بوون.

خوشکه‌ گه‌وره‌کان دژی خوشکی چوکیان فیکری خه‌رابیا‌ن بۆ هات. بیرژنێکیان نارده‌ لای و پتیا‌ن گوت: به‌ نه‌یتنی مندا‌له‌کان بدزێ و دوو گجوله‌

سه‌گان له جیتی وان دابنۍ بیریزژن وایکړد. کوپ و کچه‌کیان ده سندوقۍ نا و خستیانه ده‌ریاوه.

خه‌به‌ریان به پاشا دا که» ژنت دوو توله سه‌گی یوه» پاشا به نوکه‌رانی کوت: «ژنه‌کم له که‌ل گجوله سه‌گان له دهر‌وازه‌ی کوژک له کوله‌که به‌ستن و هر که‌س به‌ویدا تپه‌ری لټیان بدا. له جیاتی خوار‌دنیش پاشماوه‌ی خوار‌دن و ئیسکیان ده پیش که‌ن.»

با نه‌وان له جیتی خویان بن، بزاتین سندوقه‌که چی به سه‌ر هات. شه‌پولی ده‌ریا سندوقه‌که‌ی برد و تا که‌وته داوی ماسیگریک. ماسیگر توپی له ناو هیتا ده‌ر و دیتی سندوقیکی که‌وره‌ی تیدایه. زور خوشحال بوو له دلدا بیرى کرده‌وه که: «بڼگومان له پاپوره‌وه که‌وتوته ده‌ریا. خوا دهر‌زانۍ چی تیدایه. له وانه‌یه پر بی له نالتون و جه‌وا هیرات.»

سندوقی برده‌وه مال و به ژنی پیری خوی کوت: «بزانه له ده‌ریا چیم کرتوه»

سندوقیان کرده‌وه و دیتیان کوپ و کچیکی تازه له دایک بوو له شه‌مه‌دیکی سپیدا نوستوون. - هر تک موو زهره - توکی سه‌ریان دهره‌وشا. بیریزژن شاد بوو، به میړده‌کی کوت: «نیمه جیمان له خوا ده‌خواست؟ کوژیک و کیژیک. نیمرو خورا ناواتی نیمه‌ی به جی هیتاوه. کوپ و کچیکی بز ناروون، که هر تکیان موو زهره‌دن.

منداله‌کانیان پاکرت و نا‌کاداریان کردن تا که‌وره بوون. کوپه‌کیان ناو‌نا میرزا مه‌حمود و کیژکه‌ش گولیزار.

چهند سال پټچوو. منداله‌کان که‌وره بوون. پوژیک پیره میړدی ماسیگر میرزا مه‌حمودی بانگ کرد و کوتی:

- نه‌ی میرزا مه‌حمود، نیمه پیر بووین زوری نه‌ماوه به‌مرین. کاتی من مردم تو ناتوانی لیره بژی. نه‌و دار ده‌سته‌ی من که له په‌نا وه‌تاغه هه‌لیده‌گری و به هم‌مو تواناوه به‌ره‌و نه‌م چیاپه فریتی ده‌ده‌ی. له هر شویتۍ بکه‌وتنه عه‌ردی له شویتنه کوژکیکی جوان په‌یدا ده‌بی. تو و گولزار بچن له کوژکه‌ بژین.

به لأم دار دهسته که رابگره، هر جاردی بجیه راو. به کارت دیت.

کاتی پیرهمترد و پیریژن مردن، میرزا محمود دار دهستی هه لگرت و به ههمو توانوه بهرمو چیا هه لیداشت. پاشان تهوایی شره وپرهی خژی کۆ کردهوه و له کهل گولیزار چوه سهر چیا، تماشای کرد به راستی کۆشکیکی جوان لهوئ نامادهیه. میرزا محمود و گولزار لهوئ نیشته جی بوون. میرزا محمود ههمو رۆژی بهیانی دهچوه راو، مامزیک و گا کتیبیهکی راو دهکرد و ئیواره دههاتهوه مالتی و ئاوا رۆژی دهبرده سهر.

رۆژیکیان که میرزا محمود خهریکی راو بوو، سواریکی بیینی که به غار وهدوای گاکتیویهک کهوتوه و نایگاتی. میرزا محمود دار دهستی پیتا دا و کوشتی. هه لگرت و برديهوه مالت. سوارکه پیتی سهیر بوو. ئهو که سوار بوو نیتوانی بیتگاتی، کورتیکی پیاده ئهو حیوانه راو دهکا.

ئهو سواره پاشا خژی بوو. ئهو چنده نارمحت بوو، به لأم نهیدمزانى بۆ جی کورمهکی خۆش ویستوه، ئیواره پاشا به خه مگینی که پایهوه. وهزیر لیتی پرسى: « قیبهلی عالمه بۆ جی وا خه مباره ؟

- نیمرۆ به دواى گاکتیویهکدا ئه سبم غار دهدا و هر جی کردم نهی که یه شتمی. له نهکا و کورتیک پهیدا بوو، گا کتیبی راو کرد و بریدی. من به سواری نهیده که یه شتمی، نهو به بیتیان که یه شتمی، به لأم نهی وهزیر، باوه که خۆشه ویستی ئهو کوره کهوته دلم و وهک کورپی خۆم خۆشم ویست.

هر تگ ژنی پاشا به نهیتنی ئهم قسانهیان بیست و ههستیان کرد که منداله کان زیندوون. هه مان پیریژنیان بانگ کرد و گوتیان: بجی منداله کان بدۆزیتهوه و بیان کوژی. پیریژن کهوته ری، کۆشکی میرزا محمود و گولیزاری دیتهوه. له سهر ریتی میرزا محمودی دانیش و چاوه روان بوو. تماشای کرد میرزا محمودی له دوورهوه دیت، چوه پیتشی و دهستی به کریان کرد و کوتی:

- من غه ربیم وتهنیا ماومهوه، که سم نهیه. من بهره مالتی خۆت، تا بیهه خزمهتکاری تق و گولزار.

میرزا محمود بهزمی پیتا هات و برديهوه مالتی. گولیزار که پیریژنی

دیت ، کوتی : « نهم جالجالوکه پیرمت بق هیناوتاهوه، فهپی خهرا به. » میرزا محمود کوتی: « پیاو بهزهیی پتدا دیت، ناخر ئهوش ئینسانه. یارمهتیت دهکا. کاتی من دهچمه راوی، تو به تنیا تابی. تو به تنیا لهو ماله دلتنگ دمی. » گولیزار پازی بوو. پیریژن له مالی واندا مایه وه. به چالاکی هه موو کاری مالی نه نجام ددها. میرزا محمود به گولیزاری کوت:

- بزانه چهند باش بوو، که مئیک دهه سستییه وه. گولیزار له گهل پیریژن راهات و بوو به دوستی. پیریژنیش ههستی به وه کرد و پوژتیک به گولیزاری کوت: « داوا له میرزا مهحمودی برات بکه » زهرد خه بهر « بق بئنی. » زهرد خه بهر « کیژیکی جوانه و هاو ته منی تویه. له گهل ئه و پوژکاری خوش راهه بوتری. من که ناتوانم هه میشه لای تو بم، دهیی بجمه وه کن منداله کانم. » پیریژن ئه و قسانه ی کرد و مالاوایی خواست و رقی. میرزا محمود نیواره گه رایه وه و دیتی گولیزار تنیا دانیشتوه و خه مگینه و دهگری. پیریژنیش له مالی نیه. میرزا محمود پرسى :

- گولیزار پیریژن له کوتیه؟ بق دهگری؟

گولیزار کوتی: « پیریژن له مالی ئیمه پویش و چوه مالی خوی. » میرزا محمود کوتی: « قهی ناکا. تو به ته نیاش ده توانی بژی. » گولیزار کوتی: « نا ناتوانم به تنیا بمینمه وه. برق زهرد خه بهر » م بق بئنه « میرزا مهحمود فیکری کرد که بیگومان پیریژنی جادوو گه نهم قسه ی فیر کردوه. پاشان هه ناسیکی هه لکیتشا و کوتی :

- باشه، نانی پتگام بق ساز که تا بجم « زهرد خه بهر » بدژمه وه. به یانی زووان و خواردنی پتگای هه لگرت و خوا حافیزی له گولیزار کرد و وه دوی « زهرد خه بهر » که وت. رقی رقی تا که یشته چوار پتیانتیک. میرزا مهحمود راوهستا و نهیده زانی به کام پتدا بپوا. دیتی پیرمه تریدیک بق لای دیت. پیره مئرد کوتی :

- نهی میرزا مهحمودی برای گولیزار، سلوو. بیگومان ئه و پیریژنه ناقلی خوشکتی دزیوه و توشی ئاوا سه رگه ردانی جیهان کردوه.

- بابە گیان! چبکەم. دەچم « زەردخەبەر » پەیدا بکەم.

- پۆلە گیان کوئ بده قسەکانی من و مەرق. بەلام ئەگەر هەر لە سەر ئەم
بریارە پتە دادەگری، بچق سەر لوتکەئێ ئو جیایە، باخێکی جوان دەبینی و
کۆلی پەنگاو پەنگ لە وێدا شین بوون. لەو باخەدا کۆشکیکی سببی و جوان
هەبە، بچق ناو کۆشک. پیریژنێکی دەبینی، دانیشتووە و پرچی بلۆو کردوون.
مەمکی راستەئێ هاویشتۆتە سەر شانی چەپە و مەمکی چەپەئێ هاویشتۆتە
سەر شانی راستە. بچق لای ئو. مەمکی راستەئێ کە لە سەر شانی چەپەئێتی
بیمژە. وریا بە بە هەلە نەجی. دنا پیریژن پارچە پارچەت دەکا. پیرە مێرد
ئەوی کوت و بزر بوو.

میرزا مەحمود چووە سەر جیا و دیتی بە راستی باخێکی جوان دەوری
کۆشکیکی سببی بەرزی داگرتووە. میرزا مەحمود چووە ناو کۆشک و دیتی
پیریژن بە پرچی بلۆو دانیشتووە و مەمکی راستەئێ هاویشتۆتە سەر شانی
چەپەئێ و مەمکی چەپەئێ لە سەر شانی راستیەتی. میرزا مەحمود چووە پێش و
سلۆوی کرد و مەمکی راستی مژی.

پیریژن کوتی: « ئێی بەد زات. بێگومان کەسێک فێری کردووی. باشە.
بەتێ بزائەم بق هاتووێ ئێرە؟ »

میرزا مەحمود کوتی: « هاتووم « زەرد خەبەر » لە کێن تۆ بەرم. » پیریژن
هەستا و دەرگای کردووە و بانگی کرد: « ئێی « زەرد خەبەر » بە دواي تۆ
داهاتوون. » کێژێک لە بەر دەرگا دەر کەوت. کێژێکی ئەومەندە جوان کە مرق لە
تەماشای تێر نە دەبوو.

پیریژن کوتی: « ئەوێش « زەرد خەبەر » میرزا مەحمود چەند پۆژێک لەو
کۆشکە مایووە و پۆژێک بە کێژەکەئێ کوت: « دەبێ لێرە برۆین. کولێزار جاوی لە
پێگای تۆ. » زەرد خەبەر کوتی: « چبکەین. ئەگەر پێتی حەوت سالانیش لە
پیریژن وە دوور کەوین، دیسان دەمان دۆژیتەو. بەلام قەمێ ناکا، پیریژن
دەکەمەر. پۆژی دوايە میرزا مەحمودی بانگ کرد و کوتی:

- سبەئێ بەیانی من و تۆ دەکەوینە پێ. من شانی سەری پیریژن و

سابونیک هه‌لده‌گرم و تۆش ئه‌و له‌گه‌نه هه‌لگره که بۆ شوشتن ئاوی تێده‌کا .
 پۆژی دوا‌یی سه‌ر له به‌یانی ئه‌و شتانه‌یان هه‌لگرت و که‌وتنه پێ، که‌میک
 پۆشتن ئاوپیان داوه، دیتیان تۆز و گێژهلۆکه‌یه‌ک هه‌ستاه. « زه‌رد خه‌به‌ر »
 کوتی : « ئه‌وه پیریتزن وه‌دوا‌ی ئیحه که‌وتوه، ئه‌وه‌ی کوت و شانکه‌کی بۆ لای
 پیریتزن هاو‌یشت. ده‌ست به‌جێ له‌و شاننه جهنکه‌لیکی چر په‌یدا بوو که
 دا‌ره‌کانی هه‌موو درک بوون. پیریتزن له نێو جهنگه‌ل دا حاسیه بوو، هه‌موو
 لیباسه‌کانی در به‌ در بوون. ده‌سته‌کانی به‌ خۆتین بوون. به‌لام له‌ گه‌ل نه‌وه‌ش
 توانی له‌ جهنگه‌ل بێته‌ ده‌ر .

« زه‌رده خه‌به‌ر » و میرزا مه‌حمود دیتیان که دیسان لێیان وه‌نیزیک
 که‌وتوه. « زه‌رد خه‌به‌ر » سابوونه‌کی بۆ پشت خۆیان هاو‌یشت. له‌ جێگای
 سابوون چیا‌یه‌کی که‌وه‌ی سه‌هۆل په‌یدا بوو. پیریتزن ده‌یو‌ست له‌ کێوی
 سه‌هۆل سه‌ر که‌وێ، نه‌یده‌توانی و ده‌خلیسکا، نه‌یده‌توانی هه‌نگاوێک بجێته
 پێش. به‌لام ئاخه‌ره‌که‌ی به‌ هه‌ر زه‌حمه‌تیک بوو له‌ چیا‌که‌ش سه‌ر که‌وت و که‌وته
 دوا‌یان. « زه‌رد خه‌به‌ر » دیتی نیزیکه بیانگانی. بانگی میرزا مه‌حمودی کرد که
 ته‌شته ئاوه‌که بۆ پشته‌وه فری بدا. میرزا مه‌حمود ته‌شته ئاوه‌که‌ی هه‌لدا‌شت و
 بوو به‌ ده‌ریا‌یه‌کی مه‌زن و پیریتزی تێدا تۆقم بوو.

میرزا مه‌حمود و « زه‌رد خه‌به‌ر » به‌ سه‌لامه‌تی و بێ ترس که‌یشته‌وه ما‌ل.
 گولیزار هه‌ر له هه‌وه‌له‌وه « زه‌رد خه‌به‌ر » ی خۆشویست و هه‌ر سێک ژیا‌نتکی
 خۆشیا‌ن هه‌بوو. پۆژیک پاشا دیسان چوه‌ راوی و توشی میرزا مه‌حمود بوو.
 پاشا ویستی بیدو‌یتنی. به‌لام میرزا مه‌حمود وه‌دوا‌ی مامزێک که‌وت و بز بوو.
 پاشا جارێکی دیکه‌ش به‌ خه‌مباری که‌را‌یه‌وه، شه‌و به‌ وه‌زیری کوت:
 - دیسان ئه‌و کو‌رهم له‌ جهنگه‌ل دیت. تا هاتم بانگی بکه‌م، ون بوو. ومخته
 دلم بۆی به‌تقی.

دوو ژنی پاشا زانیا‌ن که‌ مندا‌له‌کان زیندوون. جارێکی دیکه پیریتزیا‌ن
 نارده‌ کن میرزا مه‌حمود و گولیزار. پیریتزن ها‌ته کن گولیزار و کێژه‌که
 خۆشحا‌ل بوو. پیریتزن له‌ گولیزاری پرسی: « باشه، میرزا مه‌حمود » زه‌ردخه‌به‌ر

بق هيناي يان نا ؟»

كيژه كه گوتي: « به لتي هيناويه،» پيريزن گوتي: « بلتي هزار بلبلت بق
بيني، نهوهي گوت و كهرايهوه. « زهره خهبر» پيريزني بيني و هستي كرد كه
زيانيان پيډهگه ييتي. تير و كهواني ميرزا محمودي هه لگرت و پيريزني كوشت
و كهرايهوه. به لام ديتي گوليزار نايدوييني. « زهره خهبر» هه چهند كردي و
بيري كردهوه نه يزاني كه چي قهوماوه. نيواره ميرزا محمود هاتهوه ديتي
گوليزار كز و خامگينه. ليتي پرسى. چي قهوماوه ؟
گوليزار گوتي: دمهويي « هزار بلبل» ليتره بن.

ميرزا محمود گوتي: « زور باشه. تيشوي ريگام بق ساز كه، سبهى
به ياني وه ري دهكوم. به ياني خورجيني تيشوي ريگاي هه لگرت و كهوته ري.
ديسان توشي پيره ميژدي كورين بوو. پيره ميژد ليتي پرسى:» ديسان گوليزار
تقي بق مردن نارد.»؟

ميرزا محمود وه لامي داوه: « به لتي بابه گيان، چي بگم. دهم هزار
بلبل پهيدا بگم.

- كاريكي دژواره. به لام من يارمه تيت ددهم. بچو سه نه كتيوه. ده بيني
به ردي زوري لين. نه گهر باش ته ماشا بگهي ده بيني كه نهو بهردانه نينسان و
جانه وهر ميتگه له نازلهن كه هه زاران بلبل كردوني به بهرد. كاتيكي كه يشتيه
وي، بانگ كه « نهى هه زاران بلبل، نهى هه زاران بلبل» نهو له وه لام دا ده لتي:»
نه فرين له تو» نهو دهم تا رانه گانت ده بنه بهرد. جاري دوهم بانگ كه: « نهى
هه زاران بلبل» نهو ديسان ده لتي: « نه فرين له تو» تا پشت ده بته بهرد. جاري
سقيهم بانگ كه و سهر تا پات ده بته بهرد. نه گهر گوليزار بق دوزينه وهت بي،
رزگار ده بي و دنا بق هه ميشه به بهرد ده ميتنيوه. پيره ميژد نهوهي گوت و بز
بوو.

ميرزا محمود چوه سهر چيا و ديتي نينسان و جانه وهر و مه ر و مالاتي
زور بوونه بهرد. ميرزا محمود بانگي كرد:
- نهى هه زاران بلبل !

هزاران بلبل وهلامی داوه: « نهقرین له تو»

میرزا محمود هر نهو دم ههستی کرد که لاقی بوون به بهرد. جاری دوهم بانگی کرد و جاری ستیهم سهرتا پا بوو به بهرد. با نهو له وچ بیت. بچین بزانی گولیزار و « زهره خهبر» چی دهکن. ئهم دوو کیژه چاویان له ږتی میرزا محمود بوو که ی دهکه ږتهوه. دیتیان نایهتهوه، خویان بق سهغه ناماده کرد و به دوا ی نهو دا که وتنه ږی. هه مان پیره میتر له سه ږتیان سهوز بوو گوتی:

— باشه، گولیزار میرزا محمود نارده جتیه که هیچ ناده میرزا ډیک له وچ ناگه ږتهوه، ئیستا خوت وهدوا ی که وتوی. باشه یارمه تیت دهکم. بچه سه نهو چیا به، کوم لیک ناده میرزا و جانه وهر و ناژهل و جوار پی دهبین که بوونه بهرد. له نپو نهواندا میرزا محمود دهناسیهوه. موه زهره دهکانی با بلاوی کردوه. نه ی گولیزار، بق لای نهو بچوو، له نامیزی گره و هزاران بلبل بانگ که. هزاران بلبل کیژیک و کیژی خوش دهوتن. له وهلامی تو دا دهلی: «کیان» له که لکوو نهوه ی کوت تهواوی ئینسان و لوهکان تا پشت زیندوو دهنهوه. سی جار بانگی که تا هه موویان زیندوو دهنهوه. نهو دم هه موو پا دهن و بق نه ملا ولا پادهکن. نه که میرزا محمود نه گری و پاینه گری، نه ویش پادهکا و نیر نایبینیهوه. توند بیگره تا له دستت پانهکا.

کچهکان وه سه چیا که وتن و دیتیان هر چی پیره میتر گوتی راست بوه. گولیزار میرزا محمودی ناسی و بق لای چوو له نامیزی گرت و سی جار بانگی کرد: «هزاران بلبل». سی جار یس وهلامی «کیان» ی بیست. جاری ستیهم تهواوی نهوانی بیبونه بهرد، کیانیان هاتهوه بهر و بق نه ملا ولا پایان کرد و تا ئیستاش هر وا پادهکن. به لام گولیزار توند میرزا محمودی گرت، تا نه قلی هاتهوه سه. ږژی ستیهم هر سیکیان چوته کوشکی هزاران بلبل. سی ږژ لهو کوشکه میوان بوون و پاشان بهرو مال که وتنه ږی. هزاران بلبل—یش له که لیان چوو. له ږگا توشی پیره میتر دی کۆزین بوون و گوتی:

- من یارمەتی ئۆدەم دا تا بە ئاوات گەشتن. ئیستا ئۆو دوعا بکەن کە
من گەنج بېمەو.

هەموو تیکرا دوعایان کرد و پیرە مێرد لە بەر چاوی ئەوان بوو بە لاوێکی
قۆز و لە گەل ئەوان هاتە مائیان. بەیانی میرزا مەحمود ویستی بچیتە راو.
هەزاران بلبلی پیتی گوت: «ئیمرق هەمان سوار دەبینی کە وەدای مامزێک
کەوتو، نایگاتی. تو راوی کە و بیدەیه. پێت دەلی: «ئیمرق تو میوانی من بە»
قبوڵی کە. کە چووێ کە، دەسکە کوڵێک لە گەل خۆت بەرد و بۆ ژنیکی باوێ
کە لە پەنا دەروازەیی کۆشک لە دار بەستراوه. لە هەر شوێنی دانیشتی، لە جیتی
خۆت هەلمەستە. کاتی خواردنیان لە پێش دانای، کەمێکی بدە بە شیلە. ئەگەر
خواردی و هیچی لی نەهات، بێ ترس بیهۆ. ئەگەر پشیلەش مرد، دەستی لی
مەدە و هەستە و خوا حافیزی بکە و وەرەو.

میرزا مەحمود قەسەگانی هەزاران بلبلی بە وردی ئەنجام دا. کاتیکی
خزمەتگار خواردنیان لە پێش دانا، کەمێکی هاویشته پێش پشیلە. خواردی و
لە وێ وشک هەلات. میرزا مەحمود دەستی بۆ خواردن نە برد، هەستا و بۆ
مائێ کەراپەو. پۆژی دواوە هەزاران بلبلی بە میرزا مەحمودی گوت:
- ئەگەر ئیمرق یاشات لە سەر پێگای خۆت بینی، ئەو جاریش مامز راو
کە و بیدەیه، پاشان داوێتی بکە بۆ میوانی.

میرزا مەحمود گوتی: ئاخر مائی من بچوکه و هیچم نیه. بۆ کۆی داوێت
بکەم. هەزاران بلبلی گوتی:

- لەم بارەو نێگەران مەبە. من هەموو شت جێ بە جێ دەکەم. میرزا
مەحمود چوێ راو. دیتی پاشا دیسان بە دواي مامزێکدا ئەسب لنگ دەدا و
نایگاتی. میرزا مەحمود مامزێکی راو کرد و بە دیاری دای بە شا و گوتی:
- قیبلەي عالم! ئیمرق میوانی من بە!

کاتی رۆژ ئاوا پاشا و وزیر لە گەل هاو رێتیانیان هاتنە مائی میرزا
مەحمود. تەماشایان کرد کۆشکێکی بەرز و جوان و لە هەموو لاوه نۆکەر لە
هاتوو چۆ دان. میرزا مەحمود خۆی یارمەتی کرد پاشا دا بەزێ و پاشا ن

نەسبەكەى بردە تەويلە. ھەموو ھاتنە ژوور. خواردنيان ھيتا. ھەر يەكەى دەورتيكى ئالتوني پىر لە خواردنيان لە پيش دانان. بەلام بۆ ھەزير و پاشا تەنيا يەك دەورى ئالتونيان دانا. ھەزاران بلبل بە ميوانانى گوت: «كە نانتان خوارد و تير بوون، دەوريەكان بۆ خۆتان ھەلگرن، پيشكيستان دەكەين.

ھەموو خوارديان و تير بوون. پاشا و ھەزير لە سەر دەوريەكە ليتيان بوو بە كيشە. پاشا دەيگوت: دەورى مالى مەن» ھەزير دەيگوت: نا «مالى مەن» كەمى مابوو لە دىمى يەك بەدن.

ھەزاران بلبل پرووى كرده ميوانان و گوتى: «ئەى ميوانينە تەماشە كەن چۆن قىبيلەى عالەم و ھەزيرى لە سەر دەورى كيشە دەكەن.» ھەموو پتيكەنين.

پاشان ھەزاران بلبل گوتى: «ئەى پاشا دەوريەكە بدە بە ھەزير، ئيمە بۆ تۆ ديارى زۆرمان ئامادە كرده. باشترە ھەبىر خۆت بيتنيەو كە چۆن بە قسەى ژنەكانت باوەر كرد كە ژنە كچكەكەت دوو كجولە سەكى بوە. پاشان ھەزار بلبل تەواوى حكايت و روو داوھكەى بۆ پاشا گيتراوہ و گوتى: ئەوانە ميرزا مەحمود و گوليزارى مو زەردى مندالى تۆن.»

پاشا زۆر شاد و كەيف خۆش بوو، ميرزا مەحمود و گوليزارى ماچ كرد و لە گەل ميرزا مەحمود و گوليزار ھەزاران بلبل و «زەردە خەبر» بۆ كۆشكى خۆى گەرايەوہ.

كاتى گەيشتنەوہ كۆشك، پاشا ئەمرى كرد كە دوو ژنەكاني بيتن، دوو حوشتريان ھيتا، ماومەيك تفاقيان ئەدا بە يەكيان و ئاو بە ئەويتريان. ھەر تگ ژنيان لە حوشتريان بەستن. حوشتەرەكان يەك بۆ تفاق و يەك بۆ ئاو، ھەر يەكە پرويان دە لايەك كرد و ژنەكانيان لە بەر يەك ھەلدري. ئەو جار ئەمرى كرد كە ژنە كچكەكەى لە دار بكنەوہ و پيپەنە ھەمام و ليباسى جوان و شازى دەبەر كەن، دايكى ئەو دوو مندالە لە پەنا پاشا لە سەر تەخت دانىشت. پاشان دوو زەماوەنديان بە جاريك ساز كرد. گوليزاريان دا بەو لاوہ كە ھەزاران بلبل تەليسمى وى شكاند بوو، گەنجى كرد بۆوہ. «زەرد خەبەر» و ھەزاران بلبل-يشيان دا بە ميرزا مەحمود و ھەميوان بە ئاواتى خويان گەيشتن،.

پړوسته می زال ۵۱

زال و خوشکی هه تیو بوون و کس نه بوو نانیان بداتې. که و تنه پښ تا به دهوړی دنیا دا بگه پتن. ماوه یه کی زور که پان، ماندو بوون، زحمه تېکی زوریان کتېشا، ناخره که یی که یشتنه ولاتی قهرالی کافر. زال و خوشکی له په نا حه ساری شار دانیشن، سهرمایان بوو، پالیان ویک دا و خویان لیکه وت. وهزیری قهرالی کافر به لایاندا تپه پری ته ماشای کرد دوو مندالی له په نا حه سار له نامیزی یه کتردا خه وتوون. وهزیر ته ماشایکردن و دیتی موسلمانن. چووه دیوانی قهرال و کوتی: «دو موسلمان هاتوونه شاری نیجه له په نا حه سار خه وتوون، چی یان لیکه یښ».

قهرال کوتی: برق هر دوکیان بکوژه تا توره می، موسلمانان نه مینې. وهزیر کوتی: «دو مندالی بچوکن. سهریان له هیچ دهر ناچې. با که وړه یان بکه یښ، پوژئ به کارمان دین». قهرالی کافر رازی بوو کوتی: «باشه، به نوکه رتکیان بسپیتره و بلې ناگای لپیان بیت، با که وړه ښ».

سهرتان نه یشتینم زال و خوشکی که وړه بوون بازده سالیان ته اوو کرد. پوژئ قهرالی کافر کوتی: «لاوه که بیتنه کن من وکیژمه کش بجینه ژوور. کانتی قهرال زالی بینی ناقلی له سهر دا نه ما. دیتی زال به راستی پالوانیکه. تاقیکرده و به سهر هه موو پالوانه کاند زال بوو. قهرال پالوانیکې هه بوو به ناوی قه مبر که سهر کرده ی هه موو پالوانه کانی بوو. زالی به و سپارد و قه مبر یو هر شه پیک دهجوو. زالیشی له کهل خو دهر د».

له ولاتی قهرالی کافر، شاریک له پوخی دهریا بوو. لهو شاره جان وهرتکی

سامناک په دایبوو که هه موو که سی ده کوشت و دهیخته ده ریاوه. قهرالیان
ناکادار کرد. هه موو خه لک و پالنه کانی کۆ کرده و گوتی:

- هر که س به سر نه جان وهره سامناکه دا زال بئی، نه شاره ده بیته ملکی
وی حکومتی به سر دا یکا و باج و مالیات بق خۆی وهر گری.

هه موو پالنه کان که وته فیکر و نه ونده یان سه بیله کیتشا که سوتووی
سه بیله کان یان کیتوکی لی که وته وه، بیدمگ بوون. زال له ناویاندا هه ستا و
گوتی: «پاشا نه کاره به من بسپیری. نه دایکم هه یه و نه باب. من و خوشکم
بیکه سین. نه گهر بشکوژیم که س نیه تازیهم بق دابگری.»

قهرال زالی خۆش ده ویست، گوتی: «من نه و هه موو پالنه وانه هه، به کیان
ناماده نه بوو بجته شه ری نه جان وهره. نافه رین بق تو که ناماده ی بجی.»

زال یان بق شه ناماده کرد و چهک و نامرازی پتویستی هه لگرت و له گه
خوشکی پتیا داکرت. رویشتن تا گه یشتنه نه و شاره. زال ته ماشای کرد
دوکان هه موو کراونه وه، په لام که س دیار نیه. زال خانویکی جوانی هه لبارد و
له گه خوشکی کردیانه مه نزل و تیدا دانیشتن. پاشان چوه شار و له دوکانان
خواردنی جوړ به جوړی هه لگرت و بریده وه مال. خوشک و برا نانیان خوارد.
پاشان چهکی هه لگرت و چوه ناو شار بسورپته وه. دیتی هه موو شوونی هیدی
و نارامه. له دلی خۆیدا گوتی: «هر به لایه کی بئی له لای ده ریاوه دیت و رووی
کرده ده ریا.

ته وای شو له پوخی ده ریا ده گه را و هیچی نه دیت. له پر بینی لافاوی ده ریا
وهک کیتو هاته بزوتن و جان وهر هاته قه راخ و به کسه رووی له و کرد و
ده یوئ به لاماری بدات. زال به گز جان وهر داچو. جان وهر ده ویست زال بق
ده ریا را کیشی و نه ویش ده ویست جان وهر بق وشکی بیتنی. تا به یانی له مل به
مله دا بوون، هیچ کامیان سر نه که وتن. زهوی له ژیر قاچیان وهک کیتلروای
لیهاتبوو. جان وهر له ده ست زال دهر چوو له ده ریا دا بزر بوو. زالیش چوه
مال. لای روژ ناوا زال جارتیکی دیکهش بق لای ده ریا چوو. سی شو جان وهر و
زال له شه دابوون. به یانی شهوی ستهیم زال جان وهری له عهردی دا و

هه‌لیکیشا خه‌نجه‌ر که سه‌ری بی‌ری، له پر جان‌وه‌ر وه قسه هات و گوتی :

- نه‌ی زال مه‌مکوژه. پیتستم لّی بکه‌وه بزانه چ ده‌بینی.

زال پیتستی جان‌وه‌ری تا سنگ و نیو قه‌دی د‌ری، سنگ و مه‌مکی ژنیک ده‌ر که‌وت. زال له سه‌ر به‌ردیک دانیشتم و گوتی: « موپاره‌ک نه‌ بّی، سّی پوژ له که‌ل ژنیک شه‌رم کردوه، خو‌شم به‌ بیاو ده‌زانم» رودابه که ناوی کیژه‌که بوو، پیتستی جان‌وه‌ری دراند و بوو به کیژیکی چارده ساله و له کن زال دانیشتم و گوتی :

- نه‌ی زال خه‌مّ مه‌خۆ. من کیژی شای په‌ریانم. هیتستا شیره خو‌ره بووم دایکم دوعای لیکردم و گوتی: « تۆ ده‌بیه جان‌وه‌ریکی سه‌یر و له ده‌ریادا ده‌ژی. زال به‌سه‌رت دا سه‌ر ده‌که‌وئ. دوعای دایکم کرتمی و ئیتستا ده‌بّی تۆ به‌هیتنی.» زال رودابه‌ی برده دوکان و لیباسی یۆ هه‌لگرت. لیباسی شازی کرده به‌ر و نه‌وه‌نده جوان بوو به مانگ و پوژی ده‌گوت، من ده‌ر که‌وتووم، ئیوه ده‌ر مه‌که‌ون، چوونه‌وه مال.

زال به خوشکی گوت: « نه‌وه هه‌مان جان‌وه‌ره که له ده‌ریا ده‌هاته ده‌ر ناوی رودابه‌یه و کیژی شای په‌ریانه و من ده‌یه‌هتیم.»

زال رودابه‌ی هیتنا و پاش ماوه‌یه‌کی پتی گوت: « ده‌بّی هه‌موو شت به‌ قه‌رالی فه‌ره‌نگ بیژم»

- بۆ چی ؟

- بۆ چی کامه‌یه ؟ قه‌رال به‌لّینی داوه نهم شاره بدا به‌و که‌سه که به‌سه‌ر جان‌وه‌ردا زال بّی. وه‌ره بجینه کن قه‌رال و بزاین ده‌لّی چی.

- چ قه‌یدیه با بجین. سواری ئه‌سیان بوون و که‌وته رّی. زال له بّیش و رودابه له دواوه. زال ناو‌ری داوه و تهماشای رودابه‌ی کرد.

رودابه گوتی: « بۆ چی وا ناو‌ر ده‌ده‌یه‌وه و تهماشام ده‌که‌ی؟»

زال گوتی: « تۆ زۆر جوانی. له‌شکری کافران زۆرن. ده‌ترسم له منت بستین. ناخر ئه‌وان زۆرن و من به‌ ته‌نیا، سه‌ر ده‌که‌ون.»

رودابه گوتی: « نیگه‌ران مه‌به و مه‌ترسه. با برۆین.»

رۆیشتن تا گه‌بشتنه شاری قهرالی کافران. زال ته‌ماشای رودابه‌ی کرد، دیتی چای ده‌رپه‌ریون وزاری گه‌ورده بوه و هر که‌سی چای لی بکا ده‌ترستی. زال خوشی ترسا. کاتی گه‌بشتنه شار، زال په‌یامی بق قهرال نارد که وا جان‌ه‌هرم هتیاوته ئیره، ریتگا بده بیهتیمه کۆشک. قهرال نیجازه‌ی دا و چوونه کۆشک. قهرال که چای به جان‌ه‌هرم که‌وت ترسا و له پشت کوره خۆی شارده‌وه و هاواری کرد:

– ئه‌ی زال، زووتر لیره ببیه ده‌رئ.

زال رودابه‌ی برده‌هر و به قهرالی گوت: «ته‌واوی خه‌لک کۆ‌بکه‌وه تا هر که‌سی ده‌یه‌وئ له گه‌ل من بی و هر که‌سی ده‌یه‌وئ با لای تو بمینیتته‌وه.» قهرال خه‌لکی بانگ کرد و گوتی: «هر که‌س ده‌یه‌وئ بچیته کن زال له لای چه‌په بویتستی و هر که‌س ده‌یه‌وئ لای من بمینیتته‌وه له لای راسته بویتستی.» ئیستا با بزانی پاله‌وانگه‌ل چیان کرد. سهر کرده‌ی پاله‌وانان قه‌مبه‌ر چوه کن زال. خه‌لک و پاله‌وانگه‌لی تر که دیتیان سهر کرده‌ی پاله‌وانان بق لای زال رۆیشتوه، ئه‌وانیش چوونه کن زال. به‌ئێ چوون و له گه‌ل قهرالی کافر کردیان به شه‌ر و شکاندیان، کلیسیایان وێران کرد و مزگه‌وتیان له جێ دانا. ئایینی ئیسلامیان دامه‌زراند. پاشان زال و لایه‌نگرانی چوونه‌وه شاری خۆیان. زال له شاری خۆی به کار و باری خه‌لک پاده‌که‌یشت، خوشکیشی دا به قه‌مبه‌ری پاله‌وان. زال و پاله‌وانگه‌ل هه‌موو رۆژێ ده‌چوونه پاو و ئیواران ده‌که‌پانه‌وه. له کۆشکی زال کۆ ده‌بوونه‌وه و تا نیوه شه‌و داستانیان ده‌گێرانه‌وه و پاشان بلاوه‌یان ده‌کرد.

چهند سال پێچوو، رودابه‌ی ژنی زال ژانی هاتنی و به‌لام منداله‌که‌ی نه‌ده‌بوو. زال که‌وته فیکروه که چی بکات. پشتیوانی بنه‌ماله‌یان سیمرغ بوو. سیمرغ فری و هاته کن زال و گوتی: «کاتی بیر کردنه‌وه نیه. ئه‌گه‌ر توژێ پاره‌وستی، رودابه‌ ده‌مرئ.»

– چی بکه‌م؟

– رۆسته‌میک له سکی روو دابه‌ دایه و شه‌رم ده‌کا به ریتگای ئیعتیادی دا بیته

دەر. دهست ده شیر و سگی بدره و رۆسته‌م بینه ده‌رئ. دوايه سگی دايکی بدروونه‌وه. من په‌ړيکی يالی خۆمت ده‌ده‌مئ، ده ناوی هه‌لکيشه و به سهر برينه‌که‌ی دابینه، چاک ده‌بیته‌وه.

زال به قسه‌ی سيمرغ بزۆته‌وه. دواژه پيرژژن ده‌وری رودابه‌يان دا. نيوکی رۆسته‌ميان بری له ته‌شتيکی ناو دا شوشتيان. رۆسته‌م ده‌ستی راوه‌شاند و پيرژژن بلاو بوون و هاواريان کرد: «ئهی زال! ئيمه به رۆسته‌م ناوه‌ستين.»

زال هاته کن رۆسته‌م و گوئی: «رۆسته‌م نارام به، دانيشه، ليگه‌ړئ سهر و له‌شت بشۆن. رۆسته‌م نارام بوو. پيرژژن شوشتيان و ده بيشکه‌يان نا.

ئيس‌تا باسی قه‌مبه‌ر بگين. خيزانی قه‌مبه‌ر کورپکی بوو، ناويان نا به‌دران. مندالی خه‌لک سال به سال گه‌وره ده‌بن. به‌لام رۆسته‌م و به‌دران رۆژ به رۆژ و سه‌عات به سه‌عات گه‌وره ده‌بوون.

سهرتان نه‌يتشيم. ناخر زمان ئيسکی نيه که ههر چه‌ندی بيزۆئ و بپه‌يفتي هيلاک نه‌بئ. به‌لئ. رۆسته‌م گه‌وره بوو لاړيکی به هيز. زال قه‌مبه‌ری بانگ کرد و رۆسته‌می پئ ئه‌سپارد و گوئی:

- ناگات له رۆسته‌م بئ. ههر چی خۆت ده‌يزاني فيري که. با له هه‌موو شوئني له که‌ل تۆ بئ. ته‌نيا ناگادار به نه‌چنه سهر ئه‌و کيوه. به‌لايتکتان به سهر ديت. قه‌مبه‌ر و رۆسته‌م له کورستانه‌کان ده‌که‌ران. رۆسته‌م چوه کن ناسنگه‌ر و گوئی: «گورزيکی چل مه‌نی بۆمن دروست که.»

ناسنگه‌ر گورزی به دلی رۆسته‌می دروست کرد. رۆسته‌م هاته کن بابی و ديتی پاله‌وانگه‌ل هه‌موو له‌وئ کۆبوونه‌وه. پاله‌وانگه‌ل گورزی خويان له قوربنيک دانا بوو. رۆسته‌م گورزی خۆی هاويشته سهر گورزی پاله‌وانه‌کان. ئه‌وان ويستيان برۆنه‌وه و گورز مه‌کانی خويان هه‌ل‌بگرن. نه‌يانتوانی. گورزی رۆسته‌م له سهر کورزی ئه‌وان دانرا بوو. ئه‌وه‌نده قورس بوو که هيچيان نه‌يانتوانی بيزژتون. پاله‌وانگه‌ل توپه‌ بوون و هاته کن زال و کوتيان:

- گورزی کورپ تۆ ته‌واوی گورزه‌کانی ئيمه‌ی ورد کرده. زال ديتی راسته. رووی کرده رۆسته‌م و گوئی:

- نهی رۆستهم نهو کاره چیه ؟ هیتشتا بۆنی شیرت له زاری دیت، دمهوئ
هیزی خۆت به چاری پالەوانگەل دا بدیهوه؟

- هیز به چاو دادانهوه نیه. پالەوانگەل گورزی خۆیان له سەر یهک داناوه.
منیش گورزی خۆم له سەر وان دانا. ئیتستا ههلبهگرم و دهویم. گرژ بوونی
ناوئ.

رۆستهم گورزی خۆی به سانایی هه لگرت، دهتگوت هەر قورس نیه. پالەوانگەل
-یش به دواي ئه و داگورزی خۆیان دهست دایه و بلاوهیان کرد. چونهوه مالی
خۆیان و به لام قینی رۆستمیشان له دل گرت. زال دیتی پالەوانگەل ئیرمی به
رۆستهم دهبن. هه مو پالەوانهکانی بانگ کرد و گوئی :

- نهو مهزرایه که دهبین، پتیش سهت سال باپیرم گورزی خۆی به عهردی
داداوه. گورزه که چۆته خوار له عهرد و تهنیا ئالفه کهی دیاره. نهگه رۆستم
توانی ئهم گورزه بپنقتهوه دهر، دهبی دان بهوه دابنن که له ئیوه به هیز تره.
نهگه نهیتوانی بیکوژن.

پالەوانگەل رۆستمیان برده مهزرا و کوتیان: « نهو گورزه ی ئالفه ی دیاره،
بیهپنه دهر. نهگه هیناته دهر، سهر کرده و سهر وهی ئیمه ی. نهگه نا،
دهتکوژین.

رۆستم قامکی گچکه ی خۆی ده ئالفه ی گورزه که کرد و هینایه دهر و بق
حهوای هه لدا و گرتیهوه وهک یاری بکات و گوئی:

- چهند گورزێکی باشه. نهگه په نجا مهنی دیکه قورس بایه خهراپ نه دهبوو.
رۆستم باش و پتیشی کرد و گورزه که ی هه لداشت و وهها چوه دهزهوی که
ئالفه کهشی دیار نهبوو.

حکایه ته که یان بق زال کتیرایهوه. به پالەوانانی کوت: چار نیه دهبی له ژیر
فهرمانی رۆستم دابن.

رۆستم و قه مبه ر چوونه راو و سالتیک نهگه رانهوه. ناخره که ی قه مبه ر
رۆستمی به زۆر هیناوه مال. زال و قه مبه ر دیتیان که کاتی ئه وه رۆستم ژن
بینی. ژنیان بق هینا و شای و زه ماوه ندیان ساز کرد. مانگیک تیپه ری،

رۆسته‌م و قه‌مبه‌ر ر جارتیکی دیکه‌ش چوونه راو. یه‌ک دوو مانگ خه‌ریکی راو
بوون ناخری که‌یشتنه سه‌ر ئه‌و چیا‌یه که زال کۆتبووی نه‌چن.

رۆسته‌م گوتی: «وه‌ره با بچینه سه‌ر کتو.

قه‌مبه‌ر گوتی: «بچین چی بکه‌ین؟ باشته‌ر بچینه جتی‌ه‌کی دیکه.

رۆسته‌م پتکه‌نی و گوتی: «بێژ ده‌ترسی! ناخه‌ر چوینه هه‌موو شوێنی و
راومان کرد سه‌ری ئه‌م کتوه نه‌ بێ. قه‌مبه‌ر نه‌یتوانی رۆسته‌م قانیه‌ بکا، و
چوونه سه‌ر چیا. دیتیان هه‌مووی پره‌ له‌ گول و گولزار. وه‌ک به‌هه‌شت وایه‌ و
کار مامز تیدا ده‌سوړینه‌وه. قه‌مبه‌ر و رۆسته‌م دوو مامزبان راو کرد و
خپوه‌تیا‌ن لێ هه‌لدا، که‌بابیان ساز کرد و خواریان.

رۆسته‌م درێژ بوو به‌ قه‌مبه‌ری گوت: «درێژ به‌ و بنوو.

قه‌مبه‌ر گوتی نه‌دایه‌ و نه‌ نوست و کتشی ده‌کتشا. شه‌و کردیه‌ هه‌ور و باران
باری. قه‌مبه‌ر شیرێ ده‌ست دایه‌ و له‌ خپوه‌ت چوه‌ ده‌ر. دیتی عه‌زیایه‌کی
سامناک له‌ پێش خپوه‌ته‌ و ئاکری له‌ زاری دیته‌ده‌ر. قه‌مبه‌ر شیره‌که‌ی له‌ پێش
خو پاکرت و عه‌زیا هه‌ناسه‌ی هه‌لکتشا و قه‌مبه‌ری قوت دا. به‌لام شیر
قه‌مبه‌ری نه‌ومنده‌ تیژ بوو که‌ عه‌زیای دوو له‌تکرد. قه‌مبه‌ر له‌ زاری عه‌زیا هاته
ده‌ر و گوتی که‌کانی بری ده‌ گیرفانی نا و چۆوه‌ خپوه‌تی. کاتی رووناک بوو
قه‌مبه‌ر خواری‌نی ئاماده‌ کرد. رۆسته‌م هه‌ستا، نانی خواری و قه‌مبه‌ر گوتی:
- با لی‌ره‌ برۆین.

- بۆ برۆین؟ جتی باشته‌ر لی‌ره‌ له‌ کوێ په‌یدا بکه‌ین؟

دیسان له‌ به‌یانیه‌وه‌ چوونه‌ راو، دوو کار مامزبان راو کرد، که‌بابیان ساز کرد و
نانیان خواری. رۆسته‌م نوست و قه‌مبه‌ر کتشی کتشا. نیوه‌ شه‌و ده‌نگی هه‌را
و هاواری بیست. له‌ خپوه‌ت وه‌ده‌ر که‌وت. دیتی دتوکی به‌ سام له‌ به‌رانبه‌ری
وتستاوه‌ و ده‌سبیه‌کی به‌ ده‌سته‌وه‌یه‌ ده‌نگه‌کانی به‌ قه‌درایی به‌رداشتیکن.
به‌رده‌کان وێک ده‌که‌ون و ده‌نگیان دیت.

دیو هاواری کرد: «ها، ها، حه‌وت سا‌له‌ دانم دیتشی و گوشتی توله‌ سه‌گتیکی
وه‌ک تو جاری ده‌کا. تو‌م له‌ ئاسمان ده‌ویست وه‌ زه‌وی په‌یدام کردی. ئیتستا له‌

سەر دانمت دادەنم تا نەختیک هێدی بێت»

قەمبەر کوپاندی و کوتی: «ئەى مندارى پيس، له پيشدا بخۆ و دوايه بزانه چيه ديو توپه بوو دەسبىحهگەى بە قەمبەرى دادا. قەمبەر خۆى لە بەر لادا و دەسبىح لە عەردى چوہ خوار و ديو وای زانى قەمبەرى کوشتوہ. هاواری کرد: بە، بە، خۆلە مێشیشى نەماوہ که لە سەر دانمى دابنم.

قەمبەر بانگى کرد و کوتى: وا لێرەم. هەلێکیشا شیر و بە زەبرێک سەرى ديوى پەپاند، هەرتک گوتچکەى پەرى و خستىه کىرفانى و چۆوہ خێوہتێ. که پروناکى کرد ديسان نانى بۆ رۆستەم ساز کرد و خواردیان و ديسان چوو نەوہ راو. کاتى نيوہ رۆ بە رۆستەمى گوت: «ئەى رۆستەم. وەرە لێرە پڕۆين.»

- بۆ کوێ پڕۆين. له کوێ شوێنى باشتر لەم جێيە بدۆزینەوہ؟
قەمبەر گوتى: دۆتشیو تۆ خەوتبووى و من خەوم لێ نەدەگوت. ئەواوى شوو کێشکم دەکێشا.

- بۆ چى؟

- چۆن بۆ چى؟ شەوى هەوڵ عەزىا هات و دەيوست ئێمە بخوا. من کوشتم و شەوى دووہم ديو هات، دەيوست بمان کوژێ. سەرم پەرى ئەوہش گوتچکەى عەزىا و ديو، هەلم کرتبوون که نيشانت بەدەم.

رۆستەم توپە بوو کوتى: «پرو بابە، گوتچکەى مشکم نيشان دەدەى و فيشال دەگەى که عەزىا و ديوت کوشتوہ.

قەمبەر دلێش بوو. رۆستەمى بە جى هێشت و پڕۆشت و بە خۆى گوت: «ئەوہندە دەپۆم تا خێوہتى رۆستم لە بەر چاوم بزر بێ.» ماوہيەک پۆى، ناوپی داوہ ديتى خێوہتى رۆستەم ديار نيه. هەر لە وێ راوہستا و خێوہتیکى هەلدا و حەسايەوہ.

ئێستا بزانی رۆستەم چى بە سەر هاتوہ.

رۆستەم شەو خەوى بينى. لە نيوہ شەو ديوتکى بە سام که ناوى هنگرمەنە، هاتە پەنا خێوہت. خێوہت و زەوى دەور و بەرى لە زەوى هەلکەند و کرتیە دەستى. رۆستەم نيوہ شەو خەبەرى پۆوہ و ديتى لە دەستى ديو داہ. ديو

جادووی کرد بوو، دهست و لاقی نه دهبزوت.

هنگرمنی دتو له رۆسته می پرسی: «بۆ کویت فریدهم. له ناخری زهوی که پاشای کافرانی لێیه، یا بتخمه قولایی دهراوه.

رۆسته می فیکری کردوه و دیتی نهگه ر دتو وا به داماری بیهاوێته خاکی کافران. کیزهکان دێن کالته می پێدهکهن. به دتوی کویت:

- نا، باشته له دهراوا نوقمی بکهی.

دتو بر دیه رۆخی دهرا. دهو و بهری خیز و چۆل بوو، تهنا نهت بالندهش لهوێ نه دهفری. نه دهکرا کهس رۆسته می له وێ بدۆزێتهوه. هنگرمنی دتو رۆسته می برده قولایی ژۆر زهوی له سارداوێک بهندی کرد و دهست و پیتی زنجیر کرد به جۆرێ که توانای بزوتنی نهبوو. دتو پویشست. نهوش بلێن که هنگرمنی دتو، ههوت پۆژ دهنوست و ههوت پۆژ به خهبر بوو.

ئێستا بزانی قه مبه ر چ دهکا. نهو بهیانی ومخه به ر هات و فیکری کردوه که بجێ له حال و پۆژی رۆسته می ناگا دار بێت. چو و دیتی نه رۆسته می ههیه و نه خهتوه. دهتگوت جێگای خهتوه هه لکه تراوه. رۆسته می چۆته کوێ، چۆن له حالی نهو ناگادار بێ؟ قه مبه ر له کردهووی خۆی بهشیوان و نا رهحەت بوو. بۆ کۆشکی زال که رایه وه و داستانی بۆ نهو گێراپه وه. زال غه یب کۆی بانگ کردن و گوتی: «بزانی رۆسته می له کویتیه؟» غه یب گۆیان له وه لامدا کوتیان: «هنگرمن له قولایی دهرا نهو ی بهند کردوه»

ئێستا که مێگ باسی به دران بکهین.

به درانی کوپی قه مبه ر ناگا دار بوو که باوکی رۆسته می به تنیا به جێهێشتوه و هنگرمنی دتو رۆسته می برده. به دران سوێندی خوارد که «باوکم دهکوژم و تۆ لهی خاڵتزامی لێ دهستخێنمه وه!» کاتی قه مبه ر لهو نیه تهی به دران ناگا دار بوو، خۆی شارده وه تا کوپه کهی نهیکوژێ. به دران سواری نهسپ بوو وه دوای رۆسته می کهوت. پۆی. زۆر پۆی. ناخره که ی که ی شمه شارێک که قه رالی کافر لهوێ حکومه تی ده کرد. هه موو خه لک بیتگانه بوون. نهو نه کسهی ده ناسی و نه ناگای له هه یج هه بوو. به دران چوه مالی پیریژنێک و گوتی :

- دایه گیان میوان رادهگری؟

- پۆله گیان، کهستیکی وهک تۆ دهبی له مائی دهولههمنده و کهوردان میوان بی. له مائی من تهنا نهت بق حاوانه وهی تۆش جی نه، تا دهگا به ئهسپه کهت.

- دایه گیان خه مئی مهخۆ! ئهم پارهمیه وهر بگره و بچۆ بازار و بق خۆت و بق من پتخهف و خواردن بکړه تا پۆژ دهبیته وه بزانهن خوا چدهکا. پیریژن پارهمیه وهر گرت و چوو هه موو شتی کړی و که پرایه وه. نانیان خوارد و بهردان پووی کرده پیریژن و کوتی :

- دایه گیان، جیگای من له سهر بان رابخه. دهمووی له ژیر ئاسمانی خوا بخهوین.

پیریژن له سهر بان جیگای بق راخست. بهردان چوه ناو جی و خهوت. دواي چهند سهعات وهخه بهر هات و دیتی روناک بوه. بهردان به پهله ههستا و به خۆی کوت: « عهیب و شهرمه خه لک من له سهر بان ببینی. »

زوو لیباسی کرده بهر، بهلام زوو بوو به شهو. جارێکی دیکهش چۆوه ده جی. دیسان پۆژ روناک بوو. سهرتان نهیشینم تا بهیانی ههوت جار ئاسمان تاریک داهات و روناک بۆوه.

که بوو به بهیان، بهردان جیگای خۆی هه لگرت و له سهر بان هاته خوار. پیریژن نانی ساز کرد، خواردیان و بهردان پرسى:

- دایه گیان، له شارى ئیوه شهو و پۆژیک چهند پۆژه و چهند شهوه؟

- پۆله گیان، شهو و پۆژیک یهک شهو و یهک پۆژه.

- ئه دی بق جی دوینتی شهو ههوت جار تاریک داهات و روناک بۆوه؟

- ها، وه بیرم هاته وه، ئاخىر تۆ له م شاره غه ریبی. له هیچ شتی ئاگادار نی. ئه وه کارى « گۆرمیلک » کیژی قهرالى کافره. هه موو جار که دیته باله خانه ی کۆشک، روی له ههر لایک بئى روناک دهبی و پووی خۆی ده لایهک دهکا که بۆنى بهردانى بق بیت. بۆنه که هه لده مژى و دلى ئارام دهکړی. بیگومان بهردان لهو نیزیکانه یه ، بۆیه کیژه که ههوت جار هاتۆته سهر بان.

بهردان کوتی: « دایه گیان من بهردانم. تۆ دهتوانی ئهم رازه له دلت دا رابگری؟ »

پیریژن کوتی: «کورم، کاری من راز دارییه!»

— که وا بوو به هیچکس مه‌لی که من لیرم. تنیا به «گورمیلک» بلن. به‌لام
چون ده‌توانی بیبینی؟

پیریژن کوتی: «من هه‌میشه ده‌چم سهری ده‌شوم. به هه‌لکه‌وت به‌یانی ده‌بن
بچم و پتشی ده‌لیم تو لیره‌ی. به‌دران مستیکی زیر دایه و پیریژن که‌یف خوش
بوو. به‌یانی پژوی دوايه چوه کن «گورمیلک» و کوتی: «شو که‌سه‌ی له دواي
ده‌گه‌رتی له مالی منه.»

«گورمیلک» کوتی: «بیژه پتی هر نیم‌شهو، نیوه شو بیته لای من.
پیریژن نیوه شو به‌درانی ریتوتنی کرد. به‌دران چوه کن «گورمیلک». ناو براو
له خوشیان لاقی وه عه‌رد نه‌ده‌که‌وت. ته‌واوی شو به خوشی راپانبوارد و
به‌یانی به‌دران چوه مالی پیریژنی. مانگیکی ته‌واو هه‌موو شو ده چوه کن «
گورمیلک» و روسته‌می له بیر چوو بژه. به‌لام قهرالی کافر ناگادار بوو که
به‌دران ده‌چته کن کیژه‌کی. هه‌موو پاله‌وانگه‌لی خوی بانگ کرد و کوتی:

— له پیش ده‌رگای وه‌تاغی «گورمیلک» بو‌ستن و که هاته دهر بیگرن و
بیکوژن. «به‌یانی به‌دران هاته دهر و دیتی پاله‌وانگه‌ل ده‌وریان داوه. به‌دران
هه‌مووی کوشتن و پاشان به‌ناشکرا ده‌چوه کن «گورمیلک». قهرالی کافر دیتی
که به‌دران له نیتو خه‌لک دا ریسوای کرده. غه‌یب گۆ و جادوگه‌ری بانگ کردن و
پرسی: «چی بکه‌م و چون له ده‌ست به‌دران نه‌جاتم بیت؟»

— قولگیکی له به‌ر ده‌رگای وه‌تاغی «گورمیلک» هه‌لکه‌نه و سهری داپوشه. کاتن
به‌دران بیته دهر له‌ه‌وولکه بکه‌وی. پاشان پاله‌وانان بنیره بیکوژن.

قهرالی کافر به‌قسه‌ی وان قول که‌یان هه‌لکه‌ند و به‌درانی بی‌خه‌به‌ر به‌یانی پتی
لی‌ناو تیکه‌وت. پاله‌وان کرتیان و به‌راکتش راکتش له شار گتیرایان. له شار
دا چالوژیک هه‌بوو به‌ناوی چالووی «هه‌شتا که‌ز» به‌درانیان ده و چالووه
هاویشت و به‌رداشتیکیان له سهر زارکی دانا. کونگیکی تیدا بوو. قهرالی کافر
نهمری کرد سهری «گورمیلک» بتاشن و سهر و چاوی به‌دوکه‌ل ره‌ش که‌ن و
به‌ره و پشت سواری که‌ری که‌ن و به‌شاردا بیتگیرن. به‌خه‌لکی شاریشی

پاڭه ياند که « نه گهر گورمليک داواي سدهقه بکا، نه يدهنئ. تنيا نه گهر بلئ: »
 به دران له چالو دايه و برسييه تي بيدمنئ»
 باشه، با « گورمليک» سوا لي بکا و خواردن بؤ به دران بهرئ. بزانيږ ژني
 روسته م چده کات؟

ژني روسته م کورپکي بوو ناويان نا نهرنج. نه ومنده جوان بوو دمتکوت نوري له
 پومته دهبارئ. بابيه گهره ي پوو پوشتيکي له چرم بؤ دروست کرد تا ده چاوه
 نه چي. نهرنج گهره بوو، بوو به پازده سال. دايکي پتي نه گوت که نهو کورپ
 روسته م. هميشه پتي ده گوت که تو کورپ زالي. رږژي نهرنج له گال دايکي
 هاته کن زال و به زالي گوت «بابه» دايکيشئ به زالي ده گوت: بابيه، نهرنج
 بيري کرده وه که دايکي شتيکي لي دشاريته وه.

له دايکي پرسى: «بابي من کتپه؟»
 دايکي گوتى: «بابي تو زاله» نهرنج گوتى: نه دى بؤچي توش پتي ده لئي بابيه.
 راستي بيژه. بابي من کتپه؟

دايکي گوتى: «تا به ياني راومهسته، به ياني بچو کن زال. هموو شتيکت بؤ
 باس دهکا. پاشان دايکي نهرنج چوه کن زال و گوتى:

– نه ي بابيه، نهرنج هموو شتي زانيوه.» پاشان نهرنج چوه کن زال و نهو يش
 هموو شتيکي بؤ باسکرد.

نهرنج سوار بوو چهکي هه لگرت و سويندي خوارد که: تا بابم نه دوزمه وه
 گوشتي مهر له من حرام بيت.. نه وه ي گوت و مالاوايي له دايک و بابيري کرد
 و کهوته رئ.

درېژي پينه دهم و هيلاکتان نه که م، نهرنج گه يشته شارپک. ماوه يهک لهو شاره
 سوپاوه تا توشي پيرېژن تيکي بوو. داواي له پيرېژن کرد که به ميوان پراي بگريئ.
 پيرېژن قبولي کرد، جيگاي بؤ داخست و نهرنج چوه ناو جيگا، به لام خه وي لي
 نه ده کهوت. مالي پيرېژن تي پر له ميشوله بوو. نهرنج هستا وچوه نيو شار
 بگه رئ. له کوچه يهک توشي ديوتک هات. نهرنج گوتى: «من کورپ روسته م.
 توشي ديو بوم چوډ دهبئ نه يکوژم. شيريکي له ملي داو سهري په ياند. پاشان

هر تک کوټچکهي برين و ده کيرفاني نان و هاته وه مالي پيرژن. به ياني پيرژن هه ستا ديتي ميوانه کهي شيري خويناي پاک ده کاته وه. پيرژن هيجي نه گوت و خريکي کاري خوي بوو.

نيسستا باسي خه لکي شار بکهن. به ياني که خه لک ومخه بهر هاتن و له مالي خويان هاتنه دهر، ديتيان ديو له کولان کوژراوه و ريگاي هاتو چوي سوار و پياده ي خه لکي به ستوه. پاشايان ناگادار کرده، نه ويش خه لکي له کوژش کو کرده وه و گوتي:

- هر که س ديوي کوشتوه خوي بناسيني و چي ده وي ليم بخوازي.

همو هاواريان کرد: من کوشتوومه، من کوشتوومه....

پاشا گوتي: «کوټچکهي براوي ديو له کوټيه، نيشاني بدن». به لام کوټچکهي ديو له کوټي بين؟

پاشا پرسى: «له شاردا کي ماوه که نه هاتبي؟ گوتيان: ميوانتيک له مالي پيرژن هه يه.

پاشا گوتي: بيهينه کن من. چوونه مالي پيرژن و نه رنج- يان هينا. نه رنج هات و پاشا که چاوي پټکه وت له جواني نهو سهرى سور ما و پرسى: «نهى لاو، ناپا تږ ديو ت کوشتوه؟

- نه رنج گوتي: به لي من کوشتوومه. کوټچکهي ديوي کوژراوي له کيرفان هينا دهر و نيشاني دا.

پاشا گوتي: «کيږه گم دهم به تږ».

نه رنج گوتي: «با نالقي ده زکيراني من جاري له قامکي که که ت دابن. پيم بلن جينگاي هنگرمه ني ديو پټده زاني؟»

پاشا گوتي: تا نيسستا ناوي نه وتږم نه بيستوه. خه لک بلاوه يان کرد. نه رنج مالاوايي له پاشا کرد و سوار بوو که ونه پي.

روي تا که يشته شارتيک. هه وا ده هات تاريک دبوو. نه رنج له به نا خانوتيک رايوه ستا، له نه سپ دابه زى و له دهرکاي دا. پيرژنيک دهرکاي ليکړده وه

- دايه کيان ميوان راده کړي؟

- میوان خوښه ویستی خودایه، کوږم وهره ژوورې. نرنج وه ژوور کهوت، پیریزن نه سبه کهی برده ته ویله و پاشان نانی بق هینا و نانیاڼ خوارد. پیریزن جیگای بق داخست و نرنج چوه سر جی و داوای ناوی کرد. پیریزن نه ملا و لای کرد ناو له مالنې نه بوو. قاپیکی هه لگرت و چوه دهری. میزی تیکرد و بقی هینا.

نرنج کوتی: «دایه گیان نم ناوه بق سویره.»
- پوله گیان بمبه خشه. لای خوا شاراوه نیه چی له تق بشارمه وه. نیمه ناومان نیه. میزم ده قاپ کردوه و بقم هیناوی.
- بق چی ناوتان نیه؟

- عه زایایه که له سرچاوی ناوی نیمه خه وتوه. هه موو پوزی ده بی کچتیکی دهس لی نه دراو و مهنجه لیکي پر له پلاو وگایه کی برژاو و ده من نانی بق برن. تا نه کیژ و گاو پلاو و نانه که دمخوا، خه لک دهره فت ده هین بشی حوت پوز ناو دین و دایدمنن. من پیرم تا دوو گوزه هه لده کرم عه زیا جارتیکی تر دیته وه سر کانی و دریز ده بی.
نرنج پرسى: که نکى هه پینییه؟
- سبه ی.

نرنج نکای لیکرد که: «چوته به یانی منیش له کهل خوت به ری، دهمه ری بزنام عه زیا که که که چن دمخوا.

پیریزن کوت: قه ی ناکا، له کهل من وهره. به یانی بق هفتا و دوو میله هت و بق نرنج-یش بوو به پوز. پیریزن گوزه ی هه لگرت و له کهل نرنج به رهو کانی، نهو پوزه نوره کیژی پاشا بوو که بیسه نه سر کانی و عه زیا بیخوا. له مالنې پاشا شین و گریان بوو. به لام خه لک شاد بوون که ناویان وه گیر ده که وی. له یه که جی هم گریان و هم شادی. خه لک له په نا کانی کوبونه وه. کیژی پاشایان به دهست و پی به سترای به عاره به هینایان. گایه کی برژاو و ده من نان و پلاویشیان هینا و له په نا کانیان دانا. دارتک له په نا کانی بوو، کیژ هه کیان له دارتک بهست. عه زیا له کهمین هاته دهر. له پتشد دهمستی کرد به خواردنی

گوشت و پلاو و نان. خه لگیش به په له دهستیان به ناو گیتشان گرد. ناخره گه یی
عهزیا بق لای کیژه که چوو که بیخوا. کچ هاواری دهگیشته ئاسمان.

نهرنج به خوی گوت: «خۆلم به سهر، پالنهوانی من فایده ی چیه که له بهر چاری
من عهزیا نهو کیژه یخوا؟» عهزیا ورده ورده له کیژه که وهنیزیک کهوت. نهرنج
هه لیکیشا شیر و خوی که یانده عهزیا و به شیر لهت له تی کرد. ناوی کانی
خویناوی بوو. خه لک بئی خه بهر له خواره وه ناویان هه لده گرت. نهرنج چوه کن
کیژه که و له داری کرده وه و گوتی: «برۆوه مائی خۆت.»

کیژه که دهستی ده خوینی عهزیا پاکرد و له پستی نهرنجی دا و بهر وه مال
پاکرد. دایک و بابی چوونه پیتسوازی و کوتیان:

- کچم بق رات کرد. ئیتستا عهزیا هه موو خه لکی شار دهخوا.

- نا، بابه کیان، لاویک که هه ر دوکمان به قوربانی بین، عهزیای کوشت.

پاشا پرسى: پیم بلتی کئی عهزیای کوشت؟

کچ گوتی: «لاویکی نه ناس بوو. نای ناسم. نهو عهزیای کوشت. من دهستم به
خوینی عهزیا کرده و له پستی لاوه کهم داوه.»

به لام لهم ناوه دا نهرنج چۆوه مائی پیریتزن. پیریتزن گۆزه کانی پر له ناو کرد،
دیتی نیوه ی ناوه که خۆینه.

نهرنج گوتی: «برۆ نه م ناوه بریژه و ناوی خاوین بیتنه.»

- نا، عهزیا له وتییه، نارۆم.

نهرنج گوتی: «لاویک عهزیای کوشتوه! پیریتزن شاد بوو، گۆزه ی هه لگرت و به
غار بق کانی چوو. دیتی راست دهکات. که لاکی عهزیا له په نا کانی که وتوه.
پیریتزن گۆزه ی پر کرد له ناو، هتینایه وه مال.»

به لام پاشا خه لکی کۆ کرده وه و گوتی: «له نیتو ئیتوه دا نهو که سه ی به شیر
عهزیای کوشتوه، شایانی کیژی منه. بیتته پیتش و چی دهوی داوا بکا.» له
ناماده بوان هه ر کهس گوتی من کوشتوومه..

کیژی پاشا له باله خانه ویتستا بوو سهیری دهکرد. به باوکی گوت: «نه وانه
هیچیان عهزیایان نه کوشتوه.»

- داخوا کەس لە شار دا ماوه کە تەهاتبێتە ئێره؟ لە وهلامدا کوتیان : میوانی پیریزنی نه هاتوه

پاشا ناردی ئهرنج... یان هینا کۆشکی شا. کیژهکه له دوورهه ناسی و به باوکی گوت: «ئوه هه مان لاوه.»

پاشا پرسى : « بێگومان چونکه زۆر جوانه بۆیه پیت وایه که هه وه. کیژهکه گوتى : « نا، وا نیه، من نیشانم له پشتمی داوه. به تۆم کوتیوو. ئهرنج هاته کۆشک و کچهکه پشتمی کراسهکهی وهگرێرا و ههموو دیتیان که شوێنی قامکی کچی پاشای پتوهیه.

پاشا به ئهرنجی گوت: « ئیستا تۆ به زۆری شیر بوویه خاومنی کیژی من. ئیستا چیت دهوێ داوای بکه.

ئهرنج گوتى : « تهنیا يهک شتم دهوێ، ئهوش جیگای هنگرمهنی دتوه و هیچی تر.

پاشا خه مگین بوو گوتى : « هه وه ل جاره ناوی وا ده بیسم، پهنه سیمرغ بزانی. پتگای دۆزینه وهی ئهوت پتی نیشان ده ده. » پاشان پاشا جیگای سیمرغ و پتگای دۆزینه وهی وی بۆ پوون کرده وه. دوايه میوانی ساز کرد و حهوت شهو و روژ شایي و زه ماوه ند ساز کرا. ئهرنج حهوتوێک له کۆشکی پاشا دا ژایانی برده سه ر، به لام پاشا لای واپوو چرکه يهک له وێ ماوه ته وه. پاش حهوتوێک ئهرنج خۆی بۆ سه فەر ساز کرد. پاشا لتي پرسى: « ئه ی ئهرنج! بوکی خۆت له گه ل خۆت نابهی ؟»

ئهرنج ئالفه ی ده زگیرانی ده قامکی کچی پاشا کرد و گوتى: که گه پامه وه ده یبه م.

پاشا گوتى: « سیتسه ت سوار له گه ل خۆت به ره تا سه ر سنوور و دوايه ئه وان بگه رێته وه. سوار که و تنه رێ. ئهرنج ئه وه نه قسه خوۆش بوو، سواره کان نه یانده و یست بگه رێته وه. ناخره که ی که یشتنه ولاتی جادوو. سیحر و جادوو کاری له ئهرنج نه ده کرد. به لام سواره کان تا ده هات که م ده بوون، له پتشدایا ده یان ون بوون. پاشان بیستیان بزر بوون. ئه وانی ما بوون بیتیان عه یب بوو به

نهرنج بلژن که ره‌فیکه‌کانیان بوون بو به‌رد. له نه‌کاو نهرنج ناوړی داوه، دیتی که‌سی له که‌ل نه‌ماوه. له دلدا گوتی: «نهی بی ویزدانینه. ته‌نانه‌ت خوا حافیزیشیان لیم نه کرده. به ته‌نایان هیشتومه‌وه و ریشتون.

نهرنج نه‌یده‌زانی که نهم ولاته ته‌لیسم کراوه. که‌یشته ده‌شتیک، دیتی دارنیک له ده‌شته یه.. گوتی با بجم له بن نهم داره تاو‌تیک به‌سه‌ستمه‌وه، که‌یشته نیزیک داره‌که و دیتی عه‌زیاه‌یک له داره‌که ها‌لوه و ده‌چته سر. هیلانه‌یک له سر داره‌که‌یه و جوجه‌له داعبا له هیلانه‌که دان. ده‌ستیان کرد بوو به جیکه جیک، که‌می مابوو عه‌زیا بگاته جوجه‌له‌کان و بیانخوا. نهرنج عه‌زیای په‌لامار دا و کوشتی. پارچه گۆشتیکی عه‌زیای به نووکی شیروه کرد و دای به جوجه‌له‌کان، نه‌وان خواردیان تا تیر بوون. نهرنج له بن داره‌که درژ بوو، خوری لیکه‌وت. به‌لام جوجه‌له‌کان بی‌چووی سیمرغ بوون. هر نه‌و سیمرغی که پشتیوان و پاریزه‌ری بڼه مال‌هی زال بوو.

سیمرغ ده‌نگی جوجه‌له‌کانی بیست، له به‌رزایی ناسمانه‌وه هاته خوار. حوت سال بوو جوجه‌کی ده‌بوون و عه‌زیا ده‌یخواردن. قه‌ت به ناوات نه که‌یشتبوو، جوجه‌له‌کانی که‌وره نه ده‌بوون. سیمرغ به تور‌هیی بق لای بی‌چوه‌کانی هاته خوار و دیتی ره‌شاییک له بن داره‌که دیاره. ویستی په‌لاماری بدا و بق ناسمانی به‌ری. جوجه‌له‌کان ها‌واریان کرد: مه‌یکوزه، مه‌یکوزه، نه‌و نیمه‌ی نه‌جات داوه.

سیمرغ له هیلانه‌که نیست و ته‌ماشای خواره‌وه‌ی کرد. دیتی نه‌وه‌ی له بن دار خه‌وته، نهرنجی کوړی رو‌سته‌م و نه‌وه‌ی زاله. سیمرغ بالی لیک کردنه‌وه و سنبه‌ری لیکرد.

نهرنج له خه‌و هه‌ستا دیتی دور و به‌ری تاریکه. ته‌ماشای کرد، سیمرغی بینی. سیمرغ بانگی کرد:

– نه‌ی نهرنج! تو کوړی رو‌سته‌م نی؟ من پشتیوانی بڼه مال‌هی نی‌وهم. تو ناواتی منت به جی که‌یاند و بی‌چوه‌کانت له شه‌ری عه‌زیا نه‌جات دان. نی‌ستا جیت ده‌ویتی، داوام لیکه.

نەرنج کوتی: «تەنیا دەمووێ جیگای ھنگرمەنی دێوم پێ بلێی.»
 سیمەرغ بە نەرنجی کوت: «خۆزیا ھەوت سالی دیکە عەزیا بیتجۆھکانی خواردبام
 و تۆ شویتنی ھنگرمی دێوت نە پرسیبایە. بەلام چونکە سویندەم خواردووە
 بەلێنی خۆم دەبەمە سەر. دەبێ ھەرچی پێت دەلێم وابکە.»
 نەرنج کوتی: «نامادەم. سیمەرغ کوتی: «ئێستا بچۆ پۆخی دەریا و چاوە روان بە
 تا من بۆ وێ دەفەرم.

نەرنج چووە قەراخ دەریا، کاتێ گەیشتە وێ. شوانیکی بینی مەردەلەوہ پێتێ.
 نەرنج سلۆی لێکرد و پرسى: «ناوت چیە؟»
 شوان کوتی: «زەزانی شوانم پێ دەلێن.» نەرنج تەواوی رووداوھکانی بۆ شوان
 گێڕایووە. زەزان کوتی:

– فێرت دەکەم چبکە. بۆ ئەو بەردەى قەراخ دەریا وەر بگێرە. لھاوتک لە بن
 بەردەکە دەبینی. ھەلیگرە و بیشارەوہ. کاتیکى چووێ پۆخی ئەو بەرى دەریا.
 کۆشکێک دەبینی. ئەوہ کۆشکى ھنگرمەنى دێوہ. ئێستا ھنگرمەن خەوتوہ.
 چوار پۆزى دیکەش لە خەودا دەبێ. تۆ ھەول بدە و مەخەبرى بێنی. بەلام ئەو
 خەبەرى نابێتەوہ. ئەو دەم خەنجەرى لە بەرى پێى پۆکە و خوێ بە برینەکە
 دابکە. کاتى دێو و مەخەبر ھات، لھاوھکەى پێ نیشان بدە. دەست لە جێ دەبیتە
 ئێستەر. لە ھەسارى بیبەستەوہ و بچو رۆستەمى بدۆزەوہ. رۆستەم لە ساردادا
 بەند کراوہ. دێو تەلەسمى کردوہ و بە زنجیر بەستوویەتەوہ.

لەو کاتە دا سیمەرغ ھات. نەرنج پێی کوت: من بەرە ئەو بەرى دەریا،
 – تا ئێستا ھنگرمەن سێ جار بالەکانى منى ھەلکەندوہ. بەلام چونکە تۆ ئاواتى
 منى بە جێ گەياندوہ، چارم نە دەتەبەمە و تەندەرى. کاتیکى فریم و پۆشتم،
 بالیکى من ھەلکەنە. کاتیکى پێویستت بە من ھەبوو، ئەو بالە لە بەرد بدە،
 گورج دەگەمە لات.

سیمەرغ نەرنجى بردە ئەو بەرى دەریا. نەرنج چوہ ناو کۆشک و دیتی دێو
 نوستوہ. شیرى دە بەرى پێى راکرد، و مەخەبر نەھات. خوێ بە برینەکەى وەر
 کرد، دێو خەبەرى بۆوہ. نەرنج لھاوھکەى نیشاندا، دێو بوو بە ئێستەر. نەرنج

لغاوی کرد و له دار بهستیه وه. خۆی چوه سارداو، دیتی رۆستهم له سەر پشت به زنجیر بهستراوئته وه.

رۆستهم دیتی که ئه رنج هاتوه ته جاتی دها. به لām ریشی ئه وئنده هاتوه وه که ریشی ناخوندان. ئه رنج تیغیکی هیتا دهر که ریشی بتاشی. رۆستهم پرسى جده که ی؟

- دهمه وی ریش بتاشم تا خه لک نه لێن که رۆستهم پیر و لاواز بوه، بۆیه دێو به سهریدا زال بوه، ئه کهر ریش بتاشم خه لک ئیژن: «رۆستهم کهنج بوه، ئاقلی کهم بوه، دێو به قیل گرتویه تی.»

رۆستهم توڕه بوو، دهنگی دا و گوتی: پرۆ له بهر چاوم ون به. ئه رنج له سارداو هاته دهر و سواری ئیستر بوو ریتی داگرت. له پر دهنگی پساندنی زنجیری رۆستهمی بیست، دهنگوت هه ورى به هاره گرمه ی دیت. ئه رنج که راپه وه دیتی بابی له کۆشک هاتۆته دهر و کۆشکی دێویشی وێران کردوه. ئه رنج له ئیستر دایه زی و دای به بابی. پاشان په ری سیمرغی هیتا دهر و له بهردیکی دا. سیمرغ کورج پهیدا بوو به ئه رنجی گوت: «با باوکت به پێگای وشکیدا برۆا، من دهنگه یێنمه ئه و به ری دهریا.

رۆستهم سواری ئیستر بوو که وته یی. سیمرغیش ئه رنجی هه لگرت و برده ئه و به ری دهریا دیتیان رۆستهم له وی راپه وستاوه. سیمرغ خوا حافیزی کرد و چوه گن بێچوه کانی. ئه رنج چوه گن زرزانى شوان، ئه سبى خۆی هه لگرت و وێستی برۆا، شوان گوتی: «راوسته، من ئیستا دهمرم، بمنێژه و دوايه برۆ.

زرزانى شوان مرد، له وی ناشتی و پاشان له که ل بابی که وته یی. که یشتنه شارێک هه ر تکیان ئه وئنده برسى بوون زمانیان نه ده گه را. ئه رنج به باوکی گوت: «هه ر لیتره چاوه روانم به، به لām ناکات لى بى لغاوی له سه ر نه هێنیه خوار. چونکه لغاو له سه ری بێنیه خوار، ده بێته وه هه نگرمن و ده رۆستى تايه ين. منیش ده چمه شار. خوار دێتک پهیدا کهم.

ئه رنج بۆ شار چوو دیتی له جێیه ک شین و کریانه و له شوێنى شایى و زه ماوه نده. له گه نجیکی پرسى: «له ر شاره چ باسه. چ قه و ماوه؟

- ههموو شهوئ کیزی پاشا به شو ددهن. له مالی پاشا ده بیته شایی و زهماوهن. له مالی زاوا ده بیته شین و کریان. چونکه رۆزی دواپی زاوا به مردوو دهبین. کچهگهش هیچی لی نایه.»

ئهرنج گوئی: «دهکری منیش بۆ شایی بهری.»

- بۆ ناکری، وهره با بچین. چوونه مهجلیسی شایی. ئهرنج دیتی کۆشکیکی جوان و پروناک و بوک له پهنا زاوا دانیشتوه. زاوا خه مبار و داماو و بوک پیدهکهنی. ئهرنج چوه کن زاوا و پیتی کوت: «بوکی تۆ وهک خوشکم وایه. با ئیمشه له جیاتی تۆ بچمه کنی. تۆ له مردن رزگار دهپی و من دهکوژن. من غه ربیم لیره و قهی ناکا.

زاوا پازی بوو، دایک و بابی زاوا کهیف خوۆش بوون که کورکهیان زیندوو دهپی. ئهرنج گوئی: «تهنیا ئیستا هیندی خواردنم بدهنی. بایم برسیهتی بۆی بهرم و ییمهوه. خواردنی جوړ به جوړیان بۆ هینا، ئه ویش خواردنهکانی بۆ رۆستهم برد و دیتی رۆستهم ئیسترهکهی کوشتوه. لیتی پرسی» ئیسترت بۆ کوشت؟ هیچ ئهسپیک تۆ ناتوانی هه لگرن، ئه و ئیستره به زهممهت دهیتوانی تۆ به رۆه بهری.

رۆستهم گوئی: «ناخر ئیره بهشیک له رلاتی قهرالی کافره، ههموو جادوگره. له وانهیه لغاوهکه به جادو له سهری ئیستر بکه نهوه. ئه و کات چ بکهین. منیش کوشتم.

ئهرنج بابی برده مهجلیسی شایی. ههوا دههات تاریک دهبوو. ئهرنج چوه کن بوکی. کیژهکه جیگای چاک کرد و له پهنا ئهرنج درێژ بوو. ئهرنج شیری له کالان هینا دهر و له نیتوان خوئی و کیژهکه درێژی کرد و گوئی: «تۆ له جیگای خوشکی منی.»

کیژهکه خهوت و ئهرنج له جی ههستا و له قوژبنیک خوئی شاردهوه. نیهو شهو دهنگی نهق و توق و ههرا له سهر بان دهبیسرا و له پیر له کولانهی میچی خانوو دهستییک هاته دهر و نیتو جیگا دهگهرا. له سهر جیی کیژهکه کهسی نه دیتوه. پاشان ئه و دهسته له ژورهکه دهستی به گهراڼ کرد. ئهرنج دیتی که

نەو باسک و دەستە لە پۆلایە. شیرى ھەلگرت و باسكى پەواند. پاشان شانى
خاوەن باسكى گرت و کیشایە خوار دێو بوو. کەم کەم لە کولانە ھاتە دەر و
خوشکیشى لە گەل بوو. خوشكى دێو دەنگى ئەرنجى دا و گوتى :

— دوو براى منت کوشتن. ئیستا دەستى سێتیبەمىشت پەواند. ئەوى مەکوژە.
ئەگەر بەرەلای بەگى، ئەو سێسەت سوارەى کەردبومن بە بەرد، زیندوون و
دەیانەتەمەو.

ئەرنج بەئێنى لە خوشكى دێو ھەر گرت و دێرى ئازاد کرد. با دێو و خوشكى لە
وێ بن، بزانی سوارەکان چیان بە سەر ھاتو. خوشكى دێو سوارەکانى ئازاد
کرد و چوونەو مالى خۆیان.

لەم ناو دا پاشا بە نۆکەرانى گوت: «بێگومان ئیستا مەیتى زاوا ئاوساوە،
ببەیتنە دەر و ببەنەو مالى خۆیان. کێژەگەش بێتنە ئێرە. نۆکەر چوون دیتیان
لاوەکە لە جێگا دا خەوتو و دەستىکى پۆلایى لە ژۆرەکە کەوتو. ھەوت جوت
کایان ھێنا تا دەستەکەیان ڕاکێشا دەرئ. ئەرنج زاواى بانگ کرد و گوتى:»
برۆ بوکت بەرە و بە ئاواى خۆت بگە.

ئەرنج و رۆستەم سوارى ئەسبان بوون و بۆ مالى خۆیان کەوتنە پێ. گەیشتنە
ئەو شارە کە ئەرنج لەوێ عەزىای کوشتبوو. پاشا ھەوت شو و رۆژ جێژنى
بوکێنى کێژەگەى بەر پا کرد و پاشان کاروانیک جىاز و دیارى دا بە کێژەگەى،
ئەرنج و بوک خواحافىزىان لە پاشا کرد و کەوتنە پێ تا سەفەرى خۆیان درێژە
پێبدەن.

گەیشتنە شارێک کە ئەرنج لەوێ دێوى کوشتبوو. پاشای وێش شایى و
زەماوندی بۆ کێژەگە ساز کرد و داى بە ئەرنج و کاروانیک جىاز و دیارى دایە
و کەوتنە پێ. ئیستا بچینەو بۆکن زال.

زال دێتى دە سال تێپەرى، رۆستەم و بەدران و ئەرنج ھىچ خەبەریان نەبوو.
خۆى بۆ سەفەر ساز کرد تا لە گەل خاوەن و خێزاشى خۆى بە دوايان بەگوت.
رۆیشتن تا گەیشتنە ئەو شارە کە بەدران لە وێ لە چالودا بەند کرا بوو.
رۆستەم و ئەرنج یش گەیشتنە ئەو شارە، ھەموو بە دیدارى یەک شاد بوون.

به لّام به دران له کوټيه، نه ياندمزانی. زال کوتی :

- وهرن خانوټکی خیرات ساز بکن، به لکوو خه به رټکی به درانمان وه گیر که وټی. خانوټکی خیراتیان ساز کرد. له هه موو دنیا فقهیریان بانگ کردن و خواردن و لباس و پټلوی به لاشیان دا به خه لک.

نیستا بابچینه کن «گورمیلک». گورمیلک چوه کن پیریزټنیک تا داوای سده ده قی لټی بکات و کوتی: «به دران له چالو دایه، برسییه، هټندی نانم بدیه.

پیریزټن کوتی: «برق له وټی خانوی خیراتیان کردو ته وه، خوټ چهندت ده وټی بخو و خواردن له که ل خوشت به ره.

گورمیلک چوه خیرات خانه. نرنج ته ماشای کرد و دیتی ژنټکی جوان و شره پوش سهری دانواندوه و داوای خواردن ده کا. نرنج له که نټکی مسی پر له پلاو و نان و گوشت هه لگرت و دای به و ژنه. نوکه رټکیشی به دوی دا نارد، بزانی بټ کوتی ده چی.

گورمیلک دیتی که په کټیک به دوی دا دټت. به نیو کولاناندا که را تا نوکه رونی کرد. پاشان چوه په نا چالو و له که نه خواردمه نه که ی ده چالوټی هاویشټ. به دران هه سستی کرد که بټنی مالی وانی لیدیت، خواردنه که ی خوارد و له که نه که ی له بن نه ژنټی دانا و خواری کرده وه و به گورمیلکی کوت: «ديسان بټم یتنه.

گورمیلک کوتی: شهرم ده که م دوو باره بچمه وه.

به دران کوتی: «تق حوت ساله خواردنم بټ دیتی. داخوا ده که رټی نه و جار بټم نه هټینی.

گورمیلک ديسان چټوه خانووی خیرات. نرنج دیتی که نه و ژنه جارټکی دیکه ش هاته وه. هه موو خواردنټیک دایه و خوټی وه دوی که وټ. گورمیلک به کولانټیک دا ده رټی و نرنج به کولانټیک دیکه دا وه پټشی ده که و ته وه.

به لټی هیلاکتان نه که م، هر تک که یشتنه په نا چالو. نرنج هاواری کرد و کوتی:

- به دران تو ی ؟

به‌دران وه‌لامی دایه‌وه گوتی: « به‌لئی منم. نه‌وه تۆی ئه‌رنج؟»

ئهرنج له به‌درانی پرسى: « چۆنه كه تا نىستا نه‌ت توانیوه له وێ بێته ده‌رى؟

- دياره ده‌ متوانى دهر په‌رم و به‌رد ئاشه‌كه فری بدهم، به‌لام له وانه بوو دانه‌م بشكێن و پێم حه‌یف بوو.

ئهرنج به‌لێنى دا كه هه‌ر نه‌مشۆ دێم و ده‌ته‌ینه‌مه ده‌رى.

به‌دران هاواری كرد: « ئه‌گه‌ر قه‌مه‌به‌رى بابم له گه‌ل ئیوه‌یه ده‌بێ بیکۆژم. چونكه سوتندم خواردوه.

ئهرنج بۆ مالى گه‌رايه‌وه و گوتى: « به‌درانم دۆزیوه‌ته‌وه. شه‌و ته‌ناقیان هه‌لگرت و تێگه‌را بۆ لای چالۆ رۆشتن. به‌رداشیان له سه‌ر چالۆ لادا و ته‌ناقیان هاویشه‌ خوار. به‌دران ته‌ناقى له قه‌دى خۆى قایم كرد و هه‌لیان كێشا. تا نیه‌میان هێنا بوو، به‌دران چاوى به‌ قه‌مه‌به‌ر كه‌وت و هاواری كرد و گوتى: « هه‌ر ئیستا ده‌یکۆژم»

رۆسته‌م به‌ به‌درانی گوت: « ئیستا كه سوتندت خواردوه گورزێكت ده‌ده‌مى، به‌لام گورزه‌كه به‌ ده‌ستى چه‌پ بگه‌ره و به‌ قه‌مه‌به‌رى داده. لێى بده‌ى و لێى نه‌ده‌ى سوتنده‌كه‌ى خۆت بردۆته سه‌ر. گورزێكیان دا به‌ ده‌ستى چه‌پى به‌دران. قه‌مه‌به‌ر راىكرد و له پشت دارێك خۆى قایم كرد. گورز وه‌ داره‌كه كه‌وت و داره‌كه‌ى له بن هه‌لگه‌ند و قه‌مه‌به‌ر زیانى پێنه‌گه‌یشته. به‌درانیان له چالۆ هێنا دهر و باب و كۆپه‌كه‌تریان له نامێز گرت و ناشت بوونه‌وه. لیباسێكى تازه و جوانیان كرده به‌ر گورمیلێك و نه‌وه‌نده جوان بوو به‌ رۆژى ده‌گوت: « تۆ دهر مه‌كه‌وه تا من دهر كه‌وم.» پاشان چوونه شه‌ه‌رى قه‌هرالى كافر و كافره‌كانیان له به‌ین برد و كلێساكانیان وێران كرد و له جێى وان مزگه‌وتیان دروست كرد و پاشان چوونه‌وه ولات و مالى خۆیان. شایى و زه‌ماوه‌ندیان بۆ گورمیلێك و به‌دران ساز كرد.

ئه‌وان به‌ ئارموزوی خۆیان گه‌یشتن و حیکایه‌تى ئێمه‌ش گۆتایی هات.

شا سمایل و عه‌ره‌ب زه‌نگی ۵۲

ئه‌میری عه‌ره‌ب له تافه‌ی خۆی تو‌په‌ بوو له که‌ڵ خاو و خه‌زانی پووی کرده
باره‌گای ئه‌سلان پاشای کورد. ئه‌سلان پاشا رۆژێک ته‌ماشای کرد حوشتی
بێگانه له مه‌زرای ئه‌و ده‌له‌وه‌پێن. به‌ نۆکه‌رانی گوت:

- بڕۆن سه‌ری ئه‌و که‌سانه‌ بپین که‌ وێراویانه‌ حوشتیان له مه‌زرای من به‌ره‌لا
بکه‌ن. حوشتیه‌کانیش بپینه‌ ئێره‌.

نۆکه‌ر چوون. گولیزاری کیزی ئه‌میری عه‌ره‌ب له خه‌توته‌ هاته‌ ده‌ر. نۆکه‌ر به‌
دیتنی وی ئاقلیان له سه‌ر دا نه‌ما. چونکه‌ گولیزار فره‌ جوان و دلگه‌ر بوو. یه‌ک
له نۆکه‌ران هاته‌ کن ئه‌میری عه‌ره‌ب و لای ئه‌و ما‌یه‌وه‌. ئه‌وی ددیکه‌یان چۆه‌ کن
ئه‌سلان پاشا و گوتی:

- مزگینیم ده‌یه‌. کیزێکم دیوه‌ شایانی شا سمایلی کوری تۆیه‌. شا سمایل
سوار بوو چۆه‌ خه‌توته‌ی ئه‌میری عه‌ره‌ب. که‌ چاوی به‌ گولیزار که‌وت به‌ یه‌ک دل
و نه‌ک هه‌زار دل ئاشقی بوو. که‌راوه‌ مال و به‌ بابی گوت: «ئه‌و کیزه‌م بۆ
بخوازه‌».

ئه‌سلان پاشا له که‌ڵ وه‌زیر و وه‌کیلی خۆی چۆه‌ کن ئه‌میری عه‌ره‌ب و داوای
گولیزاریان کرد بۆ شا سمایل.

ئه‌میری عه‌ره‌ب مانگێک مۆله‌تی خواست و گوتی: «ده‌بێ جیاز بۆ که‌چه‌که‌م
ناماده‌ بکه‌م».

شا سمایل زۆر جار ده‌هات و چاوی به‌ گولیزار ده‌که‌وت، ئالقه‌ی ده‌زگیرانیان
کۆپیه‌وه‌. رۆژێک شا سمایل هاته‌ هه‌واری ئه‌میری عه‌ره‌ب و دیتی خه‌توته‌ له وی
نه‌ماوه‌. شا سمایل گریا، چۆه‌ ئه‌و شوینه‌ که‌ خه‌توته‌ی گولیزاری لێ هه‌لدرا بوو،

دیتی نامه‌یه‌ک له بن به‌ردیگ دانراوه. شا سمایل نامه‌گه‌ی هه‌لگرت و خویندیه‌وه. نامه‌ی گولیزار بوو تییدا نووسیوی: « باهم لیتره باری کرد و نیمه ریشستین. چل رۆژ ماودت هه‌یه، نه‌گهر لهو چل رۆژدها هاتی، ئه‌وا من هی تۆم، ده‌نا قه‌ت مه‌یه. باهم فیکری کردوه نه‌گهر کچی بدا به کورپی ئه‌سلان پاشا، تایفه‌گه‌ی وا ده‌زانن که گولیزاریان به تۆیزی ئه‌ستاندوه، ههر بۆیه‌ش لیتره باری کرد.

شا سمایل فره دلته‌نگ بوو. ئه‌سلان پاشا دیتی کورپه‌گه‌ی به جارتیک داما و خه‌فه‌تباره. نه‌مری کرد: که ته‌واوی خه‌لکی خۆ جی، کچه‌کانیان برا‌زئفنه‌وه و لیباسی جوان و شازیان ده‌بر گهن و بیانیه‌تینه باخی گۆشک تا شا سمایلی کورپی په‌کیان هه‌لبژێری و بیهێتی.»

رۆژی دوایی ته‌واوی کیزانی پیاو ماقولان لیباسی جوانیان ده‌بر کرد و هاتنه باخی گۆشک. شا سمایل- یش هات و سه‌یری هه‌موانی کرد و کوتی: « هیندی سووریان ده‌بر کردوه و هیندی سپی. به‌لام هیچیان نابنه گولیزار. شا سمایل له باخ وه‌ده‌ر کهوت و برپاری دا بجی گولیزار بدۆزێته‌وه. ئه‌سبی شا سمایلیان ئاماده کرد، سوار بوو، کهوته ری. ده‌رۆی و شیعرێ دلداری ده‌خوینده‌وه.

به‌لێ شا سمایل رۆی رۆی تا که‌یشه‌ شونێ دیتی کۆشک هه‌یه و هه‌ساریکی ئاسنی به‌ ده‌وره‌یدا کیشراوه. کیشیکیش له گۆشک دا دانیشه‌وه. شا سمایل هاواری کرد: « ئه‌ی هه‌سار بکریته تا بیه‌ ژوو.»

کیژه‌که ناوی گولپه‌ری بوو، کوێی له قسه‌کانی وی بوو کوتی: « نیره‌ بردیکه له موو باریکتر و له شیر تیژ تره. نه‌گهر تواناو غیره‌تت هه‌یه لێی وه‌په‌ره و وه‌ره لام.

شا سمایل شیرێ زولفه‌قاری هه‌لکێشا و له هه‌ساری دا. هه‌ساری ئاسن تیک قرما و شا سمایل چه‌و کز گولپه‌ری.

گولپه‌ری کوتی: « وا دیاره که عیزرائیل لوتفی کردوه هاتووێه دیدارم.»
شا سمایل کوتی: « من هیشتا پاروه نانیکم له مائی تۆ نه‌ خواردوه و قومه ناویکم نه‌ خواردۆته‌وه. به‌محاله تۆ خه‌مگین بووی.

- نهگړ من خه مبار نه یم، کټی خه مبار بی؟ حوت برام هه بون. چوونه شه،
دوویان کوژاون و پتنجیان زیندوون.

- له بق کټی شه دهکن؟

- له بهر من. نه میری عرب دهیوئ میترد به کوری وی بکم. به لام براکانم
نایانهوئ. نو دیواره ناسنه یان له دهوری کوژک کتیشاوه که دهستی که سی
پیړانه گات.

شا سمایل پرسى: «به چی ده زانی دوو برات کوژاون؟»

- فالَم کرتوتوه و زانیومه.

شا سمایل جارتکی دیگه ش پرسى: «له کوئ شه دهکن؟» گولپه ری لای پوژ
هه لاتی نیشان دا. شا سمایل سوار بوو به کوژمکی براکانیه وه چوو. که شته
مهیدانی شه و دیتی له شکری نه میری عرب له لایه که سه فیان کتیشاوه و پتنج
برای گولپه ریش له لایه کی تر.

شا سمایل فیکری کرده وه که: «من سلو دهکم. هر لایه که وه لام بداته وه. له
لای نهو دهیم.» سلووی کرد. له تافه ی عرب کهس وه لامی نه دایه وه. به لام
پتنج براکه وه لامیان داه و سلوویان بق نارد. شا سمایل په گال وان کهوت.
به یانی پتش مهیدان به برایانی گوت: «نئوه مه چنه شه. من تنیا دهچم. شا
سمایل له به یانیه وه تا نئواره شه ری کرد و عربی له به یان بردن. نئواره
که راوه لای براکان. پتنج برا کوتیان: «نئستا دهچینه مالی نئمه. کهوتنه پئ.
برای گچکه یان له به را پیدا نارد و کوتیان برو خواردن ناماده بکن تا نئمه
دهکه پنی.»

برای گچکه پقی دیتی حساری دهوری کوژک پروخواه. که راوه و به براکانی
گوت. براکانی کوتیان: «زوو برو خوشکمان بکوژه و خواردن ناماده بکه. هاته
کوژک و به خوشکی گوت: «براکان نمریان کرده تو بکوژم.

گولپه ری گوتی: «مه کوژه. له سندوقیتکدا بمشاره وه. پاشان نهو پیاوه ی له
که لئانه روو داوکه تان بق دهگرتنه وه، نهو دم ده کوژن خوتان دهران.

برای گچکه به قسه ی گولپه ری کرد. برایان له گال شا سمایل هاتنه ژور له

سر سفره‌ی خواریدن دانیشتن. به‌لام شا سمایل دانه‌نیشست. برای گه‌وره بانگی کرد و کوتی: «وهره له گه‌ل ئیمه نان بخۆ. شا سمایل پرسى: «خانمی مال له گوتیه؟ برای بچوک کوتی: من کوشتومه. - بق چی؟

- چونگه پیاویتی پیدابوو بیتته لای. حساری دهوری کۆشک پروخا بوو. شا سمایل کوتی: «ئم حساره من خه‌رام کرد. من دهستم بق گولپه‌ری دریز نه کرد، ئه وهک خوشکی من وا بوو. نه‌وهم برای بچوک کوتی: «من نه‌مکوشتوه و گولپه‌ری زیندوه. گولپه‌ری له سندوق هینا دهر و هم‌وویان به‌وه شاد بوون که خوشکیان زیندوه. برایان به شا سمایلیان کوت: «گولپه‌ری ده‌دهین به تو و بیکه ژنی خۆت. شه‌و له گه‌ل گولپه‌ری جتیان پتکه‌وه بق داخستن. شا سمایل پشتی ده گولپه‌ری کرد و نوشت.

گولپه‌ری پرسى: «بق پشتت له من کردوه؟ شا سمایل کوتی: «ده‌بی له پتشد ا کولیزار بدۆزمه‌وه، پاشان له گه‌ل تو شایی بکه‌م، به‌یانی زوو مالاوایی له برایان خواست و که‌وته پئ. برایان تا سنی رتیانیک به پتیان کرد و گوتیان:

- پتگای یه‌که‌م ده‌چپته شام. نه‌گه‌ر به پتگای دوهم دا برۆی له وانه‌یه بگه‌رتیه‌وه. به‌لام نه‌گه‌ر به پتگای ستیهم دا برۆی، هر گیز ناگه‌رتیه‌وه. شا سمایل کوتی: «ژیان بق من نرخى نیه به پتگای ستیهم دا ده‌پۆم» پۆی پۆی دیتی له تروپک‌ی چیا کۆشک‌یک هیه و باخ‌یکی جوان له ده‌وره‌یه‌تی و له نینو باخه‌که‌دا حه‌وزتکی مه‌ری تیدایه. له ئه‌سپ دا به‌زی و ئه‌سپی به‌ره‌لا کرد بله‌وه‌پئ. خۆی دانیشت به‌سه‌یتته‌وه. له نه‌کاو ده‌نگ‌یکی بیست که ده‌یگوت:

- کتیه و تراویه بیتته ئیره، چما نازانی که عه‌ره‌ب زه‌نگی لیره ده‌ژی. هر که‌س بیتته ئیره به زیندویی ناگه‌رتیه‌وه.

شا سمایل جوابی داوه، کوتی: «به هه‌لکه‌وت پتیم دیره که‌وتوه، پتگام بزر

کردوه، نیشانم ده، چۆن دمچمه دهړئ، تا پټگای خۆم بگرم و بړۆم.
 - بزانه، من دوو قهلام دروست کړدون، یه کیان له لاشه ی کوژراوان و یه کیان له
 کهله سهریان. لاشه یهک و کهله سهریکم کهم بوو. باشبوو ئیستا تو دمه کوژم و
 ساختومانای قه لاکانیان پټ ته واو ده کهم. پاشان عهرېب زهنگی هاواری کرد:»
 وهره دهړئ تا شه پ بکهین.»

شا سمایل و عهرېب زهنگی سهریان دهستپیکرد. به گورز سهریان دمکړد.
 پږژیکي ته واو لیکیان دا. گاتی ئیواره عهرېب زهنگی کوتی :

- بهسه یا بجینهوه مال. چوونهوه مال و برینی یه کترین برژاندهوه. پږژی
 دواپی به شیر سهریان کرد تا ئیواره و دیسان گه پاتهوه. شا سمایل نیوه شهو
 وه خه بهر هات ، دیتی عهرېب زهنگی له خه ودا بزوتوه و لیقه ی له سر لاجوه و
 مه کی پروت بوونهوه، لیتی ورد بږوه، دیتی مه کی ژنانه. پروی وهر کیچرا و
 نوشت. پږژی سیتیهم زږهوانیان گرت. شا سمایل دهستی گه پانده سینگی
 عهرېب زهنگی و نه ونده ی توانی مه کی کوشی. عهرېب زهنگی نالاندی و کهوته
 عهردی. شا سمایل خه نچهری دهړنا و له سر سنگی عهرېب زهنگی راگرت.
 عهرېب زهنگی سنگی پوت کرد و کوتی :» له عنه له تو، چده که ی، من کیژیک
 زیاتر نیم.

شا سمایل کوتی :» خۆل به سهرم. سټی پږژه فانونم به سر کیژیکدا زال بم.
 لهو کاته دا عهرېب زهنگی دهستی خسته ملی شا سمایل و له عهردی دا و
 هاواری کرد و کوتی :

- بهد بهخت، من پږژی هه وهل دهمتوانی به زه بریک له بهینت بهرم، به لام خوشم
 ویستی و به زه بیم پیت داهات. پاشان له سر سنگی شا سمایل هستا
 ولیباسی ژنانی کرده بهر و وهک پږژ جوان بوو.

شا سمایل پرسی :» بق لیباسی پیاوانت ده بهر کرد بوو.»

عهرېب زهنگی کوتی :» براهیکم هه بوو سهر کرده ی چل ږیگر بوو. هر جلیان
 به نوره دمچونه مالی یه کتر و له گه ل ژنانی مال. له گه ل خوشک و دایک و ژن
 و کچی یه کتر دنوستن، که نوره ی من هات، لیباسی پیاوانم کرده بهر و له

که‌لیان به شهر هاتم. هه‌موویان و برای خوشم کوشت. لهو دهمه‌وه لیباسی
پیاوانم دانه‌که‌ندوه. بیریارم داوه ههر که‌ستی بمشکیتنی، دهمه ژنی وی. تو منت
شکاند، توّم خوش دهوئی و دهمه ژنی تو.

شا سمایل کوتی: «دهبی له پیتشدا به ناواتی خۆم بگهم و دوايه تو بینم.»

- ناواتی تو چیه؟

- دهبی گولیزار بدۆزمه‌وه و بیهیتم.

عهرهب زهنگی کوتی: «تۆ به تنیا نه و کارهت پی ناکرئ، من له گهل تو دیم و
یارمه‌تیت ده‌گهم. پتکه‌وه سوار بوون و که‌وتنه ری. که‌یشتنه هۆیه‌ی نه‌میری
عهرهب، له کن پیریزژنیک گیرسانه‌وه.

شا سمایل له پیریزژنی پرسى: «دایه گیان، نایا کیژیک لیره هه‌یه به ناوی
گولیزار، کچی نه‌میری عهرهبه؟»

پیریزژن کوتی: «به‌لتی هه‌یه، من هه‌موو چه‌وتوان ده‌چم سه‌ری ده‌شۆم. سبه‌ی
رۆژی بوکینه‌تی و له وه‌زیری پیری ماره ده‌کن.

شاسمایل کوتی: «دایه گیان ئەم ئەنگوستیلە بەره و بیده‌یه. بلتی خواوه‌نی ئەم
ئەنگوستیلە له مالتی تۆیه.»

پیریزژن ئەنگوستیلە‌ی برد و چوه کن گولیزار. دیتی گولیزار دانیشتوه و کچی
دۆستی ده‌ره‌یان داوه. گولیزار به ده‌ستیک خه‌نجه‌ر و ده‌ستیکیش پیاله‌یه‌کی
ژاری پێبوو. په‌یتا په‌یتا ده‌یگوت: «ههر که‌س بق لام پی خۆم ده‌کوژم.»

پیریزژن چوه کنی و ئەنگوستیلە‌ی نیشان دا. گولیزار ئەنگوستیلە‌ی ناسی و له
پیریزژنی پرسى: «خواوه‌نی ئەم ئەنگوستیلە له کو‌تیه؟»

- له مالتی منه. گولیزار کوتی: «سبه‌ی له گهل کچان ده‌چمه سه‌یرانی باخ و
گولزار. به شا سمایل بلتی: بیتته وینده‌رئ و بمبات.

پیریزژن هاته‌وه و بق شا سمایلی گیتراوه. رۆژی دوا‌یی گاتنی گولیزار له باخ
ده‌گه‌را، شا سمایل که‌یشته وئ. ده‌ستی گولیزاری گرت، سواری ئەسپی کرد و
به غار له‌وئ دوور که‌وته‌وه. عهرهب زهنگی له په‌نا جاده‌ چاوه‌ روانی بوو.

شاسمایل کوتی: «دهبی له پیتشدا سه‌باره‌ت به گولیزار شهر بگهم و یاشان

بیبیم. گولیزاریان له کن پیریژن دانا و خویان گهړانه وه. له بهیانیه وه تا ئیواره له کهل تایفه ی نه مبری عه رب شهریان کرد و هوموویان قه کردن. نو دهم شا سمایل و عه رب زهنگی گولیزاریان هه لگرت و که و تنه پت. گولیزار له پاش تهرکی عه رب زهنگی سوار ببوو. له پتگادا عه رب زهنگی رانی گولیزاری دهقورنجی. گولیزار هاواری کرد. شا سمایل ئه سپی پاکرت و کوتی : چ قه و ماوه وا هاوار دمه کی؟

گولیزار کوتی : « بزانه نوکه ره که ت چده کا؟

شا سمایل قاقا پتکه نی. گولیزار کوتی : « نو پتکه نینه چیه ؟ دیاره تو به نوکه ره که ت ناویری.

عه رب زهنگی پتکه نی و کلای له سر کرد و پرچه کانی نشان دا و کوتی : « بزانه منیش وهک تو ژنم.

گولیزار هاته وه سر خق، به لام هر له وئ قه راریان دانا به کس نه لین که عه رب زهنگی ژنه. که و تنه پت و که پشته کو شکی کولپه ری. کولپه ری و پتچ براکه یان هه لگرت و پویشن تا که یشته وه ولاتی ئه سلان پاشای بابی شا سمایل. له دهره وه ی شار خانوتکیان بق خق دروست کرد و کردیانه مرلی خویان.

پوژئی شا سمایل ئه سلان پاشا و وه زیری به میوانی بانگ کرد. ئه سلان پاشا گولیزاری چاو پتکه وت و ناشقی بوو، نارامی لی هه لگیرا، کاتی گهړانه وه به وه زیری کوت: « ئه گه ر گولیزار نه بیته هی من، له داخان دهمرم.

وه زیر کوتی : شا سمایل بانگیشن که و ، زاری بدهیه تا بمری و تو گولیزار بیتنه .

ئه سلان پاشا نوکه رتکی نارد که کن شا سمایل و کوتی: « باوکت تو میوان کردوه. « شا سمایل کوتی: « تو برۆ، من سه عاتیکی دیکه دیم .

نوکه ر روی. شا سمایل ژنه کانی خوی بانگ کرد و کوتی : « ئه سلان پاشا داوه تی کردووم. « کولپه ری فالی گرته وه و کوتی:

- ئه سلان پاشا دهبه وئ ژار خواردوت کا، به لام مه ترستی، ئه نگوستیلهی من له

دهوری خواردنهکت دابتنی، ژار کارت لیتناکات.

شا سمایل وایکړد. ئەسلان پاشا دیتی شا سمایل ژاری خوارد و هیچی لینه‌هات. له وه‌زیری پرسى: چى له گەل به‌کم؟

- جارىکى دیکه‌ش یانگیشتمنى که و قولکىک له بهر دەرگا هه‌لکه‌نن تا دهوئى بکه‌وئ. پاشان په‌لامارى دده‌مین و ده‌یکوژین.

ئەسلان پاشا جارىکى دیکه‌ش به‌ دوايدا نارد و داوه‌تى کرد. گولپه‌رى فالى کرته‌وه و گوئى:

- ئەسلان پاشا چالى بۆ هه‌لکه‌ندوى تاتىي بکه‌وى. به‌لام مه‌ترسى. سه‌گ له گەل خوئ به‌ره و با له پيش تۆدا بروت، به‌ هر جىيه‌کدا چو به‌ دواى ويدا برو. شا سمایل وایکړد و ئەسلان پاشا دیتی ئەمجارىش فیله‌که‌ى نه‌یگرت. هاواری کرد:

- خه‌ریکه دىق بکه‌م. گولیزارم بۆ بىتن.. وه‌زیر پتى گوت: «ده‌بى بزانی که چۆن ده‌توانى هتیزى شا سمایل به‌ستى.»

ئەسلان پاشا جارىکى تریش شا سمایلى داوه‌ت کرد و لئى پرسى: «چۆن ده‌کرئ هتیزى تۆ به‌ستری.»؟

شا سمایل گوئى: «له‌ کۆله‌کىک ته‌ناف بىچم بکه‌ تا به‌ سه‌ر مندا زال بى.»
ئەسلان پاشا فه‌رمووى تا شا سمایل توند له‌ کۆله‌کىک به‌ستن. پاشان بانگى جه‌لادى کرد و گوئى: «برۆ شا سمایل بکوژه.»

شا سمایل خوى راوه‌شاند و ته‌نافه‌که‌ى پچراند. ئەسلان پاشا توپه‌ بوو گوئى: «تۆ درۆت له‌ گەل کردم. ئیستا بىم بلئ به‌ چى ده‌توانم هتیزت به‌ستم و به‌ سه‌رت دا زال بم.»؟

- ته‌نیا کاتى ده‌توانى به‌ سه‌ر مندا زال بى، که قامکى که‌وره‌ى ده‌ستم به‌ زىي که‌وان به‌ستى.

ئەسلان پاشا نه‌مرى کرد زىي که‌وانیان هتئا و قامکه‌ که‌وره‌کانى شا سمایلیان به‌ست. بانگى جه‌لادى کرد و گوئى: «له‌ سه‌رى بده.»

شا سمایل هر چى کردى خوى پى نه‌جات نه‌درا. ئەسلان پاشا گوئى: «زوو

له سه‌ری بده.»

دهور و به‌ری شا سمایل هاواریان ده‌کرد: نابیی شا سمایل بکوژی. نه‌سلان پاشا لیانی پرسی: «چون ده‌توانم له ده‌ستانی رزگار بم.»
کوتیان: چاوه‌کانی دور بیته با کوژی بی.. جه‌لاد چاوی شا سمایلی هینا دور و کوژی کرد و بردیان له جه‌نگل به‌ره‌لایان کرد.
پیره می‌ردیک به که‌ریکه‌وه به ویدا راده‌برد. شا سمایل ده‌نگی لاقی کابرای بیست و بانگی کرد:

– نهی پیای چاک، من به‌ره کن ناو. پیره‌میرد سواری گه‌ری کرد و برده په‌نا کانی. شا سمایل له په‌نا کانی دانیش و پرسی:
له شاری نیوه چباسه؟

– ده‌لین نه‌سلان پاشا چاوی کوپی خوی ده‌ره‌یناوه و کوژی کرده.
کوچه‌کیان له شار دور کرده و که‌س نازانی زیندوه یا مردوه و چی به‌سه‌ر هاتوه. هه‌مووی نه‌م کاره‌ساته‌ش له به‌ر گولیزاره.
شا سمایل پرسی: باشه گولیزار ده‌بیته و نی گتی؟
پیره می‌رد کوتی: «عه‌ره‌ب زه‌نگی هیناویه‌تی. نه‌سلان پاشا له شکری نارده‌ته شه‌ری وی. عه‌ره‌ب زه‌نگی هه‌موو له‌شکه‌ه‌کی قی کرده.
پیره می‌رد پوی و شا سمایل به‌جی ما و له بن داریک دانیش. دور کوژی هاتن له سه‌ر دارمه‌که نیشتن. به‌کیان له ویتری پرسی:

– خوشک، نه‌م لاوه کتیه. جوابی داوه: «شا سمایله و کویره.»

– وهره دوعا بکه‌مین چاوی ببینی و چا بیتوه. کاتی لیره فرین و رویشتن، په‌ریکی نیته ده‌که‌وی. نه‌که‌ر شا سمایل نه‌نوستوه. قسه‌کانی نیته‌می کوئی لی ده‌بی، نه‌که‌ر نوستوشه له خه‌و ده‌بینی. ده‌بی نه‌و په‌ره هه‌لگه‌ریته‌وه. ده‌ناوی هه‌لکیشی و به‌چاوی دابینی. ده‌بی چاوه‌کانی ده‌ناو دا رابگری. پاشان چاوی راست له کالانی چاوی چه‌په‌دابی و چاوی چه‌په‌شی پخاته کالانی چاوی راسته‌وه. په‌ره‌کیان به‌سه‌ردا بکیشی و چا ده‌بیته‌وه و ده‌بینی.
کوژترکان فرین. شا سمایل به‌کویره کویره په‌ره‌کی دیتوه و کوژتره‌کان

چییان کوتبوو، وایکرد. به لām خیل بوو. پاشان چوه شار و دیتی شوانتیک مهړ دهله وهرپتنی. چوه گن شوان و پیښگوت: «ورگیکم بدمیه.»

شوان ورکه مهړتیکي دایه. شا سمایل ورکه مهړی به سهر داکرت و وهک کهچهل و بتی مووی لښات و زهحمات بوو کهس بیناسیته وه. هم کهچهل و هم خیل. پاشان بوو به کړتکاری پیاوړتیکي پیر. پوژتیک پیره میترد به کزی و داماوای هاته وه، شا سمایل لټی پرسى:

– بابۀ گیان بۆچ وا خه مگینى، چ قهوماوه؟

پیره میترد گوتی: «کوړم چۆن خه مبار نه یم. هر که سیتیکي نه سلان پاشا دهینتیرته شپړی عهره زهنگی دهکوژړی. نیستا تنیا پیره میتردی وهک من ماون. سبهی نورهی منه و دهبتی پوړم و له کهل عهره زهنگی شپړ بکم.»

شا سمایل گوتی: «بابه گیان خه مخو، بچو کن نه سلان پاشا و بتی کوړتیکم هه بوو هه میشه له کن مامی دهژیا، نیمړق گهړاوه ته وه و دهچیته بهر بهر هکانی عهره زهنگی.»

پیره میترد وایکرد. پوژى دوايي شا سمایل چۆه میدان و بهر هنگاری عهره زهنگی بوو. عهره زهنگی نهیده زانی که حریفی شا سمایله. تا نیواړه میدان داریان کرد، هیچیان سهر نه که و تن. عهره زهنگی گهړایه وه و گوتی:

– نیمړق کوړتیکي خیل هاته میدان، هر چی کردم دهړوستی نه هاتم. بیتگومان سبهی به دهستى وی دهکوژړیم.

کولبرک فالی کرتوه و له قاقای پتکه نینى دا.

عهره زهنگی توپه بوو، گوتی: «ئو پتکه نینه چیه؟ دیاره تو دمییه ژنی وهزیر و گولیزاریش دهبتته ژنی نه سلان پاشا، بق نیوه کرنګ نیه که من بکوژړیم.»

کولبره ری جوابی داوه که:

– وا نیه. سبهی به دلنایای بچو میدان. به لām شا سمایل به نه سلان پاشای کوت: «تا لباس و نه سبى شا سمایلم نه دهییه، ناچمه میدان.» نه سلان پاشا سوړندى خوارد که لباسی شا سمایل نه ماون، به لām نه سبهی که ی بهره و بچو میدان.

شا سmail سواری ئهسبى خۆى بوو پرووى كرده مهيدان. له گهڵ عههه زهنگى ملانييان گرت و عههه زهنگى له عهردى دا و پتى گوت: « من شا سmailم » ئهسلان پاشا ديتى كه عههه زهنگى وه عهردى كهوتوه. بهلام زۆر به كهيفه. ئهسلان پاشا هاوارى كرد:

- نافههين كوپى خيل. ئيتستا بيكوژه.

شا سmail كوتى: « به من ناكوژرئ، وهه به خوت بيكوژه. ئهسلان به لاي عههه زهنگى هات و كه لتي نيزيك بقوه، كهههه ريشى گرت و هاوارى كرد: « تف لهو ريشهه كه به زۆر دههويئ ژنى كوپى خوت به زۆرى بستيني. » عههه زهنگى سهري ئهسلان پاشاي له عهردى دا و كوشتى. شا سmail كار و بارى ولاتى گههه دهست و لايهنگراني باوكى له بههين برد، بهلام كاري به خهلكى ديكه نهبوو. ههه چوار پان به خوشى و شادي ژيانيان دهستپيكرده.

تلی هزار ۵۳

× تلی هزار یانی « قامک هزار » کیژیکی جوانی نهفسانهیی کورد بوه که دهلین بۆ دیتنی قامکیکی وی هزار سکه زیریان داوه»

پاشایهک بوو سێ کورپی ههبوون. کورمهکان کهور بوون و بوونه بیاو، کهیشتبوونه تهههنتک دهباویه ژن بیتن. وهزیر به پاشای کوت:

– قبیلهی عالهم سلامت بی! کورمهکانت کهوره بوون، دهبی ژن بیتن، لهم یارهوه فیکری جیت کردوه؟

پاشا کوتی: «ئهی وهزیر ههفته، با برۆم تهگبیر به خیزانم بگم، بزافم ئهو دهلتی چی..؟»

پاشا چوه کن خیزانی و کوتی: « وهزیرم دهلتی دهبی کورمهکان ژن بیتن. بهلام من له دوو دلی دام. ئیمه هیشتا تاقیمان نهکردوونهوه. دهبی چبکهین؟ ژنهکهی کوتی:

– ئهی پاشا! پێگای تاقیکردنهوهی کورمهکانمان ئهوهیه که هر یهکهی ههمبانهیهکی پر له زیریان بدهینتی و دهسهلاتیشیان بدهینتی که به ئاقل و مهیلی خۆیان ئهو پارویه خهرج بکهن. بزانی چاکی خهرج دهکن یان نا.

پاشا رازی بوو کوتی: راست دهکهی. پاشان هر سێ کورپی بانگ کرد و هر یهکهی کیسهیهک زییری دایه و کوتی: « چۆنی دهتانهوی ئهم پارویه خهرج بکهن..»

کورپی کهوره دواي پارچه زهویهیهکی له باوکی کرد. خانوکی باشی لی دروست کرد و کهل و بهلی پتووست کری و کچی وهزیری هیتا و ژبانکی ناسودهی دهست پتکرد

کوری نیتونجی لاسای برای کردهوه. نهویش خانوتکی دروست کرد و کچی وهکیلی هیتنا و ژیانی نارامی دهست پتکرد.

با واز له وان بئین و بزاین کوری گچکه جدهکا.

کوری گچکه که ناوی سودین بوو قهستی سهفر و گهرانی کرد. کهشته ولاتی درووسی و دیتی حهوان له وی زۆر ههزانه. میگه لیک مه‌پی لاوازی کپی و فیکری کردهوه که تا دهیانگه یئنه وه ولاتی خۆم له ریتگا دهله وه پین، قه له و دهبن و له وی دهیانفرۆشم و پارهیهکی زۆرم وه گیر دهکه وی. «میگه لی وه پیتش خۆی دا، له ریتگا دیتی دیوتریکی سامناک له پنا نه شکو و تیک دانیشته و چاوێک له نیتو چاوانی شوق ددها. سودین کهوته فیکر که چبکا له دهست دیتو نه جاتی بیت. چوه کن دیتو و کوتی: «سلوو مامه!»

دیتو کوتی: «کورم سلوو، تو له کوئی منت ناسی؟

- مامه گیان نه و قسانه چیه؟ بابم زۆر جار تاریفی تۆی کردوه. بیتگومان له بیرت نه ماوه که تو دهسته برای باوکمی. نه م میگه لهش بابم بق تۆی ناروده.

دیتو کوتی: «باشه فرموو بچینه مالتی! سودین چوه نه شکو و و چهند مه‌پی کوشته وه و کردیه که باب و دیتو هه مووی خواردن و کوتی - به به. چهنده خواردنیتکی به له زمته، دهسته براکه م چ خواردنیتکی باشی بق نارودوم. زۆر سوپاسی دهکم.

سودین نه و شهوه له نه شکو و خۆی مات کرد و به یانی ویستی پروا، کوتی: باشه، مامه گیان! نیتستا ئیتیر مه رهغهستم که برۆم.

دیتو کوتی: «نازانی چت بدهمی شایانی تو بیت؟»

- هیچ ناوی، هه ره وهندهی تو م به زیندویی دیت، بق من زۆره.

- نا. نا. نه م گۆزمیه هه لگه تا له ریتگا ناوی تیکه ی و بیخۆیه وه. سودین گۆزه ی وهر گرت و سوپاسی کرد و کهوته ری. له بهر خۆی کوتی: «نیتستا چی به باوکم بیتزم؟» پۆی پۆی توشی کۆشکێک بوو که دهو و بهری باخ و له باخه که شدا حه ورتیک دیاره. کوتی: «ماندو بووم و با لیتره که می به سهیمه وه و باشان دهکه وه ری.» چوه پنا حه و زده که، دهست و چاوی شوشت و گۆزه ی

هه لگرت که ئاری تیگا، دیتی تپ و قۆز زاری گرتوه. فووی لیکرد که تۆزه که
بروا، له شکرکی عه ربان له بهرانبهری پهیدا بوو. سهر کردهی ئه وه شکره
هاته کن سودین و کوتی:

- ئهی سودین ناغا، چ ده قهرمووی. دنیا خه راب بکه م یا ناوهدان؟
سودین کوتی: « دنیا له جیتی خۆیه تی و ئیمه تیدا ده ژین، بۆ چی وێرانی بکه ی؟
ته نیا بۆ دوری تۆ دلم ته نگ ببوو، وستم بیتبینم. ده توانی ئه وه شکره بگێر په وه
جیتی خۆی. له شکر ههر ده ست له جی ون بوو.
به لام ئه وه کۆشکه، کۆشکی « تلی هه زار » جوان بوو. ئه وه په نا په نجه ره
دانیشته بو هه موو رووداوه کی ده بین. خزمه تکاری خۆی نارده کن سودین و
کوتی:

- برۆ به و لاوه ی بلتی که « تلی هه زار » داوه ت ده کا. سودین چوه کۆشک و
دیتی په رده یه ک به نیو و ماغیکی که رده دا کیشراوه، تلی هه زار له پشت
په رده که دانیشته و پرسیاری لیکرد: « لاو! کتی، خه لکی کویتی و بۆ کویتی ده چی
؟ »

سودین له وه لامدا کوتی: « تۆ له کویتی؟ بۆ چی ههر کویم له ده نگت ده بی و
ناتبینم؟ »

- من لی ره له پشت په رده دانیشته ووم. چۆن ده توانی بمبینی؟ ناخر بۆ دیتی
قامکیکی من هه زار سکه ی زۆر ده ده ن.

سودین کوتی: « ناوم سودینه و کویری یاشای ولاتی دراوستی ئیوهم. »
تلی هه زار پرسی: « ئهی سودین، له بهرامبه ر گۆزه ی خۆت دا، چت له من ده وێ
؟ »

- ئه گه ر تا نیو قه ده خۆت روت که یه وه و خۆت به من نیشان بده ی، گۆزه که ی
خۆمت ده ده می.

- ته ماعت زۆره. خه لک بۆ دیتی قامکیکم هه زار سکه زۆر ده ده ن. سودین
کوتی: « من هیچ له تۆ نه وستم. تۆ خۆت پێشنیاری سه ودا ت کرد. ناته وێ،
نه ته وێ. منیش پێگای خۆم درێزه پێده ده م و ده رۆم. »

سودین گۆزه‌ی هه‌لگرت و کهوته ریئ.

به‌لام تلی هه‌زار له که‌ل خزمه‌تکار ته‌گبیری کرد و ویستی سودین بگێرتته‌وه. فیکری کرد که : چ قه‌یدییه با تا نئوقه‌د به پوتی بمبینی. هیچم لی که‌م نابێ. له به‌رامبه‌ر دا نه‌گه‌ر ئیراده بکه‌م ده‌توانم دنیا‌یتک وێران بکه‌م .

سودین که‌راپه‌وه. تلی هه‌زار تا نئوقه‌د خۆی روت کرده‌وه و سودین سه‌عاتیکی ته‌واو ته‌ماشای کرد. پاشان گۆزه‌که‌ی دا به تلی هه‌زار و پێگای مالی خۆی گرته به‌ر.

خه‌به‌ریان دا به پاشا که « سودینی کوپت که‌راوده‌ته‌وه» پاشا بانگی کرد و لێی پرسی:

- پاشه سودین گیان پاره‌کانت چۆن خه‌رج کرد؟ برا که‌وره‌کانت خانویان دروست کرد و مال و خێزانیان پێکه‌وه نا، بلێ بزانه‌م تو چت کردوه ؟
- بابه گیان، نه‌وان هه‌ر یه‌که‌ی یه‌ک خانویان دروست کرده‌وه، من سه‌تان خانوم دروست کرده‌وه.

- پۆله گیان، بلێ بزانه‌م نه‌و خانوانه له کویتن و تو چونت ساز کردوون؟
- لێره‌وه تا خه‌لب هه‌موو خانوه‌کان مالی من. من هه‌ر پاره‌یه‌کی هه‌مبوو، بۆ دۆستانم خه‌رج کرد.

پاشا گوتی: « نه‌م کاره‌ی تۆم پێ خۆش نه‌بوو. سودین چوه کن دایکی و تگای لێکرد که به باوکی بلێ: کیسه‌یه‌کی تریش زێری بداتی.» پاشا به ژنه‌که‌ی گوت: « ئیتر نامه‌وێ پاره‌ی بده‌می. کوپتکی رێک و پێک نه‌یه.»

- خوا ده‌وامت بدا و بنه‌ ماله‌ت به‌پاریژی. ئاخ‌ر تو پاشای، بۆ چی په‌رۆشی کیسه‌ زێرتکت هه‌یه ؟ پاره‌ی بده‌یه، بزانه‌ن نه‌مجار چده‌کات. سودین له براکانی ناقلته‌ر.

پاشا پازی بوو، کیسه‌ زێرتکی دیکه‌ی دا به سودین.

سودین دیسان چۆوه نه‌م ولاته که یتشتر میگه‌له مه‌ری لی کړی بوو. نه‌و جار کارپانیک کوتلکی نه‌رزانسی کړین. به مه‌زراو له‌وه‌رکادا وه‌پیش خۆی دان و که‌یسته‌وه نه‌شکه‌وتی دیوی یه‌ک چاو.

دیتو که یف خوش بوو گوئی: « سودین به خیر هاتی، چت بق هیتاوم؟ »

سودین گوئی: « ئیستا دهزانی جیم بق هیتاوی؟ بیت خوش دهی. یاشان ناگری کردهوه و گوئله که یه کی کرده باب. دیتو خواردی و گوئی: « چنده به له زمه. خوزیا له و شتانه زورت بق هیتا بام.

سودین له نه شکوهت مایه وه و بهیانی ویستی بروا. دیتو پرسى: « ئیستا دیاری چیت بدهمى؟ »

- مامه گیان. هیچم ناوی. تق زیندو و سلامت بی بومن به سه. دیتو سفره یه ک و دارتکی دایه و گوئی:

- پۆله کیان! هه موو جار که برسی بووی. سفره داخه و به و داره لیتی بده و دوعا بکه خواردنی جۆر به جۆر ی به دلی خۆت بخوازه. له سه سفره حازر دهبن.

سودین سفره و داری هه لگرت و مالاوایی له دیتو خواست و به رهو کۆشکی تلی هزار که و نه ری. چوه نیسو باخ و بق لای سه روزی ناو چوو، دهست و جاری شوشت و سفره ی دهخست و دارتکی لیدا و دوعای کرد و خواردن و خواردنهوی جۆر به جۆر له سه سفره دهر که و تن. تا تیر بوو خواردی و سفره ی کۆ کرده وه، تلی هزار له په تهره وه هه مووی دهبینی، خزمه تکاری به دواى سودین دا نارد. سودین هات و تلی هزار به ناز و غمهزه لیتی پرسى: « سودین له جیانی سفره ی خۆت. چ نرخیک دهخوازی؟ »

- نهی خانم! تق خۆت دهزانی من پیویستم به پاره و سامان نیه، نه گهر به پاستی سفره ی منت دهوی، دهبی تهواو خۆت پوت که یه وه و ته ماشات بگم. نه و دم سفره و دارت ددهمى.

- نه و هسانه چیه؟ چون له پیش چاوی تق خۆم پوت که مه وه؟ خه لک بق دیتنی قامکیکم هزار سکه زتی ددهن.

سودین گوئی: « ناتهوئی، نه تهوئی، منیش دهروم. »

ویستی بروا. تلی هزار فیکری گۆری و بیرى کردهوه: « با نه م لاوه شیتته به روتی بمبینی. خۆ کهس لیهره نیه باسی بکا و خه لکی تر تیبگن. خۆشی

وادیاره شینته.

به‌لئی. تلی هه‌زار خۆی روت و روت کرده‌وه. سودین سه‌عاتیک ته‌ماشای کرد. پاشان سفره و داری دایه و پیتی داگرت.

کاتی گه‌یشتوه مالتی به پارێز چوه کن دایکی. ده‌یزانی بابی جینۆی پتهدا. دیسان تکای له دایکی کرد و گوئی: «یارمه‌تیم بکه، دیسان پاره‌که‌م خه‌رج کرده، با بایم کیسه‌یه‌کی تر زۆرم بداتی.

دایکی ترسا و گوئی: «پۆله ئه‌م قسانه چن؟ بابت ئه‌گه‌ر بزانی تۆش ده‌ کوژی و منیش.»

سودین ماوه‌یه‌ک له دایکی پاراوه و ناخوری دایکی نارده کن وه‌زیر و وه‌کیلی پاشا و ته‌واوی رووداوه‌کی بۆیان گێراوه. پاشان هه‌ر سێکیان چونه کن پاشا و تکیان لیکرد که پاره بدا به سودین. پاشا زۆر توپه بوو گوئی: «ئێستا ده‌یکوژم.»

وه‌زیر و وه‌کیل له سه‌ری رۆیشتن و تکیان کرد و پاشایان پازی کرد و گوئی: «باشه، کیسه زێڕیکی دیکه‌ی ده‌ده‌می، به‌لام ئیتر نابێ چاوم پیتی بکه‌وی.» سودین کیسه زێری وه‌ر گرت و جارێکی دیکه به‌ره‌وه‌وه و لاتهی که مه‌ر و کوژکی لی کرپبوون، که‌وته پێ. نه‌مجاره کارانیک کامیشی لاوازی کری و بۆ لای نه‌شکه‌وتی دێو پێ که‌وت. کامیشه‌کان له رینگادا له‌وه‌ران و قه‌له‌و بوون. دێو که سودینی دیت زۆر خوشحال بوو گوئی:

– ئه‌ی سودینی خۆشه‌ وێست، به‌ خێر هاتی، دیسان چیت بۆ هێناوم.
– مامه‌ گیان نه‌مجاریش وه‌ک جاری پێشوون، به‌لام که‌وره‌ ترن. سودین کامیشیکی سه‌ر بری و ناگه‌ری کرده‌وه و کردیه که‌باب. دێو کامیشی خوارد و زۆری تاریف کرد و گوئی: «پۆله گیان، هه‌میشه له‌م شتانه‌ بینه.»

سودین شه‌و له‌ نه‌شکه‌وت برديه‌ سه‌ر و به‌یانی ئاماده‌ی رۆیشتن بوو. نه‌مجاره دێو کاسه‌یه‌کی مسی به‌ دیاری دایه و گوئی:

– ئه‌و کاسه‌یه‌ بگه‌ر و له‌ رینگا ناوی تیدا بخۆوه.
سودین کاسه‌ی وه‌ر گرت و بۆ کوژکی تلی هه‌زار پێ. گه‌یشته به‌نا حه‌وز،

کاسه‌ی پر له ناو کرد و خوار دیه‌وه، دیتی قاپی‌کی نیعتیادییه. سودین گوتی؛
نه‌مجار دیتو فریوی داوم. نه‌وه‌ی تئیدا ما بوو فریتی دا، ناوه‌که بوو به زتی. تلی
هزار نه‌وه‌شی له په‌نجه‌روه دیت. خزمه‌تکاری نارد و سودینی داوه‌ت کرد.
سودین چوه‌ کۆشک و تلی هزار لپی پرسى:

- نه‌ی لاو! له تۆله‌ی نه‌م کاسه چت له من ده‌وتی که بیدهم؟

- کاسه‌ی من قیمه‌تی ته‌واو نابیی، ده‌زانم تۆ کرپاری نی، تلی هزار پیتی داگرت
و گوتی: «هر نرخ‌یکی ده‌ته‌وتی، بیللی.»

سودین گوتی: «نه‌که‌ر پیتگا بده‌ی شه‌وتک له گه‌ل تۆ بنووم. کاسه‌که ده‌پیته‌ هی
تۆ.»

تلی هزار جوابی داوه: «ئه‌و قسانه‌ چیه. خه‌لک بۆ ته‌ماشای به‌ژن و بالام، به
قورسایى خۆم زتیم ده‌ده‌نتی.»

- خانم گیان، من گوتم تۆ کرپار نی! من ده‌توانم نه‌ک هر به‌ قورسایى تۆ،
به‌لکوه به‌ قدرایى کۆشکه‌که‌ت زتی بده‌م. نیت‌ر قسه‌ی تئمه‌ له‌ سه‌ر ئه‌م سه‌ودایه
فاپده‌ی نه‌یه. سودین کاسه‌ی هه‌لگرت و بۆ لای دهرگا چوو.

تلی هزار له‌ گه‌ل خزمه‌تکاران ته‌گبیری کرد. خزمه‌تکاران گوتیان:

- نه‌ی خانم، به‌و کاسه‌یه‌ تۆ ده‌توانی شار‌یکی تازه‌ دروست بکه‌ی. بۆ
شه‌وتکی له‌ که‌لی بنوو، کتی ده‌زانی؟ ئه‌و ناقلی له‌ سه‌ر خۆ نه‌یه. نابیی نه‌و
کاسه‌یه‌ له‌ کیس بده‌ی.

تلی ناماده‌ بوو. سودینی گتپراوه. ئه‌و شه‌وه‌ له‌ که‌لی چوه‌ ده‌جۆ و سودین نه‌و
شه‌وه‌ له‌ گه‌ل تلی هزار راپیوار و به‌یانی قه‌ستی سه‌فه‌ری کرد. تلی هزار
لپی پرسى: «نه‌ی سودین نه‌که‌ر پتویستم به‌ تۆ هه‌بوو له‌ کوێ پیدات بکه‌م؟

سودین نیشانی خۆی به‌ درتژی دایه‌ و که‌وته‌ رۆ. کاتی که‌یشته‌وه‌ مالتی، چوه
کن دایکی. دایکی پرسى:

- باشه، سودین نه‌مجاره‌ چت کرد؟

نه‌مجاریش فریویان دام. پاره‌که‌م خه‌رج کرد، به‌لام له‌ جیاتیان یادگاری‌کی
باشم له‌ خۆم به‌ جیه‌یشتوه‌.

- روڼه کيان نښتا چې به باوکت بلښم.

- دايه. چېکه م. کارتيکه کراوه و هيچي له کهل ناکړي. پاشا ټاکادار بوو که کورده کهي که راوه ته وه. بانگي کرده ديوان و پرسي:

- باشه، نه و چار چت کرد؟

- بابو، پارمه کم خرچ کرد. له کهل دؤستان هم موو شرا بم خوارده وه. پاشا بانگي چه لادي کرد و کوتي:

- چه لاد! نښتا سو دين بهر و له سوري بده و ليباسه کاني به خوين که و بينه به مني نيشان بده.

وهيزر کوتي: «پاشا سلامت بي، کوڅي بده قسه ي من. ياره ي به فيرق داوه کوڅي مده يه. سو دين مه کوڅه. من ده زانم که نښتانيکي بيکاره نيه. پاشان په شيوان ده بيه وه.

پاشا کوتي: نا. ده بي سوري بېرم. گالته ي پتم کرده.

وهيزر ديتي که له کهل پاشا هيچ ناکړي. سو دين و چه لادي له کهل خو برد بق دهره وي شار. وهيزر ليباسي له بهر سو دين هيتا دهر و داي به چه لاد و کوتي:»

برق کار مامزتيک بکوڅه و نه م ليباسه ده خويني وهر بده و ليره چاوه رواني من به تا ديمه وه. وهيزر سو ديني برده شو تنيکي زور دووري شار و له مالتيک شارديه و خواردن و خواردنه وي بق برد و خوي چوه کن چه لاد و کوتي:»

وريا به به هيچ کهس نه لتي. به پاشا بلتي که سرم بريوه و نه مهش ليباسي خوينايي.»

هر تكيان چورنه وه کن پاشا و ليباسي خوينايان نيشان دا و نه و يش نارامي کرت.

به لام وهيزر سو ديني لهو ماله راگرتبوو. نښتا بزاني تلي هزار چده کات؟

تلي هزار مندا لي وهسگي که ورتبوو. به خوي کوت نښتا ده بي چېکه م. نه کهر بابم بزاني بيگومان ده کوڅي. خرزه تکاره کاني سر کوڅه کرد و کوتي:

- نه م به لايه نيوه به سرمنتان هيتا. به قسه ي نيوه م کرد. نښتا باو کم بزاني هم وانمان ده کوڅي. خرزه تکار کوتي:

- تەنیا يەك رېتگای دەر باز بوون ههیه. ئەویش ئەویە کە مێرد بە سودین بکە. بە شیتت دانا بوو دەر کەوت لە هەموو کەس ئاقلتره.

- ئاقلی چی؟ کوئی ئاقله ؟

- ئاقلی چی ؟ یەكەم تۆ ئیستا لەوی سگت پرە. دووهم ناچاری تۆ بچیه کنی، نەك ئەو بیته لای تۆ. سێیەم ئەویە گۆزه وسفره و کاسه و خوشت لە زیادی دەکەوێت دەست ئەو. چا هەر بلێ کوئی ئاقله .

- ههفته، ده‌بێ بچینه کن سودین، ئەمری کرد ئەسب زین بکن و گۆزه و سفره و کاسه‌ی هه‌لگرت و به‌ره‌ و لاتێ سودین پێی داگرت. گه‌یشته‌ ده‌ور و به‌ری شار. خێومتیان هه‌لدا و گۆزه‌ی له‌ سندوق هه‌تا دهر و قوێ پێدا کرد. ده‌ست له‌ جێ له‌شکرێک له‌ به‌ر ده‌می ئاماده‌ بوو. سه‌رداری له‌شکر پرسى: « خانم چ نهر ده‌کات. دنیا خه‌را بگه‌م یا ئاوهدان؟

- دنیا ئاوهدانه و ده‌مانه‌وێ له‌ ناویدا بژین. باشتره‌ شار گه‌مارۆ بده‌ی و نه‌ هه‌تلی هه‌یچ کەس له‌م شاره‌ دهر که‌وێ. چاوه‌ پوانی قه‌ره‌مانی من به‌. شار ده‌ست له‌جێ گه‌مارۆ درا.

پۆژی دوایی تلی هه‌زار نۆکه‌ریکی ناردە کن پاشا و کوتی: به‌ پاشا بێژه ئیستا سودینم بۆ بنێرێ، ده‌نا شار و خه‌لکه‌که‌ی نابوت ده‌کەم. پۆژیکیش موته‌تی بێ. نۆکه‌ر چوه‌ باره‌گای پاشا و ئەمری تلی هه‌زاری پێراگه‌یاندا. پاشا کوتی: ئەمری وی ئەنجام ده‌دم. پاشان وه‌زیری بانگ کرد و رووداوه‌که‌ی بۆ باسکرد. وه‌زیر کوتی:

- نه‌مگوت مه‌یکۆژه سودین وا بیکاره‌ نیه‌. ئیستا چبکه‌ین؟ وه‌ره‌ له‌ هه‌یوانی کۆشکه‌وه‌ ته‌ماشای که‌، ده‌ورانه‌وری شار له‌شکر کرتوویه‌تی نا هه‌تلن کەس دهر بچێ.

پاشا کوتی: « وه‌ره‌ کوپێ گه‌وره‌م به‌ره‌ کن تلی هه‌زار. کوپێ گه‌وره‌ی نارد و تلی هه‌زار لێی پرسى:

- سودین له‌ کوێه ؟

- من سودینم.

- تق من ده ناسی؟

- به تلی ده تفاسم. تق تلی هه زاری

- منت له کوئی دیوه؟ هه تیو بیدنگ بو نهیده زانی بیژنی چه. تلی هه زار دیتی که ده یانه وی فریوی بدن و سودینی بق نه نیرن. به نوکه رانی کوت: دهستی نه و کورهی بیهستن و بییه نه وه کن پاشا.

پاشا که وای دی. کورپی ناوانجی خوی نارد. تلی هه زار نه ویشی نارده وه. کوتی: به پاشا بلین نه که سودین نه نیری شار و دانیش توانی له بهین ده بهم. دوو سه عاتیشی موله ته.

پاشا به په له چوه کن وه زیر و کوتی: «به قوربانتم، فیکریکی بکه.»

- گاتیکی فسه ی حسابیم پیگوتی، به گوت نه کردم. نیستا که سودینت کوشتوه فیکری چی بکه؟

موله ت ته و او بوو. تلی نه مری به سهرداری له شکر کرد که له هه موو لوه شار ویزان بکات. له شکر په لاماری دهست پیکرد و خه لکیان ده کوشت

عالمه پرووی کرده کوژشکی پاشا و کوتیان: «چون شتی وات ریگا داوه، تهماشا که چباسه. له هه مووی ده کوژن و ویزان ده کهن. وه زیر کوتی که وایه خوم ده چه کن تلی هه زار. چوو سودینی له خانوه که هینا ده و کوتی:

- به خپرای بیجو کن تلی هه زار تا شاریان هه موو ویزان نه کرده و خه لکیان نه کوشتوه، بلی دهست پاکرن.

سودین چوه ناو شار و سهرداری له شکر نه وی ناسی و دهستیان له کوشتار و ویزان کردن هه لگرت. پاشان سودین چوه کن تلی هه زار و کوتی:

- باشه، نیتر چت له من ده وی - کوژه و سفره و کاسه نه ستانده، نیتر چت ده وی؟

- نه ی سودین من له تق سگم پرده ده بی بمهیتی.

- به سه ری خوت و یاوکت من شایانی تق نیم. تق که خه لک بق دیتنی قامکتیکت هه زار سکه زتی ده دن، من شیت نه بووم له کوئی بق تق دهیم.

تلی هه زار دیتی ریگا و چاری ته ماوه کوتی: «که وایه هه چی یاره و سامانم

کابرایهک بوو به ناوی یوسوپ زږر دهووله‌م‌اند بوو، پوڅی خوی بۆ سه‌فه‌ری
 ه‌ج ناماده کرد. کیژیکي جوانی ه‌بوو، کیژده‌ک گوتی: «نه‌گه‌ر له‌ ه‌ج بټیه‌وه
 و ه‌موو سه‌روه‌ت و سامانت به‌ تالان چوو بی، فایده‌ی ه‌ج چیه‌. ه‌سه‌ریکی
 به‌رز به‌ ده‌وری مال‌ه‌که‌ دا بکټشه‌ وچوکه‌ی ناوی به‌ نی‌وادا بیت و به‌شی دوو سی
 سالان نازوقه‌ و خواردمه‌نی بۆ من داینی، سامانه‌که‌ت ده‌باریزم.»

بابی قسه‌کانی وی نه‌نجام دا و به‌ره‌و مه‌که‌که‌ که‌وته‌ پټ.
 له‌و شاره‌ ره‌ژی فروش‌تیک ه‌بوو به‌ ناوی نه‌حمه‌د. نه‌حمه‌د خه‌به‌ری زانی که
 یوسوپ چوته‌ ه‌ج. ره‌فیه‌که‌کانی کو‌ کرده‌وه‌ وگوتی: «وه‌رن با بچین مالی
 نوسیب تالان بکه‌ین.»

ره‌فیه‌که‌کانی رازی بوون. نه‌حمه‌د چوه‌ بازار بزماری درټی کرین و پاشان له‌
 که‌ل ره‌فیه‌قانی چوونه‌ مالی یوسوپ. بزماره‌ درټه‌که‌انیان یه‌که‌ یه‌که‌ له‌ دیوار دا و
 به‌ سه‌ر واندایاست چوونه‌ سه‌ریان.

به‌لام کیژه‌که‌، له‌ ژووری وه‌تاغی ده‌ست به‌ شیر له‌ په‌تاپه‌نجه‌ره‌ وټستا بوو. له‌
 که‌لکوو دزی ه‌وه‌ل‌ی سه‌ری له‌ په‌نجه‌ره‌ ه‌ینا ژوور، شیر‌تکی له‌ ملی دا و سه‌ری
 به‌راند. به‌م‌جوره‌ سه‌ری ه‌موو دزه‌که‌انی به‌راند، ته‌نیا نه‌حمه‌دی پټی فروش
 مابوو. نه‌حمه‌د له‌ سه‌ر بانیوه‌ به‌ پارټز ته‌ماشای په‌نجه‌ره‌ی کرد. که‌چه‌که‌
 شیري داه‌یتناپه‌، به‌لام هر که‌م‌تیک بریندار بوو. خوی فریدا خواری و به‌ په‌له
 بۆ لای دوکتور و برینه‌که‌ی دهرمان کرد.

کاتی یوسوپ له‌ سه‌فه‌ری مه‌که‌که‌ که‌پایه‌وه‌، نه‌حمه‌د دیاری به‌ نرخي کرین و
 بټیه‌وه‌ چوو. به‌م‌ بیانوه‌ مانگ‌تیک له‌ مالی یوسوپ ژیا. وه‌هاش ده‌بزوته‌وه‌ که‌

یوسوپ خوښی ویست.

ړوژنیک نه‌حمده به یوسویی گوت: «کیژه‌کټ بده به من.»

یوسوپ کوتی: «زور باشه و پتشم خوښ ده‌بی.» یوسوپ جیازی بڼ کیژه‌که‌ی
ناماده کرد و نه‌حمده کچی ه‌لگرت و بریده‌وه مالی خوی. به جه‌نگه‌لیک دا
تیده‌په‌ړین، نه‌حمده کلاوی له سر کرد و جی برینه‌که‌ی به کچه‌که نیشان دا و
کوتی:

- خوښه ویستم هیچ ده‌زانی که کټی هم برینه‌ی ده‌سرم کرده‌؟

کیژه‌که وا ترسا که زمانی گیرا. نه‌حمده ته‌نافی‌کی ه‌لگرت، ده‌ست و پټی
کیژه‌که‌ی به‌ست و چوو دار و پوشکه کټ بکاته‌وه تا کیژه‌که بسووتینی. نه‌
ده‌می نه‌حمده خه‌ریکی دار کټ کرده‌وه بوو، پیره می‌ردیک به جه‌نگه‌لدا
پاده‌برد، پاره داریکیشی له که‌رنیک بار کرد بوو. پیره می‌رد کچی‌کی ده‌ست و
پټی به‌ستراوی دیت و پرسى:

- خوښه ویستم، کټی ده‌ست و لاقی توی به‌ستوه؟

کیژه‌که ده‌ستی کرد به پارانه‌وه و کوتی: «بابه گیان بز منیان به‌ستوه و رزگارم
که.»

پیره می‌رد ته‌نافی له ده‌ست و قاچی کیژه‌که‌ی کرده‌وه و سواری که‌ری کرد و
داری له ده‌ور و به‌ری وهر گرت که دیار نه‌بی.
پیره می‌رد که‌ری نا‌ژواتا که‌یشته به‌نا جه‌نگه‌لیک. دیتی کاروانیک له‌وی
خستویه‌تی. نه‌ویش له په‌نا کاروان دانیشت،

له‌م ناو‌ده‌دا نه‌حمده که‌رایه‌وه دیتی کچه‌که نه‌ماوه. زور که‌را نه‌یدیده‌وه. چاوی به
کاروان که‌وت و له‌گه‌ل بازارگانی خاوه‌نی کاروان کردیه کتسه و کوتی: کیژه‌که
له‌کوتیه.

بازرگان به‌سر سوړ مانه‌وه جوابی داوه: که‌سم نه‌دیوه، کچی چی، کچ له
کوتی بوو؟

نه‌حمده هم‌وو کاروانه‌که که‌را، کچی نه‌دیده‌وه. پاشان چاوی به‌پیره می‌رد
که‌وت، پرسى: «بابه گیان که‌ست لی‌ره نه‌دیوه؟»

- په حمت له بابت. نه و من و کړ و داره کانم. که سم نه دیوه. توشی که سیش نه بووم. نه حمت به دهستی خالی رقیشت.

کاتی نه حمت و دهوور کهوت، پیره مېر د داره کانی له دوری کیژکه لا برد و کچه کهی به بازرگان نیشان دا. بازرگان به دیتنی کیژکه ناقلی له سر دا نه ما و کوتی: « بیده به من تا له کوری خومی ماره کم.»

پیره مېر د کیژکه کی دا به بازرگان و خوی لیتیدا رقیشت. بازرگان کیژکه کی برده و مال و له کوری خوی ماره کرد و جیژن و زه ماوندیان ساز کرد. له پر نیوه شو کچه که به هاوار و قیژه له و تاغی دهر پهری.

به یانی کور چوه کن بابی و کوتی: نه و شیتته کتیه بق منت هیتاوه. شهوتی به هاوار و قیژه قیژ له و تاغی دهر پهریوه.

کیژکه کیان بانگ کرد. بازرگان لتی پرسى: چ بوده، بق چی نیوه شو به هاوار و قیژه له ژووری هاتوویه دهر.

کیژ جوابی داوه: « شهوانه من ژور دهرسم. تکا ده کم دیوارکی به رز به دوری مال دا بکیشن و شیر و پلنگیش له دهر گای مال ببه ستنه وه. نه و دم ناسوده دهنوم.

بازرگان ویستی کچه کهی به جی گه یاند، ژن و مېردی لاو به نارامی دهریان.

با نه وان به خوشی بژین، بزاین نه حمت چی لیتات؟

پوژیکى نه حمت پتی که و ته نه و شاره و به په نا نه و خانوده دهر قی که کیژکه کی تیدا بوو. تما شایه کی نه و حه ساره به رزه ی کرد، راست وه نه و حاساره ده چو که نوسیب له دوری خانوی خوی سازی کرد بوو. له دلا فکری کرده وه که: « نه گهر کیژکه له و ماله نه بی من نه حمت نیم» دیسان چند بزمازی دریز ناسنی کړی و شو له دیواری دان و به دیواردا چوه سر بان و به پاریز له په نجره وه تما شای ژووری و تاغ که کرد و دیتی ژن و مېر د خه و توون. کیژکه کی ناسی که خویه تی. سه برو که و دخه به ری هیتا و کوتی: « به دوام دا وهره.»

کیژکه نه یویست مېر دهر کهی نارحمت بگا، هه ستا و به کاوه خو وه دواى

نهحمه‌دی که‌وت. که‌یشتنه په‌نا په‌نجره، کیژه‌که دوعای کرد و کوتی: «یا خدر ی زینده! مندالی هه‌وه‌لم کچ بێ یا کور، نه‌زری تۆی ده‌که‌م، له‌ شه‌ری نه‌و کابرایه‌م نه‌جات بده‌ی...» نازانم چۆن بوو، به‌لام له‌ پر ده‌ستی نه‌حمه‌د له‌رزین و لاقی ترازا و که‌وته خوار. شیر و پلنگی به‌ر ده‌رگا له‌ت و په‌تیان کرد. به‌یانی که‌ بازرگان له‌ مال ده‌هاته‌ ده‌ر، له‌ته له‌شی ئینسانیتکی له‌ به‌ر ده‌رگا بینێ. به‌ کچه‌که‌ی کوت:

– بزانه له‌ به‌ر خاتری تۆ، ئینسانیتک نابوت بوه، شیر و پلنگ خوار دویانه.
بوک جوابی داوه: «ئێ بابه! ده‌توانی شیر و پلنگان بفرۆشی، من نیت‌ر له‌ که‌س و له‌ هیچ شتێ ناترسم.

پاش ماوه‌یه‌ک خوا کیژتکی پێ به‌خشین، کچ گه‌وره‌ بوو، رۆژێ له‌ باخ ده‌گه‌را، پیاویک له‌ به‌رانبه‌ری ده‌ر که‌وت. نه‌و پیاوه‌ خدری زینده‌ بوو، لیباستکی سه‌وزی له‌ به‌ر دا‌بوو، به‌ کیژمه‌که‌ی کوت:

– برۆ به‌ دایکت بێژه‌ ئایا له‌ سه‌ر به‌لێنی خۆی ماوه‌؟ کیژه‌که‌ چوه‌ کن دایکی و په‌یامی خدری زینده‌ی پێ گه‌یاند. دایک کوتی: «دیاره له‌ سه‌ر قه‌ولی خۆم مام.»
برۆ ئه‌م وه‌لامه‌ی من به‌ پیره‌ میت‌رد بلێ.

کیژه‌که‌ چوو قسه‌کانی دایکی به‌ پیره‌ میت‌رد کوت. خدری زینده‌ به‌ کچه‌که‌ی کوت:

– باش قسه‌کانی من کوێ بده‌یه. له‌ مه‌و دوا ناوی تۆ «کولبرین» ده‌بێ. هه‌موو جار که‌ پێبکه‌نی کو‌لی سور له‌ ده‌ورت بلاو ده‌بنه‌وه، ئه‌که‌ر بگه‌ری، باران ده‌بارێ. هه‌موو جار که‌ بێیه‌وه‌ ماله‌ی هه‌مبانیکی پر له‌ زێر له‌ سه‌ر ده‌رانیه‌ی ده‌رگا هه‌ل‌داوه‌سه‌رێ. گیانی تۆ له‌ مرواریه‌که‌دا ده‌بێ و نه‌و مرواریه‌ش له‌ دلی ئاسکیکی بێ شاخ و نێو چاوان سه‌پی دا ده‌بێ. خدری زینده‌ نه‌وه‌ی کوت و بزر بوو. کیژه‌که‌ چوو نه‌و قسه‌نه‌ی بۆ دایکی گه‌ی‌راوه. دایک زۆر شاد بوو، ماجی کرد. کچه‌که‌ پێکه‌نی و هه‌موو ده‌ور و به‌ری بوو به‌ کو‌ل. ماوه‌یه‌ک را‌برد، کچ گه‌وره‌ بوو. کو‌ری ئه‌میری عه‌ره‌ب دیتی و ئاشقی بوو. نارديه‌ خوازی‌تی. دایک و بابی کیژه‌که‌ را‌زی بوون. جیا‌زیان بۆ ناماده‌ کرد و خۆیان بۆ جی‌ژنی کواسته‌نه‌وه‌ ناماده‌ کرد.

که لبرین پوریکی هه‌بوو به‌د جسن و به نه‌قه نه‌ق. می‌ردی به‌ره‌لای کرد بوو له گه‌ل گچیکی ره‌شی ناحه‌ز ده‌ژیا. گولبرین کیژیکی دل‌چاک بوو، بریاری دا پوری و کچه‌که‌ی له گه‌ل خوی به‌رئ. زاوا له گه‌ل دۆستانی بۆ بوکتی هاتن. بوک گریا. تارایان به سهر دادا و سواری ئه‌سببان کرد و که‌وتنه‌ پئ. پوریش کچه‌که‌ی خوی ده‌ نیو لیتفاندا شارده‌وه.

له‌ پێدا له‌ جه‌نگه‌لێک راوه‌ستان. پیا و ژن به‌ جیا لێکتر. پوری به‌د جسن گولبرینی برده‌ نیو می‌شه‌یه‌ک و پروتی کرده‌وه. ده‌ست و پتی به‌ست و چاوه‌کانی دهر هینا و ده‌ گیرفانی نا و به‌ ره‌لای کرد. چوو کچه‌ ره‌ش و دزیه‌که‌ی خوی پازنده‌وه و تارای به‌ سهر دادا و که‌وتنه‌ پئ. با ئه‌وان برۆن، بزانه‌ن گولبرین چی به‌ سهر هات.

گولبرینی کوژ و ده‌ست و پتی به‌ستراو له‌ نیو جه‌نگه‌لدا که‌وتبوو. رۆژی دوايه‌ پیره‌ می‌ردێک هاته‌ جه‌نگه‌ل داران و مخر کات. گولبرین ده‌نگی لاقانی بیست، بانگی کرد و گوئی:

— باب‌ه‌ گیان ههر که‌سی هه‌ی، ببه‌. ده‌ست و پتیانم بکه‌وه و بمبه‌وه مالی خۆتان.

پیره‌ می‌رد گوئی: خوا ده‌زانئ من ئه‌و کاره‌م له‌ ده‌ست نایه‌. خۆم سئ کیژم هه‌ن که‌ ههر سێکیان وه‌ک ئاکر وان، ده‌مجه‌وه له‌وان ده‌پرسه‌م ئه‌ که‌ر پازی بوون، ده‌تبه‌مه‌وه مالی. پیره‌ می‌رد چۆه بۆ کیژه‌کانی باسکرد. کیژه‌کان دوویان پازی نه‌بوون که‌ ئه‌و کیژه‌ به‌ریته‌وه مال، به‌لام کچی گچکه‌ گوئی: «باب‌ه‌ بیه‌ینه‌. من پاروه‌ نانێکم هه‌بئ له‌ گه‌ل وی ده‌خۆم.»

پیره‌ می‌رد چوو گولبرینی هیناوه‌ مال. گولبرین ده‌ستی گرت و گوئی: «ئه‌وه‌ خوشکی منه‌ و خۆم نانی ده‌ده‌مئ.»

گولبرین گوئی: که‌مێک له‌ مالی بمبه‌ دهرئ. کیژه‌ گچکه‌که‌ گولبرینی برده‌ دهر و له‌ که‌رانه‌وه‌دا دیتیان کیسه‌ زێرێک له‌ به‌ر دهرکا که‌وتوه‌. گولبرین هه‌موو رۆژئ که‌ ده‌چوه‌ دهرئ. له‌ که‌رانه‌وه‌دا کیسه‌ زێرێک له‌ به‌ر دهرکا ده‌بوو. پیره‌ می‌رد ده‌وله‌مه‌ند بوو. دوو خوشکه‌که‌ی دیکه‌ ش که‌م که‌م گولبرینیان خۆش ویست و

هه‌موو پێکه‌وه به‌خۆشی ده‌ژيان.

به‌لام له‌م بێته و به‌رده دا کوپي نه‌ميري عه‌ره‌ب له‌گه‌ل ژني پەش و ناحه‌ز
پۆژگارتيكي تالي ده‌برده سه‌ر. هه‌موو پۆژي ده‌چوه راوي. پۆژيكي خه‌سري
فالي گرته‌وه و به‌ زاواي خوي گوت:

- هوي، دزيوي خيزانت، نه‌خوشي ويه. ده‌بي ئاسکيني بي شاخي نيتوچاوان
سپي له‌ جه‌نگه‌ل راو بکي، ژنه‌که‌ت دلي وي بخوا، دوو باره‌ چاک ده‌بيته‌وه و
جوانيش ده‌بي.

کوپي نه‌ميري عه‌ره‌ب ئاسکي بي شاخي نيتوچاوان سپي راو کرد و هه‌تايه‌وه
مال. سگيان دپي و له‌ت له‌تيان کرد و که دليان له‌ت کرد، مروارپه‌کي لي هاته
ده‌ر و خلقد بۆوه بق قوژنيک. ژني پەش و دزيوي کوپي نه‌ميري عه‌ره‌ب دلي
ئاسکي خوارد و جوانيش نه‌ بوو. ئيستا بزاني گولبرين چ ده‌کا؟
پۆژيک له‌و گونده‌ي که نه‌و لي ده‌ژيا، شايي و زهماوند بوو. خوشکي بچوک
ده‌ستي گولبريني گرت و بردي بق شايي. له‌ پر له‌ پيگادا گولبرين بزبوو. له‌و
شوئنه‌ي له‌ پيشتر لي راوه‌ستا بوو، کيوتي به‌رز قوت بۆوه. نه‌وه راست له‌و
کاته دا بوو که کوپي نه‌ميري عه‌ره‌ب ئاسکي بي شاخي نيتوچاوان سپي راو
کرد بوو.

خوشکي بچوک چۆوه کن بابي و پتي گوت. پيره‌ ميترد پيمه‌ره‌يه‌کي هه‌لگرت و
ده‌ستي کرد به‌ هه‌لکه‌ندني کتو. نيه‌وي چياکه‌ي هه‌لکه‌ند. دانيسشت تۆژي
به‌هه‌سته‌يه‌وه، ديتي کتو وه‌ک خوي ليه‌اته‌تۆوه، پيره‌ ميترد خه‌مگين بوو، چبکات؟
مه‌پتي زۆري کرده‌ قورباني و ميوانخانه‌ي دروست کرد، به‌لام چيا هه‌ر له
جتي خوي بوو.

پۆژي کوپي نه‌ميري عه‌ره‌ب له‌و ده‌ور و به‌ر خه‌ريکي راو بوو. ديتي چيايه‌کي
به‌رز له‌ وټيه، چوه نيزيک چياکه‌ و ده‌رگايه‌کي چاو پيکه‌وت. ده‌رگاي کرده‌وه
ديتي کيزتيکي جوان دانيسه‌تۆوه، گورچ ناسي و زاني گولبرينه. بانگي کرد و
يه‌کترين له‌ ناميژ گرت. کوپي نه‌ميري عه‌ره‌ب ديتي که گولبرين کوژره‌ و
زمانيشي ناگه‌ري. ده‌ستي به‌ گريان کرد به‌لام گريان فايده‌ي نه‌بوو.

کورپی ئەمیری عەرەب ھەموو پۆژێ دەچووە کز گولبرین. پاش نۆ مانگان خوا کورپێکی دایە. کورپەکی بردووە مأل و بە خەسوی ئەسپارد و کوتی باشت نا کا لێ بیت. ئەگەر داوێ مویک لە سەری کەم بێ، ھەرتکانو دەکوژم.

کورپە گەرە دەبوو. پۆژێ کە وەتاغیان کەسک دەدا، ئەو مروارییە بۆ قوژبێتک خلۆر بوو. کورپەکە ھەلیگرتەو و بە سنگیەو و نا.

ژنە ڕەش و دژتووەکە غاری دایە کە مرواریەکی لێ بستینتەو. کورپەکە دەستی بە گریان کرد. بابی کوتی لە دەنگی گریانێ بوو ھاواری کرد:

– کتییە کورپەکەم نازار دەدا؟

دایکی ژنەکی جوابی داوێ کوتی: «کەس کاری پێ نە داوێ. ویستم لێی بستینمەو، گریا.»

بابی دەستی کورپەکی گرت و کورپەکە بزەئ ھاتی و دەورەئ بوو بە گولی سوور. بابی مرواری لە کورپەکی وەر گرت و چوێ کز گولبرین. کاتی گەشتنە وێ دیتیان گولبرین چاوی چاک بۆتەو. کورپی ئەمیری عەرەب زۆر کەیف خۆش بوو پرسی:

– چۆن بوو چاوت دەبینی؟ گولبرین نەیتوانی وەلام بداتەو، ئەو لال ببوو.

کورپی ئەمیر مرواریەکی دایە و کوتی: «بزانە چەند جوانە!»

گولبرین مرواریەکی وەر گرت و تەماشای کرد و بۆ زاری خۆی برد کە ماچی بکا. لە نەکاوە دەستی کەوت و چوێ دە زاری. گولبرین کەیف خۆش بوو، دەستی بە فسان کرد و بە کورپی ئەمیری عەرەبی کوت:

– دەزانی بۆ چی چاوم چا بوونەو؟ کۆتێک ھاتە لام و دوو چاوەکانی لە گیرفانم ھێنا دەر و خستییەو نێو چاومکانم و بالی خۆی بە سەر داھێنا و چاوم کرانەو. پاشان ئەوێ پورە بەد جسنەکی بە سەری ھێنا بوو، بۆ کورپی ئەمیری عەرەبی باسکرد. ھەر ئەو دەم چیاکە نەما. زۆر شاد بوون کورپی ئەمیری عەرەب و گولبرین بۆ مالی خۆیان گەرانەو و کوتی:

ژنە راستی من ئەویە. ئەمەری دا کە ژنە دژتووەکە و دایکی سزا بدەن، خۆشی بە شادی و خۆشی لە گەل گولبری ژانیان دەست پێکرد.

دهرویش ۵۵

ژن و میتردیکی بیر متدالیان نه دهیوو. پۆژیک دهرویشیک هاته مالیان. ژن و میترد پیشوازیان لیکرد.

دهرویش کوتی: « بۆ خه جاله تم ده کهن؟ چما کوریکتان نیه پیشوازیم لی بکات. بۆ چی خۆتان ههستاوون و زهمهتتان کیشاوه.

هر تک کوتیان: « مندا لمان نیه و خه می ئیمهش هه ره نه وهیه.

دهرویش سیویتیکی له گیر فانی هینا دهر و دوو له تی کرد و هر به که نیویتیکی دانی و کوتی:

- سالتیکی دیکه خودا کیژیکتان ده داتی. به لام به بی من ناوی لی مه نین. دهرویش نه وهی گوت و پۆیشت.

پاش سالتیک ژنه که کچیکی بوو. چهند مانگی پتچوو، بیتا و بوو، دایک و باب نیزیک بوو ناوی لی بنین. جیرانیان داوت کرد و شیرینی و خواردنیان ئاماده کرد و له سهه دهرویش رانه وهستان. له نه کاو دهرگا کرایه وه و دهرویش وه ژووهر کهوت. نه ویان له باشتترین جیگا دانا. دهرویش کوتی :

- ناوی که که « به سی » بیت. دایک و باب رازی بوون و کوتیان: « با وابیت. » نه وشه وه دهرویش له وئ مایه وه و پۆژی دواپی پۆی. پاش سالتیک ژنه که کچیکی دیکه شی بوو. سالتیکی تر، کچی سییه میشی بوو. سهرتان نه ییشینم. هه موو سالتیش که ده هاتن ناویان لی بنین، دهرویش ده هات. کچی دووه می ناو نا « خوسه ». کچی سییه میشی ناو نا « کولیلک»

پۆژی که کیژه کان گه وه بپوون، دهرویش پهیدا بوو و دوو « حۆقه » ماسی هینا بوو. کوتی :

- نهو ماسیپانه را بکرن و تا من زیندوم دستیان لیمه‌دهن. رۆژی دواپی که دایک سفره‌ی داخست و نانی هینا، کیژه‌کان هاواریان کرد که: بیتجگه لهو ماسیپه‌ی دورتنی بابمان هینای، چیترا ناخزین. دایکیان مه‌جبور بوو ماسی ساز کا. له نیواره‌دا ده‌رویش په‌یدا بوو پرسى: «ماسی من له کوټیه؟ دایکی که‌کان کوتی: «که‌کان خواردیان.»

ده‌رویش کوتی: «نېستا که وای لېهات به‌سئ له گه‌ل خۆم ده‌بم که له گه‌ل من بژی.» به‌سئ» یان ناماده گرد و له گه‌ل ده‌رویش به‌رټیان کرد. ده‌رویش» به‌سئ» ی پرده‌وه مال و له سهر به‌ردیکی دانا و پله گۆشتیکی دایه و کوتی» ده‌بئ نهو گۆشته بخۆی»

ده‌رویش رقیشت. به‌سئ گۆشته‌که‌ی فرېدا. ده‌رویش هاته‌وه و پرسى: «نه‌ی گۆشت.. نه‌ی گۆشت له کوټی.»

گۆشت له قوربنتیکی ژوره‌که وه‌لامی داوه: «لېره‌م. له نیتو تۆز و پېساییدا که‌وتوم.»

ده‌رویش په‌خه‌ی» به‌سئ» ی کرت و رایکیشا بق‌عه‌مبار و سه‌ره‌و ژیر هه‌لیاوه‌سی.

پاش ماوه‌یه‌ک ده‌رویش جاریکی دیکه‌ش هاته نهو مال له که خوشکه‌کان لټی ده‌ژیان و کوتی:

- به‌سئ به‌م زوانه مندالی ده‌بئ و ته‌نیای بق‌دژواره. «خوسه» بیت، یارمه‌تی بدا.

خوسه ده‌گه‌ل ده‌رویش که‌وت. چوه مالى ده‌رویش و دبتي خوشکی دیار نیه. ده‌رویش له سهر به‌ردیکی دانا و پله گۆشتیکی کالى دایه و کوتی: «بیخۆ» پاشان خۆی وه‌ده‌ر که‌وت. «خوسه» گۆشته‌که‌ی نه‌ خوارد و فرېتی دا.

ده‌رویش هاته‌وه و پرسى: «نه‌ی گۆشت نه‌ی گۆشت له کوټی؟»

- وا لېزه له نیتو تۆز و پېسایى دام. ده‌رویش «خوسه» شى بق‌عه‌مبار راکیشا وله په‌نا «به‌سئ» سه‌ره‌و ژیر هه‌لیاوه‌سی.

ماوه‌یه‌ک پېچوو ده‌رویش چوه مالى خوشکان و کوتی: «به‌سئ» کوپى بوه و

خوسه» ش نيزيکه مقدالي بئ. کەس نيه کارى مالى بکا. باشتره «کوليلک» بئ و يارمه تي خوشکانى بدا.

پيرژن و پيره ميترد پتيان حەيف بوو ئەو کيزه شيان بپوا. بەلام ناچار ئەويشيان له گەل دەرويش نارد.

کوليلک هاته مالى دەرويش و ديتى کەسى لى نيه. نه «بەسى» دياره و نه «خوسه» زانى کار خەرابه. دەرويش پله گۆشتىکى دايه و گوتى بىخۆ. خۆى پۆيشت، کوليلک بشيله يەکی ديتوه و گۆشته کەى دايه. پشيله گۆشتى خوارد، کاتى دەرويش گەپاوه، بانگى کرد: «ئەى گۆشت له کوټى؟»
گۆشت وه لامي داوه: «ئەمما ليزم له نيو کەده..»

دەرويش بيري کردوه کە: «ئەمەيان به کارم ديت!» نانى خوارد و نوست. دەرويش عاده تي وا بوو کە چل پۆژ دەنوست و چل پۆژ به خەبەر دەبوو. کاتى دەرويش خە وى ليکەوت، کوليلک به مالىدا گەپا و له عەمبار کوټى له نالين و هاوار بوو، بۆ لاي عەمبار چوو، دەرگای کردوه و ديتى خوشکەکانى دەست و پى بەستراو سەرەو ژيتر هەلاوسراون.

کليک له حەبەتان واقى وپ ما و گوتى: «خوشکە فەقيرەکانم ئەگەر بتانکەمەوه دە توانن به رينگا دا برين يان نا؟»

گوتيان نازادمان کە دە توانين برين. کليک نازادى کردن و هەموو شپه و بره ي خۆيان کۆ کردوه و له مالى دەرويش و دەر کەوتن و هەلاتن. پۆيشتن تا گەيشتنه ولايتىکى تر. ديتيان شوانتيک مەپ دەرەپۆيشتى. خوشکەکان تکايان له شوان کرد کە:

– لیباسى پياوانه مان بۆ ساز کە و لیباسمان بگۆزیه. شوان خواهیشتى وانى پتک هینا. لیباسى پياوانيان کرده بەر و کەوتنه رى. گەيشتنه شار و چوونه مالى دەرەپۆيشتىک. له خاوهن مالىان پرسى: «کرتکارت ناوى؟»

کابراى دەرەپۆيشتى گوتى: «دەمەوئ، مەپ و کارپاتم بۆ بلەوهرپۆيشتن. بەلام له پيشدا بچنه حەمام و خۆتان بشۆن کە ژۆر پيسن!»

ئەو پياوه سى کورپى هەبوون بانگى کردن و گوتى: «ئەوانه بەرنه حەمام،

یارمه‌تیاں بدمن خویان بشۆن.

چوونه همه‌م. به‌لام خوشکه‌کان راوه‌ستا بوون، خویان روت نه ده‌کرده‌وه. سێ براکان هه‌ستیایان کرد و چوونه‌وه کز باوکیان و گوتیان: «ئه‌وانه‌ی ناروتنه‌هه‌م، کۆی نین کچن.»

کابرای ده‌وله‌مه‌ند سه‌ری سه‌ری ما و خه‌یزانی بانگ کرد و نه‌میری کرد که کچه‌کان به‌ریته ژوو و لیباسی ژنانه‌یان ده‌به‌ر کا. له‌گه‌ڵ ئه‌وه له‌ ژنه‌که‌ی پرسێ: «ده‌لێی چی؟ پیت چۆنه که ئه‌وانه بۆ کۆپه‌کانمان بێنن؟ ژنه‌که‌ی گوتی: «قه‌یدی چیه. با ئه‌و کاره بکه‌ین. ئه‌گه‌ر تۆ به‌وه‌ی، من قسه‌م نیه.

یه‌ک جێ بۆ ئه‌و سێ خوشک و سێ برایه شایه و زه‌ماوه‌ندیان ساز کرد. پاش سالتیک هه‌ر سێ خوشک هه‌ر یه‌که‌ی کۆپه‌کیان بوو. با ئه‌وان خه‌ریکی ژایانی خویان بن، بزاین ده‌رویش چده‌کات؟

ده‌رویش ومه‌به‌ر هات، دیتی گولیک دیار نیه. چوه‌هه‌مبار و دیتی ده‌رگا کراوه‌ته‌وه، «نه‌ به‌سێ» دیاره‌وه «خوسه». وه‌دوایان گه‌وت بیان دژژته‌وه. ماوه‌کی ژۆر سه‌ر گردان بوو تا له‌ ناخدا گه‌یشه‌ ئه‌و شاره که سێ خوشکی لێ ده‌زیان، ماله‌ی کابرای ده‌له‌مه‌ندی دیته‌وه، خوشکه‌کانی بێنی و ناسینی. به‌لام ئه‌وان ئه‌ویان نه‌ناسی. ده‌رویش چوه‌ ماله‌ی کابرای ده‌وله‌مه‌ند و داوای خه‌یراتی کرد. «خوسه» پاره‌ی دایه. ده‌رویش وه‌ریگرت و پۆششت. به‌لام دوو نه‌گه‌وت و له‌ گۆشه‌یه‌ک خۆی مات کرد. پاشان به‌ پارێز چوه‌ ژووریک که منداڵه‌کانی ئه‌و سێ خوشکه‌ی لێ نوستبوون سه‌ری هه‌ر سێکیانی بێی و هه‌لات.

«به‌سێ» چوه‌ ژووری منداڵه‌کان و چوه‌ سه‌ر سه‌ری منداڵه‌که‌ی خۆی، دیتی سه‌ریان بپاوه. هاواری کرد و خوشکه‌کان هاتن و دیتیان سه‌ری منداڵه‌کای وانیش بپاوه. ئه‌وان با خه‌ریکی شین و گریان بن، بزاین ده‌رویش چده‌کات؟ ده‌رویش به‌ غار چوه‌ گن می‌تردی ئه‌و سێ خوشکه و گوتی: زوو خوتان بکه‌پینه‌وه‌ مال. ژنه‌کانتان سه‌ری منداڵه‌کانیان بپوه.

هر سټې پرا به په له چوونه وه مال و ټوکه ريان بانگ کړد و نه مريان کړد: «
ژنه کاني نيمه بهره جهنگه ل و بيان کوږه. لیباسه خوټناو په کاني بینه وه بزاني
کوشتون.

ټوکه چاري نه بو. خوشکه کاني به گريان برده جهنگه ل. خوشکه کان مه يني
منداله کاني شيان له گه ل خو برد ، چوونه جهنگه لتي کي چي. ټوکه به زه يي به
خوشکه کاند ا هات، نازادي کړد. که وټکي گوشت ، لیباسه کاني خوټناوي کړد
و پو براياني برده وه.

به لام سټې خوشکه! له بن دارټک د اټيشتن و ده ستیان به گريان کړد. سټې کوټر
له سر داره که نيشتن و ده ستیان به قسان کړد. يکيان کوتي : « کاتي نيمه
لټره ده فږين و ده وټين، په ټکمان ده که وي. نه کار په رکه هه لټگون و ده ناوي
نه کاني هه لټگيشتن که له بناري چيادايه و به گړدني مردوي دا بيتن، نه و
مردوه زيندو د بټتوه.

کوټر مگان له شه قی باليان دا و پوټيشتن. په ټک که وته زه وي. کوليلک زماني
بالداراني ده زاني. په رکه ي ه لگرتوه و به خوشکاني کوت: « با بچين کانيه که
بدوز زينه وه. له خواره وي چيا کانيان دټتوه. کوليلک په رکه ي ده ناوي
هه لگيتشا و به ملي کور په که ي داهيتنا ، کور چاوي لټک کړدوه و هه ناسه ي
هه لگيتشا. « به سه » و « خوسه » ش و ايان کړد و منداله کانيان زيندو کړدوه.
برپارياندا که هر له جهنگه له دا بږين و نه چنه وه مالي خوټيان، له سر چيا
کوټه خانوټکيان دټتوه و کړديانه مزلي خوټيان. با نه وان له کوټه خانه دا
بږين و بچين بزانيان براکان چده کن؟

نه وان له دلدا زوږ نارمحت بوون. پوټي ټوکه ري مه عموري کوشتني ژنه کانيان
بانگ کړد و کوتيان:

- نيمه بهره نه شوټنه که ژنه کانت لي کوشتن. روټيشتن و له ټگادا توشي
ده وټش بوون. نه ويشيان له گه ل خو برد. که يشته نه و جټگايه و ديتيان له سر
چيا خانوټک هه يه و کورټک له وي ياري ده کات.

کوليلک له په نا په نجره وټستا بوو براکاني ديت و به خوشکاني کوت: « نيوه

برقن خوتان بشارنه وه، من به تنیا قسه‌یان له گه‌ل ده‌کم. خوشکه‌کان به مندا‌له وه خریان شارده‌وه. کولیک کوره‌که‌ی خۆی بانگ کرد و گوتی:

- بچۆ پێشوازی میوانان و نه‌که‌ر پرسیان: «کۆ له ماله؟ بلی؟» تنیا من و دایکم «

کوچو پێشوازی برایان و نه‌وان پرسیان: «نایا که‌س له مالتی هه‌یه؟»

- تنیا من و دایکم، که‌سێتر نه‌یه.

برایان کوتیان: «نێمه به‌ره‌ لای نه‌و. چوونه ژوور. مێردی کولیک ژنه‌که‌ی خۆی ناسی و له نامێزی گرت و پرسی:

- خوشکه‌کانت له کوژن - نه‌و ده‌م «به‌سی» و «خوسه» و مندا‌له‌کانیان هه‌تنه‌ ده‌ر و هه‌موو شاد بوون و یه‌کتریان له نامێز گرت. کولیک هه‌موو رووداوه‌که‌ی بۆ باسکردن، برایان هه‌لیان کێشا خه‌نجه‌ر و ده‌رووشیان له ت و په‌ت کرد. نو‌که‌ر که ژنه‌کانی نه‌کوشت بوو خه‌لاتیان کرد و به‌ خۆشی و شادی که‌پانه‌وه و به‌ ئاره‌زووی خۆیان که‌یشتن. حکایه‌تی نێمه‌ش لێرمدا نه‌واو بوو.

حهوت برایان ۵۶

هه‌بوو نه بوو ، غه‌یری خودا که‌سیتر نه‌بوو. ژنیک هه‌وت کوپی بوون و کچی نه‌بوو که‌لیک له خه‌مدا بوو کچی نیه. جار‌تکی دیکه‌ش سکی بر بوو، کوپه‌کانی کوتیان ده‌چینه راو. نه‌گهر کچت بوو، هیله‌گیک به‌دەرگاوه هه‌لاوسه تا نیمه بیتینه‌وه، نه‌گهر کوپیش بووتفه‌تگیک هه‌لاوسه تا نیمه نه‌که‌پینه‌وه. نیمه خوشکمان ده‌وئ.

ژن کچی بوو تکای له براژنی کرد، هیله‌گیک هه‌لاوسه‌تی. به‌لام نه‌و ئیره‌یی پیتبرد و چوو تفه‌نگی هه‌لاوسه‌تی. دایک که‌یف خۆش بوو که کوپه‌کانی زوو ده‌که‌پینه‌وه.

کچ که‌وره بوو، براکانی نه‌که‌پانه‌وه. هیچ نه‌یدم‌زانی که برای هه‌ن. رۆژیک له که‌ل کیزه‌ی هه‌فالی که‌مه‌ی ده‌کرد، به‌کیشه‌هاتن. کیزه‌ دۆسته‌کانی به‌گیانی برایان سویتندیان ده‌خوارد که راست ده‌کن، کچه‌که‌سه‌ری له‌و سویتنده‌ده‌ر نه‌ده‌چوو نه‌یدم‌زانی بیژئ چه. کوتی: «من که‌برام نیه‌ چبکه‌م؟ مه‌جبورم به‌گیانی گوتلکه‌که‌مان سویتند بخۆم.

هه‌فاله‌کانی کوتیان: «بۆ به‌گیانی گوتلک سویتند ده‌خۆی، تۆ که‌هه‌وت برات هه‌نه. کچ ده‌سته‌تی به‌گریان کرد و چۆوه‌مال و له‌دایکی پرسى: «دایه‌ داخوا من برام هه‌ن؟»

- نه‌رئ، کیزم، تۆ هه‌وت برات هه‌ن. رۆژیکى تۆ له‌دایک بووی، براکانت چوو بوونه‌راو. به‌منیان گوت: نه‌گهر کچم بئ، هیله‌گ له‌پیش دەرگا هه‌لاوسه‌سم. تا بکه‌پینه‌وه، نه‌گهر کوپیش بوو تفه‌نگ هه‌لاوسه‌سم تا ئیتر نه‌که‌پینه‌وه. به‌لام ژنی

خالت له نئیره بیان تفهنگی هه لآوه سی و براکانت نه که پاته وه.

کیز گوتی: « من ده رۆم براکانم بدۆزمه وه. » کچ رۆی داگرت برۆا به دنیا دا بگه رۆی و براکانی ببینیتته وه، رۆی رۆی ناخری گه یشته خانو تک، دیار بوو که سیک له ماله دا ده رۆی، به لام که سیشی لێ نه بوو. چوه ژوو و وه تاغه کانی که سک دا و نانی دروست کرد و هه موو کاره کانی نه انجام دا و خۆی شارده وه. رۆژ ناوا بوو براکان گه پاته وه پتیان سهیر بوو که: ماله که یان که سک دراوه، چیتشت لێناوه و که سیش دیار نیه. چهند رۆژ هه ر وا رابرد و کچ خۆی نیشان نه ده دان. رۆژێ حهوت براکان پتکه وه ته گبیریان کرد و قه راریان دانا که شهشیان بجیتته پاو، په کیش له مالتی بمینێ و بزانی مه سه له چیه. له مالتی خۆی شارده وه.

کچه که له کولینتی هاته دهر، وه تاغی که سک دا و چیتشتی لێنا و ئاوی هینا تا هه ریر بشتیلی، برای هاته دهر و پرچه کانی کرت و گوتی: « بێژه پیم، چکاره ی، له کوێ وه هاتووی و لێره چده که ی؟

- حهوت برام هه بوون رۆشتوون و مالتیان به جێ هیتته وه. به دهووری دنیا دا ده که رۆژم بیان بینمه وه.

براکه ی که یف خۆش بوو گوتی: « که وابوو تۆ خوشکی مه ی. ئیستا ده چه م به براکانم ده لێم. چوو براکانی دیته وه وه دوور هاواری کرد: مزکینێ، مزکینێ، خوشکمان هاته وه. »

برایان فره خۆش حال بوون و له خۆشیان په کترین کرته ئامیز و ماچ کردن و به په له بق مال گه پاته وه و سه و برده یان له خوشکیان پرسى.

خوشک حکایه تی بق گتیه پاته وه و گوتی: خالۆژم چوه تفهنگی هه لآوه سیبه تا ئیوه نه که ریتنه وه. براکان کوتیان: « ئیستا نئیره خانووی تۆیه. ئیمه هه موو رۆژ ده چینه پاو. »

له م به ینه دا خالۆژن رۆژ خۆش حال بوو که باش بوو حهوت برا گۆزیان گرم کرد و کچیش به دوا یاندا. شه له مال و ده در کهوت و له مانگی پرسى: « بێژه بزانه تۆ جوانترى یا من ؟ »

مانگ وه لآمی داوه و گوتی: «نه من و نه تق. به لکوه خوشکی ههوت برابیان له ههموان جوانتره»

خالۆژن که ئهوهی بیست به دواي دۆزینهوهی کهکه دا وێل بوو، دیتیهوه. چوو له دهرگای مالهکهی دا. کچ دهرگای لی کردهوه و به دیداری خووشحال بوو، خواردن و شیرینی بۆ هینا. میوان به کیزهکهی گوت: «تینوومه ئاوم بق بینه.» کچ ناوی بۆ هینا و خواردیهوه و گوتی: «ئیتستا تۆش بخۆوه.»

خالۆژن به دزی نهنگوستیهی ده پیلای ئاوهکه هاویشت. کیزهکه خواردیهوه، کهوت و مرد. ژن به تالوکه دهر کهوت رۆی. به خۆی گوت: ئیتستا ئاسوده بووم. براکانی که پانهوه دیتیان خوشکیان له قوژبنیک کهوتوه و مردوه. دهستیان کرد به شین و کریان و کوتیان» بهخت رۆوی له ئیمه وهر کتیراوه. نهیانویست خوشکیان له قهبریدا بنیژن. سندوقتکیان ساز کرد و خستیان ناو سندوق. لایهکی سندوقهکیان به زێ و لایهکهی تریان به زێ و داپۆشی و بزمار کوتیان کرد و له پشتی حوشتریکیان بهست و حوشتریان له مەزرا بهره لا کرد.

کورێ پاشا لهو رۆژه دا چوه راو و دیتی حوشتریک بۆ خواوهن لهو سهحرايه بهره لایه. حوشتری بردهوه کۆشکی خۆی و سندوقهکه له پشتی کردهوه، دیتی کیزیکی مردوی جوانی وهک مانگ لهویدا ئارامی گرتوه.

ئه مری کرد کیزه بشۆن و کفنی بکن. کیزهکان شوستیان و کفنیان کرد. کورپکی چکۆله هاته پهنا مهیتی کیزهکه. دنگیان دا که: «برواته ئه و لا و دهستی لینه دا. کورپکه دهستی بۆ زاری مردوو برد و نهنگوستیهی له زاری هینه دهر. کهکه کورج چاوی هه لێنان و ههستا و دانیشت. هه موو ترسان و کوتیان: چ قهوماوه؟

کیزهکه له ههوه له تاخر رووداوه کهی بۆ کتیرا نهوه. کورپ پاشا لیتی پرسى: «دهتوێ شو به من بکێ؟

کهکهکه پازی بوو. ههوت شهو و رۆژ کردیان جیژن و شایی و به ئارهزوی خۆیان که یشتن.

لاوتک بوو به ناوی میرزا محمود. پږی که به دنیادا یکه پږی. چوه نیو
 جهنگه لیک و له وی خانوتکی بق خو دروست کرد. هه مو پږژئی ده چوه راو، و به
 گوشتی راو ژبانی دمبرده سهر. پږژئی ریتویه کی گرت و کوتی دهیکوژم و
 که وله کی بق خاوین کردنه وی لاقانم به کار دیت.

پتوی دهستی کرد به پارانه وه و کوتی: «نهی میرزا محمود مه مکوزه. پږژئی
 به کارت دیم. بمبوه مال و ناگام له ماله کهت دهی.»

میرزا محمود وازی له کوشتنی پتوی هینا و برديه وه مال. نه و پږژه دو پاری
 کردن یه کتیکي بق خوی خوارد و یه کی دا به پتوی. پږژی دوايه پتوی چوه
 جهنگه و توشی کورگ بوو. کورگ کوتی: «نهی پتوی ده لئی چی بتخوم؟»
 پتوی کوتی: «دامنا منت خوارد. پاشان چی؟ دیسان برسی ده بیه وه. باشتره له
 که ل من بئی و بچینه مالی میرزا محمود. نه وه مو پږژئی راو دهکا و بوژ
 دیتی.»

کورگ پازی بوو. پتیکه وه چوونه مالی میرزا محمود. نه وی پږژئی میرزا
 محمود سی ناسکی کوشت. هاته وه مال ته ماشای کرد کورگ هاتو ته وی.
 خواردنی دا به هه موان و خهوتن. به یانی میرزا محمود چوه راو و پتویش
 جارتیکی دیکه چوه جهنگه و توشی ورج بوو.
 ورج پتوی گرت و کوتی: «نیستا ده تخوم.»

- دامنا منت خوارد، پاشان تو به خواردنی من تیر نایی. باشتره بچینه مالی
 میرزا محمود تا نه وه مو پږژئی گوشتی پات بق بیتی.

ورج کوتی: «باشه با بریژین. به لام نه کهر به وی فریوم بدهی ده تخوم. نه و پږژه
 میرزا محمود توانی چوار ناسک راو کات. له بهر خویه وه کوتی: «مانای چی.
 بیتگومان دیسان میوانمان هاتوه. چوه مالی و دیتی ورج له ژووړی دانیشته.
 خواردنی دا به هه موان و به یانی چوه راو. ریتویش چوه جهنگه و توشی پلنگ
 هات. پلنگ په لاماری دا و کوتی: ده تخوم.»

پتوی کوتی له خواردنی من جیت وه کیر ده که وی. باشتره بچینه مالی میرزا

مهحمود. ئو هه موو پوژێ خواردن دهدا به من و گورك و ورج. دياره گوشتی راو دهدا به تۆش.

پلنگ رازی بوو گوتی: «باشه قهێ ناكا، با بچين.»

پوښتن. ئو پوژه ميرزا مهحمود پينج ئاسكى راو كرد و به خۆى گوت: «بېگومان ديسان ميوانى تازه هاتوه» هاتوه مال و ديتى به راستى پلنگ له ژوورێ دانىشتوه. گوشتى به سهر هه مواندا بهشكرد و خوارديان و خهوتن.

پوژى دواى پتوى ديسان چوه جهنگه. ديتى سيمرغ بۆ لای ئو دهفری. سيمرغ پتوى به لامار دا چنگى كهياندى و گوتی:

- ئى پتوى ته مەنت كۆتايى هاتوه و ئىستا دهتخۆم.

پتوى دهستى كرد به پارانهوه و گوتی: «ئى سيمرغ من مهخۆ. باشتريه بچينه مالى ميرزا مهحمود، ئو هه موو پوژێ من و گورك و ورج و پلنگ تير دهكات، بۆ تۆش پارويك هه پيدا دهبێ.»

سيمرغ رازی بوو، گوتی «با بزيين.»

ئو پوژه ميرزا مهحمود شەش ئاسكى راو كرد. گوتی «سهيره، ديسان ميوان زياديان كردوه» هاتوه مال و ديتى سسيمرغيش هاتوه. خواردن بۆ هه موان هه بوو. خوارديان و تير بوون و نوستن. بهيانى كه ميرزا مهحمود چوه راو، پتوى به وانى گوت: «حيا شتيكى باشه. ميرزا مهحمود نوكرى مه نيه. دهبێ جۆريك تۆلێ بكهينهوه..»

- تيكرا گوتيان: راسته دهبێ تۆلێ بكهينهوه، به لام نازانين چيكهين.

پتوى گوتی: «من دهزانم چيكهين. وهرن ژنيكى بۆ بيتين»

هه مووتيكرا گوتيان راسته. وهرن بچينه ولاتى چين و ماچين و كيژى پاشا بۆ ميرزا مهحمود بيتين. بريارياندا كه پتوى وگورك و ورج و سيمرغ بچنه چين و ماچين، پلنگيش بپينيتيهوه ئاگای له مالى بيت. كهوتنه پێ. دهرياهكى كه وهره له سهر پتيان بوو. سيمرغ پتوى به چنگ هه لگرت و په رانديهوه. گورك و ورج به قهراخى دا پوښتن. هه موويان له دهريا په رينهوه ديتيان جوتياريك جوتى دهكا، كا برا ئو درندانى ديت ترسا و پايكرد. گايه كانيش به گاسن و

نامورده و ترسان و هه لاتن.

پیتوی به گورگ و ورچی گوت: «وهرن ئیوه ده جوتی بکهه و زهوی بکێلم. خه لک نهگه وا ببین سهریان سوو ده میتی و هه موو دینه سهیر و ته ماشامان. کیزی پاشاش دیت تا ته ماشای ئه کاره بکا. نهو دهه سیمیرغ ده بی هه لیکرئی و بفرئی، ئیمهش به دوایدا.

به قسهی پتویان کرد. خه لک له هه موو لایه که وه کۆ بوونه وه و هاتنه سهیری وهی که بزانه پتوی و گورگ و ورچ چۆن جوتی دهگه. کیزی پاشایان ناگادار کرد. نهویش سواری نه سبی خۆی بوو هات نهو شته سهیره ببینی. پتوی که کیزی پاشای دی،

بانگی سیمیرغی کرد و گوتی: «خۆیه تی. زوو بیکره و ببیه.»

سیمیرغ کیزی پاشای په لمار دا و به چنگ گرتی و فری و به رهو ناسمان بهرز بووه. خه لک کردیانه هاوار: نهی وای کیزی پاشایان برد، به په له چوون پاشا ناگادار بکه.

کیزی پاشایان که یانده مانی میرزا مهحمود. نهو پۆژه که میرزا مهحمود چوو بوو پاو. ههوت ئاسکی پاو کرد و به خۆی گوت: «بێگومان دیسان میوانیک هاته» میرزا مهحمود هاته وه ماله، جانه وه رهان پتیشواریان لیکرد و له پتشی سه مایان کرد. هه ره که ئاسکیکی دانی و دوو ئاسک هانه وه. میرزا مهحمود گوتی: «کامتان به شی خۆتان وه ره نه گرتوه؟»

پاشان چوه ژووو و دیتی کیزیک له وێ دانیشته وه که مانگی چارده. میرزا مهحمود و گولیزاری کیزی پاشا هه ره به نیگای هه وه له ئاشقی به کتر بوون و ماره یان پری و ژیانیککی خوشیان دهست پیکرد.

با نهوان خه ریکی که یف و شادی خۆیان بن، بزانه پاشا چده کات. پاشا هه موو پیریزن و فالگره وهی کۆ کردنه وه و فرمووی: بزانه کچه کهی له کوته. پیریزن فالیان کرته وه و په ملیان هاویشته و هیچیان نه زانی. پاشا پرسى: «داخوا ته وای فالگره ده کانه هاوون و لیره نه؟» له وه لاهدا کوتیان به که نه هاته که له گه ره کی سه به ته چنان دهوێ.

پاشا فرموی: «بیعتن. پیریزنی فالگره و هیان هیتا و پهملی هاویشست و کوتی : «کیزی تو له جه نه گلیتکدا له مالی میرزا مه محمود»

پاشا کوتی: «پیریزن! نه کهر کیژده کم بق بیفیه وه، به گرانایی خوت زیزت ده ده می.»

پیریزن کوتی: «زور باشه. خه ریک دهیم بزائم چده کهم.»

پیریزن کوبه ییکی گه وری کلی هه لگرت و نپوه که ی به شکلی جۆر به جۆر نه خشانده ده ورگی گای دروو هاویشسته سهر ناو. خۆشی سواری بوو له ده ریادا که وته ری. له جیاتی پارو مارتکی گه وری به ده سته وه گرت. پیریزن به و لۆتکه ساخته یه له ده ریا په ری وه و چوه قه راخی. کوبه که ی له بن داریک شارد وه و خۆی پووی ده مالی میرزا مه محمود کرد. گولیزار له نیزیک مالی دانیشته بو، پیریزنی بینی که بق لای دیت. پتی کوت بق لام مه یه، من پیریزنم خۆش ناوین.

پیریزن گریا و پاراوه و کوتی: «په زه میت به من دای. له که ل زیارته که ران هاو سه فر بووم، به جیمام وریم بزر کرده. جی و پتیه کم بده یه تا نه وان ده که پتیه وه.»

گولیزار دهنگی دا و کوتی: «برق. حیواناتی دپنده له مالی من هه ن و ده تخۆن. پیریزن پۆی له سهر ریگا دانیشست و چاوه روانی میرزا مه محمود بوو بگه ریته وه، ئاخه که ی میرزا مه محمود له پاوئی هاته وه دیتی پیریزنیک له سهر ریگا دانیشته وه ده گری. لیتی پرسی: بق ده گری؟

پیریزن کوتی: له رفیقانم هه لبروم و له جهنگه ل ریگام بزر کرده. چوو مه مالی ئپیه، ژنه که ت ده ری کردم.

میرزا مه محمود کوتی: «مترسی و له که ل من وهره. جهندی ده ته وی له مالی من به. گه یشته وه مال و میرزا مه محمود به گولیزاری گوت:

- لیگه ری با پیریزن له مالی ئیمه بژی. کاری به کاری ئیمه نه داوه. گولیزار کوتی: «شومه، به لایه کمان به سهر دیتی، ئاخری خوت په شیوان ده بیه وه. که یفی خۆته.»

پیریزن له مائی میرزاه محمود مایه وه. به یانی زوو ههستا، وهتاغی گهسک دا و چیشتهانی ناماده کرد و نانی دا به همومان و قاپهکانی شوشتن و دهستی کرد به چیشته لئی نان بق نیتوهو. میرزا مه محمود چوه راو و گولیزار له گهال پیریزن مایه وه. نه وهندهی داستان و قسهی خوش بق گولیزاری کرد که دلی بق لای حق راکتیشا. پاشان لیباسه چلکنهکانی شوشته و به گولیزاری گوت: « کچم بچینه قهراخ دهریا و لیباسهکان به ناو دادهین. به تهنیا دلم تهنک دهبی. »

گولیزار له گهال پیریزن کهوته ری. که گهیشته دهریا پیریزن کوبهیی له پشتی داره که هینا دهر و به گولیزاری گوت:

کیژم زوو وهره. له قولکهیه دا شتیک دهتروسکی نازانم زیتره یا زیو. تو کچی پاشای باشت دهرانی.

گولیزار به غار چوو دیتی به راستی له نیتو قولکه دا شتیک دهرهوشی. نه یزانی که قولکه نیه و کوبهیهکی گه ورهیه. داهاته وه سه ری برده نیتو کوبه که. پیریزن لاقی گرت و خستیه نیتو کوبه. پاشان زاری کوبهیی به ورگی گا بهست و ده ناوتی هاویشته و خوشی سواری بوو بق لایمائی خوی. گهیشته روخی دهریا. پاشا و دار و دهستی له وئی چاوه روانی بوون. پیریزن به پاشای گوت: « کیژه که تم هیناوه. » پاشا خوشحال بوو، خهزینه داری بانگ کرد و فهرمووی پیریزن بکیشن و به گرانیی خوی زیتری بدهنی. پاشای به شادی به جی دپلین، بزاین میرزا مه محمود چدهکات؟

میرزا مه محمود نهوئی روژی شهش ناسکی راو کرد. له دلدا فیکری کرده وه بیگومان ژماره ی نههلی مائی کهم بوونه وه. هاته وه مال دیتی گولیزار دیار نیه و جانهور خه مبار ویتستاون و ناتوان هیچ بیژن. میرزا مه محمود خه مبار دلتهنگ چوه دهجی و نوشت. کاتی میرزا مه محمود چوو بخهوی، پیتی به سیمرغی گوت:

– برۆ با بچین گولیزار بیتینه وه. کاری مه بهم جوړه دهبی: تو من هه لگره و له سه ر بانی کووکی پاشام دانئ. خو ت بفره و بجو په نا په نجه ره ی ژووری گولیزار. نه و تو دهناسی و دپته باله خانه. تو بیگره و بگه رپوه بق مائی.

سیمریغ رازی بوو، پتیوی هه لگرت و به رهو چین و ماچین له شه قه ی بالانی دا. سهرتان نه ییشینم هر نهو شه وه گولیزاریان هیناوه مآلی میرزا محمود. نهو دوو ناشقه و ماشقه به دیداری یه کتر شاد بوون و کهوتنه نامیزی یه کتر.

پاشا نه مری کرد ته پتی ترس لیتدهن و له شکری کۆ کرده وه وچوه شه پی میرزا مه محمودی تا کیژ که ی لئ بستینیته وه. به یانی که میرزا مه محمود و جانه وهران وه خه بهر هاتن، دیتیان له شکری کی زۆر بق لای وان دیت.

پتیوی هاواری کرد: «ده زانم ده بی چبکهین. ئیستا ده چمه جهنگه ل هر چی پتیوی و گورگ و ورج و پلنگ و بالدار هه یه بانگیان ده کهم و ده یانه یینم. به یارمه تی نه وان ده توانین له شکری پاشا پهرش و بلآو بکهین.

پتیوی چوو ته واری جانه وهرانی بانگ کرد. به قه ده ئیستیره ی ئاسمانان جانه وهر کۆ بوونه وه. له شکری پاشا دیتی نهو هه موو جانه وهره دینه شه پی وان، ترسان و هه لاتن. ئاخیر شه پی له گه ل جانه وهران دژواره. بالدار جاویان دینه دهر، ورج پشتی شهر که ران ده شکین، گورگ سگیان ده دپن. هیچیان به سلامه تی دهر ناچن.

پاشایان ئاگادار کرد. به خۆی گوت: شه پی له گه ل میرزا مه محمود فایده ی نیه بۆچی له بهر کیژ کهم سهر بازانم قیدا بکهیم؟ پاشا وازی له شه پی هینا. میرزا مه محمود و گولیزار به ناواتی خۆیان که یشتن و حیکایه تی مهش ته وایو بوو.

محهمدهم و موقهدهم ٥٨

پښتې له پښان پاشايهک بوو وهزيرکي هه بوو. هر يه که کورتيکيان هه بوو، کورې پاشا ناوې « موقهدهم » و کورې وهزير « محهمده » بوو، هر تک له مەدرسه يهک دهياځوتند. کورې وهزير چاکی دهوځوتند و بهلام کورې پاشا نهيدهوځوتند.

پاشا چوه کن ماموستا وگوته: « بڼ چاک دهرس به کورپهکهم ناليتي.؟ » لهو کاته دا منداآڼ کاتي پشو دانيان هه بوو، چوو بوونه دهري. ماموستا به پاشاي گوت، که مې بوسته خوټ دهزاني. ماموستا خشتيکي له بن دوشهکي « موقهدهم » دانا و پهړه کاغهزيکيشي له ژير دوشهگي کورې وهزير دانا. زمنگ ليدرا و منداآل هاتنهوه و هر کهس له سر دوشهکي خويان دانيشتن. موقهدهم ديتي بابي هاتوه، کتيتيکي هه لگرت و دهستي به خوټندنهوه کرد. هيچ ههستي بهوه نهکرد که وا خشتيکي کهوره له بن دوشهکي دانراوه. بهلام محهمده هيشتا دهستي به خوټندن نهکرد بوو، زاني که دوشهکي بهر زتره و فيکري کردهوه که دهبي شتيکيان له ژير دوشهکهکي دانابي.

ماموستا ليتي پرسى: « بڼ چي دهرس ناخوټني.؟ » محهمده گوته: « دوشهکي من به قهه پهړه کاغهزيک بهر زتر بوه. نازانم چيبان لي داناوه.

پاشا ديتي خهتا له کورپهکيهتي، ماموستا تهخسيري نه کردهوه. گوته: - به لي، کورپهکهم ناتواني دهرس بخوټني، له مهو دوا خوټندي باشه، دنا خهتاي خوټيهتي.

چهنه سال رابرد، محهمده دهرسي خوټي تهواو کرد، موقهدهم نه بخوټند و

مايه وه. چەند سالی دیکەش ڕۆی ئەم دوو کۆرە توشی یەکتەر بوون. محەممەد پرسی: «ئەي موقەدەم بۆ وا لاواز بووی؟»

– لە خەودا ئاشقی کیزی پاشایەک بووم. لە داخی ئیشق نازار دەکشتم. ئەگەر نەمگەیتنیە ئەو، دیق دەکەم.

محەممەد چەند دەقیقە پاشا و گوتی: «هیچ بە دایک و بابمان نالێن. دوو ئەسپی باش و دوو خورجین سکی زێڕ هەلگرە، پێکەوه دەپۆین تا ئەو کیزە بدۆزینەوه،

کە هەوا تاریک بوو موقەدەم دوو ئەسپی لە تەویلهی بابی هێنا دەر و دوو خورجین سکی زێڕی لە ئەسپێکی بار کرد و خۆی سواری ئەسپێکی دیکە بوو. محەممەدیش سواری ئەسپێک بوو هێندێ دەرمان و خواردەمەنی و نۆقل و نەباتیان هەلگرت و کەوتنە ڕێ. تەواوی شەو ڕۆیشتن تا بوو بە ڕۆژ. لە نەکاو دەنگی لووره لووری جانەوهرێکیان بیست. محەممەد گوتی:

– ئەي موقەدەم، تۆ لێره راوهسته تا من بچم بزانم چ بایه. موقەدەم ڕایگرت و گوتی: «بۆ چی تۆ بچی؟ نەکا ئەو جانەوهر بەلامارت بدا و بتخوا.

محەممەد گوتی ئەدا بە موقەدەم و ڕۆی. دیتی پلنگێک لە سەر بەرزاییەک کەوتۆتە خوار و درکێکی دە بەنجەي ڕاجو و لە بەر ژانی ئەو دەنالێتی. محەممەد درکی لە لاقی پلنگ دەر هێنا و مەلەمی کرد و برینەکانی پێچا. ویستی بپروا پلنگ وە قسە هات و گوتی: «ئەي لاو تۆ وەدوای کاری خێر دەکەوی. پاشان چەند مووی لە سەری خۆی کردەوه و دای بە محەممەد و گوتی

– هەر کاتی پێوستیت بە من هەبوو، یەک لەو موانە دە ناگر باوێ، کورج لە لات نامادە دەبام

محەممەد موهەکانی لە دەسره بەست و دەگیرفانی نا و چۆوه کەن موقەدەم و گوتی: «با بپۆین»

ڕۆیشتن تاکەبێستە شوێنێک دیتیان چۆکەلەبەک دەروا، لە لایەکی کەنم جانراوه،

له لایه‌ک‌ی دیکه می‌روله ده هاتوو چو دان.

محهممه کوتی: « وەر پردیک دروست بکه‌ین با می‌روله‌کان بپه‌ینه‌وه و هیندی که‌نم بق خویان کو بکه‌نه‌وه. موقه‌دهم پرسى:

– دروست‌کردنى پرد پیمه‌ره و قولنگ و بیور و ته‌خته‌ی گهره‌که، نه‌وانه له کوئی بینین.

محهممه کوتی: « من پرد بق حوشر دروست ناکه‌م نه‌وانه می‌روله‌ن. ده‌توانن به سەر دارنکا بپه‌ینه‌وه. چه‌قووی له کیرفانی دەر هینا، قامیشیکی بری و له سەر چوکه‌له‌ک‌ی دانا و می‌روله‌کان په‌ینه‌وه.

محهممه به موقه‌دهمی کوت: « باشه، ئیستا بینیت که پردم دروست کرد و می‌روله په‌ینه‌وه.

می‌روله‌یه‌کی گهره به ده‌نکی به‌ز به محهممه‌ی کوت: « ئی لاو تو کاری زور گهره‌ت له ده‌ست دیت. »

پاشان می‌روله‌موه‌کی له سهری خوئی کرده‌وه و دای به محهممه و کوتی: « هەر کاتی پتو‌یستیت به من هه‌بوو، نه‌و موه‌ی ده‌ ئاکر باوئ و من کورج ده‌که‌مه لات. »

محهممه موه‌ک‌ی له ده‌سهری دا شارده‌وه و ده‌ کیرفانی نا و یتگای خویان درێژه‌ پندا، دیتیان دووکه‌لیکی باریک بق ناسمان ده‌چی. بق لای دووکه‌ل پویشن، دیتیان پیرێژنیک به‌ ته‌نیا دانیشته‌وه. محهممه کوتی:

– دایه‌ گیان، یتگا ده‌ده‌ی بیتینه‌ مالی تو.

– من پیرێژنیک‌ی بیکه‌س و فه‌قیرم. نه‌گه‌ر هه‌ژاری من نارمه‌تتان ناکات، فه‌رموون وهرنه‌ ژووری.. چوونه‌ ژوور، دیتیان به‌ راستی هیچی تیدا نه‌ه. پارده‌یان دا به‌ پیرێژن و کوتیان:

– برۆ بق تیمه و بق خؤ لیغه و دۆشه‌ک و گوشت و برنج و نان و یۆن بکړه و به‌حه‌مبالتک بیانیه‌نه‌وه مال و ودره‌وه.

پیرێژن چوو هه‌موو شتیکی کړی دای به‌حه‌مبال و برديه‌وه. نانی دروست کرد و پیکه‌وه خواردیان و تیر بوون.

محەممەد لە پیریتزنی پرسى: «دایە پیرە، داخوا پاشای ئۆتۆ کچی ھەیە؟»
پیریتزنی لە ۆلامدا کوتى: «باشترە ھەر باسى نەکن، زەحمەتە دەست بگاتە
نەوێ.»

محەممەد و موقەدەم گوێیان نەدا بە پیریتزنی و پرسیان: «چۆن دەکړئ لە کیزى
پاشا خوازینى بکړئ؟»

- ئەگەر بتانەوێ خوازینى بکن، دەبێ بچنە باخ و کۆشكى پاشا. دەست
بکن بەگەسک لىدانى جادەکان و ئاو دانى گول و
باخچە، ئەو دەم باخەوان دى و دەویاتە کن پاشا.

پۆڤى دواى محەممەد چو ەکن پاشا و موقەدەمیش لە کن پیریتزنى بە جىما.
محەممەد چو ەنێو باخ و یەکتىكى بانگ کرد، دوو درەمى دایە و کوتى:
«باخەکە گەسک بدە و ئاوى دە. باخەوان ەات دىتى باخ گەسک دراو. چو ەکن
پاشا و کوتى: «پاشا سلاەت بى ديسان خوازینىکەرى کیزەکەت ەاتو.»
- بړى بیهینە نێرە. باخەوان ەات محەممەدى بانگ کرد. محەممەد چو ەکن
پاشا، نيزنى دا کە دانیشى. پاشان پىتى کوت:

- ەينانى کچی من بۆ تۆ ژۆر دژوارە. سى مەرجى ەە، ئەگەر نەنجاميان
نەدەى لە سەرت دەدەم. باشترە واز لەو کارە بىنى. بەزەيم بە لاوتنيت دادى،
محەممەد کوتى: «واز ناھىتم. یا دەمرم یا کیزەکەت دىتم.»
پاشا کوتى: «ئىستاکە واز ناھىنى، گوێ بدە مەرجەکانم. سەگىکەم ەە، تۆ
دەبى سەگىکە پەيدا بکەى کە بە سەر سەگى مندا زال بى.»

محەممەد کوتى: «سەبەى خەلکى لە مەيدانى شار کۆبکەو تا من سەگى خۆم
بىتم.» شەوى لە مالى پیریتزنی بردە سەر و بەيانى سوى پلنگى ەلپوزاند و
پلنگ دەم و دەست پەيدا بوو. محەممەد قەلەدەى دە ملی کرد و بردیە مەيدان.
خەلک پىيان سەیر بوو دەيانگوت ئەو د چ جۆرە ئىنسانىکە. تەنانەت پلنگى
دړندەش بە قسەى دەگات.

کاتى سەگى پاشا پلنگى دىت ژۆر ترسا دەتکوت پشیلە سەگى دیو. پلنگ

سه‌کی هه‌لگرت و به‌سه‌ر سه‌ری خه‌لکدا فره‌تی دا پیاوه‌کانی پاشا به‌غار
خۆیان که‌یاندی، دیتیان نیوه‌کیان که‌وتوه.

پاشا زۆر توره‌بوو گوتی: «من گوتوومه‌ سه‌گ بیتنی، نه‌و پلنگی هه‌ناوه.»
وه‌زیر به‌پاشای گوت: «قیله‌ی عاله‌م له‌خۆرا هه‌ر او داد مه‌که. ده‌بینی چه‌نده
به‌توانایه‌ که‌ پلنگی کردۆته‌ گوتی له‌ مستی خۆی و هه‌ناویه‌تی.» پاشا بێده‌نگ
بوو.

محهممه‌ گوتی: «پاشه، ده‌بێ چکارێکی تر بکه‌م.

– له‌عه‌مبار دا هه‌رز و گه‌نم تیکه‌ل بوه، ده‌بێ لێکیان جیا که‌یه‌وه.
محهممه‌ گوتی: «کللی عه‌مبارم ده‌یه. شه‌و له‌ وێ ده‌بم وتا به‌یانی هه‌رزنه‌کان
له‌ گه‌نم جیا ده‌که‌مه‌وه.»

پاشا کللی دایه. محهممه‌ ده‌گیرفانی ناو و چۆوه‌ کن پیرێژنی و لێی نوست.
نیوه‌ شه‌و که‌ هه‌موو خه‌ویان لێکه‌وتبوو، هه‌ستا و موی مێروله‌ی هه‌لپروژاند.
مێروله‌ هه‌موو مێروله‌ی دنیا‌ی له‌ گه‌ل خۆی هه‌نا و ئاماده‌ بوو. تا سه‌به‌ینی
هه‌رز و گه‌نمیان لێک جیا کرده‌وه و پوێشتن، به‌یانی محهممه‌ هاته‌ کن پاشا
و گوتی: «ته‌واوه، ئه‌م مه‌رجه‌شم برده‌ سه‌ر.»

پاشا باوه‌ری نه‌ کرد و خۆی چوو دیتی به‌ راستی گه‌نم و هه‌رز لێک جیا
کراونه‌وه. محهممه‌ گوتی: «مه‌رجه‌که‌ی دیکه‌ت چیه‌؟»

پاشا گوتی: «ده‌بێ عه‌مبارێک خۆی بخۆی.»

محهممه‌ فیکری کرده‌وه: ناخر عه‌مبارێک خۆی ناخوڕی. ئه‌م ماسته‌ بێ موو
نیه، به‌پاشای گوت:

– ئه‌ی قیله‌ی عاله‌م، دوو مه‌رجی تۆم نه‌نجام دان و ته‌نیا یه‌کیان ماوه، ئێستا
چل پۆژه‌ له‌ مائی خۆم دوور که‌وتوومه‌وه، تا ئێستا دایک و بابم نه‌ دیون. چل
پۆژم مۆله‌ت بده، تا بچم نه‌وان ببینم و بگه‌رمه‌وه.

پاشا گوتی: «زۆر باشه، کللی عه‌مباری دایه»

محهممه‌ کللی عه‌مباری وه‌ر گرت و چۆوه‌ ماله‌ پیرێژنی. هه‌ندێ کرێکاری به‌
کرێ گرتن. له‌ ماله‌ پیرێژنیوه‌ کاناڵێی ژێر عه‌ردی لێدا بق حه‌ساری کیزی پاشا

و به بیست روزه تهاوی کرد. محممه موقه‌دهمی نارد و کوتی: «خو بگه‌یتنه مالی کچی پاشا و بزانه» خواردنی عه‌مبارتک خوئی» یانی چی؟

موقه‌دهم رۆی و تا به‌یانی له مالی کیزی پاشا بوو. هیچی نه زانی. هه‌موو شه‌ی ده‌جوو، هیچی وه‌گیر نه‌ده‌که‌وت. رۆزی چله‌م محممه دیسان موقه‌دهمی نارد و خویشی ده‌که‌لی چوو له پشت داریک خوئی مات کرد و کوتی هه‌ل‌خست تا بزانی موقه‌دهم پرسپاریک ده‌کا یانا، موقه‌دهم له که‌ل کیزه‌که شه‌وی برده سهر و هیچی نه‌پرسی. به‌یانی محممه‌د لیتی پرسی:

- بۆ چی هیجت نه‌پرسی؟ ده‌ته‌وئی ئیمرو پاشا له سهرم بدا؟ پاشان محممه‌د خوئی چوه کن کیزه‌که و لیتی پرسی:

کچی پاشا له پێشدا پرووی خوئی داپۆشی و هیچی نه‌گوت. محممه‌د دانیای کرد و کوتی: «تۆ له جیتی خوشکی منی. پتم بلتی بزانه خواردنی عه‌مبارتک خوئی، مانای چیه؟»

کیزه‌که کوتی: «تۆزیک خوئی له دهرسوکه‌یه‌ک بکه و کاتی چوو به کن بابم برتک خوئی ده زارت بنی و بلتی: «ئهی پاشا چ عه‌مبارتک و چ تۆزیک خوئی بخوئی هه‌ر یه‌که!»

محممه‌د پاشان هاته‌وه کن پیریتژن و تۆزه خوئی‌یه‌کی ده دهرسه‌ی کرد و چوه کۆشکی پاشا. دهرسه‌له‌که‌ی کرده‌وه و برۆکه خوئی‌یه‌کی ده‌زاری نا و کوتی: «ئهی پاشا چ عه‌مبارتک و چ تۆزه خوئی‌یه‌ک.»

پاشا گوتی: به‌لێ هه‌موو مهرجه‌کانت برده سهر. پاشا هه‌وت شه‌و و پۆژ شایی و زهمانه‌ندی ساز کرد. یاش بوک گۆزته‌وه محممه‌د به پاشای گوت: «پاشا سلامت. ریتگامان بده بجینه‌وه مال دایک و بابم به ته‌نیا ماونه‌وه.

- پاشا نه‌شیای سه‌فه‌ری کیزه‌که‌ی ناماده کرد و چل سواری چه‌کداری ره‌که‌ل خستن و که‌وتنه‌ پێ.

محممه‌د به موقه‌دهمی گوت: «وه‌ره سواران نیجازه بده‌ین بچنه‌وه مالی خو‌یان.

- موافیق، با پرۆنه‌وه. سواره‌کان گه‌رانه‌وه.

محهمده و موقهدهم و ژنهکەى مانهوه. محهمده به خۆى گوت: من کهمیک پیتستر دهروم، تا موقهدهم و ژنهکەى نازادتر راز و نیازى خۆيان بکن. رگیتى له ئەسپى دا و وهیتشیان کهوت. موقهدهم و ژنهکه له دواوه کهپ و کالتەى خۆيان دهکرد. له نهکاو دیتیان بورجیک له بهرانبهريانه. موقهدهم گوتى: « وهره له ژێر سیتبەرى ئەو بورجه تۆزى بهسینەوه.

بهلام ئەو بورجه ئەفسون کرا بوو. سى کۆتر به سەر محهمدهى دا سوپان و یهکیان بهوى دیکەى گوت:

- خوشکى! ئەو بورجه ئەفسون کراوه، ئەگەر موقهدهم و ژنهکه له نيزیکى ئەو دابنیشن ده سووتین. ئەگەر محهمده ئەم پازە به وان بلى، خۆى دهبيتە بهرد. محهمده به غار چوو برجهکەى وێران کرد. موقهدهم له دالدا گوتى: « سەیری که. خۆى هەولێ دا ئەم ژنەم به نسیب بێ، ئیستا ئێرهیم پێ دهبات. رتگایان گرتە بهر و پۆشتن. دیتیان کانیهک له وێه وداره قەيسییهکى له سەر.

موقهدهم گوتى: با له ژێر سیتبەرى ئەم داره دابنیشن. کۆترمهکان جارىکى دیکه له سەر سەرى محهمده فرین و یهکیان به وى دیکەى گوت: « ئەگەر موقهدهم و ژنهکەى له ژێر ئەم داره دابنیشن، دهبن به کورگ. ئەگەر محهمده ئەم پازەیان پێ بلى، خۆى دهبێ به بهرد.

محهمده چوه سەر کانیهکه. ئاوهکەى قوپاوى کرد و دارهکەى برى و هەر سیکیان کهوتنه پێ. موقهدهم جارىکى دیکەش فیکرى کردهوه که: « سەیری که، بورجهکەى وێران کرد، ئاوى کانی قوپاوى کرد، دارهکەى برى، چ ئێرهیهک؟ بهلام هیجى به سەر زماندا نههات و کهوتنه پێ. بهلام پاشا، ژنى کورپهکەى له خوهات و ناشقى بوو. خهبرى زانى که کوپ و باوکى دێنهوه. کهوته فیکر که چۆن کورپهکەى له بهین بهریت و ژنهکەى وهگیر خات. ئەمرى کرد ئەسپیک بێن، زین و لغاوى ژاراوى وێخه و تهلهسمى کهن تا هەر کهستیکى سواری بیت، بسووتی. یاشان ئەو ئەسپەى به وهزیر ئەسپارد و گوتى:

- به پیتشوازی کورپهکهوه بچوو، پهنگه ئەسبهکەى ماندوو بیت، بلى سواری

نهم نەسپە بێت. وەزیر نەسپى يەدەك كرد و پۆى. كۆترەكان جارىكى دىكه له بان سەرى محەممەد فرین و يەكیان به ویتري گوت:

- خوشكى كيان! زین و لغاوى نهم نەسپە تەلسم گراوه. ئەگەر موقەدەم پێ دە پکێفێ بنێ دەسووتى و دەبیتە مشكى. بەلام ئەگەر محەممەد نەسپەكە بکوژێ، موقەدەم نەجاتى دەبێ. بەلام ئەگەر محەممەد موقەدەم ناگادار بکا، خۆى دەبیتە بەرد.

وەزیر لێیان وەنیزىك كهوت و سلاوى كرد. موقەدەم بانگى كرد: چەند نەسپىكى جوانه با تەماشای بكەم. وەزیر نەسپى برده نيزىك، بەلام محەممەد شیرى هەلکێشا و نەسپەكەى كوشت.

وەزیر هاواری كرد: کورم ئەو نەسپەت بۆ كوشت؟ ئیستا پاشا من دەکوژێ.

محەممەد جوابى داوه: «كوشتم چ دەبێ بلام بێ.»

موقەدەم چوە دەفیکرەوه و به خۆى گوت: «محەممەد بۆ چی ئەو کارانه دەکات؟» خۆى هەولێ داوه نهم ژنەم وەگیر كهوێ، پاشان بورجەكەى وێران كرد، ناوی كانیەكەى قوڤاوى كرد، دارەكەى برى و ئیستاش نەسپەكەى كوشت. ناخر نرخی نهم نەسپە سەت تەمەن بوو. باشە، بگەینەوه مالتى تۆلەى دەكەمەوه.

تا ئەوان گەشتە كۆشك، پاشا له نیشقى دوورى خۆى پێ رانهگیرا و مرد. موقەدەم دیتی كه بابى مردووە قینى محەممەدى له بیر بردهوه. بابى موقەدەمیان ناشت و خێراتیان دا به خەلك. ئەو شەوه محەممەد له خەودا دیتی كه سێ كۆتر له بان سەرى دەفرن. يەكیان دەیگوت: «خوشكى! ئەگەر محەممەد له خەو دایە دەبێ وەخەبەر بێت و ئەگەر به خەبەرە گوێ بداتە قەسەكانمان. عەزىایەك بۆ نهم لایە دێت و دەیهوێ موقەدەم بخوا. محەممەد له جێ هەستا و شیرى هەلکێشا و له مالتى وەدەر كهوت. دیتی عەزىا نيزىك دەبیتەوه. محەممەد له پەنا دەروازەى كۆشك دانێشت. عەزىای دیت و هاواری كرد:

- له سەر رێگای من دوور كهوه.

محەممەد پرسى: «لێره چەكەكەى؟»

- دەبێ موقەدەمى بکوژم.

- ناھیلَم

- که وایه خۆت دھکوژم. محەممەد بە ھەر تە دەستان شیرری گرت و دەزاری عەزیای را کرد بە جوژێ کە نووکی شیر گەیشتە کلکی عەزیا و دوو لەتی کرد. پاشان محەممەد بە شیرری خوێناوی لە کوۆشک وەژوور کەوت. لەو دەمدا موقەدەم بەخەبەر بوو. - ئەمە مەلعون وات لێھاتووە گە دەتەوێ من و خێزانم بکوژی.

- من فەستی کوشتنی تۆم نیه.

- فەستت نیه؟ ئەم قسانە چیە؟ ئەدی بە شو دەست بە شیرلێرە جدەکی؟ بورجەت وێران کرد، هیچم نە کوت. کانیەت قورائ کرد، داری بری، بێدەنگ بووم. ئەسپی سەت تەنەت کوشت دیسان بێدەنگ بووم. بۆی بزەم بەو شەو لێرە جدەکی؟

محەممەد کوتی: "ئەمە موقەدەم کوێ بدیە. ئەگەر ھەموو شت بۆ پاس بکەم، ئێتر من نابینیوە.

- درق مەکە، نامەوێ ھەر بیتیەم.

- باشە ئێستا ھەموو شت ناھێکرا دھکەم. ئەو بورجە تەلەسم کرا بوو، ئەگەر لە پەنای دانیشتبەن دەسووتان و دەبوون بە خۆلە مێش. کاتی محەممەد ئەوێ کوت، تا ئەژۆیان بوو بە بەرد.

موقەدەم بانگی کرد: "باوەرم کرد. ئێتر باسی مەکە، مەیلی"

محەممەد کوتی: نا، ئێتر دەبێ ھەموو شت بۆتەم. ئەو کانیەتی ئاوەکەم قورائ کرد و دارەکی پریم تەلەسم کرا بوو. ئەگەر لە ژێری دانیشتبەن، دەبوون بە گورگ. بەلام ئەسبم بۆ کوشت؟ بابێ ناشقی ژنەکەت ببوو. زین و لغاوی ئەسپەکی تەلەسم کرد بوو، ئەگەر تۆ سواری بای، دە سووتای، بۆیە کوشتەم. کە قەسە محەممەد گەیشتە ئێرە، تا سنکی بوو بەرد. پاشان کوتی: "بەلام لە کاری نەمشۆی من، سبەحی ئاگادار دەبیت.

محەممەد ئەوێ کوت و سەر تاپێ بوو بەرد.

موقەدەم و ژنەکی تازیەیان داگرت و دھکریان. کاتی بوو بە پۆژ. دیتیەن عەزیا

له دهركى كۆشك كوزراوه و دوو لهت بوه..

موقهدهم چۆوه ژوړ و له سهر و سنگى خۆى دها و دهگريا و دهىگوت: «ئو له بابم له من نيزىكتر بوو، بۆچى وامكرد. نه مزانيوو بابم ناشقى ژنه كم ببوو، دهويست بمكوژئ. موقهدهم شو وړوژ دهگريا. ئاخركهئ نيانتوانى له مخانوهدا بمپننهوه، چوونه خانويكى تر. ئو خانوهى موقهدهم- يان به فهرش و شتهوه قفل دا هر كاتى ويستبايان دهركايان دهكردهوه و دهچوون چاويان به محهمه دهكوت و دهگريان.

بهلئى، ژنى موقهدهم كوپتى بوو. شهويك له خودا ديتى سى كۆتر بق لاي وى دهفرن. يهك له كۆترهكان به وىدى دهگوت:

- خوشكى، نهگر موقهدهم و ژنهكئ كوپى خويان بق محهمه بكه نه قورباڼى، محهمه زيندوو دهپتهوه. نهگر ژنى موقهدهم خهونى خۆى بق كهسيك بگيرپتهوه، دهپته بهرد.

به يانئى ژن ومخه بهر هات و چوه ده فيكرهوه «كه چۆن ده توانم خهونه كم بق ميترده كم بگيرمه وه و نه بم به بهرد. موقهدهم ومخه بهر هات، دهست و چاوى شويست. خيزانئ پتي گوت:

- ئهئى موقهدهم! بق محهمه ژۆر نارمه وتم. ئو فهقيره له ريگاي ئيمه دا چنده زمحه تى كيشا. وهره كوره كه مان له پاى ئودا بكهينه قورباڼى. بهلكوو زيندوو بپتهوه.

موقهدهم گوتى: «بهلئى، بهلئى، ده زانم زيندوو دهپتهوه. هر تكيان كوپه كه يان گرت و له ژير پتي محهمه كرد يانه قورباڼى.

محهمه چاوى هه لئنان و گوتى: «له خهويكى خوش دابووم، بۆچى ومخه بهر تان هينام

موقهدهم گوتى: «راستى عهجهب خهونيك. ئاختر تق ببويه بهرد. من كوپه كه مكرده قورباڼى، تق زيندوو بوويه وه.

جاريكى ديكه سى كۆتر له بان سهرى محهمه سورا نه وه و يهكيان گوتى: «خوشكم! كاتى ئيمه ليتره فرين پهريكممان دهكهوئ، نهگر محهمه ئو په په به

ملی کوری موقه‌دهم دا بکیشی، کورده‌که زیندوو ده‌بیته‌ود.
 کۆتره‌کان فرین. محهممه‌د په‌رکه‌ی هه‌لگرتیه‌ود و به‌سه‌ر برینی ملی کوریه‌که‌ی
 داهینا و کور زیندوو بۆوه.
 موقه‌دهم به‌بۆنه‌ی زیندوو بوونه‌وه‌ی محهممه‌د و کوریه‌که‌ی مه‌جلیستیکی شایی و
 خوشی ساز کرد و حه‌وت شه‌و و رۆژ به‌زم زهماوه‌ند بوو، هه‌موویان به‌خوشی
 و شادی ژیان.

کورپی ماسیگر ۵۹

ماسیگریک هه بوو له قهراخ دهريا تۆپى داويشت و ماسى دهگرت. رۆژى له کهڭ کورمهكى خهريكى ماسیگرتن بوو. ديتى ماسیبهكى گهوره به تۆرهکهپوه بوه. به دوو کس نهپانتوانى بيهپتنه دهري. به کورمهكى گوت:

– تۆرمهكى توند بگره تا من دهجم چهند کهسان دینم یاومه تيمان بگن. باب رۆى. کورمهکه فيگرى کردهوه که « بابم هيچ خيترىكى له ماسیگرتن نهديوه، با نهومش نهبى! » فيگر کردنهوه و ماسى بهره لا کردنى له دهريادا يهک بوو.

باب کهراوه ديتى کور ماسى بهره لا کردهوه. پرسى: « بۆچى بهرت داوه ؟

– دهستم ناقهتى نه بوو، نه متوانى تۆرمهکه را بگرم و ماسى چوه دهري.

باب توپه بوو کورمهكى دهر کرد و گوتى: « برۆ وهداوى کارى خۆت کهوه. هيچ کارم به تۆ نيه. »

على (نارى کورمهکه بوو) رۆى، رۆى تا کهيشته شارىک و ديتى خهلك له کوچه دانىشتوون. يهک بانگى کرد:

– له چى دهگه پتئى ؟

على گوتى: « له کار دهگه پتئم. »

– من کرتکارم گهرمه. مهرجى منيش وايه که چل رۆژ به کرتت دهگرم. لهو چل رۆژه ، رۆژىک بۆ من کار بکه و سى و تۆ رۆژ بۆ خۆت بگه پتئى. سەت تمەنیش دەدەمئى.

على رازى بوو. کابرا على برده مال. سى و تۆ رۆژ گهرا و کهيفى کرد. رۆژى سى و نۆيمه خاودن مال کاپهكى کوشتهوه و کهولى کرد و له پتستهكهى

کیسه‌به‌کی دروست کرد . پوژی دواپی نه کیسه و چند خورجینی ه‌لگرت و له حوشت‌ریکی بار کردن و ده‌گه‌ل‌ه‌لی له شار وده‌ر که‌وت . پوژیشن تا که‌یشتنه به‌ردیکی به‌رز .

ئه‌رباب به‌ه‌لی گوت : « بچو نئو کیسه‌که و ته‌ماشای بکه کونی تیدا نه‌ی . »
ه‌لی چوه نئو کیسه . کابرا کورج زاری کیسه‌ی توند به‌ست و له‌سه‌ر لوتکه‌ی به‌رده‌که‌ی دانا و خۆی شارده‌وه .

ه‌ینده‌ی پینه‌چوو سیم‌رخ هاته وئ ، کیسه‌ی ه‌لگرت و وه حه‌وا که‌وت . له‌سه‌ر لوتکه‌ی به‌ردیک نیش‌ت و کیسه‌ی دراند . له‌نئو کیسه‌ی زه‌لامیک هاته دهر . سیم‌رخ کاری پی نه‌دا فری و پۆی . ه‌لی هه‌ستا ته‌ماشای خواریتی کرد دیتی ئه‌ربابه‌که‌ی له‌بن به‌رده‌که‌ی پاره‌ستاهه . ه‌لی هاواری کرد :

- نه‌و کاره‌چ بوو له‌گه‌ل‌منت کرد ؟ . کابرا به‌دنگی به‌رز گوتی :
- له‌و به‌ردانه‌ی ژیر لاق‌ت هه‌ر چه‌ندی ده‌توانی بیان پژه‌خوار تا پرتگای که‌پانه‌وت پی نیشان بده‌م .

ه‌لی به‌رده‌کانی خسته‌خوار که‌هه‌موو نه‌لماس بوون . کابرا خورجینی لی پر کرد و بانگی کرد : « له‌وتوه‌بو هیچ شو‌تنی پرتکا نه‌ی . یا له‌وتی بمینه‌و له‌برسان به‌مره‌تا ئی‌سکانت ده‌پزن ، یا خۆت ده‌به‌حرئ باوئ ماسی بتخۆن . نه‌وه‌ی گوت و پۆی .

ه‌لی فیکری کرده‌وه جبکا . ناخ‌ری پریاری دا که‌خۆ ده‌ده‌ریا بوئ . له‌سه‌ر به‌رده‌که‌وه‌خۆی فریدا نئو ده‌ریا . نه‌و ماسییه‌ی که‌پوژی نازادی کرد بو ، دیتی ، گرتیه‌وه‌و برديه‌قه‌راخ ده‌ریا . ه‌لی ده‌ستی کرد به‌که‌پان و سوپانه‌وه‌به‌شاراندا .

سالتیک تپه‌ری . جاریکی تر پتی که‌وته نه‌و شاره‌که‌له‌کن کابرا کاری ده‌کرد . دووباره‌هه‌مان که‌س بانگی کرد :

- له‌چی ده‌گه‌رتی ؟
ه‌لی گوتی - له‌کار ده‌گه‌رتیم .
- من کریکارم ده‌وتی ، ه‌لی به‌هه‌مان مه‌رجی پتیشوو بوو به‌گریگرتی . سی و

نۆ رۆژ تێپەڕی. کابرا جارتیکی دیکه گایهکی کوشتەوه، کهولی کرد و له پێستهکهی کیسهیهکی دروست کرد له گەڵ چەند خورجین له حوشتریکی بار کرد و دهگەڵ عەلی له شار وهدەر کهوتن بۆ کُن هه‌مان به‌رد.

ئەرباب به عەلی گوت: « بچۆ ئێو کیسه بزانە کون نیه.

عەلی گوتی: « ئەرباب نازانم چبکهم. تۆ خۆت جارتیک بچۆ ناووی تا من فێر بم. کابرا سه‌ری برده ئێو کیسه، عەلی قاچی گرت و پآلی پتوه ناو چوه ئێو کیسه. توند زاری کیسهی گرت و خۆی شاردهوه. سیمرغ جارتیکی دیکه‌ش هات و کیسه‌ی هه‌لگرت و بردی له سه‌ر لوتکه‌ی به‌ردی دانا و کونی کرد، دیتی زه‌لامیک له کیسه هاته دهر. سیمرغ فری و رۆی. ئەرباب له کیسه هاته دهر و له سه‌ر لوتکه‌وه ته‌ماشای خوارتی کرد، دیتی عەلی له بن به‌رده‌که وێستاوه. بانگی کرد و گوتی: «ئەو کاره چ بوو کردت.؟»

عەلی وه‌لامی داوه گوتی: «من هه‌مان که‌سم که پاره‌که له سه‌ر ئەو به‌رده به‌ره‌لات کردم. ئێستا چەندی پیت ده‌گرێی له‌و به‌ردانه به‌رده‌وه خوارێ، تا پیت بلیتم به‌ کوێدا ده‌توانی بپیه‌ خوار.»

کابرا ده‌ستی کرد به‌ خزانانی به‌رده‌کان، کاتی عەلی خورجینی پێ کرد، به‌ خاوه‌ن کاری پێشویی گوت:

– ئێستا نامه‌ بۆ ژنه‌که‌ت بنویسه، که‌که‌ت بده‌ به‌ من. ده‌چم ده‌ی گوێزمه‌وه و پاشان دیمه‌وه ده‌ت هێنمه‌ خوارێ

– تۆ بمه‌ینه‌ خوار تا خۆم کیژه‌که‌مت بده‌م.

– نا، ده‌پێشدا چیم پێ گوتی ده‌بێ وابکهی. ئەرباب نامه‌ی نووسی و هاوێشیه‌ خوار. عەلی نامه‌ی ده‌گیرفانی نا و بانگی کرد: «ئێستا یا له‌ وێ ده‌میری و ئێسکه‌کانت ده‌پزن، یا له‌ ده‌ریا دا ماسی ده‌تخۆن.» عەلی چوه‌ کُن ژنی ئەرباب و نامه‌که‌ی دایه. جێژنی شایی بوکیان ساز کرد و عەلی یوو به‌ خاوه‌نی سه‌روت و سامانی ئەربابی.

زۆری پێنه‌چوو که له‌ سه‌خاوه‌ت و ده‌ست و آلییدا له‌ شار ناو بانگی دهر کرد. رۆژیک ده‌رووشتیک میوانی بوو. به‌ر له‌ رۆیشتنی گوتی: «من ژنیک ده‌ناسم له‌ تۆ

دهست والا تر و جوامیر تره.

عەلی پرسی: له چ باریکەوه له من جوامیر تره؟

- بۆ هەر میوانێک له قایێ ئالتوندا خواردن دادهنتی و پاشان قاپەکش دەدا به میوان.

عەلی که ئەو قەسەێ بیست کورج باری سەفەری نامادە کرد و بۆ دیتنەوهی ئەو ژنە کەوتە پێ. دیتنەوه و میوانی بوو. عەلی چەند پۆژ له مائی ئەو ژنە بردیە سەر. پۆژێ چەند جار خواردنیان هێنا و قاپە ئالتونەکانیان له وەتاغی ئەو کۆ کردەوه.

پۆژێ که ژنی خاوەن مāl خۆی خواردنی بۆ هێنا، عەلی کوتی: «هەتا پێم نەئێتی ئەو هەموو قاپە ئالتونانە بۆ له وەتاغی من کۆ دەکەیهوه، دەست له خواردن نادەم.

ژن کوتی: ئەوانە مائی تۆن و له کەل خۆتیاں بەره. عەلی کوتی: «من بۆ قایێ ئالتون نە هاتوومه مائی تۆ. بەلکوو دەمەوێ میرد به من بکە.»

- به یەک مەرج نامادەم شوت پێبکەم.

- مەرجهکەت بێژە پێم،

- له شاری بەغدا وەستایەکی زین درو و ئاخوندیک دەژین. زین درو زین دروست دەکا و پاشان چەکوچ هەلەگرتی و بەرت و بلایێ دەکا. بەلام ناخوند له بەیانیهوه تا پۆژ ئاوا له هەسارێ دانیشتوه و تەماشای دارێک دەکا که لەوێ شین بوو، دەگری. بۆی پوونی کەوه که ئەوانە بۆ وادهکن. تا پاشان شوت پێی بکەم.

عەلی پووی کردە بەغدا و زین درووی دیتەوه و چوێ مائی. خاوەن مāl میوانداری کرد و خواردنی بۆ هێنا. عەلی کوتی:

- تا داستانی خۆت بۆ باس نەکە، دەست له خواردن نادەم.

- تۆ خەریکی ناخواردنی خۆت به و من داستانی خۆت بۆ دەگێرمهوه:

- بابم مرد، زۆر دەولەمەند بوو. تەواوی هاو تەمەنەکانم له بەغدا دۆستی من بوون، چونکه گیرفانم پر بوو، پارەیهکی زۆرم بۆ وان خەرج دەکرد. بابم بهر له

مردنی به دایکمی گوت:

- کاتیکي من مردم کورمه کم ته وای پاره کان بق دۆستانی خه رج دهکا .
گۆزه یه ک سکه ی زێر هه لگره و لتي بشاره وه . کاتێ کورمه که مان بێ پاره بوو ،
که کم که له گۆزه بینه دهر و بۆی خه رج که . به لām به مه رجیک بیکار دانه نیشی
و خۆی به کاریکه وه خه ریک بکات .- هه ر کاریک بێ قه ی ناکا» دایکم به
گوێره ی قسه ی بام بزوته وه . بایم مرد . هینده ی پێ نه چوو که من سامانه که م
به پا دادا . وای لته ات که من و دایکم بق نانی شه و موحتاج بووین . دایکم به
منی گوت: «تۆ دۆستی زۆرت هه ن، وهره با بچینه مآلی وان تا نانیکمان
بده نی.» که وتینه پێ، چووینه هه ر شوێنێ گوتیان: «ره فیکت له مآل نه .» به م
چۆره له گه ل دایکم چل مآلمان به سه ر کرده وه و هاتینه وه مآلی . دایکم به
منی گوت: «بابت دۆستیکي هه بوو، با بچینه وێ.»

چووین . نه و گۆرج ئیمه ی وهر گرت . خواردنی بق هیناین، خواردمان و تیر
بووین . چهند پۆژان له وێ بووین . پۆژیک دایکم پیتی گوتم: «بزانه نه و هه موو
پاره ت بق دۆستانه ت خه رج کرد و هیچیان تۆیان پێ نه دا . به لām نه و دۆسته ی
بابت چهند پۆژه خواردنمان ده داتێ و ئیمه ی ڤاگرتوه . بابت له سه ره مه رگدا به
منی گوتوه که هیندێ پاره بشارمه وه . نه و پاره ده ده م به تۆ، به و مه رجه که
هه میشه خه ریکي کاریک بی» ئیستا من خه ریکي فیر بوونی زین درونم . به لām
هیشتا فیر نه بووم . نه و منده چه رمه ی هه مه که مه . بۆیه زین دروست ده که م،
خه رای ده که م و دوو پاره سازی ده که مه وه .

پاشان عه لی وه دوا ی ناخوند که وت تا بزانی بق چی سه یری نه و داره ده کا و
ده گری . ناخوندی دیتوه .

ناخوند گوتی: «من دوو ژنم هه بوون یه کیان له په ریان بوو . به ر له وه ی بیهێنمه
مآلی، مار بوو، هه ر جاره ی له پێستی خۆی ده هاته دهر، ده بوو به په ری . هیندێ
جاریش ده بوو به دایک . نه و دوو کوپی بوون . به لām ژنی دووم ئیتره یی پێ
ده به رد . پۆژیک پێستی ماری وی سوتاند . ژنه په ری سای من بوو به کوتر و
فری . دوو کورمه کانی له گه ل من مانه وه . پاش ماوه یه ک و دک کوتر که ڤایه وه و له

سەر ئەم دارە نیشەت کە دەبیینی. کۆرەکان ئەویان دەبیینی، ئەوانیش بوون بە کۆتر و لە گەل دایکیان فرین. هەموو پۆژی لە گەل دایکیان دەهاتن لە سەر ئەم دارە دەنیشتن و لەم لقه دەچوونە سەر ئەو لقه. من تەماشام دەکردن و بە بینینیان دلخۆش دەبووم. بەلام ئیستا ماوهیهکە ئیتر نایەنەووە ئەم لایە و لە سەر ئەم دارە نا نیشن. من تەماشای ئەو دارە دەکەم و دەگریم و فیکر دەکەمەووە کە بەلکو لە پر پەیدا ببێهەو.

عەلی هاتەوێ کە ئەو ژنە و داستانی لە نوکەووە بۆ گێتپراو. ژنی خاوەن مالت کوئی:

- باشە، ئیستا داستانی من گوێ بەدەیه. سەر دەمیکی کە هیشتا من کچ بووم لە گوندی خۆم بارم کرد و هاتە ئەم دۆلە. لیبرە خانوکی بچوک هەبوو ژن و مێردیکی پیری تیدا دەژیان. ئەو ژن و مێردە منیان لە دایک و بابم کړی. من لای ئەوان مامەووە و لەو خانووەدا دەژیام. کاتێ گەرە بووم ئەو ژن و پیاووە بە زۆر منیان دا بە دیتوکی جەنگەلی. من تەنیا شەوتک لە گەل ئەو بووم. پۆژی دوایی بەیانی پیرە مێرد دتوی کوشت. من پاش نۆ مانگ پارچە گۆشتیکم لێ بوو. پیریزن ئەو گۆشتەیی هەلگرت و وردی کرد و لەسەر ئاگری دانا تا چەوراییەکی دەر چوو. پاشان کەمیکی لەو چەوریە دە قاپەکان هەلسوو، قاپەکان بوون بە زێر. پاش مردن هەموویان دا بە من و منیش ئەو فتا هەمووان بەم و بەو دەبەخشم.

عەلی ژنەکی برده مالت شاییان کرد و هەموو بە خێر و خۆشی ژانیان بەسەر برد.

پاشا و وزیر ٦٠

هه بوو، نه بوو، جگه له خوا هيچ کس نه بوو. پيريتزنېک بوو، کورتيکې هه بوو. کور دمچوه چيا و داري کډه کړدنه وه دهيهينا له بازار دهيفروشت و نان و قهاند و چاي دهکړي و پتکه وه دهژيان.

رډډي به دايکي گوت: «دایه، بچو کن پاشا وپتي بلتي کيژهکي بدا به من. دايک گوتي: «رډله هم قسه چيه. نيمه قهقيرين، نه و کچي پاشايه. پاشا هر کيز کچ نادا به تو»

- تو برو داواي لتيکه. کارت بهو شتانه نه دايي. دايک گوتي: «پاشه، من دهچم.» به لام نهچوو. کورې فريو دابوو. نيواره کورکه له سهحرا گه راوه و پرسې:

- پاشه، دايه، چيوو، چووي؟

- نا، کورم نهچووم.

- بچي نه چووي. برو برو. پيريتزن به ترس و له رزمهوه کهوته رڼي و له دهراي کوشکي پاشاي دا. دهرکايان لتي کردهوه و پرسيان: چگاريکت ههيه؟
- له گهل خودي پاشا کارم ههيه. پيريتزن چوه کن پاشا. پاشا لتي پرسې: «دایه کيان کارت چيه؟»

- پاشا سلامت بي! هاتووم تکت لتيکه م کيژهکته بدهي به کورې من. نيسيستا ههچي دهکي بيکه. دهمکوژي يا دهمبهخشي.

- کورکهکته چکارهيه و کاري چيه؟

- هيچ پيشهيهک نازاني. دهچيته چيا داران کو دهکاتهوه و دهيان فروشي. بهو

حیکمه تی فیر ده کرد تا هه موو شتیک فیر بوو. کیزه که کوتی: « ئیستا ده بی بمهینی.»

: چۆن دمتوانم بتهینم؟ من له یه کیزی پاشا هاتووم فیری ئهم بهزمه بم.
- قه ناکا، ئه ویش بینه و منیش بینه. من ناشقی تۆ بووم. کوره که پازی بوو
چۆوه مال و به دایکی کوت:

- من دیمه سه شکی ئه سپیک و تۆ بهره بمفرۆشه. به لام ئاگات لیتبیت،
هه وساره کهم نهفرۆشی. هه چهندی بتههتی، هه وساره کهی نه دهی. ئه کهر نهوی
بفرۆشی، ئیتر نامبینه وه.

دایک نه سپی برده بازار و فرۆشتی، هه وساره کهی راگرت و گهراوه.
کوره کهشی به دوایدا هاته وه و کوتی:

- ئیستا دیمه سه شکی خوشتر. بهره بمفرۆشه. به لام هه وساره که را بگره
و نهیفرۆشی. دایک خوشتری فرۆشت و ئه مجاریش کوره کهی به دوایدا هاته وه
و کوتی:

- ئیستا دیمه سه شکی ههست و بهره له بازار بمفرۆشه. به لام زۆر وریا به
هه وساره که نهفرۆشی!

پیریژن ههستری برده بازار که بیفرۆشی. هه کیمی ساحیر زانی که نه وه
ههسترتکی ئاسایی نه و له دلدا کوتی: « بێگومان حیکمهت و سیحر له من فیر
بوه»

به پیریژنتی کوت: « هه وساره کهشم پی بفرۆشه.»

- نایفرۆشم.

- سهت تمهنت ده ده می!

- نایدهم!

- دوو سهت تمهنت ده ده می!

- نایدهم. ئاخهر کهی نه وهنده تهماعی وه بهر پیریژنتی نا، پازی کرد به
هه وساره وه پیتی بفرۆشی.

حه کیمی ساحیر سواری ههست بوو که کهیشهته وه مالتی به کیزه کهی کوت:

کتردیکی بیتنه تا سه‌ری نهم هیستره بیرم»

کیژمه‌که چوو کتردی شاردهوه و کوتی: « کتردم نه دیته‌وه»

– بچوو بیور بیتنه! کیژمه‌که بیوریشی شاردهوه و هاواری کرد: « هر چی کردم بیورم نه دیته‌وه»

– باشه. شیرمه‌که بیتنه. کچ شیرمه‌که‌شی شاردهوه و کوتی: « نایبینمه‌وه .»

باب به سه‌ریدا کوراندی و کوتی: « نه‌ی مه‌لعون، ته‌واوی نهم که‌له‌کانه له ژیر سه‌ری تۆ دان.»

پاشان هیسترمه‌که‌ی له داری به‌ست و خۆی چوو که کترد بیتنی. کیژمه‌که هه‌وساری له سه‌ر هیستردارنی و هاویشتییه سه‌ر بانی. هه‌وسار بوو به کۆتریک و له شه‌قه‌ی بالانیدا و رۆیشت. خۆشی هاته سه‌ر شکلی باز و به دوایدا فری.

کۆتر به کۆشکی پاشادا فری و بوو به ده‌سته گۆنیک و له وه‌تاغیتدا که‌وت. پاشا گۆله‌که‌ی مه‌لگرت و بۆنی کرد و کوتی:

– چه‌نده گۆنیک بۆن خۆشه .

به‌لام حه‌کیمی ساحیر هاته سه‌ر شکلی ده‌رویشیک و هاته کۆشکی پاشا و دوعای خۆتند. پاشا سه‌که‌یه‌کی زیری دایه. ده‌رویش وه‌ری نه‌گرت و پتی داگرت و کوتی: « له‌و ده‌سکه گۆله‌ به‌ده‌ر هیچی دیکه‌م ناوی.»

– ده‌ته‌وی جیان لیتکه‌ی؟ نهم ده‌سکه گۆله‌ خوا بۆی ناردووم!

– چ فه‌یدییه. من ته‌نیا نهم گۆلانه‌م که‌رکه‌ و هیجیتر.

پاشا توپه‌ بوو، ده‌سکه گۆلی بۆ ده‌رویش هاویشت. ده‌رویش تا ویستی ده‌سکه گۆل هه‌لبگرئی، گۆله‌کان بوونه هه‌رزن و به زه‌ویدا بلآو بوون. ده‌نکیک چوه نیتو که‌وشی پاشا. ده‌رویش هاته سه‌ر شکلی مامریک به جوجه‌له‌وه. ده‌ستیکرد به هه‌لگرتنه‌وه‌ی هه‌رزن. به‌لام نه‌و ده‌نکه‌ی که‌وتبوو نیتو که‌وشی پاشا، بوو به ریتوی و مریشک و جوجه‌کی خواردن.

پاشا له بینینی نهم روو داوه‌یه واقعی وپ ما که نه بر ریتوی بوو به لاوتک و کوتی:

- نهی پاشا من هر نهو که سه‌م که داوای کیژه‌که‌تم کرد بوو. پاشا کوتی : «
 نه‌م سیحرانه فتری منیش بکه. تا کیژه‌که‌مت بده‌می. کوپه‌که نه‌وانه‌ی فتری
 پاشا کرد. رۆژیک پاشا و وه‌زیر چوونه‌که‌رانی. وه‌زیر پیشنیاری کرد که :
 - نهی قیبله‌ی عالم و مره با بئینه سهر شکلی ناسک. پاشا رازی بوو، هر
 تکیان بوون به ناسک. وه‌زیر گورج هاته سهر شکلی پاشا و بۆ کۆشک‌که‌راوه
 و رایگه‌یاند که: « پاشا مرد! »

پاشا حه‌وت ژنی هه‌بوون وه‌زیر له‌که‌ل شه‌شیان نوست. ژنی حه‌وته‌مین زانی
 که نه‌م ماسته‌ بئی موو نه‌ی. نه‌یویست له‌که‌لی بنوئ. وه‌زیر که‌وته‌ فیکروهه‌ که
 چیکا تا نه‌و به پاشا بزانی. چوو له‌سه‌حرا داوی داناوه و کوتی: « ره‌نگه
 حه‌یوانیک بگرم و بۆی به‌دیاری به‌رم و له‌که‌لم پیک که‌وئ. »

داوی هاویشت و چۆه‌مالی. نه‌و شه‌وه‌که‌وی رۆژ به‌داوئوه‌بوون پاشای
 راسته‌قینه‌ش هاته سهر شکلی که‌و و نه‌ویش پتوه‌بوو. وه‌زیر به‌یانی هه‌ستا و
 چوو بزانی چی به‌داوئوه‌بوه. پاشا که‌دیتی وه‌زیر دیت به‌که‌وه‌کانی تری
 کوت:

- وهرن هه‌موو له‌سهر پشت لاق ده‌حه‌وا بکه‌ین، تا پیتی وابئی مردووین و ئیمه
 له‌داو بکاته‌وه.

وه‌زیر هاته‌په‌نا داوه‌که و دیتی که‌وه‌کان مردون. یه‌که‌یه‌که‌ لاقی گرتن و فرتی
 دان، که‌ویستی نه‌و که‌وه‌که‌ پاشای راستی بوو بگرئی، لاقی راوه‌شاند. وه‌زیر
 که‌یف خۆش بوو کوتی: « سوپاس بۆ خوا که‌ نه‌مه‌یان زیندوه، بۆ ژنه‌که‌می
 ده‌به‌مه‌وه. »

که‌وی برده‌وه‌مال و له‌قه‌فه‌سیکی نا و قه‌فه‌سی له‌وه‌تاغ هه‌لاوه‌سی. له‌دالدا
 کوتی: « با بخوینتی و ژنم خۆشییه‌کی هه‌بی. »

کاتی وه‌زیر وهدمر که‌وت. که‌وه‌که‌ وه‌زمان هات و له‌ژنی پاشای پرسی:

- نه‌و پیاره‌متردی تۆیه‌یان نا ؟

- نا، متردی من نه‌ی. نازانم چیکه‌م ؟

- داوای لیبکه‌ببیته‌مریشک‌یک که‌جوجه‌له‌ده‌وریاندا بیت. من ده‌به‌مه‌پتوی و

هموان دهخۆم. پاشان گوتی: من میتردی راسته قینهی تۆم. ژنهکه یازی بوو. وهزیر هاتهوه، ژنی پاشا دهستی کرد به پیکه‌نین و ناز و قسه‌ی خۆش. وهزیر فره شاد بوو و به خۆی گوت: «چهنده میهره‌بان بوو. له ژنی پاشای پرسى:»
چۆنه وا به کهیف و شادی؟»

— باشه تۆ نه‌م کهودت هیناودته مال. بۆیه وا شادم. تۆ سیحر و فیتلی زۆر فیر بووی، وا نیه؟

— به‌لێ وایه. ئیستا ده‌توێ بێمه سهر شکلی چی، دیم

— ده‌مه‌وێ بێیه سهر شکلی مریشکیک جوجه‌له ده‌وریان کرتبی.

وهزیر گورج هاته سهر شکلی مامر و جوجه‌له ده‌وریان دا. که‌ویش بوو به رێوی و هه‌مووی خواردن. پاشان هاته‌وه سهر شکلی نه‌سلێ خۆی و بۆوه به پاشا. له‌و کاته‌دا ئه‌و لاوه‌ی داوای کیژی پاشای کردبوو، ناردیه کن پاشا که به‌لێنی خۆی به‌ریتته سهر و کیژه‌که‌م بداتی.

پاشا هه‌وت شه‌و و رۆژ شایبی و زه‌ماوه‌ندی بۆ ساز کرد و که‌چه‌که‌ی دایه. لاو کیژی پاشای برده مال و چوو که‌چه‌ ساحیره‌که‌شی هینا و به‌ ناره‌زووی خۆیان که‌یشتن. هیوادارم ئێوه‌ش پێکه‌ن.

هیند باد ۶۱

هیند باد شوان بوو. حه‌یوانه‌کانی خه‌لکی گوندی ده‌له‌وه‌پاند. خه‌لک نانیاڼ دمه‌دایه و نانه‌کانی ده‌ده‌ریا داوښت. پوژئی به‌خوی گوت: «شوانیم زوړ کرد و به‌سمه، نامه‌وئ نیتړ، ده‌چم له‌مه‌زایه کار ده‌کم.» شپه و بره‌ی خوی کو کرده‌وه و له‌مالی وده‌ره‌گه‌وت. له‌ریگا تووشی دوو‌گه‌سی دیکه‌بوو، ئه‌وانیش کوتیان: «ئیمه‌ش ده‌چین کار په‌یدا بکه‌ین.»

ئو سئ که‌سه پتکه‌وتن. له‌ریگا کردییه‌باو وباران، روښتن تا‌گه‌یشتنه نه‌شکه‌وتیک، له‌وئ ټاگریان کرده‌وه و له‌په‌نا ټاگر دانښتن. لای پوژ ئاوا شوانیک مه‌ره‌که‌ی هینا کن ټاگره‌که. له‌ومیتکه‌له‌دا جگه‌له‌بزن حه‌یوانی دیکه‌ی تیدا نه‌بوو. شوانه‌که‌ناوی «ته‌په‌تاش» بوو. ته‌نیا په‌کچاوی هه‌بوو، ئویش له‌ته‌پلی سه‌ریدا بوو. ئو سئ که‌سه چاویان ده‌شوانه‌که‌برپه‌وو.

شوان دیزه‌په‌کی گه‌وره‌ی هینا، بزنه‌کانی دوشی. نانیتی گه‌وره‌ی تیکوشی و هه‌مووی په‌ک جی خوارد. پاشان ئاسنیتی گه‌وره‌ی ده‌ټاگری نا، سوور بڼه. ته‌په‌تاش بق لای ئو سئ که‌سه چوو، په‌کیکی گرت و به‌ئاسنه‌که‌وه‌کردیه که‌باب و خواردی.

پوژئی دووه‌م لویکی دیکه‌ی هه‌ربه‌م شتویه‌ خوارد و پاشان لیتی نوست. پوژئی سییه‌م دهرگای نه‌شکه‌وته‌که‌ی گرت و ته‌په‌تاش روئی. لای پوژ ئاوا گه‌راوه‌بو کن نه‌شکه‌وت. وهرزی به‌هار دست پتکرا بوو. به‌فره‌کان ده‌توانه‌وه. ته‌په‌تاش لاقی ته‌ر بیوون. چوه‌ده‌نه‌شکه‌وت لاقی به‌ناوړی راداشت که‌وشک بڼه‌وه. خه‌وی لیکه‌وت.

هيند باد ئاسنەكەى ھەلگرت و دە ئاگرى ئا تا سوور بۆۋە. پاشان دە چاۋى تەپە تاشى راكرد. تەپە تاش دەستى بە ھاوار كرد. هيند باد چوۋ دە نىۋ بزنەكاندا خۆى شاردهۋە. تەپە تاش بە كۆترە كۆترە دەستى بەمللا لادا دەگىرا كە هيند باد بدۆزىتەۋە. نەيتوانى، زۆر توپە بوو، كوتى : «راۋەستە، سبەى دەت بىنمەۋە.»

بەلام هيند باد چى كرد؟ بزنى پىش مەپى دىتەۋە، سەرى بېرى، كەۋلى كرد و چوۋ دە پىستى بزنەكە و سەرى بزنەكەى بە شىۋەپەك لە سەر سەرى خۆى راكرد و لە سەر دەست و لاقان وەك ھەيوان راۋەستا. كە بوو بە پۆز، تەپە تاش لە پىش دەرگاى نەشكەوت راۋەستا و لاقى لە بەر يەك بللا كردن. ھەموو بزنەكان بە نىۋ لاقاندا تىپەرىن و بە باشى دەستى لىدەدان كە هيند باد لە نىۋياندا نە بىت و پانەكات. هيند باد زەنگولەى پىشەرەۋى دە مىلى خۆى كرد بوو. بە چوار دەست و پى بۆ لای تەپە تاش چوۋ. تەپە تاش دىنگى زەنگولەى بىست و كوتى: « ھا پىشەرەۋ، ئەۋە تقى، ۋەرە بېز» هيند باد بە نىۋ دوو لاقى تەپە پاش دا تىپەرى و ھاۋارى كرد: « ئەى تەپە تاش. مەن لە دەستانت ھەلاتم.» تەپە تاش ۋەدۋاى كەوت، هيند باد ھاۋارى دىكرد: « ۋا لىرەم»

تەپە تاش بە دەنگىيەۋە دەچوۋ. بەردىكى گەرەۋى لە سەر پىگا بوو. تەپە تاش كە رايدەكرد، خۆى لە بەردەكە دا ، ۋەھا كەوت و بىرىندار بوو، لە جىۋە مرد. هيند باد لەۋى پۆشت، توشى سوارىك بوو. سوار پىرسى:

– بۆ كۆى دەچى؟

– مەن دەچمە كوندى، تۆ بۆ كۆى دەچى؟

سوار ۋەلامى داۋە: « تەپە تاش كە سۋارى مەن بوو مردۋە، دەپۆم تا شۋانىكى دىكە پەيدا كەم بزنەكانم بلەۋەپىنى. ۋەرە بچىنە مالى مەن، تا رىتى كورت و سەر بىرت نىشان بدەم. ئەۋ پىيەى تۆ گرتۋوتە. زۆر درىژە.

هيند باد بە دۋاى سوار دا كەۋتە پى و لىتى پىرسى:

– ناۋى تۆ چىە؟

سوار جوابى داۋە و كوتى : « ئەحمەد بەفرم پى دەلەن. چوۋنە مال و هيند باد

ته ماشای کرد سهری ئینسانیک له زێر و زێو ده گهردی خانمی مال دایه. منداڵیکى دوو رۆژه ده به فریدا نوستوه و له قوژنیکى ماله که پیره میتردیک دانیشتوه که هر تک لاقى تا ئەژنۆ براونهوه. پهنجەى ههموو مریشکهکانیش براونهوه.

ئهحمەد به فری خواردنی بۆ هیند باد هینا. هیند باد کوتی: «هیچ نا خۆم»

- بۆ ناخۆی؟

- له پێشدا بێژه له م خانوهدا چ رادهبرئ؟ ئهوه سهره ئینسانهیهی ده گهردی ژنهکەت دایه چیه؟ ئه م منداڵه بۆ ده به فریدا نوستوه؟ لاقى پیره میترد بۆ براونهوه و پهنجەى مریشکان بۆ براونهوه؟

تانه مرق کهس غیرهتی نهوێ نه بوه ئه م پرسیارانه م لى بکات. ئیستا که تۆ هینده ئازای، منیش وه لامت دهمهوه.

- هر ئۆکه رتیکى دهیهیتنمه مالى، خهزانم دهستى دهگهڵ تیکهڵ دهکا. به م بۆنهوه پیاویکی کهچەل و پیس و بۆگه نم هینا مالى که ژنهکەم ناخۆشى بوئ و لێی بێزار بێ. به لام دیتم له گهڵ ئه ویش دهستى پیکردوه. رۆژێ به و ئۆکه ره پیسه م گوت: «ته نافیک هه لگره بچین قامیش بێنین.» بۆ قامیشه لان چووین. له وئ ئۆکه رم کوشت و لاشه که م فریدا. ده یازده رۆژ رابرد. رۆژێ چوومه کن ژنهکەم دیتم بۆنیکى پیسی لى دیت. به خۆم گوت: «ئەم بۆنه پیسه له کوئ دیت؟» ئه و که هه میشه خاوتنه. دهستى ژنهکەم کرت و کیشام، سهرى کهچەله ی له بن هه نگلی بهر بۆوه. هه مووی پرزیبوو. گرمی قیدا بوو. به ژنهکەم گوت: «ئەو سهره ده زێر و زێو بگرئ و دهنه ستۆی خۆی بکات.

باشه. ئه م منداڵه ی ده به فریدا نوستوه کتیه؟

- نه و کوپى منه. سێ رۆژه ده به فریدا خه واندوووه تا بزاتم به راستى کوپى منه یا نا. ئه کهر کوپى من بیت زیانى پى ناکات، به لام ئه کهر کوپى کابرای کهچەل و پیس بێ، بلا گیانى دهر بچێ. ئه مرق ستيه مين رۆژه، دیاره کوپى خۆمه.

هیند باد چوه کن منداڵه که و هه لیکرت و دای به دایکی. پاشان زنجیره که ی له

ملی ژنه که پساند و سه‌ری مردومه‌کی گرتدا و به نه‌حمه‌د به‌فیری گوت:

– شهرم بکه، نه‌وه چکاریکه؟ ئیستا پتیم بلتی بزائم نه‌و پیره‌مترده چیه؟

– نه‌و پیره‌مترده بابی منه. نه‌گه‌ر رۆژیک پاروه نانیکم دابا به‌فقی‌رتک، بایم ده‌چوه مالی کابرای فه‌قیر و زۆر زیاتری له‌وه ده‌خوارد که من پتیم دابوو. نه‌منی ریسوای چاک و خه‌راب کرد. نه‌وه‌تا لاقم بریونه‌وه.

هیند باد پرسى: «په‌نجه‌ی نه‌و مریشاکانه‌ت بۆ بریونه‌ته‌وه؟»

– چونکه هه‌ر جاره‌ی که‌نم دابا به‌جیرانان، مریشکه‌کانم ده‌چوون که‌نمه‌که‌یان ده‌خوارد. ئیستا په‌نجه‌م بریونه‌وه، چه‌ندی ده‌خۆن که‌نمیان له‌پیش رۆ ده‌کم و ناتوانن جیرانه‌کان نازار بدن.

هیند باد گوتى: «ئافه‌رین کاریکى چاکت کردوه.

نه‌حمه‌د به‌فیری پتگایه‌کی سه‌ر بری به‌هیند باد نیشاندا، نه‌ویش خوا حافی‌زی کرد و که‌وته پت. تا که‌یشته‌ جوتیاریک که‌حیسان خۆر بوو. کابرای حیسان خۆر هاواری کرد: «باش بوو، گایه‌کم هه‌بوو، ئیستا یه‌کی دیکه‌شم بۆ په‌یدا بوو. نه‌وه‌ی گوت و هیند بادی گرت و بردی ده‌جوتی کرد. هیند باد له‌گایه‌که‌ی دی پرسى که‌ نه‌ویش هه‌ر زه‌لام بوو: «نه‌و پیاوه‌ کتیه‌؟»

– پیاوتکی حیسان خۆره. ئیستا تا کیانمان له‌به‌ده‌ن دایه‌ ده‌بى ئاموور بکیشین و زه‌وی بۆ بکێلین.

– باشه، که‌نگى کارمان ته‌واو ده‌بى؟

– کاتى باران بارى کابرای حیسان خۆر ته‌ر ده‌بى و ده‌جیت‌وه مال. ئیمه‌ له‌نیر و ئامور ده‌کاته‌وه. رۆژیکى تر ده‌مانه‌ستیت‌وه.

هیند باد گوتى: «که‌ وایه‌ وه‌ره‌ دوعا یکه‌ین باران بباری. دوعایان کرد و باران دا‌یدایه. کابرای حیسان خۆر ئاموورى لیک‌دنه‌وه و خۆی چۆوه مال. هیند باد هه‌لات. ده‌بوايه‌ به‌ سه‌ر پردیکدا بپه‌ریت‌وه. که‌ ئاردیان به‌ سه‌ر وەر کرد بوو تا شوێن پت دیار بى. هیند باد خۆی پت‌خواس کرد و پاشه‌ و پاش په‌ریه‌وه و هه‌لات. خاوه‌ن جوت هات دیتی هیند باد دیار نیه. بۆ لای پردی چوو. دیتی شوێن پت دیار به‌لام نه‌ک بۆ دره‌وه. به‌ ده‌ستی خالى که‌پایه‌وه.

هيند باد ده‌رۆي تا كه‌يشته شارتيك و له مالتكي بوو به كريتكار. خاومن مال
كيژتيكي وهك مانگ جواني هه‌بوو. رۆژي خاومن مال به هيند بادي گوت: «وه‌ره
كيژه‌كه‌ي من بينه و ببه كورپ من و له مالي من بزي.

هيند باد پازي بوو، كچه‌كه‌ي هينا و له‌و ماله ده‌زيا. پۆژتيك ده‌نگي ده‌هۆل و
زورنا ده‌هات. پرسى: نه‌وه چيه ؟ يووكه ؟

- نا، بوك نيه. ليره نه‌گه‌ر مي‌رد بمرى. ژنه‌كه‌ي له گه‌ل ده قه‌برى ده‌نين. نه‌گه‌ر
ژنيس بمرى پياوه‌كه‌ي له‌گه‌ل ده‌خه‌نه قه‌بر. ئيمه نه‌شكه‌رتيكي قولمان هه‌يه،
مردوه‌كان ده‌خه‌ينه وي.

هيند باد پرسى: نه‌وه دابي ئيوه‌يه ؟

- به‌لى. نه‌وه دابمانه. پاش ماوه‌يه‌ك ژني هيند باد نه‌خۆش بوو. مرد.
مه‌يته‌كه‌يان شوشت و كفنيان كرد و له سه‌ر تابوتيكيان دانا. ده‌ست و پتي
هيند باد يشيان به‌ست له كن مه‌يتي ژنه‌كه‌ي دريژيان كرد. خواردني چل
پۆژيشيان له كن دانا و بۆلاي نه‌شكه‌وت جوون. هيند باديان له گه‌ل مه‌يته‌كه
به‌رداوه قولايي نه‌شكه‌وته‌كه. له‌وي ئيتر رتگاي هاتنه‌ده‌ري نه‌بوو.

مانگتيك پتچوو ده‌نگي ده‌هۆل و زورنای گوت لېبوو. هيند باد دوعاي كرد:
خودايه مردوو بيت.

دوعاي قبول بوو. كاتيكي پياو و ژن و خوارده‌مه‌نيان ده نه‌شكه‌وتتي هاويشت،
ده‌ر كه‌وت كه مي‌رده مردوه. هيند باد هه‌ر له‌وي ژنه‌كه‌ي هينا. هيند باد لتي
پرسى: «تۆ گيتي ؟»

- من بوكي پاشام. فتيله‌يه‌كيان هه‌بوو له پر كوزايه‌وه. له تاريكي ته‌ماشايان
كرد له دووره‌وه‌ي نه‌شكه‌وت روناكيه‌ك دياره و كوئيكيشي لتيه. له‌و كونه نيزيك
بوونه‌وه ديتيان بۆلاي ده‌ريا ده‌كرتته‌وه.

هيند باد گوتي: «وه‌ره خۆمان بخه‌ينه ده‌ريا.» ده‌ستي يه‌كتريان گرت و خۆيان
ده ده‌ريا هاويشت، ته‌خته دارتيكيان ديتته‌وه، له‌سه‌ري دانيشتن و له ده‌ريادا
پۆيشتن.

ژنه‌كه پرسى: «له‌م دنيايه وه‌زعي كه‌س له ئيمه ده‌زار تر هه‌يه ؟»

- وهزعی ئیمه خهراپ نیه. له سهه نهه تهخته داره دانیشتووین، به سهه ناو دا دهوژین. ناو له سهه خهیزه و سهواس بق خوا خهیزیش نابزوئ. وهزعی نهه نهخۆشه خهراپه که له شارێکی چۆل و وێران ماوهتهوه. گیان له بهری تێدا نیه نهخۆش و کهوتوو چاوه روانه به لکوو کهسێک پهیدا بئ و قومه ناوێکی بداتئ. وهزعی نهخۆشێکی ناوا زۆر له ئیمه خهراپتره.

پاش ماوهیهک ژنه که جاریکی دیکهش کوتی: "به راستی بلێی وهزعی هیچ کهس لهم دنیا به له هی ئیمه خهراپتر بئ؟"

- وهزعی ئیمه که خهراپ نیه. وهزعی نهه لاوانه دژواره که پێکهوه کۆ بوونهوه کهیف بکهن و جیژنێک بگرن و له نهکاو چرایان دهکوژێتهوه و سیمی سازمه کهشیان دهپسئ. وهزعی نهوانه دژواره. دهننا وهزعی من و تق هتنده دژوار نیه.

لهو کاته دا ماسییهک هاته ژیر تهخته که و نهوانی برده پوخی دهریا. هیند باد ژنه کهی برده مال و به خوشی و شادی زیان.

ئىنسانىيەتنىڭ گورگ ۶۲

پىلاۋىكى فەقىر كىزىكى جوانى ھەببۇ. لە ۋىلايىتى دىكەش لاۋىك دەريا، كوپى كاپراپەكى دەۋلەت مەند بۇ. لاۋەكە شەۋىك كچى كابراى فەقىرى ھاتە خەۋ ئاشقى بۇ. ئەم لاۋە ھەمىو پۇزى بەيەنى دەبۇ بە كورگ و كاتى پۇز ئاۋا پىستى كورگى دادەكەند و جارىكى دىكە دەھاتەۋە سەر شىكى ئىنسان. كاتى كىزەكەى لە خەۋ ھات ، خىزى بۇ سەفەر ساز كرد و ۋەدۋاى كەوت.

ئاخىرەكەى گەپشەتە دەرگى مالى كابراى فەقىر و بانگى كرد: « يا كىزەكە تانم بىدەنى و يا دەتان خۇم، »

دايگو بابى پىرى كىزەكە سەريان لى شىۋا و نەياندەزەنى چ بىكەن. ھەم نەياندەۋىست كىزەكەى بىدەنى و ھەم لە كورگ دەترسان. لە ئاخرىدا بە ناچارى كىزەكەيان دايە.

بابى كچەكە گرىا و كوتى: ئىستە كىزەكە مان لە كوتى بدۇزىنەۋە؟ لە دەستمان چو.

كورگ كوتى: « چل پۇز بۇ ھىچ كوتى مەچن. پاش چل پۇز بە لاي راست دا رىگا داگرن و بېزىن و بېزىن تا لە شەش مىگەلە مەپ تىپەپ دەبن، كە لە وان تىدە پەرن، من دەبىننەۋە. ژن و مىردى پىر باۋەريان بە قسەى ئەۋ نە كرد و لە دۇدا فىگرىان كىرەۋە كە : « ئاخىر كورگە و كىزەكە مان دەبا و دەيخوا! »

پىرە مىرد بە پىرىژنىتى كوت: « حىسابى چل پۇزە رابگرە و بىژمىرە. »

پىرىژن كرىا و جۋابى داۋە: « كچەكە مان لە كىس چو، كورگ خواردى . »

پىرە مىرد كوتى: « خەمى مەخۇ. ئەۋە بە راستى كورگ نىە. ئەكەر كورگ بايە

به زمانی نادمیزاد قسمی نده کرد.»

کاتی جل پوژ رابرد که و تنه ری. ریوشتن له نه کاو میگه له مه ریان دیت و
پرسیان :

– نه مه رانه هی کتی ؟ وه لامیان دانه وه و کوتیان : « هی کورکه شه له ن »

که یف خوش بوون و ریگیان درژه پندا. میگه لیکی دیکه یان بینی. پیره میرد
کوتی: « باشه، نیت هومیدیک هیه. من پیتقم کوتی خه می مه خو.»

که میکی تر ریوشتن دیتیان گایک له میرگی کدا ده له وه ری. گیا و له وه پتیکی
زوره. به لام گایکه کزه. بریکی تر ریوشتن گایه کی دیکه له شویتیکی قاقی و
وشک و بی گیا راوله ستاوه. دهر و بهری هیچ گیا و له وه ری لی نیه. به لام
گایه که قه له و به که یفه. پیره میرد و پیریژن سهریان سور ما و کوتیان سهیره
له نیو نه میرک و له وه ره دا گای لاوز و ستاوه و له زهوی قاقی و وشکار و دا
گای قه له و و ستاوه.

بریکی تر ریوشتن. دوو داریان دیتن که بلبلیک له سر داریکه وه ده چته سر
داریکی دیکه. له سر هر داریک دهنیشی، داره که سهوز ده بی. که له سر
داره که قپی، داره که وشک ده بی.

دیسان که و تنه ری و ریوشتن. له شمش میگه له مه ره که تپیهرین و دیتیان سی
کویه له ژیر دلویه ناویک پیز کراون دلویه ناوه که ده که و تنه نیو کویه یه که م،
له و کویه ده پیه و تنه وه به سر کویه یه نیوه راست دا ده که و تنه وه نیو کویه
سییه م. کویه یه نیوه راست بی ناو ده بی.

دیسان که و تنه ری. له شمش میگه له مه ره تپیهرین و له نیوه راستی
سه حرایه کی سهوز دا، کوشکیک هیه و ژنیک له کوشک هاته دهر که نم بز
ناش ده بات،

پیره میرد و پیریژن لیتیان پرسی: « نه م کوشکه هی کتیبه. ؟

ژنه که جوابی داوه: « هی کورکه شه له یه.»

پیریژن و پیره میرد زور که یف خوش بوون و به خو یان کوت: دیاره کورک
کیژه که مانی نه خواردود و راستی به ئیمه کوتود.»!

به لّام کيژه که چاوه روانی دایک و بابی بوو و دیتی و دین. لیباسیان کۆن و شر و دراو بوو. به خزمه تکاری خویاندا لیباسی تازمیان بۆ ناردن. ده بهریان کرد و چوونه کۆشک. کچه که به پیشواز یانه وه چوو. یه کترین له نامیز گرت و یه کترین ماچ کرد. چل پۆژ له کۆشک دا ژیانیان برده سهر. له ناخر دا ویستیان بگه پتته وه. کچ و زاوا بهریان نه ده دان. دایک و بابی کيژه که پتتیاں داگرت و ده یانگوت: «ده بی بچینه وه»

زاواکه یان نه سپیکی ناوی هه بوو. نه نه سپه ی له زتې و زتو بار کرد، پیریژن و پیره میتردیان سوار کرد و خستیانه پتت.

زاوه که یان گوتی: «شاگاتان له خۆ بی ناو نه ده نه وه و هه وساری نه سپه کهش بهر نه ده و نه یخه نه سهر ملی نه سپه که. نه سپ خۆی ئیوه ده که ییتنیتته وه مانی خۆتان.

سواری نه سپ بوون و قسه کانی زاوا یان له بیر چوو. ناوریان داوه. نه سپ له عهردی دان و لیتیان دوور که و ته وه. بیره کان راست بوونه وه و خورجینی زتې و زتویان هه لگرت و به پتت که و تنه پتت.

له پتگا توشی مه لایه ک بوون و نه وی دیتبوویان له داستانی گایه کانه وه بگره تا مه سه له ی داره که و کوپه کانیان بۆ گتپرایه وه و مانا که یان لی پرسی.

مه لا بیرى کرده وه و گوتی: «نه گایه ی که له نیتو میژگ و له وه پکا دا بینیتان و کز بوو، نه وه کابرای ده وله مه نه ده که هه میشه ده خه می نه وه دایه پاره که ی له کیس بچت. هه میشه نیکه رانی نه وه یه. هه نا خوا و نا خواته وه، بۆیه کز و لاوازه. به لّام گای دووه م کابرای فه قیره. له فیکری هه چ شتی دانیه. هه ر چی ده بیی ده یخوا و نه سوده یه.

بلبل و دوو داره که. پیاوژکه دوو ژنی هه یه. که ده چیتته کن ژنیک نه ژنه به که یف و خۆش حال ده بی، ژنه که ی دیکه خه مگین ده بی. به لّام سۆ کوپه که: سۆ دراوستین. نه وه ی نیوه راست جیرانیتکی خه رابه. له که ل هه چ که س سه لام و عه لیکى نیه و قسه ناکا. به لّام دووه که ی دیکه پتکه وه دۆست و میهره بانن.

پیره میژد و پیریژن له مه لایان ویست: «چبکه یین و چ شتیکت بده ینتی که رازی

و خوشحالیی.»

مه‌لا کیسه‌یه‌کی بچوکی بق دریژ کردن و کوتی: «ئو کیسه‌یه‌م بق پر کهن، به‌سمه.

پیره می‌رد زێڤ و زێوی ده کیسه کرد، دیتی هه‌ر تێی ده‌کا و پر نابێ. مه‌لا کیسه‌ی سه‌ر نخون کرده‌وه و هه‌ر چی زێڤ و زێوی تێدا بوو پشتیه‌ خوارێ، ته‌نیا یه‌ک سه‌که‌ی تێدا هێشته‌وه و خۆلی به‌ سه‌ر داگرد و کیسه‌ پر بوو.

مه‌لا گوتی: «ئو کیسه‌یه‌ حوکه‌می چاوی ئاده‌میزادی هه‌یه‌. هه‌یج سه‌روه‌ت و سامانێک پری نا‌کا، چ‌گه‌ له‌ خاکی کۆڤ.

پیره‌کان خوا حافیزیان لێ‌کرد و بۆمالێ که‌رانه‌وه‌ و به‌ خۆشی و ئاسوده‌یی ژیا‌نیان برده‌ سه‌ر.

پیرستی سەر چاوه‌کان و ناوی ئەو کەسانەى کە ئەفسانەکانیان کێراوەتەو. (به‌کوێره‌ى ژماره‌ى ئەفسانەکان.)

١- ئەفسانەکانى ژماره ١ و ١٧ و ٤٤ و ٤٥ و ٤٧ و ٤٨ و ٥١ و ٥٧ له مه‌مۆ ئیشخانه سادۆ وەر گیراون. ناو براو سالى ١٩٢٤ له گوندی مێرگ له نهرمه‌نستانی شوره‌وى له دایک بوه. دایک و بابی له کورده‌کانى تورکيا بوون. خۆى له تفلیس ده‌ژى. کولتورى گشتى کورد باش شاره‌زایه. که‌لتک ئەفسانە و حکایه‌ت و قسه‌ى خۆشى عامیانه‌ى له به‌ره. دوو کلاس ده‌رسى خۆتندوه و ده‌رکه‌وانه.

٢- ئەفسانەکانى ژماره ٢ و ٨ و ١٠ و ١١ و ١٢ و ١٨ و ١٩ و ٢٣ له « خامۆ حه‌سه‌ن» وەر گیراون. ناو براو سالى ١٩٢٩ له گوندی جرجریس له نهرمه‌نستانی شوره‌وى له دایک بوه. دایک و بابی کوردی تورکيا بوون، ئیستا له تفلیس ده‌ژى. خامۆ حه‌سه‌ن شایه‌ریکی هونه‌رمه‌ند و گۆزانی بیژه. موسیقا لێده‌دا و حکایه‌تیش ده‌لى. گۆپانی و چیرۆک و ئەفسانه‌ى زۆر ده‌زانی. خۆتنده‌وار و کرێکاری کارخانه‌یه.

٣- ئافسانه‌کانى ژماره ٣ و ٢٤ و ٢٦ له « زاده و هه‌سمان» وەر گیراون. ناو براو سالى ١٩٣٣ له گوندی مێرگ له نهرمه‌نستانی شوره‌وى له دایک بووه. دایک و بابی کوردی تورکيا بوون. ئیستا له تفلیس ده‌ژى. ئەفسانه و حکایه‌ت و نه‌قلی زۆر ده‌زانی. خۆتنده‌واره و کرێکاره.

٤- ئەفسانەکانى ژماره ٤ و ٥ له « عه‌تار شاهۆ» شاعیری به‌ ناو بانگی کورد وەر گیراون. سالى ١٩٠١ له تورکيا له گوندی سورمالی له دایک بوه. ئیستا له نێره‌وان ده‌ژى

٥- « ژنى ئاقل» له قسه‌کانى « مۆرۆیه خواجۆ» یاد داشت کراوه. ئەو سالى ١٨٩٢ له گوندی سه‌عیدى به‌ک له تورکيا ویلايه‌تى « وان» له دایک بوه. ئیستا له تفلیس ده‌ژى. نه‌خۆتنده‌واره.

- ۶ - « ژنی خهراپ » له قسه‌کاني « کرمانه و دسمان » یاد داشت کړاوه. نهو سالی ۱۸۸۷ له ناوچه‌ی قارس له دایک بوه. ئیستا له تفلیس ده‌ژۍ، نه خوینده‌واره.
- ۷ - « ژن و میتړد » له قسه‌کاني « شا میرزا موسا ره‌زا » یاد داشت کړاوه. نهو سالی ۱۹۰۷ له خوراسان (نیران) له دایک بوه. ئیستا له نیشقباد ده‌ژۍ. نه خوینده‌واره. یه‌کۍ له باشترین ویتړه‌ری داستانی میللی وگورانی بیتړه. شیعه‌کاني جعفر قولي شاعیری کورد زوړ باش ده‌خوینتی.
- ۸ - نه‌فسانه‌کاني ژماره: ۱۲ و ۲۲ و ۳۳ و ۵۲ و ۶۱ له « باباسی چاچان » وهر گیراون. نهو سالی ۱۸۸۸ له ناوچه‌ی قارس له دایک بوه. سالی ۱۹۱۴ له نرمنستانۍ شوره‌وی له گوندۍ « چویان قرمز » زیاده، پاشان چوټه تفلیس و نه خوینده‌واره.
- ۹ - « کیژی ناقلي پاشا » له قسه‌کاني « سولتان ناغا همزه » وهر گیراوه. نهو سالی ۱۹۰۹ له گوندۍ ملیان (نیران) له دایک بوه. ئیستا له گوندۍ باغر له ناوچه‌ی نیشقباد ده‌ژۍ، خوینده‌واره و له مەزرای ده‌ولتی کار ده‌کات.
- ۱۰ - نه‌فسانه‌کاني ژماره ۱۵ و ۳۴ و ۳۶ له « عتارد شاروی » وهر گیراون.
- ۱۱ - نه‌فسانه‌کاني ژماره ۱۶ و ۲۰ و ۲۱ و ۲۷ و ۳۷ و ۳۸ و ۳۹ و ۴۰ له « شه‌میل عه‌سکه‌ر » وهر گیراون. ناو براو سالی ۱۹۲۹ له گوندۍ ناخچه‌که‌ند (کۆماری نازربایجانی شوره‌وی) له دایک بوه ئیستا له گوندۍ کپل بچار (نازره بایجانی شوره‌وی) ده‌ژۍ. دایک و بابی نهو له نیران بوون. نهو پیاوټکی لیتاتوو، به زه‌وق و خوینده‌واری پیازی و وشه ناسی هیه. شاعیر و وهرگپ و هونه‌ر مهنده، له گهل کلتر و که‌له پوری کورد شاره‌زایی هیه.
- ۱۲ - نه‌فسانه‌کاني ژماره: ۲۲ و ۲۵ و ۲۹ و ۳۰ و ۳۳ و ۵۴ له « سمایل سادق » وهر گیراون. ناو براو سالی ۱۸۸۹ له ناوچه‌ی قارس له دایک بوه. سالی ۱۹۱۵ له تفلیس ده‌ژیا. شاره‌زای نه‌فسانه کوردیه‌کان بوه.
- ۱۳ - « نوکه‌ری ناقل » له « قوربانه‌لی شیروانی » (په‌له‌وی) وهر گیراوه. نهو سالی ۱۸۹۵ له شیروان (نیران) له دایک بوه. له درماری ده‌ژۍ. ماموستا بوه. کتیبی درسی به زمانۍ کوردی داناوه.

۱۴ - « چۆن بالولی زانا قیلتی له حاجی به ته‌ماع کرد » « مه‌پالی مه‌هدی ئۆف » وهر گیراوه. ئه‌و سالی ۱۹۰۱ له گوندی ئاخچه که‌ند (نازهر بایجانی شوره‌وی) له دایک بوه. ههر له‌وی ده‌ژی. ئه‌و له ئیترانبوه. خۆتنده‌واری که‌مه. له مه‌زاری ههره‌وه‌زی کار ده‌کا.

۱۵ - « یوسوپ » له « ریز گویه ئاغا » وهر گیراوه. ناو براو سالی ۱۹۰۱ له ناوچه‌ی قارس له دایک بوه. ئیستا له تغلیس ده‌ژی. ئه‌فسانه‌ی زۆری له به‌ره. شاره‌زایه به داب و نه‌ریتی کوردی.

۱۶ - ئه‌فسانه‌کانی ژماره: ۴۲ و ۵۸ و ۶۰ له خانم « دلهر قوربانۆا » وهر گیراوه. ناو براو سالی ۱۹۲۵ له خواراسان (ئیتران) له دایک بوه. ئیستا له فیروزه ده‌ژی، دوو کلاسی ده‌رسی خۆتنده‌وه. داستانی زۆر و گورانی و ناوازی پرستی له به‌ره.

۱۷ - ئه‌فسانه‌کانی ژماره: ۴۶ و ۵۹ له « نه‌زهر ئه‌حمه‌د » وهر گیراوه. ناو براو سالی ۱۹۰۷ له گوندی زه‌نگلان (ئیتران) له دایک بوه. ئیستا له شاری هاری ده‌ژی، نه خۆتنده‌واره، ئه‌فسانه و نه قل و نه‌زیره‌ی زۆر ده‌زانی.

۱۸ - « دوو ده‌سته برا » له قسه‌کانی « شه‌میل هه‌مید » وهر گیراوه. ئه‌و سالی ۱۹۲۵ له گوندی میترگ (ئه‌رمه‌نستانی شوره‌وی) له دایک بوه. دایک و بابی خه‌لکی ناوچه‌ی قارس بوون. ئیستا له تغلیس ده‌ژی. خۆتنده‌واره و هه‌مبالی ده‌کا.

۱۹ - « میرزا مه‌حمود و هه‌زاران بلبیل » له قسه‌کانی « یوسوپ خواجالو » وهر گیراوه. ئه‌و سالی ۱۹۱۶ له ناوچه‌ی قارس له دایک بوه. ئیستا له گوندی کریخ بوغاز له ناوچه‌ی ئبران ده‌ژی و خۆتنده‌واره.

۲۰ - « تلی هه‌زار » له قسه‌کانی « عه‌لی جنگۆ » وهر گیراوه. ناو براو له سالی ۱۹۲۷ له گوندی جرجریس (ئه‌رمه‌نستانی شوره‌وی) له دایک بوه. دایک و بابی له تورکیان ئیستا له تغلیس ده‌ژی. خۆتنده‌وار و شو‌فیره، ئه‌فسانه و داستانی زۆر ده‌زانی.

۲۱ - « ده‌رویش » « شاری خودو » وهر گیراوه. ناو براو له سالی ۱۹۳۰ له

گوندى سنگر) نەرمەنستانى شورەۋى) لە دايك بوە. لە تڧلىس دەۋى. دايك و بابى لە توركيان. خويندەۋارە.

۲۲- « حەوت برايان » لە « زبىدە خان قولى يوڧا » ۋەر گىراۋە. ناو براۋ لە سالى ۱۸۹۶ لە خوراسان (ئىران) لە دايك بوە. ئىستا لە فيروزە دەۋى. نە خويندەۋارە.

۲۳- « ئىنسانى شىكل كورگ » لە خانم « مىگل موسا رەزا يوڧا » ۋەر گىراۋە. ناو براۋ سالى ۱۹۱۸ لە باغر (ناۋچەى نىشقاۋاد) لە دايك بوە. ئىستا لە ئىشقاۋاد دەۋى. دايك و بابى لە خوراسانى ئىران بوون، نە خويندەۋارە.

به رهه مه نووسراوه کانی نووسهر

- ۱- کاروانتیک له شههیدانی کوردستانی ئێران
- ۲- وهلامتیک کوردی و فارسی
- ۳- پینوینی شهپی پارتیزانی
- ۴- له دهوری پیکخوازی لاوانی حیزبی دیموکرات کۆبینهوه
- ۵- رهخنه و لیکۆلینهوه له سهر کتییی حوسینی مهدهنی
- ۶- چهند قسهیهک له گهڵ خهبات
- ۷- کورد و فهرههنگی بیتگانه
- ۸- لیکۆلینهوهی (کورتە باسێک له سهر سۆسیالیزم) کوردی و فارسی
- ۹- تایبهتی کۆنگرهی شهشهه
- ۱۰- کۆماری دیموکراتی کوردستان یا خود موختاری
- ۱۱- یادی هێمن
- ۱۲- له پێناو چی دا ؟
- ۱۳- بادانهوه
- ۱۴- کر و کاش
- ۱۵- سهفه ر بۆ کوردستان
- ۱۶- له بیرهوههریهکانم بهرگی: ۱-۲-۳-۴-۵-۶-۷-۸-۹-۱۰-۱۱
- ۱۷- پێدا چوونهوه بهرگی یهکهه: (بزووتنهوهی نیشتمانی له کوردستانی ئێران)
- ۱۸- حیکایهت کردن یا نووسینی میژوو ی عهبدولای ههسهن زاده
- ۱۹- پێدا چوونهوه بهرگی دووهه: (بزووتنهوهی نیشتمانی له کوردستانی ئێران)
- ۲۰- گهشتیک به نێو بیرهوههریهکان
- ۲۱- کورد له گههه دهولتانی زلهپز و حکومهتانی ناوچه دا

ئەو بەرھەمانەى نووسەر کردوونى بە کوردى:

- ۱- دايک - ماکسیم گۆرکى
- ۲- ژيان و کردەوهکانى لیتېن
- ۳- ئەفسانە کوردییەکان - پۆدینکۆ
- ۴- زەوى بچووک - بریژنیف
- ۵- کۆمەلە چیرۆکى هەلبژاردە لە ئەدەبى بێگانه
- ۶- مەسەلەى کورد لە پارلمانى سوید
- ۷- یاسای بنچینهیى نابوووى سۆسیالیستى - چاپ نەکراوه
- ۸- ھەمە چکۆل - ئینجە مەمەدى یاشار کەمال- چاپ نە کراوه
- ۹- ئوسولى سەرەتاییهکانى فەلسەفە - ژۆرژ پۆلستیر - چاپ نە کراوه
- ۱۰- نامەى گوللە بارانکراوەکان - چاپ نە کراوه
- ۱۱- پەوشى کوردان - میژووى ئەرەلان و بابان
- ۱۲- ئازادى یا مەرگ - کازانتزاکیس
- ۱۳- مەسەلە و زار گۆتتى لویى
- ۱۴- پۆژەکانى ئێران - ئارچى بالڤ رۆژئیلت
- ۱۵- لە کوردستانى عیراقوھ تا ئەو بەرى ئاراز (پى برینى میژوویى
بارزاتیەکان)